

32003R2042

28.11.2003

EUROOPA LIIDU TEATAJA

L 315/1

KOMISJONI MÄÄRUS (EÜ) nr 2042/2003,**20. november 2003,****õhusõidukite ja lennundustoodete ning nende osade ja seadmete jätkuva lennukõlblikkuse ning sellega tegelevate organisatsioonide ja isikute sertifitseerimise kohta****(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2002. aasta määrust (EÜ) nr 1592/2002, mis käsitleb tsiviillennunduse valdkonna ühiseeskirju ning Euroopa Lennuohutusameti loomist (edaspidi "algmäärus"), ⁽¹⁾ eriti selle artikleid 5 ja 6,

ning arvestades järgmist:

- (1) Algmäärusega kehtestatakse ühised olulised nõuded tsiviillennundusohutuse ja keskkonnakaitse ühtse kõrge taseme tagamiseks; selles nõutakse, et komisjon võtaks ühetaolise kohaldamise tagamiseks vastu vajalikud rakenduseeskirjad; määrusega luuakse Euroopa Lennuohutusamet (edaspidi "amet"), mis peab aitama komisjonil kõnealuseid rakenduseeskirju välja töötada.
- (2) Kehtivad hooldusalased lennundusnõuded, mis on loetletud nõukogu määruse (EMÜ) nr 3922/91 ⁽²⁾ II lisas, kuulutatakse alates 28. septembrist 2003 kehtetuks.
- (3) Tuleb vastu võtta ühised tehnilised nõuded ja haldusmenetlused, et tagada algmääruse kohaldamisalasse kuuluvate lennundustoodete ning nende osade ja seadmete jätkuv lennukõlblikkus.
- (4) Toodete, osade ja seadmete hooldamisega seotud organisatsioonid ja isikud peaksid vastama teatavatele tehnilistele nõuetele, näitamaks, et neil on võimed ja vahendid oma kohustuste ja nendega seotud eeliste täitmiseks; komisjon peab vastu võtma meetmed, et täpsustada asjaomaste vastavust tõendavate sertifikaatide väljaandmise, jätkamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise tingimusi.

(5) Vajadus tagada lennundustoodete ning nende osade ja seadmete jätkuvat lennukõlblikkust käsitlevate ühiste tehniliste nõuete ühtne kohaldamine tingib vajaduse, et pädevad asutused järgiksid nende nõuete täitmise hindamisel ühiseid protseduure; amet peaks nõutava ühetaolise kohaldamise hõlbustamiseks töötama välja sertifitseerimistingimused.

(6) Lennundusorganisatsioonidele ja liikmesriikide haldusasutustele tuleb anda piisavalt aega kohaneda kõnealuse uue reguleeriva raamistikuga; samuti tuleb vastavalt algmääruse artiklile 57 tunnustada enne käesoleva määruse jõustumist väljastatud sertifikaatide jätkuvat kehtivust.

(7) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed põhinevad ameti arvamusel, ⁽³⁾ mis on esitatud kooskõlas algmääruse artikli 12 lõike 2 punktiga b ja artikli 14 lõikega 1.

(8) Käesoleva määrusega ettenähtud meetmed on kooskõlas algmääruse artikli 54 lõike 3 alusel loodud Euroopa Lennuohutusameti komitee arvamusega, ⁽⁴⁾

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

*Artikkel 1***Eesmärk ja kohaldamisala**

1. Käesoleva määrusega kehtestatakse ühised tehnilised nõuded ja haldusmenetlused selliste õhusõidukite, kaasa arvatud nende paigaldamiseks mõeldud komponentide, jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks, mis on:

- a) registreeritud liikmesriigis; või
- b) registreeritud kolmandas riigis ning mida kasutab käitaja, kelle tegevuse üle liikmesriik tagab järelevalvet.

⁽¹⁾ EÜT L 240, 7.9.2002, lk 1. Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 1701/2003 (ELT L 243, 27.9.2003, lk 5).

⁽²⁾ EÜT L 373, 31.12.1991, lk 4. Määrust on viimati muudetud komisjoni määrusega (EÜ) nr 2871/2000 (EÜT L 333, 29.12.2000, lk 47).

⁽³⁾ Euroopa Lennuohutusameti arvamus, 1/2003, 1. september 2003.

⁽⁴⁾ Euroopa Lennuohutusameti arvamus, 23. september 2003.

2. Lõiget 1 ei kohaldata õhusõidukite suhtes, mille ohutuse üle tehtav kohustuslik järelevalve on antud üle mõnele kolmandale riigile ja mida ei kasuta ühenduse käitaja, ega algmääruse II lisas osutatud õhusõidukite suhtes.

3. Käesoleva määruse ärilise lennutranspordi alaseid sätteid kohaldatakse ühenduse õiguses määratletud lennundusluba omavate lennuettevõtjate suhtes.

Artikkel 2

Mõisted

Algmääruse kohaldamisala piires kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) *õhusõiduk* — masin, mille tõstejõud atmosfääris moodustub õhu vastumõjul, välja arvatud maapinnalt pörkunud õhu vastumõjul;
- b) *lennundustehnilised töötajad* — töötajad, kes vastutavad õhusõiduki või mõne selle komponendi hooldusjärgse käituse üleandmise eest;
- c) *komponent* — mootor, propeller, osa või seade;
- d) *jätkuv lennukõlblikkus* — kõik protsessid, mis tagavad et õhusõiduk vastab kogu oma kasutusaja jooksul kehtivatele lennukõlblikkusnõuetele ning on ohutuks käitamiseks kohases seisukorras;
- e) *JAA* — *Joint Aviation Authorities* (Ühinenud Lennuametid);
- f) *JAR* — *Joint Aviation Requirements* (ühtsed lennundusnõuded);
- g) *suur õhusõiduk* — õhusõiduk, mis on liigitatud lennukiks suurima stardimassiga üle 5 700 kg, või mitme mootoriga helikopter;
- h) *hooldus* — õhusõiduki või selle komponendi kapitaalremont, jooksev remont, ülevaatus, osade ja seadmete asendamine, modifitseerimine või defektide kõrvaldamine või nende mis tahes kombinatsioon, välja arvatud lennuelne ülevaatus;
- i) *organisatsioon* — füüsiline või juriidiline isik või juriidilise isiku osa. Organisatsioon võib olla asutatud mitmes kohas nii liikmesriikide territooriumil kui ka väljaspool seda;
- j) *lennuelne ülevaatus* — enne lendu tehtav ülevaatus, tagamaks et õhusõiduk on kavandatud lennuks valmis.

Artikkel 3

Jätkuva lennukõlblikkuse nõuded

1. Õhusõiduki ja selle komponentide jätkuvat lennukõlblikkust tagatakse kooskõlas I lisa sätetega.

2. Organisatsioonid ja töötajad, kes tegelevad õhusõiduki ja selle komponentide jätkuva lennukõlblikkuse tagamisega, kaasa arvatud hooldamisega, täidavad I lisa sätteid ning vajaduse korral artiklite 4 ja 5 sätteid.

3. Erandina lõikest 1 ja ilma, et see piiraks ühenduse õiguse kohaldamist, tagatakse lennuluha omava õhusõiduki jätkuvat lennukõlblikkust selle riigi siseriiklike eeskirjade järgi, mille registrisse kõnealune õhusõiduk on kantud.

Artikkel 4

Hooldusorganisatsioonide sertifitseerimine

1. Suurte õhusõidukite või äriliseks lennutranspordiks kasutatavate õhusõidukite ning nendele paigaldamiseks mõeldud komponentide hooldamisega tegelevaid organisatsioone sertifitseeritakse kooskõlas II lisa sätetega.

2. Hooldusorganisatsioonide sertifikaate, mille liikmesriik on andnud välja või mida liikmesriik on tunnustanud kooskõlas Ühinenud Lennuametite nõuete ja protseduuridega ning mis kehtisid enne käesoleva määruse jõustumist, käsitatakse käesoleva määruse alusel välja antuna. Selleks võidakse erandina JAR 145.B.50 lõike 2 sätetest vastavalt II lisale teise astme puudused seoses JAR 145 ja II lisa erinevustega kõrvaldatuks lugeda ühe aasta jooksul. Hooldustõendeid ja käitamissertifikaate, mille on JAA nõuete kohaselt sertifitseeritud organisatsioon andnud välja nimetatud ühe aasta jooksul, käsitatakse käesoleva määruse alusel välja antuna.

3. Töötajad, kes on mis tahes standardi järgi, mida liikmesriik enne käesoleva määruse jõustumist tunnustas standardina, mis tagab samaväärse kvalifikatsiooni, kvalifitseeritud tegema ja/või kontrollima õhusõiduki konstruktsiooni ja/või komponentide mittepurustavaid katseid nende jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks, võivad jätkata selliste kontrollide ja/või katsete tegemist.

Artikkel 5

Lennundustehnilised töötajad

1. Lennundustehnilisi töötajaid kvalifitseeritakse kooskõlas III lisa sätetega, välja arvatud I lisa jaotise M.A.607 punktis b ning jaotises M.A.803 ja II lisa jaotise 145.A.30 punktis j ning IV liites ettenähtud juhtudel.

2. Lennundustehniliste töötajate lube ja nendega seotud võimalikke tehnilisi piiranguid, mille liikmesriik on andnud välja või kehtestanud või mida liikmesriik on tunnustanud kooskõlas JAA nõuete ja protseduuridega ning mis kehtisid käesoleva määruse jõustumise ajal, käsitatakse kui käesoleva määruse alusel välja antuid.

Artikkel 6

Nõuded koolitajatele

1. Artiklis 5 osutatud töötajate koolitamisega tegelevaid organisatsioone sertifitseeritakse kooskõlas IV lisaga, andes neile õiguse:

- a) viia läbi tunnustatud baaskursusi; ja/või
- b) viia läbi tunnustatud tüübiõppekursusi; ja
- c) korraldada eksameid; ja
- d) anda välja koolitustõendeid.

2. Hoolduskoolitust pakkuvate organisatsioonide sertifikaate, mille liikmesriik on andnud välja või mida liikmesriik on tunnustanud kooskõlas Ühinenud Lennuametite nõuete ja protseduuridega ning mis kehtisid käesoleva määruse jõustumise ajal, käsitatakse käesoleva määruse alusel välja antuna. Selleks võidakse erandina JAR 147.B.130 punkti b sätetest vastavalt IV lisale teise astme puudused seoses JAR 147 ja IV lisa erinevustega lugeda kõrvaldatuks ühe aasta jooksul.

Artikkel 7

Jõustumine

1. Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2. Erandina lõikest 1 kohaldatakse I lisa sätteid, välja arvatud jaotise M.A.201 punkti h alapunkti 2 ning jaotise M.A.708 punkti c, alates 28. septembrist 2005.

3. Erandina lõigetest 1 ja 2 võivad liikmesriigid otsustada mitte kohaldada:

- a) I lisa sätteid õhusõidukite suhtes, mida ei kasutata äriliseks lennutranspordiks, kuni 28. septembrini 2008;
- b) I lisa I jao sätteid õhusõidukite suhtes, mida kasutatakse äriliseks lennutranspordiks, kuni 28. septembrini 2008;

c) järgmisi II lisa sätteid kuni 28. septembrini 2006:

- jaotise 145.A.30 punkt e (inimfaktorid),
- jaotise 145.A.30 punkt g, mida kohaldatakse suurte õhusõidukite suhtes suurima stardimassiga üle 5 700 kg,
- jaotise 145.A.30 punkti h alapunkt 1, mida kohaldatakse õhusõidukite suhtes suurima stardimassiga üle 5 700 kg,
- jaotise 145.A.30 punkti j alapunkt 1, IV lisa,
- jaotise 145.A.30 punkti j alapunkt 2, IV lisa;

d) järgmisi II lisa sätteid kuni 28. septembrini 2008:

- jaotise 145.A.30 punkt g, mida kohaldatakse õhusõidukite suhtes suurima stardimassiga kuni 5 700 kg,
- jaotise 145.A.30 punkti h alapunkt 1, mida kohaldatakse õhusõidukite suhtes suurima stardimassiga kuni 5 700 kg,
- jaotise 145.A.30 punkti h alapunkt 2;

e) III lisa sätteid, mida kohaldatakse õhusõidukite suhtes suurima stardimassiga üle 5 700 kg, kuni 28. septembrini 2005;

f) III lisa sätteid, mida kohaldatakse õhusõidukite suhtes suurima stardimassiga kuni 5 700 kg, kuni 28. septembrini 2006.

4. Liikmesriigid võivad anda välja piiratud kehtivusajaga sertifikaate II ja IV lisa nõuete täitmise kohta kuni 28. septembrini 2005.

5. Kui liikmesriik kohaldab lõiget 3 või 4, teatab ta sellest komisjonile ja ametile.

6. Amet hindab käesoleva määruse I lisa sätete mõju, et esitada komisjonile enne 28. märtsi 2005 selle kohta oma arvamus koos võimalike muudatustega.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 20. november 2003

Komisjoni nimel
asepresident
Loyola DE PALACIO

*I LISA***(M osa)****M.1**

Käesolevas osas tähendab pädev asutus:

1. üksikute õhusõidukite jätkuva lennukõlblikkuse järelevalve ja lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaatide väljastamise puhul registreerijaliikmesriigi määratud asutus;
2. käesoleva osa A jao F alajaos määratletud hooldusorganisatsiooni tegevuse üle järelevalve teostamise puhul
 - i) selle liikmesriigi määratud asutus, kus asub organisatsiooni peamine tegevuskoht;
 - ii) amet, kui organisatsiooni asukoht on kolmandas riigis;
3. käesoleva osa A jao G alajaos määratletud jätkuvat lennukõlblikkust tagava organisatsiooni tegevuse üle järelevalve teostamise puhul
 - i) selle liikmesriigi määratud asutus, kus asub organisatsiooni peamine tegevuskoht, kui lennuettevõtja sertifikaat kõnealust luba ei sisalda;
 - ii) käitaja liikmesriigi määratud asutus, kui kõnealune luba sisaldub lennuettevõtja sertifikaadis;
 - iii) amet, kui organisatsiooni asukoht on kolmandas riigis;
4. hooldusprogrammide heakskiitmise puhul
 - i) registreerijaliikmesriigi määratud asutus;
 - ii) ärilise lennutranspordi korral, kui käitaja liikmesriik ei ole registreerijaliikmesriik, asutus, milles mõlemad nimetatud liikmesriigid lepivad kokku enne hooldusprogrammi heakskiitmist.

*A JAGU***TEHNILISED NÕUDED***A ALAJAGU**ÜLDSÄTTED***M.A.101 Reguleerimisala**

Käesoleva jaotisega kehtestatakse meetmed, sealhulgas hoolduseks, mida tuleb võtta selleks, et tagada lennukõlblikkuse jätkumine. Samuti on selles täpsustatud tingimused, millele peavad vastama sellise jätkuva lennukõlblikkuse tagamisega tegelevad isikud või organisatsioonid.

*B ALAJAGU**PÄDEVUS***M.A.201 Kohustused**

- a) Omanik vastutab õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse eest ning tagab, et lennud sellega toimuvad üksnes juhul, kui:
 1. õhusõidukit hoitakse lennukõlblikuna; ning
 2. kogu käitamis- ja avariivarustus on paigaldatud nõuetekohaselt ja on töökorras või selle töökooblmatus on selgelt tähistatud; ning
 3. lennukõlblikkussertifikaat jääb kehtima; ning
 4. õhusõidukit hooldatakse kooskõlas jaotises M.A.302 määratletud heakskiidetud hooldusprogrammiga.

- b) Kui õhusõiduk on renditud, lähevad omaniku kohustused üle rendilevõtjale, kui:
1. rendilevõtja nimi on märgitud õhusõiduki registreerimisdokumendile; või
 2. see on ette nähtud rendilepinguga.
- Kõik viited käesolevas osas omanikule hõlmavad viiteid nii omanikule kui ka vajaduse korral rendilevõtjale.
- c) Iga hooldust tegev isik või organisatsioon vastutab tehtavate tööde eest.
- d) Kapten või ärilise lennutranspordi korral käitaja vastutab lennueelse ülevaatuses rahuldava läbimise eest. Seda ülevaatuset peab tegema piloot või mõni teine kvalifitseeritud isik, kuid seda ei pea tegema sertifitseeritud hooldusorganisatsioon või 66. osa kohaselt lennundustehnilised töötajad.
- e) Punktis a määratletud ülesannete täitmiseks võib õhusõiduki omanik sõlmida kooskõlas I liitega jätkuvat lennukõlblikkust tagava sertifitseeritud organisatsiooniga (edaspidi "jätkuvat lennukõlblikkust tagav organisatsioon") jätkuva lennukõlblikkusega seotud ülesannete täitmist käsitleva lepingu, mis on kooskõlas käesoleva osa A jao G alajaoga. Sellisel juhul võtab jätkuvat lennukõlblikkust tagav organisatsioon vastutuse nende ülesannete nõuetekohase täitmise eest.
- f) Suure õhusõiduki korral tagab selle omanik punktis a määratletud ülesannete täitmiseks, et jätkuva lennukõlblikkuse tagamisega seotud ülesandeid täidab jätkuvat lennukõlblikkust tagav sertifitseeritud organisatsioon. Kooskõlas I liitega sõlmitakse kirjalik leping. Sellisel juhul võtab jätkuvat lennukõlblikkust tagav organisatsioon vastutuse nende ülesannete nõuetekohase täitmise eest.
- g) Suurte õhusõidukite, äriliseks lennutranspordiks kasutatavate õhusõidukite ja nende komponentide hooldust teeb 145. osa nõuete järgi sertifitseeritud hooldusettevõtte.
- h) Äriliseks lennutranspordiks kasutatava õhusõiduki korral vastutab selle jätkuva lennukõlblikkuse eest selle käitaja,
1. kellel peab vastavalt käesoleva osa A jao G alajaole olema oma õhusõiduki käitamiseks sertifikaat, mis moodustab pädeva asutuse poolt välja antud lennuettevõtja sertifikaadi osa; ja
 2. kes peab olema sertifitseeritud kooskõlas 145. osaga või sõlmima sellise ettevõttega lepingu; ja
 3. kes peab tagama, et punkt a on täidetud.
- i) Kui käitajal peab liikmesriigi nõuete järgi olema sertifikaat oma tegevuse jaoks, mis ei ole äriplane lennutransport, peab ta:
1. olema vastavalt käesoleva osa A jao G alajaole asjakohaselt sertifitseeritud tagama oma õhusõiduki jätkuvat lennukõlblikkust või sõlmima sellise ettevõttega lepingu; ja
 2. olema vastavalt käesoleva osa A jao F alajao või 145. osa järgi sertifitseeritud või sõlmima selliste ettevõtetega lepingud; ja
 3. tagama, et punkt a on täidetud.
- j) Omanik/käitaja on kohustatud lubama pädevat asutust ettevõttesse/õhusõidukisse, veendumaks et käesolevas osas sätestatud nõudeid täidetakse jätkuvalt.

M.A.202 Juhtumitest teatamine

- a) Iga punkti M.A.201 järgi vastutav isik või organisatsioon teatab registreerijaliikmesriigile, konstruktsioonitüübi või vajaduse korral lisakonstruktsioonitüübi eest vastutavale organisatsioonile või käitaja liikmesriigile õhusõiduki või selle komponendi mis tahes kindlakstehtud seisundist, mis ohustab tõsiselt lennuohutust.
- b) Teatamine toimub ameti poolt kehtestatud korras ning hõlmab kogu teavet kõnealusele isikule või organisatsioonile teada oleva seisundi kohta.
- c) Kui õhusõiduki omanik või käitaja sõlmib õhusõiduki hooldamiseks lepingu mõne teise isiku või organisatsiooniga, teatab see omanikule, käitajale või jätkuvat lennukõlblikkust tagavale organisatsioonile samuti igast sellisest seisundist, mis mõjutab omaniku või käitaja õhusõidukit või selle komponenti.
- d) Teade antakse võimalikult kiiresti, kuid igal juhul 72 tunni jooksul pärast seda, kui isik või organisatsioon on seisundi, mille kohta teade antakse, kindlaks teinud.

C ALAJAGU

JÄTKUV LENNUKÕBLIKKUS

M.A.301 Jätkuva lennukõblikkuse tagamisega seotud ülesanded

Õhusõiduki jätkuvat lennukõblikkust ja selle nii käitamis- kui ka avariivarustuse töököblikkust tagatakse:

1. lennuelsete ülevaatuste teel;
2. mis tahes defektide ja vigade, mis mõjutavad õhusõiduki ohutut käitamist, kõrvaldamise teel, võttes suurte õhusõidukite või äriliseks lennutranspordiks kasutatavate õhusõidukite puhul olenevalt õhusõiduki tüübist arvesse miinimumvarustuse loetelu ja vajaduse korral varustuse muudatuste loetelu;
3. kogu hoolduse kooskõlas punkti M.A.302 järgi heakskiidetud õhusõiduki hooldusprogrammiga tegemise teel;
4. suurte õhusõidukite ja äriliseks lennutranspordiks kasutatavate õhusõidukite puhul punkti M.A.302 järgi heakskiidetud hooldusprogrammi efektiivsuse analüüsimise teel;
5. mis tahes kehtiva:
 - i) lennukõblikkuseeskirja;
 - ii) jätkuvat lennukõblikkust mõjutava käitamiseeskirja;
 - iii) ameti poolt kehtestatud jätkuva lennukõblikkuse nõude;
 - iv) pädeva asutuse poolt vahetu reaktsioonina ohutusprobleemile määratud sammude täitmise teel;
6. muudatus- ja remonditööde tegemise teel vastavalt punktile M.A.304;
7. suurte õhusõidukite või äriliseks lennutranspordiks kasutatavate õhusõidukite mittekohustuslike modifikatsioonide ja/või ülevaatuste puhul nende tegemise põhimõtete kehtestamise teel;
8. vajaduse korral hoolduslike kontrollendude tegemise teel.

M.A.302 Hooldusprogramm

- a) Iga õhusõidukit hooldatakse vastavalt pädeva asutuse poolt heakskiidetud hooldusprogrammile, mida vaadatakse perioodiliselt läbi ja muudetakse vastavalt.
- b) Hooldusprogrammi ja selle muudatused kiidab heaks pädev asutus.
- c) Hooldusprogramm peab vastama:
 1. jätkuva lennukõblikkuse tagamise juhenditele, mille on välja andnud tüübisertifikaatide või tüübisertifikaatide lisade omanikud või mis tahes muud organisatsioonid, kes avaldavad sellist teavet kooskõlas 21. osaga; või
 2. pädeva asutuse poolt välja antud juhenditele, kui need erinevad eespool punktis 1 nimetatutest või kui konkreetseid soovitusi ei ole; või
 3. omaniku või käitaja poolt kindlaksmääratud ja pädeva asutuse poolt kinnitatud juhenditele, kui need erinevad punktides 1 ja 2 nimetatutest.
- d) Hooldusprogramm sisaldab kõikide hooldustööde üksikasju, kaasa arvatud nende tegemise sagedust ja mis tahes eritöödega seotud eriülesandeid. Programm peab sisaldama usaldusväärsusprogrammi, kui ta põhineb:
 1. hoolduse juhtrühma (Maintenance Steering Group) loogikal; või
 2. peamiselt seisundi jälgimisel.
- e) Kui õhusõiduki jätkuvat lennukõblikkust tagab käesoleva osa A jao G alajaole vastav organisatsioon, võib hooldusprogrammi ja selle muudatusi kiita heaks kõnealuse organisatsiooni kehtestatud hooldusprogrammi protseduuri kohaselt (edaspidi "kaudne heakskiitmine").

M.A.303 Lennukõblikkuseeskirjad

Iga kehtivat lennukõblikkuseeskirja tuleb täita vastavalt sellest sätestatud nõuetele, välja arvatud juhul, kui amet on määranud teisiti.

M.A.304 Muudatus- ja remonditööde dokumendid

Kahjusid hinnatakse ning muudatus- ja remonditöid tehakse dokumentide põhjal, mille on kinnitanud amet või vajaduse korral 21. osa järgi sertifitseeritud projekteerimisettevõtte.

M.A.305 Õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse dokumenteerimise kord

- a) Pärast iga hooldust lisatakse õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse dokumentide hulka sellega seotud punktile M.A.801 vastav hooldustöö. Iga dokument lisatakse võimalikult kiiresti, kuid igal juhul mitte hiljem kui 30 päeva pärast vastavat hooldust.
- b) Õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse dokumentide hulka kuulub olenevalt õhusõidukist õhusõiduki lennupäevik, mootori päevik(ud) või mootorimoodulite päevikukirjed, propelleri päevik(ud) ja päevikukirjed ning kõikide piiratud kasutusega komponentide päevikukirjed ning käitaja tehniline päevik.
- c) Õhusõiduki lennupäevikusse kantakse olenevalt õhusõidukist õhusõiduki tüüp ja registritunnus, kuupäev, üldlennuaeg ja/või lennutsükliid ja/või maandumised.
- d) Õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse dokumentatsioon sisaldab aktuaalset:
 1. lennukõlblikkuseeskirjade ja pädeva asutuse poolt vahetu reaktsioonina ohutusprobleemile määratud sammude täitmise seis;
 2. muudatus- ja remonditööde seis;
 3. hooldusprogrammi täitmise seis;
 4. piiratud kasutusega komponentide seisundit;
 5. massi ja balansseeringu aruannet;
 6. edasilükatud hooldustööde loetelu.
- e) Peale käitamisdokumendi (EASA vorm 1 või samaväärne vorm) kantakse asjakohase mootori või propelleri päevikusse või mootorikomplekti või piiratud kasutusega komponendi päevikusse järgmine mis tahes paigaldatud komponenti käsitlev asjakohane teave:
 1. komponendi tähistus; ja
 2. selle sõiduki tüüp, seerianumber ja registritunnus, millele konkreetne komponent on paigaldatud, ning viide komponendi paigaldamisele ja mahavõtmisele ning
 3. vajaduse korral konkreetse komponendi akumulatiivne üldlennuaeg ja/või lennutsükliid ja/või maandumised ja/või kalendriaeg; ning
 4. punktis d sätestatud aktuaalne teave komponendi kohta.
- f) Käesoleva osa A jao B alajao järgi jätkuva lennukõlblikkuse tagamise ülesannete täitmise eest vastutav isik peab käesolevas punktis määratletud dokumentatsiooni ning esitab selle taotluse korral pädevale asutusele.
- g) Kõik kanded õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse dokumentides peavad olema selged ja täpsed. Kui kannet on vaja parandada, tehakse parandus nii, et algkande jääb selgelt näha.
- h) Omanik või käitaja tagab korra järgimise dokumentide säilitamiseks näidatud aja jooksul:
 1. kõik üksikasjalikud hooldusdokumendid, mis on seotud õhusõiduki või sellele paigaldatud mis tahes piiratud kasutusega komponendiga, vähemalt 24 kuud pärast õhusõiduki või komponendi käitamise alalist lõpetamist; ning
 2. vajaduse korral õhusõiduki ja kõikide selle piiratud kasutusega komponentide üldlennuaeg ja lennutsükliid vähemalt 12 kuud pärast õhusõiduki või komponendi käitamise lõpetamist; ning
 3. vajaduse korral piiratud kasutusega komponendi lennuaeg ja lennutsükliid alates selle viimasest plaanijärgsest hooldusest niikaua, kuni kõnealusele plaanijärgsele hooldusele järgneb teine, sama töömahu ja põhjalikkusega plaanijärgne hooldus; ning
 4. hooldusprogrammi täitmise hetkeseis, mille põhjal on võimalik kindlaks teha, et õhusõiduki heakskiidetud hooldusprogrammi täidetakse, vähemalt niikaua, kuni õhusõiduki või komponendi plaanijärgsele hooldusele järgneb teine, sama töömahu ja põhjalikkusega plaanijärgne hooldus; ning

5. õhusõiduki ja selle komponentide suhtes kehtivate lennukõlblikkuseeskirjade täitmise hetkeseis vähemalt 12 kuud pärast õhusõiduki või komponendi käitamise lõpetamist; ning
6. õhusõiduki, selle mootori(te), propelleri(te) ja mis tahes muude lennuohutuse jaoks eluliselt tähtsate komponentide muudatus- ja remonditööde hetkeseis vähemalt 12 kuud pärast nende käitamise lõpetamist.

M.A.306 Käitaja tehniline päevik

- a) Äriliseks lennutranspordiks kasutatava õhusõiduki korral kasutab käitaja peale punktis M.A.305 sätestatu õhusõiduki tehnilist päevikut järgmise teabe hoidmiseks:
 1. andmed iga lennu kohta, mida on vaja jätkuva lennuohutuse tagamiseks; ning
 2. õhusõiduki kehtiv hooldustõend; ning
 3. kehtiv hooldusdeklaratsioon õhusõiduki hoolduse seisu ja selle kohta, millal peab toimuma järgmine plaanijärgne ja plaaniväline hooldus, välja arvatud tingimusega, et pädev asutus võib anda loa hoida seda deklaratsiooni mujal; ning
 4. kõik tegemata defektide kõrvaldamise tööd, mis mõjutavad õhusõiduki käitamist; ning
 5. kõik vajalikud andmed tehnilist toetust käsitlevate kokkulepete kohta.
- b) Õhusõiduki tehnilise päeviku ja selle muudatused kiidab heaks pädev asutus.
- c) Käitaja tagab, et õhusõiduki tehnilist päevikut hoitakse pärast viimast kannet alles 36 kuud.

M.A.307 Õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse dokumentatsiooni üleandmine

- a) Omanik või käitaja tagab oma õhusõiduki alalise ülemineku korral teisele omanikule või käitajale, et punkti M.A.305 järgne jätkuva lennukõlblikkuse dokumentatsioon ning vajaduse korral punkti M.A.306 järgne käitaja tehniline päevik antakse samuti üle.
- b) Kui omanik sõlmib oma õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse tagamise ülesannete täitmiseks lepingu jätkuvat lennukõlblikkust tagava organisatsiooniga, peab ta sellele üle andma punkti M.A.305 järgse jätkuva lennukõlblikkuse dokumentatsiooni.
- c) Dokumentatsiooni alleshoidmiseks kehtestatud ajad jäävad kehtima ka uue omaniku, käitaja või jätkuvat lennukõlblikkust tagava organisatsiooni suhtes.

D ALAJAGU

HOOLDUSSTANDARDID

M.A.401 Tehnilised normdokumendid

- a) Õhusõidukit hooldaval isikul või organisatsioonil peab hoolduse, kaasa arvatud muudatus- ja remonditööde tegemisel olema võimalus ja kohustus kasutada üksnes kehtivaid tehnilisi normdokumente.
- b) Käesoleva osa tähenduses on kehtivad tehnilised normdokumendid järgmised:
 1. kõik pädeva asutuse poolt välja antud kehtivad nõuded, protseduurid, standardid või andmed;
 2. kõik kehtivad lennukõlblikkuseeskirjad;
 3. jätkuva lennukõlblikkuse tagamise kehtivad instruktsioonid, mille on välja andnud tüübisertifikaatide või tüübisertifikaatide lisade omanikud või mis tahes muud organisatsioonid, kes avaldavad sellist teavet kooskõlas 21. osaga;
 4. kogu 145.A.45 punkti d järgi välja antud kehtiv teave.
- c) Õhusõidukit hooldav isik või organisatsioon tagab, et kõik kehtivad tehnilised normdokumendid on aktuaalsed ja vajaduse korral kasutamiseks valmis. Ta loob töökaartide või töölehtede süsteemi ning kas kannab tehnilised normdokumendid täpselt nendele töökaartidele või töölehtedele või tagab, et on olemas täpne viide konkreetsetele hooldustöödele nendes tehnilistes normdokumentides.

M.A.402 Hoolduse tegemine

- a) Kõiki hooldustöid teevad kvalifitseeritud töötajad, kes kasutavad selleks meetodeid ja võtteid ning järgivad standardeid ja instruktsioone, mis on sätestatud punktis M.A.401 osutatud tehnilistes normdokumentides. Peale selle viiakse pärast iga lennuohutust mõjutavat hooldustööd läbi sõltumatu ülevaatus, välja arvatud juhul kui 145. osas on sätestatud teisiti või pädev asutus on andnud teistsuguse loa.

- b) Kõiki hooldustöid tehakse punktis M.A.401 osutatud tehnilistes normdokumentides sätestatud tööriistade, seadmete ja materjalidega, välja arvatud juhul kui 145. osas on sätestatud teisiti. Vajaduse korral tuleb tööriistad ja seadmed üle kontrollida ning ametlikult tunnustatud standardi järgi kalibreerida.
- c) Hooldustööde tegemiseks kasutatav ala peab olema korras ning mustusest ja saastest puhas.
- d) Kõiki hooldustöid tehakse punktis M.A.401 osutatud tehnilistes normdokumentides määratletud keskkonnavalaseid piiranguid arvesse võttes.
- e) Halva ilma või pikemate hooldustööde korral tuleb kasutada asjakohaseid ruume.
- f) Pärast kõiki hooldustöid tuleb viia läbi üldkontroll tagamaks, et õhusõidukisse ega ühtki selle komponenti ei ole jäänud ühtki tööriista, seadet ega muud võõrkeha, ning et kõik teisaldate katteplaadid on tagasi paigaldatud.

M.A.403 Õhusõiduki defektid

- a) Õhusõiduki iga defekt, mis ohustab tõsiselt lennuohutust, tuleb kõrvaldada enne järgmist lendu.
- b) Seda, kas õhusõiduki defekt ohustab tõsiselt lennuohutust, ning seega ka seda, millal ja kuidas see enne järgmist lendu kõrvaldada ja milliste defektide kõrvaldamise võib edasi lükata, saavad vastavalt M.A.801 punkti b alapunktile 1 või 2 või 145. osale punktis M.A.401 osutatud tehniliste normdokumentide abil otsustada üksnes selleks volitatud lennundustehnilised töötajad. See ei kehti aga siis, kui:
 - 1. piloot kasutab pädeva asutuse poolt määratud ja heakskiidetud miinimumvarustuse loetelu; või
 - 2. pädev asutus loeb õhusõiduki defekte aktsepteeritavaks.
- c) Õhusõiduki iga defekt, mis ei ohusta tõsiselt lennuohutust, kõrvaldatakse võimalikult kiiresti pärast defekti esmakordset avastamist ning võttes arvesse tehnilistes normdokumentides sätestatud mis tahes piiranguid.
- d) Kõik defektid, mida ei ole enne lendu kõrvaldatud, kantakse olenevalt õhusõidukist punktis M.A.305 osutatud õhusõiduki hooldusregistrisse või punktis M.A.306 osutatud käitaja tehnilisse päevikusse.

E ALAJAGU

KOMPONENDID

M.A.501 Paigaldamine

- a) Ühtki komponenti ei tohi enne paigaldada, kui ta on rahuldavas seisundis, tema kohta on välja antud asjakohane EASA vormile 1 vastav või muu samaväärne hooldustõend ning ta on 21. osa Q alajaos nõuete järgi tähistatud, välja arvatud juhul kui 145. osas ja F alajaos on sätestatud teisiti.
- b) Enne komponendi paigaldamist õhusõidukile tagab õhusõidukit hooldav isik või sertifitseeritud organisatsioon, et komponent sobib paigaldamiseks, kui rakendada võib erinevaid modifikatsioone ja/või kehtivate lennukõlblikkusekirjade järgseid konfiguratsioone.
- c) Standardosi paigaldatakse õhusõidukile või selle komponentidele üksnes siis, kui nad on tehnilistes normdokumentides konkreetselt ära näidatud. Standardosi paigaldatakse üksnes siis, kui nendega on kaasas tõend nende vastavuse kohta kehtivale standardile.
- d) Nii toor- kui ka äratarvitavaid materjale kasutatakse õhusõidukis või selle komponentidel üksnes siis, kui õhusõiduki või komponendi tootja on seda asjaomastes tehnilistes normdokumentides maininud või kui see on sätestatud 145. osas. Selliseid materjale tohib kasutada ainult siis, kui nad vastavad nõutavatele spetsifikatsioonidele ning on asjakohaselt jälgitavad. Iga materjaliga peavad kaasas olema dokumendid, mis on otseselt seotud vastava materjaliga ning mille hulgas on deklaratsioon spetsifikatsioonile vastavuse kohta ja nii tootja kui ka tarnija andmed.

M.A.502 Komponentide hooldamine

- a) Komponentide hooldust teevad F alajaos või 145. osa järgi sertifitseeritud hooldusettevõtted.
- b) M.A.801 punkti b alapunkti 2 osutatud lennundustehnilised töötajad tohivad komponente hooldada ainult nende õhusõidukile paigaldamise ajal. Selliseid komponente tohib siiski ajutiselt hoolduseks kõrvaldada, kui see on hooldekäsiraamatu järgi juurdepääsetavuse parandamiseks lubatud.

M.A.503 Piiratud kasutuseaga komponendid

Piiratud kasutuseaga komponendid ei tohi olla paigaldatud oma sertifitseeritud kasutuseast, mis on määratletud hooldusprogrammis ja lennukõlblikkuseeskirjades, kauem.

M.A.504 Järelevalve kasutuskõlbmatute komponentide üle

- a) Komponent loetakse kasutuskõlbmatuks mis tahes järgmiselt loetletud asjaoludel:
1. tema hooldusprogrammis määratletud kasutusiga on ületatud;
 2. ta ei vasta kehtivatele lennukõlblikkuseeskirjadele või muudele ameti poolt kehtestatud jätkuva lennukõlblikkuse nõuetele;
 3. puudub teave, mille põhjal on võimalik määrata kindlaks tema lennu- või paigalduskõlblikkust;
 4. tal on ilmsed defektid või rikked;
 5. ta on osalenud vahejuhtumis või õnnetuses, mis võib mõjutada tema kasutuskõlblikkust.
- b) Kasutuskõlbmatud komponendid tähistatakse ja pannakse punktis M.A.502 osutatud sertifitseeritud ettevõtte vastutusel kindlasse kohta hoiule, kuni tehakse otsus tema edasise staatuse kohta.
- c) Komponendid, mille sertifitseeritud kasutusiga on ületatud või millel on parandamatuid defekte, tuleb lugeda praagiks ning neid ei tohi lubada liikuda tagasi komponentidega varustamise süsteemi, välja arvatud juhul kui nende sertifitseeritud kasutusiga on pikendatud või punkti M.A.304 järgi on heaks kiidetud nende remondi võimalus.
- d) Iga M osa järgi vastutav isik või organisatsioon teeb punktis c nimetatud praakkomponentide puhul järgmist:
1. ta hoiab selliseid komponente punktis b osutatud kohas; või
 2. ta laseb iga sellise komponendi moonutada, nii et pärast seda ei ole seda komponenti võimalik majanduslikult kasutada ega remontida, enne kui tema vastutus selle komponendi eest kustub.
- e) Punkti d sätetest olenemata võib M osa järgi vastutav isik või organisatsioon anda vastutuse praagiks liigitatud komponentide eest üle ilma neid moonutamata koolitust pakkuvale või teadustööd tegevale organisatsioonile.

F ALAJAGU**HOOLDUSORGANISATSIOON****M.A.601 Reguleerimisala**

Käesolevas alajaos on kehtestatud nõuded, mida organisatsioon peab täitma, et saada luba õhusõiduki või M.A.201 punktides f ja g nimetatama komponentide hooldamiseks või et seda pikendataks.

M.A.602 Taotlemine

Hooldusorganisatsiooni sertifikaadi väljaandmist või muutmist taotletakse pädeva asutuse poolt kehtestatud vormis ja viisil.

M.A.603 Tegevusloa kehtivus

- a) Tegevusloa väljaandmist märgib (5. liites esitatud) sertifikaadi väljastamine pädeva asutuse poolt. Tegevusloa hõlmavad tööd peavad olema määratletud punktis M.A.604 osutatud sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni käsiraamatus.

Käesoleva osa 4. liites on määratletud kõik käesoleva alajaos kohaselt võimalikud klassid ja pädevusmärke.

- b) Sertifitseeritud hooldusorganisatsioon võib vastavalt oma käsiraamatule valmistada kooskõlas tehniliste normdokumentidega piiratud koguses osi kasutamiseks tööks omaenda ruumides.

M.A.604 Hooldusorganisatsiooni käsiraamat

- a) Hooldusorganisatsioon koostab käsiraamatu, mis sisaldab vähemalt järgmist teavet:
1. vastutava juhi allkirjastatud kinnitus selle kohta, et organisatsioon tegutseb pidevalt kooskõlas M osaga ja käsiraamatuga; ning
 2. organisatsiooni poolt tehtavate tööde maht; ning
 3. M.A.606 punktis b osutatud isiku(te) ametinimetus(ed) ja nimi (nimed); ning
 4. M.A.606 punktis b osutatud isiku(te) omavahelisi vastutussuhteid kirjeldav joonis; ning
 5. lennundustehniliste töötajate nimekiri; ning
 6. tegevusruumide üldine kirjeldus ja asukoht; ning
 7. kord, mille järgi hooldusorganisatsioon tagab käesoleva osa täitmist; ning
 8. hooldusorganisatsiooni käsiraamatu muutmise kord.
- b) Hooldusorganisatsiooni käsiraamatu ja selle muudatused kiidab heaks pädev asutus.
- c) Punkti b sätetest olenemata võidakse käsiraamatu väiksemaid muudatusi kiita heaks teatava protseduuri teel (edaspidi "kaudne heakskiitmine").

M.A.605 Tegevusruumid

Organisatsioon tagab, et:

- a) Kõikide plaanijärgsete tööde tegemiseks on eraldatud ruumid ning eritöökojad ja -ruumid on vajaduse korral isoleeritud, et vältida saastamist ja kaitsta keskkonda.
- b) Kõikide plaanijärgsete tööde juhtimiseks, kaasa arvatud eelkõige hooldusregistri pidamiseks on eraldatud kontori-ruumid.
- c) Komponentide, seadmete, tööriistade ja materjalide hoidmiseks on eraldatud kindlad hoiuruumid. Hoidmisel tuleb tagada, et kasutuskõlbmatud komponendid ja materjalid on eraldatud kõikidest muudest komponentidest, materjalidest, seadmetest ja tööriistadest. Hoidmine toimub tootja poolt etteantud tingimustel ning juurdepääs hoiuruumidele antakse ainult volitatud töötajatele.

M.A.606 Nõuded töötajatele

- a) Organisatsioon nimetab ametisse vastutava juhi, kes vastutab organisatsiooni esindajana selles eest, et kõik kliendi poolt tellitud hooldustööd on rahastatud ning läbi viidud käesoleva osa nõuete kohaselt.
- b) Ametisse nimetatakse isik või isikute rühm, kes vastutab selle eest, et organisatsioon täidab alati käesoleva alajao nõudeid. See isik või isikute rühm allub vastutavale juhile.
- c) Kõikidel punktis b osutatud isikutel peavad olema asjakohased õhusõiduki ja/või komponentide hooldamisega seotud teadmised, taust ja kogemused.
- d) Organisatsioonil on tavapärase eeldatavate lepinguliste tööde tegemiseks asjakohased töötajad. Ajutiselt rakendatavaid tööettevõtjaid tohib kasutada ebatavaliste lepinguliste tööde tegemiseks ja üksnes töötajatena, kellel ei ole volitust anda välja hooldustõendeid.
- e) Kõikide hooldusega tegelevate töötajate kutseoskused peavad olema tõendatud ja dokumenteeritud.
- f) Töötajad, kes teevad eritöid, nagu näiteks keevitamist, mittepurustavaid katseid/kontrolle (välja arvatud värvimeetodid), peavad olema kvalifitseeritud vastavalt mõnele ametlikult tunnustatavale standardile.
- g) Hooldusorganisatsioonil peab olema piisavalt lennundustehnilisi töötajaid, et anda õhusõidukitele ja komponentidele välja punktides M.A.612 ja M.A.613 osutatud hooldustõendeid. Nad peavad täitma 66. osas sätestatud nõudeid.

M.A.607 Lennundustehnilised töötajad

- a) Peale M.A.606 punktis g sätestatu võivad lennundustehnilised töötajad oma õigusi kasutada üksnes siis, kui organisatsioon on taganud:
1. et lennundustehnilised töötajad saavad tõestada, et neil on eelnenud kahe aasta jooksul olnud kas kuus kuud kogemusi asjaomase hooldusega või et nad on vastanud asjaomaste tõendite väljaandmise tingimusele; ja
 2. et lennundustehnilistel töötajatel on piisavalt teadmisi hooldatava õhusõiduki ja/või komponendi või komponentide kohta ning samuti organisatsiooni protseduuride kohta.

b) Järgmistel ettenägematutel juhtudel, kui õhusõiduk maandatakse mujal kui oma põhibaasis, kus ei ole asjakohaseid lennundustehnilisi töötajaid, võib hooldusorganisatsioon, kellega on sõlmitud leping tehnilise toetuse pakkumise kohta, anda välja erandvolituse hooldustõendite väljastamiseks:

1. ühele oma töötajatest, kellel on sarnase tehnilise varustuse, konstruktsiooni ja süsteemidega õhusõiduki tüübi kvalifikatsioon; või
2. isikule, kellel on vähemalt viis aastat hoolduskogemusi ning rahvusvahelise tsiviillennundusorganisatsiooni (ICAO) kehtiv lennundustehnilise töötaja luba, mis on antud välja selle õhusõidukitüübi kohta, mille kohta on vaja hooldustõendeid väljastada, tingimusel et samas kohas ei ole ühtki käesoleva osa alusel sertifitseeritud organisatsiooni ning organisatsioonil, millega on leping sõlmitud, on olemas tõendid selle isiku kogemuste ja loa kohta.

Igal sellisel juhul tuleb sellise volituse andmisest teatada seitsme päeva jooksul pädevale asutusele. Hooldustõendite väljastamise erandvolitust andev sertifitseeritud hooldusorganisatsioon tagab, et kõik hooldustööd, mis võivad mõjutada lennuohutust, kontrollitakse üle.

c) Sertifitseeritud hooldusorganisatsioon dokumenteerib kõik andmed oma lennundustehniliste töötajate kohta ning peab nende kohta ajakohastatud nimekirja.

M.A.608 Komponendid, seadmed ja tööriistad

a) Organisatsioon:

1. tagab, et punktis M.A.609 osutatud tehnilistes dokumentides määratletud seadmed ja tööriistad või nende hooldusorganisatsiooni käsiraamatus loetletud ja kontrollitud ekvivalendid on organisatsiooni tegevusloa ulatuses valmis igapäevaste hooldustööde tegemiseks; ja
2. tõestab, et tal on võimalik kasutada kõiki muid seadmeid ja tööriistu, mida kasutatakse üksnes harva.

b) Tööriistad ja seadmed tuleb üle kontrollida ning ametlikult tunnustatud standardi järgi kalibreerida. Organisatsioon dokumenteerib iga sellise kalibreerimise ja kasutatud standardi.

c) Organisatsioon vaatab kõik saabuvad komponendid üle, liigitab nad ning eraldab üksteisest asjakohaselt.

M.A.609 Tehnilised normdokumendid

Sertifitseeritud hooldusorganisatsioonil peab hoolduse, kaasa arvatud muudatus- ja remonditööde tegemiseks olema punktis M.A.401 määratletud kehtivad ja aktuaalsed tehnilised normdokumendid ning ta peab neid kasutama. Kui tehnilised normdokumendid on saadud kliendilt, on neid vaja ainult tööde tegemise ajal.

M.A.610 Hooldustööde käsud

Enne hooldustöid koostavad organisatsioon ja klient kirjaliku töökäsu, et määrata konkreetselt kindlaks tehtavad hooldustööd.

M.A.611 Hooldusstandardid

Kõiki hooldustöid tehakse vastavalt käesoleva osa A jao D alajao nõuetele.

M.A.612 Õhusõiduki hooldustõend

Kui kõik õhusõiduki hooldustööd on kooskõlas käesoleva alajaoga lõpetatud, antakse kooskõlas punktiga M.A.801 välja õhusõiduki hooldustõend.

M.A.613 Komponendi hooldustõend

a) Kui kõik nõutavad komponendi hooldustööd on kooskõlas käesoleva alajaoga lõpetatud, antakse kooskõlas punktiga M.A.802 välja komponendi hooldustõend EASA vormil 1, kuid mitte nendele komponentidele, mis on toodetud vastavalt M.A.603 punktile b.

b) Komponendi hooldustõendi EASA vormil 1 võib genereerida arvutiandmebaasist.

M.A.614 Hooldustööde dokumenteerimine

a) Sertifitseeritud hooldusorganisatsioon dokumenteerib kõikide tehtud tööde üksikasjad. Dokumendid, mida on vaja tõendamaks, et kõik hooldustõendi saamiseks vajalikud nõuded on täidetud, kaasa arvatud allettevõtjate hooldustõendid, tuleb alles hoida.

- b) Sertifitseeritud hooldusorganisatsioon esitab õhusõiduki omanikule igast hooldustõendist koopia ning koopia igast kinnitatud dokumendist remondi/muudatustööde kohta, mida on kasutatud tehtud remondi/muudatustööde tegemiseks.
- c) Sertifitseeritud hooldusorganisatsioon hoiab koopiaid kõikidest hooldusdokumentidest ja kõikidest nendega seotud tehnilistest normdokumentidest alles kolm aastat alates kuupäevast, mil ta andis õhusõidukile või selle komponendile, millega tehtud tööd on seotud, välja hooldustõendi.
1. Kõnealuseid dokumente tuleb hoida nii, et on tagatud nende kaitstus kahjustuste ja varguse eest.
 2. Kogu varundamiseks kasutatavat arvutiriistvara hoitakse tööandmeid sisaldavast riistvarast eraldi kohas keskkonnas, mis tagab selle säilimise heas seisukorras.
 3. Kui sertifitseeritud hooldusorganisatsioon lõpetab tegevuse, annab ta kõik viimase kahe aasta jooksul alles hoiatud hooldusdokumendid üle vastava õhusõiduki või komponendi viimasele omanikule või kliendile või paneb nad pädeva asutuse korralduse kohaselt hoiule.

M.A.615 Organisatsiooni õigused

Organisatsioon võib:

1. oma sertifikaadil ja käsiraamatus määratletud kohtades hooldada iga õhusõidukit ja/või komponenti, milleks ta on sertifitseeritud;
2. hooldada iga õhusõidukit ja/või komponenti, milleks ta on sertifitseeritud, mujal tingimusel, et sellist hooldust on vaja üksnes tekkivate defektide kõrvaldamiseks;
3. anda pärast hooldustööde lõpetamist kooskõlas punktiga M.A.612 või M.A.613 välja hooldustõendeid.

M.A.616 Organisatsiooni sisekontroll

Sertifitseeritud hooldusorganisatsioon korraldab tagamaks, et ta vastab jätkuvalt käesoleva alajao nõuetele, korrapäraseid sisekontrolle.

M.A.617 Muutused sertifitseeritud hooldusorganisatsioonis

Et pädeval asutusel oleks võimalik kontrollida käesoleva osa nõuete jätkuvat täitmist, teatab sertifitseeritud hooldusorganisatsioon sellele igast ettepanekust viia ellu järgmisi muudatusi enne nende elluviimist:

1. organisatsiooni nimi;
2. organisatsiooni asukoht;
3. organisatsiooni muud asukohad;
4. vastutav juht;
5. M.A.606 punktis b nimetatud isikud;
6. ruumid, seadmed, tööriistad, materjalid, protseduurid, tööde maht ja lennundustehnilised töötajad, kes või mis võivad mõjutada sertifikaadi kehtivust.

Kui ettepanek käsitleb töötajaid, keda organisatsiooni juhatuse ei tunne, teatatakse sellest esimesel võimalusel.

M.A.618 Hooldusorganisatsiooni sertifikaadi kehtivuse kestvus

- a) Hooldusorganisatsiooni sertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle tingimuseks on, et:
1. organisatsioon täidab jätkuvalt käesoleva osa nõudeid seoses punktis M.A.619 määratletud puudustega tegelemise tingimustega; ning
 2. pädeval asutusel lubatakse organisatsiooni külastada, et kontrollida käesoleva osa nõuete jätkuvat täitmist selle poolt; ning
 3. sertifikaadist ei ole loobutud ja seda ei ole kehtetuks tunnistatud;
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see pädevale asutusele.

M.A.619 Puudused

- a) Esimese astme puudus on iga M osa nõude oluline täitmata jätmine, mis vähendab ohutustaset ja ohustab tõsiselt lennuohutust.
- b) Teise astme puudus on iga M osa nõude täitmata jätmine, mis võib vähendada ohutustaset ja ohustada lennuohutust.

- c) Pärast punktile M.B.605 vastavate puuduste teatavakstegemist koostab hooldusorganisatsiooni sertifikaadi omanik parandusmeetmete kava ja tõendab pädevale asutusele sellega kokkulepitud aja jooksul veenvalt, et parandusmeetmed on ellu viidud.

G ALAJAGU

JÄTKUVAT LENNUKÕLBLIKKUST TAGAV ORGANISATSIION

M.A.701 Reguleerimisala

Käesolevas alajaos on sätestatud nõuded, millele organisatsioon peab vastama, et saada jätkuvat lennukõblikkust tagava organisatsiooni sertifikaat või et seda pikendataks.

M.A.702 Taotlemine

Jätkuvat lennukõblikkust tagava organisatsiooni sertifikaadi väljastamist või muutmist taotletakse pädeva asutuse poolt kehtestatud vormis ja viisil.

M.A.703 Sertifikaadi kehtivus

- a) Tegevusloa väljaandmist märgib VI liites esitatud sertifikaadi väljastamine pädeva asutuse poolt. Sertifikaadiga hõlmatud tööd peavad olema määratletud punktis M.A.704 osutatud jätkuvat lennukõblikkust tagava sertifitseeritud organisatsiooni käsiraamatus.
- b) Lõikest a olenemata peab kõnealune luba moodustama äriliseks lennutranspordiks kasutatava õhusõiduki puhul pädeva asutuse poolt käititava õhusõiduki kohta väljastatud lennuettevõtja sertifikaadi osa.

M.A.704 Jätkuvat lennukõblikkust tagava organisatsiooni käsiraamat

- a) Jätkuvat lennukõblikkust tagav organisatsioon peab esitama jätkuva lennukõblikkuse tagamise käsiraamatu, mis sisaldab järgmist:
1. vastutava juhi allkirjastatud kinnitus selle kohta, et organisatsioon tegutseb pidevalt kooskõlas käesoleva osaga ja käsiraamatuga; ning
 2. organisatsiooni poolt tehtavate tööde maht; ning
 3. M.A.706 punktis b ja c osutatud isiku(te) ametinimetus(ed) ja nimi (nimed); ning
 4. M.A.706 punktis b ja c osutatud isiku(te) omavahelisi vastutussuhteid kirjeldav joonis; ning
 5. punktis M.A.707 osutatud lennukõblikkuse kontrolli tegevate töötajate nimekiri; ning
 6. tegevusruumide üldine kirjeldus ja asukoht; ning
 7. kord, mille järgi jätkuvat lennukõblikkust tagav organisatsioon tagab käesoleva osa täitmist; ning
 8. jätkuvat lennukõblikkust tagava organisatsiooni käsiraamatu muutmise kord.
- b) Jätkuvat lennukõblikkust tagava organisatsiooni käsiraamatu ja selle muudatused kiidab heaks pädev asutus.

Punkti b sätetest olenemata võidakse käsiraamatu väiksemaid muudatusi kiita heaks käsiraamatu protseduuri teel (edaspidi "kaudne heakskiitmine").

M.A.705 Tegevusruumid

Jätkuvat lennukõblikkust tagav organisatsioon annab punktis M.A.706 osutatud töötajate käsutusse sobivad kontoriruumid sobivas kohas.

M.A.706 Nõuded töötajatele

- a) Organisatsioon nimetab ametisse vastutava juhi, kes vastutab organisatsiooni esindajana selles eest, et kõik jätkuva lennukõblikkuse tagamiseks tehtavad tööd on rahastatud ning läbi viidud käesoleva osa nõuete kohaselt.
- b) Äriliseks õhusõiduks kasutatavate õhusõidukite puhul on lõikes a osutatud vastutavaks juhiks isik, kes vastutab organisatsiooni esindajana samuti selle eest, et kogu organisatsiooni tegevus on rahastatud ning läbi viidud nõuete kohaselt, mis peavad olema täidetud lennuettevõtja sertifikaadi saamiseks.

- c) Ametisse nimetatakse isik või isikute rühm, kes vastutab selle eest, et organisatsioon täidab alati käesoleva alajao nõudeid. See isik või isikute rühm allub vastutavale juhile.
- d) Vastutav juht nimetab ametisse ärilise lennutranspordi valdkonna juhi. See isik vastutab löike c kohaselt jätkuva lennukõlblikkuse tagamiseks tehtavate tööde juhtimise ja järelevalve eest.
- e) Löikes d nimetatud juhti ei tohi tööle võtta 145. osas kirjeldatud sertifitseeritud organisatsioon, mis on sõlminud käitajaga lepingu, välja arvatud juhul kui pädev asutus on andnud sellele konkreetse nõusoleku.
- f) Organisatsioonil peab eeldatavate tööde jaoks olema piisavalt töötajaid.
- g) Kõikidel punktis c ja d osutatud isikel peavad olema asjakohased õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse tagamisega seotud teadmised, taust ja kogemused.
- h) Kõikide jätkuva lennukõlblikkuse tagamisega tegelevate töötajate kutseoskused peavad olema dokumenteeritud.

M.A.707 Lennukõlblikkuse kontrolli tegevad töötajad

- a) Et jätkuvat lennukõlblikkust tagav sertifitseeritud organisatsioon oleks volitatud tegema lennukõlblikkuse kontrolle, peab tal selleks olema asjakohased töötajad, kes annavad välja käesoleva osa A jao I alajaos kirjeldatud lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaate või soovitusi. Need töötajad peavad vastama punkti M.A.706 nõuetele ning peale selle peab neil olema:
 - 1. vähemalt viis aastat jätkuva lennukõlblikkuse tagamise kogemusi; ning
 - 2. 66. osas sätestatud asjaomane luba või lennundus- vm samaväärne haridus; ning
 - 3. lennundustehniline kutseharidus; ning
 - 4. ametikoht sertifitseeritud organisatsiooni alluvuses koos vastava vastutusega.
- b) Jätkuvat lennukõlblikkust tagav sertifitseeritud organisatsioon saab enda poolt ametisse nimetatud lennukõlblikkuse kontrolli töötajatele luba anda üksnes siis, kui pädev asutus on nad pärast järelevalve all rahuldavalt läbitud lennukõlblikkuse kontrolli heaks kiitnud.
- c) Organisatsioon tagab, et õhusõidukite lennukõlblikkuse kontrolle tegevatel töötajatel on tõendatavalt olemas asjakohased jätkuva lennukõlblikkuse tagamise värsked kogemused.
- d) Lennukõlblikkuse kontrolli töötajate tuvastamiseks kantakse iga selline töötaja koos oma loa viitega jätkuvat lennukõlblikkust tagava organisatsiooni käsiraamatusse.
- e) Organisatsioon märgib kõik lennukõlblikkuse kontrolli töötajad üles, lisades igaihe juurde tema asjakohase kvalifikatsiooni, kokkuvõtte tema kogemustest ja koolitustest jätkuva lennukõlblikkuse tagamise valdkonnas ning koopia tema loast. Kõnealust dokumenti säilitatakse kuni kaks aastat pärast seda, kui lennukõlblikkuse kontrolli töötajad on organisatsiooni juurest lahkunud.

M.A.708 Jätkuva lennukõlblikkuse tagamine

- a) Kõiki jätkuva lennukõlblikkuse tagamisega seotud töid tehakse vastavalt käesoleva osa A jao C alajao nõuetele.
- b) Jätkuvat lennukõlblikkust tagav organisatsioon teeb iga hallatava õhusõiduki puhul järgmist:
 - 1. koostab hooldusprogrammi, kaasa arvatud mis tahes kehtiva usaldusväärsusprogrammi, ja jälgib selle täitmist;
 - 2. esitab hooldusprogrammi koos muudatustega pädevale asutusele heakskiitmiseks ning koopia sellest mitte äriliseks lennutranspordiks kasutatava õhusõiduki omanikule;
 - 3. juhib muudatus- ja remonditööde kinnitamist;
 - 4. tagab, et kõiki hooldustöid tehakse kooskõlas heakskiidetud hooldusprogrammiga, ning et hooldustööendeid väljastatakse kooskõlas käesoleva osa A jao H alajaoga;
 - 5. tagab, et kõik kehtivad lennukõlblikkuseeskirjad ja käitamiseeskirjad, mis mõjutavad jätkuvat lennukõlblikkust, on täidetud;
 - 6. tagab, et sertifitseeritud hooldusorganisatsioon parandab kõik plaanijärgse hoolduse käigus avastatud või teatatud defektid;
 - 7. tagab, et õhusõiduk toimetatakse vajaduse korral asjakohase sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni juurde;

8. koordineerib plaanijärgset hooldust, lennukõlblikkuseeskirjade rakendamist, piiratud kasutusega osade väljavahetamist ning komponentide ülevaatusi, tagamaks et kõiki töid tehakse nõuetekohaselt;
 9. haldab ja hoiab alles kõiki jätkuva lennukõlblikkusega seotud dokumente ja/või käitaja tehnilist päevikut;
 10. tagab, et massi ja balansseeringu aruanne vastab õhusõiduki hetkeseisule.
- c) Äriliseks lennutranspordiks kasutatava õhusõiduki käitaja, kellel ei ole 145. osa kohast luba, sõlmib 145. osa järgi sertifitseeritud organisatsiooni või mõne teise käitajaga kirjaliku hoolduslepingu, milles on määratletud punkti M.A.301 alapunktides 2, 3, 5 ja 6 kirjeldatud ülesanded, tagades nii, et kõiki hooldustöid teeb viimasena 145. osa järgi sertifitseeritud hooldusorganisatsioon, ning määratledes punkti M.A.712 alapunktis b osutatud kvaliteediülesannete toetuse. Õhusõiduki baasi, plaanijärgse liinihoolduse ja mootorite hoolduslepingud koos kõikide muudatus- tega kinnitab pädev asutus. Kui aga kõne all on:
1. õhusõiduk, mille liinihooldust on vaja teha plaaniväliselt, võib kõnealune leping olla üksikute 145. osa nõuetele vastavale hooldusorganisatsioonile antud töökäskude vormis;
 2. komponentide, kaasa arvatud mootorite, hooldus, võib lõikes c osutatud leping olla üksikute 145. osa nõuetele vastavale hooldusorganisatsioonile antud töökäskude vormis.

M.A.709 Dokumentatsioon

Jätkuvat lennukõlblikkust tagaval sertifitseeritud organisatsioonil on punkti M.A.708 järgsete jätkuva lennukõlblikkuse tagamise ülesannete täitmiseks kehtivad ja aktuaalsed punktis M.A.401 kirjeldatud tehnilised normdokumendid, mida ta ka kasutab.

M.A.710 Lennukõlblikkuse kontroll

- a) Täitmaks punktis M.A.902 sätestatud õhusõiduki lennukõlblikkuse kontrolli nõuet, viib jätkuvat lennukõlblikkust tagav sertifitseeritud organisatsioon läbi kõikide õhusõiduki dokumentide protokollitud kontrolli, veendumaks et:
1. plaaneri, mootori ja propelleri lennuajad ning nendega seotud lennutsükliid on nõuetekohaselt dokumenteeritud; ning
 2. lennukäsiraamat vastab õhusõiduki konfiguratsioonile ning on ajakohastatud; ning
 3. kõik hooldusprogrammi järgi õhusõidukil teha olevad hooldustööd on tehtud; ning
 4. kõik teadaolevad defektid on parandatud või vajaduse korral kontrollitult edasi suunatud; ning
 5. kõik kehtivad lennukõlblikkuseeskirjad on täidetud ja nõuetekohaselt registreeritud; ning
 6. kõik õhusõidukil tehtud muudatus- ja remonditööd on registreeritud ning 21. osa nõuete kohaselt heaks kiidetud; ning
 7. kõik õhusõidukile paigaldatud piiratud kasutusega komponendid on nõuetekohaselt tähistatud, registreeritud ja nad ei ole ületanud oma ettenähtud kasutusiga; ning
 8. kõik hooldustööd on üle antud käesoleva osa nõuete kohaselt; ning
 9. aktuaalne massi ja balansseeringu aruanne vastab õhusõiduki konfiguratsioonile ja kehtib; ning
 10. õhusõiduk vastab oma konstruktsioonitüübi viimasele ameti poolt kinnitatud versioonile.
- b) Jätkuvat lennukõlblikkust tagava sertifitseeritud organisatsiooni lennukõlblikkuse kontrolli töötajad viivad läbi õhusõiduki tehnilise ülevaatusse. Sellel ülevaatusel abistavad lennukõlblikkuse kontrolli töötajaid, kes ei ole kvalifitseeritud 66. osa nõuete kohaselt, töötajad, kes on vastavalt kvalifitseeritud.
- c) Õhusõiduki tehnilise ülevaatusse käigus veenduvad lennukõlblikkuse kontrolli töötajad, et:
1. kõik nõutavad tähised ja sildid on nõuetekohaselt paigaldatud; ning
 2. õhusõiduk vastab oma kinnitatud lennukäsiraamatule; ning
 3. õhusõiduki konfiguratsioon vastab kinnitatud dokumentidele; ning
 4. ei leita ühtki defekti, mida ei oleks punkti M.A.404 nõuete kohaselt käsitletud; ning
 5. õhusõiduki ja lõikes a osutatud protokollitud dokumendikontrolli vahel ei leita erinevusi.
- d) Erandina punkti M.A.902 lõikest a võib lennukõlblikkuse kontroll kestma kuni 90 päeva protsessi jätkuvust katkestamata, et tehniline ülevaatus saaks toimuda hoolduskontrolli käigus.
- e) Kui punktis M.A.707 osutatud asjakohaste õigustega lennukõlblikkuse kontrolli töötajad on veendunud, et lennukõlblikkuse kontroll on läbitud nõuetekohaselt, väljastavad nad jätkuvat lennukõlblikkust tagava sertifitseeritud organisatsiooni nimel punktis M.A.902 osutatud lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi (EASA vorm 15b) või soovitud.

- f) Õhusõiduki kohta välja antud või pikendatud lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi koopia tuleb saata kümne päeva jooksul selle õhusõiduki registreerijaliikmesriigile.
- g) Lennukõlblikkuse kontrolliga seotud töid ei tohi anda lepingu korras edasi kolmandatele isikutele.
- h) Kui lennukõlblikkuse kontrolli tulemus ei ole ühene, tuleb sellest teatada pädevale asutusele.

M.A.711 Organisatsiooni õigused

- a) Jätkuvat lennukõlblikkust tagav sertifitseeritud organisatsioon võib:
 - 1. tagada oma sertifikaadil näidatud mitte äriliseks lennutranspordiks kasutatavate õhusõidukite jätkuvat lennukõlblikkust;
 - 2. tagada äriliseks lennutranspordiks kasutatava õhusõiduki jätkuvat lennukõlblikkust, kui see õhusõiduk on näidatud tema lennuettevõtja sertifikaadil;
 - 3. lasta oma sertifikaadi piirangute raames teha mis tahes töid seoses jätkuva lennukõlblikkuse tagamisega teisel organisatsioonil, mis töötab tema kvaliteedisüsteemi järgi.
- b) Peale selle võidakse anda jätkuvat lennukõlblikkust tagavale sertifitseeritud organisatsioonile luba:
 - 1. anda välja lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaate; või
 - 2. teha õhusõiduki registreerijaliikmesriigile soovitusi lennukõlblikkuse kontrolli läbiviimise kohta.
- c) Lõikes b osutatud õiguste saamiseks peab organisatsioon olema kantud ühe registreerijaliikmesriigi registrisse.

M.A.712 Kvaliteedi tagamise kord

- a) Vastamaks pidevalt käesoleva alajao nõuetele, loob jätkuvat lennukõlblikkust tagav sertifitseeritud organisatsioon kvaliteedi tagamise korra ning nimetab ametisse kvaliteedijuhi, kes jälgib õhusõiduki lennukõlblikkuse tagamise protseduuride täitmist ja küllaldasust. Nimetatud protseduuride täitmise jälgimine hõlmab vastutavale juhile aruandmist, tagamaks vajaduse korral parandusmeetmete võtmise.
- b) Kvaliteedi tagamise kord on mõeldud käesoleva osa A jao G alajao kohase tegevuse jälgimiseks. See sisaldab vähemalt järgmisi ülesandeid:
 - 1. selle jälgimine, et kogu käesoleva osa A jao G alajao kohane tegevus toimub kinnitatud korras; ning
 - 2. selle jälgimine, et kõiki lepingulisi hooldustöid tehakse kooskõlas lepinguga; ning
 - 3. käesoleva osa nõuete pideva täitmise jälgimine.
- c) Kõnealuse tegevuse dokumente hoitakse alles vähemalt kaks aastat.
- d) Kui jätkuvat lennukõlblikkust tagav sertifitseeritud organisatsioon on sertifitseeritud mõne teise osa alusel, võib ta oma kvaliteedi tagamise korra ühendada teise osa kohaselt nõutava korraga.
- e) Äriliseks lennutranspordiks kasutatavate õhusõidukite korral peab käesoleva osa A jao G alajaos kirjeldatud kvaliteedi tagamise süsteem moodustama õhusõiduki käitaja kvaliteedi tagamise süsteemi lahutamatu osa.
- f) Käesoleva osa A jao G alajao nõuetele vastav väikeettevõtja, kellel ei ole punkti M.A.711 alapunktis b osutatud õigusi, võib asendada kvaliteedi tagamise korra korrapäraste sisekontrollidega.

M.A.713 Muutused jätkuvat lennukõlblikkust tagavas sertifitseeritud organisatsioonis

Et pädeval asutusel oleks võimalik kontrollida käesoleva osa nõuete jätkuvat täitmist, teatab jätkuvat lennukõlblikkust tagav sertifitseeritud organisatsioon sellele igast ettepanekust viia ellu järgmisi muudatusi enne nende elluviimist:

- 1. organisatsiooni nimi;
- 2. organisatsiooni asukoht;
- 3. organisatsiooni muud asukohad;
- 4. vastutav juht;
- 5. punkti M.A.706 alapunktis c määratletud isikud;
- 6. ruumid, protseduurid, tööde maht ja töötajad, mis võivad mõjutada organisatsiooni sertifikaadi kehtivust.

Kui ettepanek käsitleb töötajaid, keda organisatsiooni juhatus eelnevalt ei tunne, teatatakse sellest esimesel võimalusel.

M.A.714 Dokumentide säilitamine

- a) Jätkuvat lennukõlblikkust tagav sertifitseeritud organisatsioon dokumenteerib kõikide tehtud tööde üksikasjad. Punktis M.A.305 ja vajaduse korral punktis M.A.306 nõutud dokumendid tuleb alles hoida.
- b) Kui jätkuvat lennukõlblikkust tagaval organisatsioonil on punkti M.A.711 alapunkti b nimetatud õigus, hoiab ta alles iga välja antud lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi ja soovituse koopia koos kõikide tõenditega.
- c) Jätkuvat lennukõlblikkust tagav organisatsioon säilitab kõikide lõikes b loetletud dokumentide koopiaid kuni kaks aastat pärast õhusõiduki käitamise lõpetamist.
- d) Kõnealuseid dokumente tuleb hoida nii, et on tagatud nende kaitstus kahjustuste, muutmise ja varguse eest.
- e) Kogu varundamiseks kasutatavat arvutiriistvara hoitakse tööandmeid sisaldavast riistvarast eraldi kohas keskkonnas, mis tagab selle säilimise heas seisukorras.
- f) Kui õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse tagamine antakse üle teisele organisatsioonile või isikule, tuleb talle üle anda ka kõik säilitatud dokumendid. Dokumentide säilitamiseks ettenähtud tähtjad kehtivad uue organisatsiooni või isiku suhtes edasi.
- g) Kui jätkuvat lennukõlblikkust tagav organisatsioon lõpetab tegevuse, tuleb kõik säilitatud dokumendid anda õhusõiduki omanikule.

M.A.715 Jätkuvat lennukõlblikkust tagava organisatsiooni sertifikaadi kehtivuse kestvus

- a) Jätkuvat lennukõlblikkust tagava organisatsiooni sertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle tingimuseks on, et:
 - 1. organisatsioon täidab jätkuvalt käesoleva osa nõudeid seoses punktis M.B.705 määratletud puudustega tegelemise tingimustega; ning
 - 2. pädeval asutusel lubatakse organisatsiooni külastada, et kontrollida käesoleva osa nõuete jätkuvat täitmist selle poolt; ning
 - 3. sertifikaadist ei ole loobutud ja seda ei ole kehtetuks tunnistatud.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see pädevale asutusele.

M.A.716 Puudused

- a) Esimese astme tähelepanek on iga M osa nõude oluline täitmata jätmine, mis vähendab ohutustaset ja ohustab tõsiselt lennuohutust.
- b) Teise astme puudus on iga M osa nõude täitmata jätmine, mis võib vähendada ohutustaset ja ohustada lennuohutust.
- c) Pärast punktile M.B.705 vastavate puuduste teatavakstegemist koostab jätkuvat lennukõlblikkust tagava organisatsiooni sertifikaadi omanik parandusmeetmete kava ja tõendab pädevale asutusele sellega kokkulepitud aja jooksul veenvalt, et parandusmeetmed on ellu viidud.

H ALAJAGU

HOOLDUSTÕENDID**M.A.801 Õhusõiduki hooldustõend**

- a) Hooldustõendeid väljastatakse vastavalt käesolevale alajaole, välja arvatud hooldustõendid, mida annab välja 145. osa nõuetele vastav organisatsioon.
- b) Hooldustõend antakse välja enne lendu pärast hooldustõid. Hooldustõendi annab veendumusel, et kõik nõutavad hooldustööd on tehtud nõuetekohaselt, välja:
 - 1. asjaomased lennundustehnilised töötajad käesoleva osa A jao F alajaole vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni nimel; või
 - 2. lennundustehnilised töötajad vastavalt 66. osa nõuetele, välja arvatud 7. liites loetletud keeruliste hooldustööde korral; või
 - 3. punktis M.A.803 osutatud omanik-piloot.

- c) Kui hooldustõendit väljastatakse lõike b punkti 2 alusel, võib lennundustehnilistel töötajatel hooldustööde tegemisel olla üks või mitu abilist, kes töötavad nende vahetu ja pideva kontrolli all.
- d) Hooldustõendile peavad olema kantud tehtud hooldustööde põhilised üksikasjad ja kuupäev, mil need lõpetati, ning:
 - 1. käesoleva osa A jao F alajao nõuetele vastava sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni ning tõendit väljastavate lennundustehniliste töötajate andmed koos nende loa numbriga; või
 - 2. punkti b alapunktis 2 osutatud hooldustõendi korral seda tõendit väljastavate lennundustehniliste töötajate andmed ja vajaduse korral nende loa number.
- e) Punkti b sätetest olenemata kantakse märke lõpetamata hooldustööde kohta hooldustõendile enne selle väljaandmist.
- f) Hooldustõendit ei väljastata mis tahes teadaolevate nõuete rikkumise korral, mis ohustab tõsiselt lennuohutust.

M.A.802 Komponendi hooldustõend

- a) Komponendile antakse hooldustõend pärast mis tahes hooldustöid, mis on komponendil tehtud õhusõidukilt mahavõetud olles.
- b) Käitamissertifikaat EASA vormil 1 vastab liikmesriikide puhul õhusõiduki komponendi hooldustõendile.

M.A.803 Omanik-piloodi volitus

- a) Omanik-piloot on isik, kelle omandis või ühisomandis hooldatav õhusõiduk on ja kellel on kehtiv piloodiluba koos asjaomase tüübi- või klassipädevusega.
- b) Erakasutuseks mõeldud lihtsa konstruktsiooniga õhusõiduki korral, mille suurim stardimass on alla 2 730 kg, samuti purilennuki ja õhupalli korral võib omanik-piloot anda hooldustõendi välja pärast VIII liites loetletud omanik-piloodi piiratud mahus hooldustöid.
- c) Omanik-piloodi piiratud mahus hooldustööd tuleb määratleda punktis M.A.302 kirjeldatud hooldusprogrammis.
- d) Hooldustõendi kohta tuleb teha märke päevikusse ning see peab sisaldama tehtud hooldustööde põhilisi üksikasju, kuupäeva, mil need tööd lõpetati, ning tõendit väljastava omanik-piloodi andmeid ja piloodiluba numbrit.

I ALAJAGU

LENNUKÕLBLIKKUSE KONTROLLI SERTIFIKAAT

M.A.901 Õhusõiduki lennukõblikkuse kontroll

Õhusõiduki lennukõblikkussertifikaadi kehtivuse tagamiseks tuleb perioodiliselt kontrollida õhusõiduki lennukõblikkust ning tema jätkuva lennukõblikkuse dokumente.

- a) Lennukõblikkuse kontrolli sertifikaat väljastatakse kooskõlas III liitega (EASA vorm 15a või 15b) pärast lennukõblikkuse kontrolli rahuldavat läbimist ning kehtib ühe aasta.
- b) Kontrollitud keskkonnas asuv õhusõiduk on selline, mida pidevalt haldab käesoleva osa A jao G alajao nõuetele vastavat jätkuvat lennukõblikkust tagav sertifitseeritud organisatsioon, mis ei ole eelneva 12 kuu jooksul vahetanud organisatsiooni ja mida hooldavad sertifitseeritud hooldusorganisatsioonid. See hõlmab punkti M.A.803 lõike b kohaselt tehtud hooldustöid, mille kohta on hooldustõendid välja antud vastavalt punkti M.A.801 lõike b alapunktile 2 või 3.
- c) Kui õhusõiduk asub kontrollitud keskkonnas, võib jätkuvat lennukõblikkust tagav organisatsioon asjakohase loa olemasolu korral:
 - 1. anda välja lennukõblikkuse kontrolli sertifikaate kooskõlas punktiga M.A.710; ning
 - 2. pikendada enda poolt välja antud lennukõblikkuse kontrolli sertifikaati kaks korda iga kord üheks aastaks, kui õhusõiduk on jäänud kontrollitud keskkonda. Lennukõblikkuse kontrolli sertifikaati ei pikendata, kui organisatsioon teab või tal on põhjust uskuda, et õhusõiduk on lennukõblmatu.

- d) Kui õhusõiduk ei asu kontrollitud keskkonnas või teda haldab mõni käesoleva osa A jao G alajao nõuetele vastav jätkuvat lennukõlblikkust tagav sertifitseeritud organisatsioon, millel ei ole õigust teha lennukõlblikkuse kontrollid, väljastab lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi pädev asutus pärast rahuldava hinnangu andmist õhusõidukile, mille ta annab soovitusel põhjal, mille teeb talle vastava õigusega jätkuvat lennukõlblikkust tagav organisatsioon ja lisab sellele omaniku või käitaja taotluse. See soovitus peab põhinema lennukõlblikkuse kontrollil, mis peab olema tehtud kooskõlas punktiga M.A.710.
- e) Kui asjaoludest tulenevalt ilmneb võimalik oht ohutusele, võib pädev asutus alati otsustada, et teeb lennukõlblikkuse kontrolli ja väljastab lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi ise. Sellisel juhul varustab omanik või käitaja pädeva asutuse:
- pädeva asutuse poolt nõutavate dokumentidega,
 - sobiva majutusega sobivas kohas tema töötajatele, ning
 - vajaduse korral 66. osa järgi kvalifitseeritud töötajatega.

M.A.902 Lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi kehtivus

- a) Lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat kaotab kehtivuse, kui:
1. see peatatakse või tunnistatakse kehtetuks; või
 2. lennukõlblikkussertifikaat peatatakse või kehtetuks tunnistatakse; või
 3. õhusõiduk ei ole kantud liikmesriigi registrisse; või
 4. tüübisertifikaat, mille alusel lennukõlblikkussertifikaat väljastati, peatatakse või tunnistatakse kehtetuks.
- b) Õhusõiduk ei tohi lennata, kui tema lennukõlblikkussertifikaat on kehtetu või kui:
1. õhusõiduki või mis tahes sellele paigaldatud komponendi jätkuv lennukõlblikkus ei vasta käesoleva osa nõuetele; või
 2. õhusõiduk ei vasta enam ameti poolt kinnitatud konstruktsioonitüübile; või
 3. õhusõidukit on kasutatud rikkudes heakskiidetud lennukäsiraamatu või lennukõlblikkussertifikaadi tingimusi ja selle vastu ei ole võetud asjakohaseid meetmeid; või
 4. õhusõiduk on osalenud õnnetuses või vahejuhtumises, mis mõjutab tema lennukõlblikkust, ja pärast seda ei ole võetud asjakohaseid meetmeid tema lennukõlblikkuse taastamiseks; või
 5. mõni muudatus- või remonditöö ei ole 21. osa nõuete kohaselt heaks kiidetud.
- c) Kui lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tagastatakse see pädevale asutusele.

M.A.903 Õhusõiduki registrikannete üleviimine ELi piires

- a) Õhusõiduki registrikannete üleviimisel ELi piires teeb vastava taotluse esitaja järgmist:
1. ta teatab endisele liikmesriigile liikmesriigi, mille registrisse tema õhusõiduk kantakse; ning seejärel
 2. esitab uuele liikmesriigile taotluse uue lennukõlblikkussertifikaadi väljastamiseks kooskõlas 21. osa nõuetega.
- b) Punkti M.A.902 lõike a alapunkti 3 sätetest olenemata kehtib endine lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat oma kehtivusaja lõpuni.

M.A.904 ELi imporditud õhusõidukite lennukõlblikkuse kontrollimine

- a) Õhusõidukit kolmandast riigist mõne liikmesriigi registrisse kandes teeb vastava taotluse esitaja järgmist:
1. ta esitab registreerijaliikmesriigile taotluse uue lennukõlblikkussertifikaadi väljastamiseks kooskõlas 21. osa nõuetega; ja
 2. laseb mõnel asjakohase õigusega jätkuvat lennukõlblikkust tagaval organisatsioonil teha lennukõlblikkuse kontrolli; ja
 3. laseb teha kõik hooldustööd, mida kõnealune jätkuvat lennukõlblikkust tagav organisatsioon nõuab.
- b) Kui jätkuvat lennukõlblikkust tagav organisatsioon on veendunud, et õhusõiduk vastab asjakohastele nõuetele, saadab ta registreerijaliikmesriigile dokumenteeritud soovitusel lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi väljastamiseks.

- c) Omanik tagab registreerijaliikmesriigi poolt tehtavaks ülevaatuseks juurdepääsu õhusõidukile.
- d) Registreerijaliikmesriik väljastab uue lennukõlblikkussertifikaadi siis, kui ta on veendunud, et õhusõiduk vastab 21. osa nõuetele.
- e) Kõnealune liikmesriik väljastab ka lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi, mis kehtib reeglina ühe aasta, välja arvatud juhul, kui liikmesriigil on ohutuse pärast põhjust sertifikaadi kehtivusaega piirata.

M.A.905 Puudused

- a) Esimese astme puudus on iga M osa nõude oluline täitmata jätmine, mis vähendab ohutustaset ja ohustab tõsiselt lennuohutust.
- b) Teise astme puudus on iga M osa nõude täitmata jätmine, mis võib vähendada ohutustaset ja ohustada lennuohutust.
- c) Pärast punktile M.B.303 vastavate puuduste teatavakstegemist koostab punkti M.A.201 kohaselt vastutav isik või organisatsioon parandusmeetmete kava ning tõendab pädevale asutusele sellega kokkulepitud aja jooksul veenvalt, et parandusmeetmed, kaasa arvatud meetmed puuduse kordumise ja selle algpõhjuse taastekkimise vältimiseks, on ellu viidud.

B JAGU

MENETLUS PÄDEVATELE ASUTUSTELE

A ALAJAGU

ÜLDOSA

M.B.101 Reguleerimisala

Käesoleva jaotisega kehtestatakse haldusnõuded pädevatele asutustele, mis vastutavad käesoleva osa A jao kohaldamise ja täitmisele pööramise eest.

M.B.102 Pädev asutus

a) Üldosa

Liikmesriik nimetab pädeva asutuse, millel on eraldi kohustused anda välja, pikendada, muuta, peatada või tunnistada kehtetuks sertifikaate ja kontrollida jätkuvat lennukõlblikkust. See pädev asutus kehtestab oma töökorra ja struktuuri, mis tuleb dokumenteerida.

b) Vahendid

Pädeval asutusel on nii palju töötajaid, kui on vaja käesolevas B alajaos määratletud nõuete täitmiseks.

c) Töötajate pädevus ja väljaõpe

Kõikidel M osaga seoses tegutsevatel töötajatel on asjakohane kvalifikatsioon, teadmised, kogemused ning nad on saanud asjakohast kutsealusõpet ja jätkukoolitust oma ülesannete täitmiseks.

d) Protseduurid

Pädev asutus kehtestab korra, mille järgi käesolevat osa täidetakse.

Seda vaadatakse läbi ja muudetakse, tagamaks et käesolevat osa täidetakse pidevalt.

M.B.103 Nõuete täitmise vastuvõetavad viisid

Amet töötab välja nõuete täitmise vastuvõetavad viisid, mida liikmesriigid võivad kasutada käesoleva osa nõuete täitmise kindlakstegemiseks. Kui nõuete täitmise vastuvõetavatest viisidest peetakse kinni, loetakse nendega seotud nõuded käesolevas osas samuti täidetuiks.

M.A.104 Dokumentide säilitamine

- a) Pädevad asutused kehtestavad dokumentide säilitamise süsteemi, mis võimaldab iga sertifikaadi väljaandmise, säilitamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.

- b) M osa nõuetele vastavate sertifitseeritud organisatsioonide üle tehtava järelevalve dokumentide hulka kuulub vähemalt:
1. organisatsiooni sertifikaadi taotlus;
 2. organisatsiooni sertifikaat koos mis tahes muudatustega;
 3. koopia auditikavast koos saabuvate ja tehtud auditite kuupäevadega;
 4. pädeva asutuse jätkuva järelevalve dokumendid koos kõikide auditite dokumentidega;
 5. koopia kogu asjaomasest kirjavahetusest;
 6. kõikide erandi andmiseks ja täitmisele pööramiseks võetud meetmete üksikasjad;
 7. kõikide teiste pädevate asutuste poolt organisatsiooni üle tehtava järelevalvega seoses tehtud aruanded;
 8. organisatsiooni käsiraamat koos muudatustega;
 9. koopiad kõikidest muudest pädeva asutuse kinnitatud dokumentidest.
- c) Lõikes b loetletud dokumente tuleb säilitada vähemalt neli aastat.
- d) Iga õhusõiduki üle tehtava järelevalve dokumentide hulka kuulub vähemalt koopia:
1. õhusõiduki lennukõlblikkussertifikaadist;
 2. lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaatidest;
 3. A jao G alajao nõuetele vastava organisatsiooni soovitustest;
 4. liikmesriigi enda poolt tehtud lennukõlblikkuse kontrollide aruannetest;
 5. kogu õhusõidukiga seotud kirjavahetusest;
 6. kõikide erandi andmiseks ja täitmisele pööramiseks võetud meetmete üksikasjadest;
 7. kõikidest pädeva asutuse enda poolt kinnitatud M osa B jao B alajaos osutatud dokumentidest.
- e) Lõikes d määratletud dokumente tuleb säilitada kuni kaks aastat pärast õhusõiduki käitamise lõpetamist.
- f) Kõik punktis M.B.104 määratletud dokumendid tuleb teise liikmesriigi või ameti nõudel teha kättesaadavaks.

M.A.105 Vastastikune teabevahetus

- a) Lennuohutuse parandamiseks osalevad pädevad asutused vastavalt algmääruse artiklile 11 kogu vajaliku teabe vastastikusel vahetamises.
- b) Ilma, et see piiraks liikmesriikide pädevusi, abistavad asjaomased pädevad asutused üksteist võimaliku ohu korral lennuohutusele, mis hõlmab mitut liikmesriiki, vajalike järelevalvemeetmete rakendamisel.

B ALAJAGU

PÄDEVUS

M.B.201 Kohustused

M osa I jaos määratletud pädevad asutused on kohustatud viima läbi ülevaatusi ja uurimisi kontrollimaks, et käesoleva osa nõudeid täidetakse.

C ALAJAGU

JÄTKUV LENNUKÕBLIKKUS

M.B.301 Hooldusprogramm

- a) Pädev asutus kontrollib hooldusprogrammi vastavust punktile M.A.302.
- b) Kui punkti M.A.302 lõikes e ei ole teisiti sätestatud, kiidab hooldusprogrammi ja selle muudatused heaks pädev asutus ise.
- c) Kaudse heakskiitmise korral peab pädev asutus hooldusprogrammi protseduuri heaks kiitma jätkuvat lennukõlblikkust tagava organisatsiooni käsiraamatu kaudu.
- d) Hooldusprogrammi heakskiitmiseks vastavalt lõikele b peab pädeval asutusel olema juurdepääs kõikidele punkti M.A.302 lõigetes c ja d nõutud andmetele.

M.B.302 Erandid

Pädev asutus registreerib ja hoiab alles kõik algmääruse artikli 10 lõike 3 alusel tehtud erandid.

M.B.303 Õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse jälgimine

- a) Iga pädev asutus töötab välja järelevalvekava oma registrisse kantud õhusõidukite lennukõlblikkuse jälgimiseks.
- b) Järelevalvekava peab sisaldama õhusõiduki pistelisi kontrole.
- c) Kava koostatakse registreeritud õhusõidukite arvu, kohalike teadmiste ja tehtud järelevalve põhjal.
- d) Tootekontrollis tuleb keskenduda reale lennukõlblikkust määravalt mõjutavatele riskiteguritele ning teha kindlaks kõik puudused. Peale selle peab pädev asutus iga puudust analüüsima, et teha kindlaks selle algpõhjus.
- e) Kõikide puuduste kohta antakse kirjalik kinnitus punkti M.A.201 järgi vastutavale isikule või organisatsioonile.
- f) Pädev asutus dokumenteerib kõik puudused, nende kõrvaldamiseks võetud meetmed ja soovitusel.
- g) Kui õhusõiduki kontrolli käigus leitakse tõendeid M osa nõuete täitmata jätmise kohta, võtab pädev asutus meetmeid kooskõlas punktiga M.B.903.
- h) Kui puuduse algpõhjusest tuleb järeldada, et käesoleva jao mis tahes alajao või mõne teise osa nõuded on täitmata, käsitletakse seda kooskõlas asjaomase osa nõuetega.

M.B.304 Kehtetuks tunnistamine, peatamine ja piirangute kehtestamine

Pädev asutus:

- a) peatab olulisel põhjusel võimaliku ohu korral ohutusele lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaate; või
- b) peatab lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaate, tunnistab neid kehtetuks või kehtestab neile piiranguid vastavalt punkti M.B.303 lõikele g.

D ALAJAGU**HOOLDUSSTANDARDID**

(tuleb veel vajaduse korral välja töötada)

E ALAJAGU**KOMPONENDID**

(tuleb veel vajaduse korral välja töötada)

F ALAJAGU**HOOLDUSORGANISATSIOON****M.B.601 Taotlemine**

Kui hoolduse tegemiseks kasutatavad ruumid asuvad mitmes liikmesriigis, tuleb taotluse rahuldamise uurimist ja pidevat järelevalvet sertifikaadi tingimuste täitmise üle teha koos nende liikmesriikide pädevate asutustega, mille territooriumil kõnealused ruumid veel asuvad.

M.B.602 Esialgne tegevusluba

- a) Kui punkti M.A.606 lõigete a ja b nõuded on täidetud, teatab pädev asutus sertifikaadi taotlejale kirjalikult samades lõigetes osutatud töötajate heakskiitmisest.
- b) Pädev asutus veendub, et hooldusorganisatsiooni käsiraamatus määratletud protseduurid on kooskõlas M osa A jao F alajao nõuetega, ning tagab, et vastutav juht kirjutab alla deklaratsioonile.
- c) Pädev asutus veendub, et organisatsioon vastab M osa A jao F alajao nõuetele.

- d) Vähemalt üks kord sertifikaadi taotluse rahuldamise uurimise ajal korraldatakse kohtumise vastutava juhiga, tagamaks et ta mõistab täielikult tegevusloa tähtsust ning seda, miks kirjutab organisatsioon alla kohustusele täita tema käsiraamatus määratletud protseduure.
- e) Kõikide puuduste kohta antakse taotlevale organisatsioonile kirjalik kinnitus.
- f) Pädev asutus dokumenteerib kõik puudused, nende kõrvaldamiseks võetud meetmed ja soovitused.
- g) Esialgse tegevusloa saamiseks peavad kõik puudused olema organisatsiooni poolt kõrvaldatud ning pädeva asutuse poolt lõpetatuks loetud.

M.B.603 Sertifikaadi väljastamine

- a) Pädev asutus väljastab taotluse esitajale sertifikaadi EASA vormil 3 (V liide), kuhu kantakse sertifikaadi ulatus, kui hooldusorganisatsioon täidab käesoleva osa kehtivaid nõudeid.
- b) Pädev asutus märgib sertifikaadile (EASA vorm 3) loaga seotud tingimused.
- c) Viitenumber lisatakse sertifikaadile (EASA vorm 3) ameti täpsustatud viisil.

M.B.604 Pidev järelevalve

- a) Pädev asutus peab ja hoiab ajakohasena nimekirja, kuhu on kantud kõik tema järelevalve all olevad M osa A jao F alajao nõuetele vastavad sertifitseeritud hooldusorganisatsioonid ning tehtud ja saabuvate kontrollvisiitide kuupäevad.
- b) Iga organisatsiooni tuleb täielikult kontrollida kõige rohkem 24 kuu pikkuste ajavahemike järel.
- c) Kõikide puuduste kohta antakse taotlevale organisatsioonile kirjalik kinnitus.
- d) Pädev asutus dokumenteerib kõik puudused, nende kõrvaldamiseks võetud meetmed ja soovitused.
- e) Iga vähemalt 24 kuu järel korraldatakse kohtumise vastutava juhiga, tagamaks et ta on kursis kontrollvisiitide käigus tekkivate tähtsate küsimustega.

M.B.605 Puudused

- a) Kui kontrollide käigus või muul moel leiab kinnitust tõsiasi, et M osa nõudeid ei täideta, võtab pädev asutus järgmised meetmed:
 - 1. Esimese astme puuduste puhul võtab pädev asutus puuduse tähtsusest olenevalt kohe meetmeid hooldusorganisatsiooni sertifikaadi kehtetuks tunnistamiseks, selle suhtes piirangute kehtestamiseks või selle osaliseks või täielikuks peatamiseks kuni ajani, mil organisatsioon on edukalt rakendanud parandusmeetmed.
 - 2. Teise astme puuduste puhul määrab pädev asutus parandusmeetmete võtmiseks tähtaja, mis peab vastama puuduse laadile ja ei tohi olla pikem kui kolm kuud. Teatavatel asjaoludel võib pädev asutus kõnealust esimest tähtaega selle lõpus ja puuduse tähtsusest olenevalt pikendada, tingimusel et parandusmeetmete kava on rahuldavalt ellu viidud.
- b) Kui pädeva asutuse poolt määratud ajakavast kinni ei peeta, võtab pädev asutus meetmed sertifikaadi osaliseks või täielikuks peatamiseks.

M.B.606 Muudatused

- a) Hooldusorganisatsiooni käsiraamatu muudatuste vahetu heakskiitmise korral veendub pädev asutus enne heakskiitmisest sertifitseeritud organisatsioonile teatamist, et käsiraamatus määratletud protseduurid on kooskõlas M osa nõuetega.
- b) Hooldusorganisatsiooni käsiraamatu muudatuste kaudse heakskiitmise korral tagab pädev asutus, et tal on küllaldane kontroll kõikide muudatuste heakskiitmise üle.
- c) Kui pädev asutus ei tuvasta, et M osa A jao F alajao nõuetele vastava sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni sertifikaat tuleks peatada, võib ta määrata kindlaks tingimusi, mil organisatsioon võib kõnealuste muudatuste heakskiitmise ajal tegutseda.

M.B.607 Sertifikaadi kehtetuks tunnistamine, peatamine ja sellele piirangute kehtestamine

Pädev asutus:

- a) peatab sertifikaadi olulisel põhjusel võimaliku ohu korral ohutusele; või
- b) peatab sertifikaadi, tunnistab selle kehtetuks või kehtestab sellele piirangud vastavalt punktile M.B.605.

G ALAJAGU**JÄTKUVAT LENNUKÕBLIKKUST TAGAV ORGANISATSIOON****M.B.701 Taotlemine**

- a) Äriliseks lennutranspordiks kasutatavate õhusõidukite korral tuleb pädevale asutusele koos sertifikaadi taotlusega või vajaduse korral selle muutmise taotlusega ja lennuettevõtja sertifikaadiga saata iga õhusõidukitüübi kohta, mille kohta sertifikaati taotletakse, heakskiitmiseks:
 - 1. jätkuvat lennukõblikkust tagava organisatsiooni käsiraamat;
 - 2. käitaja õhusõiduki hooldusprogrammid;
 - 3. õhusõiduki tehniline päevik;
 - 4. vajaduse korral käitaja ning 145. osa järgi sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni vahel sõlmitud hoolduslepingute tehnilised üksikasjad.
- b) Kui organisatsiooni ruumid asuvad mitmes liikmesriigis, tuleb taotluse rahuldamise uurimist ja pidevat järelevalvet sertifikaadi tingimuste täitmise üle teha koos nende liikmesriikide pädevate asutustega, mille territooriumil kõnealused ruumid veel asuvad.

M.B.702 Esialgne tegevusluba

- a) Kui punkti M.A.706 lõigete a, c ja d ning punkti M.A.707 nõuded on täidetud, teatab pädev asutus sertifikaadi taotlejale kirjalikult samades lõigetes ja samas punktis osutatud töötajate heakskiitmisest.
- b) Pädev asutus veendub, et jätkuvat lennukõblikkust tagava organisatsiooni käsiraamatus määratletud protseduurid on kooskõlas M osa A jao G alajao nõuetega, ning tagab, et vastutav juht kirjutab alla kohustusedeklaratsioonile.
- c) Pädev asutus veendub, et organisatsioon vastab M osa A jao G alajao nõuetele.
- d) Vähemalt üks kord sertifikaadi taotluse rahuldamise uurimise ajal korraldatakse kohtumine vastutava juhiga, tagamaks et ta mõistab täielikult tegevusloa tähtsust ning seda, miks kirjutab jätkuvat lennukõblikkust tagav organisatsioon alla kohustusele täita oma käsiraamatus määratletud protseduure.
- e) Kõikide puuduste kohta antakse taotlevale organisatsioonile kirjalik kinnitus.
- f) Pädev asutus dokumenteerib kõik puudused, nende kõrvaldamiseks võetud meetmed ja soovitusel.
- g) Esialgse tegevusloa saamiseks peavad kõik puudused olema organisatsiooni poolt kõrvaldatud ning pädeva asutuse poolt lõpetatuks loetud.

M.B.703 Sertifikaadi väljastamine

- a) Pädev asutus väljastab taotluse esitajale sertifikaadi EASA vormil 14 (VI liide), kuhu kantakse sertifikaadi ulatus, kui jätkuvat lennukõblikkust tagav organisatsioon täidab M osa A jao G alajao nõudeid.
- b) Pädev asutus teeb sertifikaadile (EASA vorm 14) märke sertifikaadi kehtivuse kohta.
- c) Viitenumber lisatakse sertifikaadile (vorm 14) ameti täpsustatud viisil.
- d) Äriliseks lennutranspordiks kasutatavate õhusõidukite korral kantakse EASA vormil 14 sisalduvad andmed lennuettevõtja sertifikaadile.

M.B.704 Pidev järelevalve

- a) Pädev asutus peab ja hoiab ajakohasena nimekirja, kuhu on kantud kõik tema järelevalve all olevad M osa A jao G alajao nõuetele vastavad jätkuvat lennukõlblikkust tagavad sertifitseeritud organisatsioonid ning tehtud ja saabuvate kontrollvisiitide kuupäevad.
- b) Iga organisatsiooni tuleb täielikult kontrollida kõige rohkem 24 kuu pikkuste ajavahemike järel.
- c) Iga 24 kuu järel tuleb kontrollida üht pisteliselt valitud õhusõidukit, mida M osa B jao G alajao nõuetele vastava sertifitseeritud organisatsioon haldab. Kontrollitava õhusõiduki valib pädev asutus varasemate kontrollide ja tootekontrollide tulemuste põhjal.
- d) Kõikide puuduste kohta antakse taotlevale organisatsioonile kirjalik kinnitus.
- e) Pädev asutus dokumenteerib kõik puudused, nende kõrvaldamiseks võetud meetmed ja soovitused.
- f) Iga vähemalt 24 kuu järel korraldatakse kohtumine vastutava juhiga, tagamaks et ta on kursis kontrollvisiitide käigus tekkivate tähtsate küsimustega.

M.B.705 Puudused

- a) Kui kontrollide käigus või muul moel leiab kinnitust tõsiasi, et M osa nõudeid ei täideta, võtab pädev asutus järgmised meetmed:
 - 1. Esimese astme puuduste puhul võtab pädev asutus puuduse tähtsusest olenevalt kohe meetmeid jätkuvat lennukõlblikkust tagava organisatsiooni sertifikaadi kehtetuks tunnistamiseks, selle suhtes piirangute kehtestamiseks või selle osaliseks või täielikuks peatamiseks kuni ajani, mil organisatsioon on edukalt rakendanud parandusmeetmed.
 - 2. Teise astme puuduste puhul määrab pädev asutus parandusmeetmete võtmiseks tähtaja, mis peab vastama puuduse laadile ja ei tohi olla pikem kui kolm kuud. Teatavatel asjaoludel võib pädev asutus kõnealust esimest tähtaega selle lõpus ja puuduse tähtsusest olenevalt pikendada, tingimusel et parandusmeetmete kava on rahuldavalt ellu viidud.
- b) Kui pädeva asutuse poolt määratud ajakavast kinni ei peeta, võtab pädev asutus meetmed sertifikaadi osaliseks või täielikuks peatamiseks.

M.B.706 Muudatused

- a) Jätkuvat lennukõlblikkust tagava organisatsiooni käsiraamatu muudatuste vahetu heakskiitmise korral veendub pädev asutus enne heakskiitmisest sertifitseeritud organisatsioonile teatamist, et käsiraamatus määratletud protseduurid on kooskõlas M osa nõuetega.
- b) Jätkuvat lennukõlblikkust tagava organisatsiooni käsiraamatu muudatuste kaudse heakskiitmise korral tagab pädev asutus, et tal on küllaldane kontroll kõikide muudatuste heakskiitmise üle.
- c) Pädev asutus määrab kindlaks tingimused, mil M osa A jao G alajao nõuetele vastav jätkuvat lennukõlblikkust tagav sertifitseeritud organisatsioon võib kõnealuste muudatuste heakskiitmise ajal tegutseda.

M.B.707 Sertifikaadi kehtetuks tunnistamine, peatamine ja sellele piirangute kehtestamine

Pädev asutus:

- a) peatab sertifikaadi olulisel põhjusel võimaliku ohu korral ohutusele; või
- b) peatab sertifikaadi, tunnistab selle kehtetuks või kehtestab sellele piirangud vastavalt punktile M.B.705.

H ALAJAGU

HOOLDUSTÕENDID

(tuleb veel vajaduse korral välja töötada)

I ALAJAGU

LENNUKÕBLIKKUSE KONTROLI SERTIFIKAAT

M.B.901 Soovituste hindamine

Taotluse ja sellega seotud lennukõblikkuse kontrolli sertifikaadi väljastamise soovitusel saamisel vastavalt punkti M.A.902 lõikele d:

1. veenduvad pädeva asutuse asjakohaselt kvalifitseeritud töötajad, et soovitusel sisalduvast avaldusest nõuete täidetuse kohta nähtub, et täielik punkti M.A.710 kohane lennukõblikkuse kontroll on tehtud;
2. uurib pädev asutus asja ja võib nõuda täiendavat teavet abiks soovitusel hindamisel.

M.B.902 Pädeva asutuse poolt tehtav lennukõblikkuse kontroll

- a) Kui pädev asutus otsustab teha lennukõblikkuse kontrolli ning anda välja lennukõblikkuse kontrolli sertifikaadi EASA vormil 15a (III liide), teeb ta selle kontrolli koostöös punkti M.A.710 nõuetega.
- b) Pädeval asutusel peavad olema asjaomased töötajad lennukõblikkuse kontrollide tegemiseks. Nendel töötajatel peab olema:
 1. vähemalt viis aastat jätkuva lennukõblikkuse tagamise kogemusi; ning
 2. 66. osas sätestatud asjaomane luba või lennundus- vm samaväärne haridus; ning
 3. lennundustehniline kutseharidus; ning
 4. asjaomaste kohustustega ametikoht.
- c) Pädev asutus märgib kõik lennukõblikkuse kontrolli töötajad üles, lisades igapähe juurde tema asjakohase kvalifikatsiooni ning kokkuvõtte tema kogemustest ja koolitustest jätkuva lennukõblikkuse tagamise valdkonnas.
- d) Pädeval asutusel peab lennukõblikkuse kontrollide tegemiseks olema juurdepääs punktides M.A.305, M.A.306 ja M.A.401 määratletud andmetele.

M.B.903 Puudused

Kui õhusõidukikontrollide käigus või muul moel leiab kinnitust tõsiasi, et mõnda M osa nõuet ei täideta, võtab pädev asutus järgmised meetmed:

1. esimese astme puuduste puhul nõuab pädev asutus, et enne lendude jätkamist võetaks asjakohaseid parandusmeetmeid, ning võtab ise meetmeid lennukõblikkuse kontrolli sertifikaadi kehtetuks tunnistamiseks või peatamiseks;
2. teise astme puuduste puhul peavad pädeva asutuse nõutavad parandusmeetmed vastama puuduse laadile.

I liide

Jätkuva lennukõlblikkuse tagamise leping

1. Kui õhusõiduki omanik sõlmib jätkuva lennukõlblikkuse tagamisega seotud ülesannete täitmiseks lepingu M osa A jao G alajao nõuetele vastava sertifitseeritud organisatsiooniga, peab ta pärast seda, kui mõlemad pooled on lepingule alla kirjutanud, saatma lepingu koopia oma õhusõiduki registreerijaliikmesriigi pädeva asutuse nõudel sellele.
2. Leping koostatakse arvestades M osa nõudeid ning selles tuleb määratleda allakirjutanute kohustused seoses õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse tagamisega.
3. Leping peab sisaldama vähemalt järgmisi andmeid:
 - õhusõiduki registreerimisnumber,
 - õhusõiduki tüüp,
 - õhusõiduki seerianumber,
 - õhusõiduki omaniku või registreeritud rendilevõtja nimi või äriühingu andmed koos aadressiga,

M osa A jao G alajao nõuetele vastava jätkuva lennukõlblikkust tagava sertifitseeritud organisatsiooni andmed koos aadressiga.

4. "Lepingus peab sisalduma järgmine avaldus:

Omanik usaldab sertifitseeritud organisatsioonile õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse tagamise, õhusõiduki registreerijaliikmesriigi lennukõlblikkuse järelevalveasutuste poolt heakskiidetava hooldusprogrammi väljatöötamise ning õhusõiduki mõne teise sertifitseeritud organisatsiooni poolt hooldamise korraldamise kooskõlas nimetatud hooldusprogrammiga.

Allakirjutanud kohustuvad täitma oma käesolevast lepingust tulenevaid kohustusi.

Omanik tõendab oma parima veendumuse kohaselt, et kogu sertifitseeritud organisatsioonile antud teave õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse kohta on nüüd ja edaspidi õige, ning kinnitab, et õhusõidukit ei muudeta ilma sertifitseeritud organisatsiooni eelneva heakskiuduta.

Kui kumbki allakirjutanutest rikub käesolevat lepingut, muutub see tühiseks. Sellisel juhul jääb omanikule täielik vastutus kõikide õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse tagamisega seotud ülesannete eest ning omanik kohustub teatama sellest kahe täisnädala jooksul oma õhusõiduki registreerijaliikmesriigi pädevatele asutustele."

5. Kui omanik sõlmib lepingu M osa A jao G alajao nõuetele vastava jätkuva lennukõlblikkust tagava sertifitseeritud organisatsiooniga vastavalt punktile M.A.201, jagunevad poolte kohustused järgmiselt:

5.1. Sertifitseeritud organisatsiooni kohustused:

1. tema tegevusluba peab hõlmama hallatava õhusõiduki tüüpi;
2. ta peab õhusõiduki jätkuva lennukõlblikkuse tagamisel täitma järgmisi tingimusi:
 - ta peab töötama välja õhusõiduki hooldusprogrammi, kaasa arvatud mis tahes usaldusväärsusprogrammi,
 - ta peab korraldama õhusõiduki hooldusprogrammi heakskiitmise,
 - pärast seda, kui kõnealune programm on heaks kiidetud, peab ta esitama koopia sellest õhusõiduki omanikule,
 - ta peab korraldama ülevaatuse õhusõiduki varasemalt hooldusprogrammilt uuele üleminekuks,
 - ta peab tagama, et kõiki hooldustöid teeb mõni sertifitseeritud hooldusorganisatsioon,
 - ta peab tagama, et kõiki kehtivaid lennukõlblikkuseeskirju täidetakse,
 - ta peab tagama, et kõik defektid, mis avastatakse plaanijärgse hoolduse käigus või millest teatatakse omanikule, kõrvaldab sertifitseeritud hooldusorganisatsioon,
 - ta peab koordineerima plaanijärgset hooldust, lennukõlblikkuseeskirjade täitmist, piiratud kasutusega osade väljavahetamist ning komponentide ülevaatuste nõudeid,
 - ta peab teatama omanikule igast juhust, kui õhusõiduk toimetatakse sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni juurde,
 - ta peab haldama kogu tehnilist dokumentatsiooni,
 - ta peab kogu tehnilist dokumentatsiooni säilitama;
3. ta peab korraldama kõikide õhusõiduki muudatuste heakskiitmise vastavalt 21. osale enne nende elluviimist;
4. ta peab korraldama kõikide õhusõiduki remonditööde heakskiitmise vastavalt 21. osale enne nende elluviimist;

5. ta peab teatama registreerijaliikmesriigi lennukõlblikkusjärelevalve asutusele igast korrast, kui omanik ei esita oma õhusõidukit sertifitseeritud hooldusorganisatsioonile, nagu sertifitseeritud organisatsioon nõuab;
 6. ta peab teatama registreerijaliikmesriigi lennukõlblikkusjärelevalve asutustele igast korrast, kui käesolevat lepingut ei täideta;
 7. ta peab vajaduse korral tegema õhusõiduki lennukõlblikkuse kontrolle ning väljastama lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaadi või tegema vastava soovitusel registreerijaliikmesriigile;
 8. ta peab teatama kõikidest juhtumitest, mille kohta ettekannete esitamine on vastavalt kehtivatele määrustele kohustuslik;
 9. ta peab teatama registreerijaliikmesriigi asutustele igast korrast, kui üks pooltest taganeb käesolevast lepingust.
- 5.2. Omaniku kohustused:
1. ta peab olema üldiselt teadlik heakskiidetud hooldusprogrammi sisust;
 2. ta peab olema üldiselt teadlik M osa sisust;
 3. ta peab esitama oma õhusõiduki sertifitseeritud organisatsiooni taotluses näidatud ajaks sellega kokkulepitud sertifitseeritud hooldusorganisatsioonile;
 4. ta ei tohi õhusõidukit sertifitseeritud organisatsiooniga konsulteerimata muuta;
 5. ta peab sertifitseeritud organisatsioonile teatama kõikidest hooldustöödest, mis on õhusõidukil erandkorras tehtud sertifitseeritud organisatsiooni teadmata ja väljaspool selle kontrolli;
 6. ta peab päeviku kaudu teatama sertifitseeritud organisatsioonile kõikidest õhusõiduki kasutamise ajal avastatud defektidest;
 7. ta peab teatama registreerijaliikmesriigi asutustele igast korrast, kui üks pooltest taganeb käesolevast lepingust;
 8. kui tema õhusõiduk ära müüakse, peab ta sellest teatama registreerijaliikmesriigi asutustele ja sertifitseeritud organisatsioonile;
 9. ta peab teatama kõikidest juhtumitest, mille kohta ettekannete esitamine on vastavalt kehtivatele määrustele kohustuslik.
-

II liide

EASA vorm 1

EASA vormi 1 kasutamine hoolduse korral

1. ÜLDOSA

Tõend peab vastama lisatud näidisele, kaasa arvatud lahtrite numbrid ja asukohad. Iga lahtri suurus võib siiski erineda vastavalt taotleja vajadusele, kuid mitte sel määral, et see ei võimaldaks sertifikaati ära tunda. Sertifikaadi üldist suurust võib oluliselt suurendada või vähendada, tingimusel et sertifikaat jääb äratuntavaks ja loetavaks. Kahtluse korral konsulteerige oma liikmesriigiga.

Kogu trükitud tekst peab olema selge ja hõlpsalt loetav.

Sertifikaat peab olema valmistrükitud või arvutipõhine, kuid mõlemal juhul peavad trükitud jooned ja tähemärgid olema selged ja loetavad. Lisatud näidisele vastav valmistrükitud tekst on lubatud, kuid muud lennukõlblikkust käsitlevad avaldused ei ole lubatud.

Inglise keel ja vajaduse korral muude asjaomaste liikmesriikide keeled on aktsepteeritavad.

Sertifikaati võib täita inglise keeles, kui teda kasutatakse ekspordi tarbeks, muul juhul võib teda täita asjaomase liikmesriigi riigikeel(t)es.

Sertifikaadile märgitavad andmed võivad olla kirjutatud kas kirjutusmasinaga, arvutiga või käsitsi suurtähtedega nii, et neid saab hõlpsalt lugeda.

Lühendeid tuleb võimaluse korral vältida.

Sertifikaadi väljaandja võib sertifikaadi tagaküljele jäävat ruumi kasutada täiendavateks märkusteks, kuid mitte lennukõlblikkust käsitleva avalduse esitamiseks.

Sertifikaadi originaal peab artiklitega kaasas käima ning sertifikaat ja artiklid peavad üksteisele vastama. Artikli tootnud organisatsioon peab säilitama koopia sertifikaadist. Kui sertifikaadi vorm ja andmed on koostatud täielikult arvutipõhiselt, on neid liikmesriigi nõusolekul lubatud säilitada turvalises andmebaasis.

Kui ühe sertifikaadiga anti hooldustõend mitme artikli kohta ja hiljem need artiklid eraldatakse üksteisest, näiteks andes nad üle mõnele osade edasimüüjale, tuleb koopia algsest sertifikaadist nende artiklitega kaasa anda ning nende artiklite partii saaja peab algse sertifikaadi alles hoidma. Kui algset sertifikaati alles ei hoita, võidakse kõnealuste artiklite hooldustõend tunnistada kehtetuks.

MÄRKUS: Kliendile saadetud või sertifikaadi väljaandja säilitatavate koopiate arv ei ole piiratud.

Artikliga kaasas käiva sertifikaadi võib paremaks säilitamiseks panna ümbrikku.

2. KÄITAMISSERTIFIKAADI TÄITMINE

Kui ei ole teisiti sätestatud, peab selleks, et dokument oleks kehtiv sertifikaat, tegema kande igasse lahtrisse.

Lahter 1 Selle lennuameti nimetus ja liikmesriik, mille heakskiidul sertifikaat väljastati. Andmed võivad olla valmis trükitud.

Lahter 2 Valmistrükitud tekst "Käitamissertifikaat/EASA vorm 1."

Lahter 3 Selles lahtris peab sertifikaadi kontrollimiseks ja jälgimiseks olema valmistrükitud kordumatu number; arvutipõhise dokumendi puhul ei pea number olema valmis trükitud, kui arvuti on programmeeritud selle numbri andma.

Lahter 4 Selle organisatsiooni täielik nimi ja aadress, kaasa arvatud postiaadress, kes väljastab käesoleva sertifikaadiga hõlmatud artiklite kohta hooldustõendi, kui see organisatsioon ei ole sertifitseeritud organisatsioon. Andmed võivad olla valmis trükitud. Logod vms on lubatud, kui logo sellesse lahtrisse mahub.

Lahter 5 Lahtri eesmärk on viidata tellimusele/lepingule/arvele või mõnele muule organisatsioonisisesele protseduurile, mis võimaldab jälgitavussüsteemi loomist.

Lahter 6 Lahter on mõeldud sertifikaate väljaandva organisatsiooni töö hõlbustamiseks, võimaldades viitenumbrite kasutamise kaudu teha kergesti ristviidet lahtrile 13 "Märkused". Selle täitmine ei ole kohustuslik.

Kui sertifikaadiga antakse hooldustõend mitmele artiklile, on lubatud kasutada eraldi nimekirja, milles on sertifikaadi ja nimekirja vahelised ristviited.

Lahter 7 Tuleb esitada artikli nimetus või kirjeldus. Eelistatavalt tuleb kasutada osade illustreeritud kataloogis (IPC) esitatud nimetusi.

Lahter 8 Märkida osa number. Eelistatavalt tuleb kasutada IPCs esitatud numbrit.

Lahter 9 Tüübisertifikaadiga tooted, millele hooldustõendiga artikleid tohib paigaldada. Lahtri täitmine on vabatahtlik, kuid täitmise korral on lubatud teha järgmisi kandeid:

- a) Õhusõiduki, mootori, propelleri või abijõuseadme seeria või viide mõnele hõlpsasti kättesaadavale kataloogile või käsiraamatule, mis seda teavet sisaldab, näiteks: "Cessna 150".
- b) "Mitmesugused", kui on teada, et artikleid tohib paigaldada tüübisertifikaadiga toote erinevatele mudelitele, välja arvatud juhul kui sertifikaadi täitja tahab piirata paigaldust mõnele kindlale mudelile, mis tuleb sellisel juhul ära näidata.
- c) "Teadmata", kui paigaldamiseks sobivad mudelid ei ole teada; see kategooria on mõeldud eeskätt kasutamiseks hooldusorganisatsioonidele.

MÄRKUS: Lahtris 9 sisalduv teave ei anna õigust paigaldada artiklit teatavale õhusõidukile, mootorile, propellerile või abijõuseadmele. Käitaja/paigaldaja peab selliste dokumentide nagu osade kataloog, teenindusbülletäänid, jne kaudu kinnitama, et artiklit võib kõnealusesse kohta paigaldada.

Lahter 10 Hooldustõendiga artiklite arv.

Lahter 11 Artikli seerianumber ja/või partiinumber, kummagi puudumise korral "puudub".

Lahter 12 Järgmised jutumärkides sõnad koos määratlustega tähistavad hooldustõendiga artikli staatust. Käesolevasse lahtrisse tuleb kanda üks neist või nende kombinatsioon:

1. "KAPITAALREMONDI LÄBINUD"

Artikkel on pärast ülevaatust, katseid ja väljavahetamist vastavalt mõnele kehtestatud standardile (*) tema kasutusea pikendamiseks taastatud.

2. "KONTROLLITUD/KATSETATUD"

Artiklit on kontrollitud, et selgitada välja tema vastavus kehtestatud standardile. (*)

3. "MUUDETUD"

Artiklit on kooskõlas mõne kehtestatud standardiga (*) muudetud.

4. "REMONDITUD"

Artikkel on kooskõlas mõne kehtestatud standardiga (*) taastatud töökõlblikuks.

5. "TAASTATUD"

Kasutatud rehvi on kooskõlas mõne kehtestatud standardiga (*) taastatud.

6. "TAGASI MONTEERITUD"

Artikkel on kooskõlas mõne kehtestatud standardiga (*) tagasi paigaldatud.

Näide: Pärast transporti tagasi paigaldatud propeller.

MÄRKUS: Neid sõnu ja määratlusi tuleks kasutada üksnes nende artiklite puhul, mille tootja on nad algselt täielikult kokku pannud kooskõlas tootmisnõuetega, nagu näiteks (kuid mitte ainult) 21. osa nõuded.

(*) Kehtestatud standard — pädeva asutuse poolt kehtestatud tootmise/projekteerimise/hoolduse/kvaliteedi standard

Neile tuleb lisada lahtris 13 olev viide hoolduse ajal kasutatud dokumentidele/käsiraamatule/spetsifikatsioonile.

Lahter 13 Sellesse lahtrisse tuleb kas otsesõnu või viitega täiendavatele dokumentidele märkida teave, millega identifitseeritakse teatavaid andmeid või piiranguid, mis on seotud hooldustõendiga artikliga ja mida on vaja selleks, et käitaja/paigaldaja saaks määrata artikli lõpliku lennukõlblikkuse. See teave peab olema selge ja täielik ning see tuleb esitada sellise määramise jaoks sobivas vormis ja asjakohasel viisil.

Igast märkest peab selguma, millise artikliga see on seotud.

Kui märkeid ei ole, siis kirjutada "ei ole".

Mõned näited kõnealusest teabest:

- Kehtestatud standardina kasutatud dokumentide andmed ja väljaandmine.
- Lennukõlblikkuseeskirjad, mis on rakendatud või mille puhul on tuvastatud, et nad on rakendatud.
- Remonditööd, mis on tehtud või mille puhul on tuvastatud, et nad on tehtud.
- Muudatustööd, mis on tehtud või mille puhul on tuvastatud, et nad on tehtud.
- Varuosad, mis on paigaldatud ja/või mille puhul on tuvastatud, et nad on paigaldatud.
- Piiratud kasutusega osade ajalugu.
- Kõrvalekalded kliendi töökäsu.
- Viide M osa A jao F alajaole vastavale sertifikaadile.
- Muu määrase nimetus, kui tegemist ei ole 145. osaga või M osa F alajaoga.
- Mõne välisriigi hooldusnõude täitmiseks tehtud kasutusse andmise deklaratsioon.
- Mõnest rahvusvahelisest hoolduslepingust tulenevate tingimuste rahuldamiseks tehtud kasutusse laskmise deklaratsioon; sellised lepingud on muu hulgas Kanada tehnilise hoolduse leping (*Canadian Technical Arrangement Maintenance*) ja USA kahepoolse lennundusohutuse lepingu hoolduse tegemise osa (*USA Bilateral Aviation Safety Agreement — Maintenance Implementation Procedure*).

Lahtrid 14, 15, 16, 17 ja 18: Neid lahtrid ei tohi kasutada hooldustööde kohta, mida teevad M osa A jao F alajao nõuetele vastavad sertifitseeritud hooldusorganisatsioonid. Need lahtrid on eraldatud äsjatoodetud artiklite kasutusse laskmiseks/sertifitseerimiseks vastavalt 21. osale ja siseriiklike lennundusmäärustele, mis kehtisid enne 21. osa täielikku jõustumist.

Lahter 19 Sisaldab nõutavat kasutusse laskmise deklaratsiooni kõikide hooldustööde kohta, mida on teinud M osa A jao F alajao nõuetele vastavad sertifitseeritud hooldusorganisatsioonid. Kui kasutusse lastakse muid kui M osale vastavaid hooldustöid, tuleb lahtris 13 näidata ära konkreetne siseriiklik määrus. Igal juhul tuleb lahter kasutusse laskmise kinnitamiseks märgistada.

Lause "kui lahtris 13 ei ole teisiti täpsustatud" on mõeldud järgmiste olukordade kohta:

- a) Hooldustöid ei ole jõutud lõpetada.
- b) Hooldustööd on kaldunud kõrvale M osas nõutud standardist.
- c) Hooldustööd on tehtud kooskõlas mõne muu kui M osa nõudega.

Kehtivat olukorda või nende kombinatsiooni tuleb lahtris 13 täpsustada.

Lahter 20 Nende lennundustehniliste töötajate allkirjad, keda on volitanud M osa A jao F alajao nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon. Allkiri võib olla elektrooniline, kui liikmesriik on veendunud, et vastavat arvutit saab kasutada ainult allkirja andja ning et elektroonilisele vormile ei ole võimalik allkirja panna.

Lahter 21 M osa A jao F alajao nõuetele vastava sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni number, mille on talle andnud liikmesriik.

Lahter 22 Lahtris 20 esitatud allkirja omaniku nimi trükitähedega ja tema loa number.

Lahter 23 Lahtris 19 osutatud kasutusse laskmise deklaratsiooni allakirjutamise kuupäev (p/k/a). Kuunimi tuleb märkida lühendatult, näiteks jaan, veebr. Deklaratsioonile tuleb alla kirjutada "hooldustööde lõpetamisel".

Selgitused sertifikaadi täitja kohustuste kohta on esitatud pöördel. Need võib tuua esiküljele alumise joone alla, kui vormi pikkust selle võrra vähendada.

1. Sertifitseerinud pädev asutus/riik		2. KÄITAMISSERTIFIKAAT EASA VORM 1				3. Vormi kontrollnumber	
4. Sertifitseeritud organisatsiooni nimi ja aadress:						5. Töökäsk/leping/arve	
6. Nimetus	7. Kirjeldus	8. Osa number	9. Kõlblikkus*	10. Kogus	11. Seeria/partii number	12. Seisund/töö	
13. Märkused							
14. Tõendab, et eespool nimetatud artiklid valmistati kooskõlas: ☐ tunnustatud projekteerimisandmetega ja on kõlblikud ohutuks kasutamiseks ☐ lahtris 13 nimetatud tunnustamata projekteerimisandmetega			19. ☐ Punkti 145.A.50 ☐ Muud lahtris 13 järgne kasutusse täpsustatud määrused laskmine Tõendab, et kui lahtris 13 ei ole teisiti täpsustatud, on lahtris 12 nimetatud ja lahtris 13 kirjeldatud töö tehtud kooskõlas 145. osaga ja sellega seoses loetakse artikleid valmis kasutusse laskmiseks.				
15. Volitatud isiku allkiri	16. Sertifikaadi/loa number	20. Volitatud isiku allkiri	21. Sertifikaadi/loa viitenumber				
17. Nimi	18. Kuupäev (päev/kuu/aasta)	22. Nimi	23. Kuupäev (päev/kuu/aasta)				

*Käitamissertifikaat***EASA vorm 1****KÄITAJA/PAIGALDAJA KOHUSTUSED****MÄRKUS:**

1. On oluline mõista, et dokumendi olemasolu ise ei anna õigust osa/komponenti/koostu paigaldada.
2. Kui käitaja/paigaldaja töötab kooskõlas lahtris 1 täpsustatud lennundusastutusest erineva lennundusastutuse siseriiklike määrustega, on oluline, et käitaja/paigaldaja tagab, et tema lennundusastutus aktsepteerib lahtris 1 nimetatud lennundusastutuse osi/komponente/koostusid.
3. Lahtrid 14 ja 19 ei ole paigaldustõendid. Igal juhul peab õhusõiduki hooldusregister sisaldama paigaldustõendit, mis on välja antud kooskõlas käitaja/paigaldaja siseriiklike määrustega, enne kui õhusõidukiga võib lennata.

III liide

Lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaat

Sertifitseeriv liikmesriik Euroopa Lennuohutusameti liige	LENNUKÕBLIKKUSE KONTROLLI SERTIFIKAAT	ARC-VIIDE: AA-G1-000
<p>Vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu kehtivale määrusele (EÜ) nr 1592/2002 on</p> <p style="text-align: center;">[ÄRINIMI], MIS ON M OSA A JAO G ALAJAO NÕUETELE VASTAV ORGANISATSIOON,</p> <p style="text-align: center;">VIIDE: MS-G1-000</p> <p>kontrollitud kooskõlas punktiga M.A.710 järgmise õhusõiduki lennukõlblikkust:</p> <p>Õhusõiduki tootja:</p> <p>Tootja(te) nimetus:</p> <p>Õhusõiduki registreerimisnumber:</p> <p>Õhusõiduki seerianumber:</p> <p>Õhusõiduk on sertifikaadi väljaandmise ajal lennukõlblik.</p> <p>Väljaandmise kuupäev: Kehtiv kuni:</p> <p>Allkiri: Sertifikaadi number:</p>		

1. PIKENDAMINE: Õhusõiduk on möödunud aasta jooksul püsinud punkti M.A.901 kohases kontrollitud keskkonnas.
Õhusõiduk on sertifikaadi väljaandmise ajal lennukõlblik.

Väljaandmise kuupäev: Kehtiv kuni:

Allkiri: Sertifikaadi number:

2. PIKENDAMINE: Õhusõiduk on möödunud aasta jooksul püsinud punkti M.A.901 kohases kontrollitud keskkonnas.
Õhusõiduk on sertifikaadi väljaandmise ajal lennukõlblik.

Väljaandmise kuupäev: Kehtiv kuni:

Allkiri: Sertifikaadi number:

LIIKMESRIIK

Euroopa Lennuohutusameti
liige**LENNUKÕLBIKKUSE KONTROLLI SERTIFIKAAT**

ARC-VIIDE

Euroopa Parlamendi ja nõukogu kehtiva määruse (EÜ) nr 1592/2002 kohaselt tõendab liikmesriik, et järgmine õhusõiduk:

Õhusõiduki tootja:

Tootja(te) nimetus:

Õhusõiduki registreerimisnumber:

Õhusõiduki seerianumber:

on sertifikaadi väljaandmise ajal lennukõlblik.

Väljaandmise kuupäev: Kehtiv kuni:

Allkiri: Sertifikaadi number:

IV liide

Sertifikaatide pädevused

ORGANISATSIOONIDE CERTIFIKAATIDE KLASSIDE JA PÄDEVUSTE SÜSTEEM

1. Tabelis 1 on standardkujul kirjeldatud sertifikaatide M osa A jao F alajao järgi võimalikku täit ulatust; see ei puuduta ainult punktis 11 osutatud kõige väiksemaid organisatsioone. Igale organisatsioonile tuleb anda sertifikaat, mille kehtivusala ulatub ühest klassist ja pädevusest koos piirangutega kõikide klasside ja pädevusteni koos piirangutega.
2. Peale tabelis 1 näidatu kohustuste peab M osa A jao F alajao nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon F alajao kohaselt määratlema oma käsiraamatus oma tööde ulatuse. Vt ka punkti 10.
3. Hooldusorganisatsiooni käsiraamatus määratletud tööd moodustavadki liikmesriigi poolt antud sertifikaadiklasside ja -pädevuste piires tegevusloa täpsed piirid. Seepärast on oluline, et sertifikaadiklass(id) ja -pädevus(ed) ning organisatsiooni poolt tehtavad tööd oleksid vastavuses.
4. A-klassi pädevus tähendab, et M osa A jao F alajao nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon võib õhusõidukeid ja kõiki komponente (kaasa arvatud mootoreid ja abijõuseadmeid) hooldada ainult siis, kui need komponendid on õhusõidukile paigaldatud, mis ei kehti juhul, kui neid komponente on võimalik ajutiselt õhusõidukilt hoolduseks eemaldada ja see on õhusõiduki hoolduskäsiraamatu järgi hooldustööde parema tegemise võimaldamiseks üheselt lubatud ning hooldusorganisatsiooni käsiraamatus on selleks puhuks määratletud liikmesriigi jaoks vastuvõetav kontrollimenetlus. Sellised hooldustööd on määratletud piirangute osas, mis tähistab ühtlasi sertifikaadi ulatust.
5. B-klassi pädevus tähendab, et M osa A jao F alajao nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon võib paigaldamata mootorit/abijõuseadet ning mootori/abijõuseadme komponente hooldada ainult siis, kui need komponendid on mootorile/abijõuseadmele paigaldatud, mis ei kehti siis, kui neid komponente on võimalik ajutiselt hooldustööde tegemiseks eemaldada ja see on mootori/abijõuseadme käsiraamatu järgi hooldustööde parema tegemise võimaldamiseks üheselt lubatud. Sellised hooldustööd on määratletud piirangute osas, mis tähistab ühtlasi sertifikaadi ulatust. B-klassi sertifikaadiga M osa A jao F alajao nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon võib baas- ja liinihoolduse käigus samuti hooldada paigaldatud mootoreid, tingimusel et tema käsiraamatus on selleks puhuks määratletud asjakohane kontrollimenetlus. Hooldusorganisatsiooni käsiraamatus määratletud tööd peaksid sellise tegevusega kooskõlas olema, kui liikmesriik seda lubab.
6. C-klassi sertifikaat tähendab, et M osa A jao F alajao nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon võib hooldada paigaldamata komponente (välja arvatud mootoreid ja abijõuseadmeid), mis on mõeldud paigaldamiseks õhusõidukile või mootorile/abijõuseadmele. Sellised hooldustööd on määratletud piirangute osas, mis tähistab ühtlasi sertifikaadi ulatust. C-klassi sertifikaadiga F alajao nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon võib baas- ja liinihoolduse käigus või mootorite/abijõuseadmete hooldustöökojas samuti hooldada paigaldatud komponente, tingimusel et tema käsiraamatus on selleks puhuks määratletud asjakohane kontrollimenetlus. Hooldusorganisatsiooni käsiraamatus määratletud tööd peaksid sellise tegevusega kooskõlas olema, kui liikmesriik seda lubab.
7. D-klassi sertifikaat on sõltumatu sertifikaat, mis ei ole seotud ühegi konkreetse õhusõiduki, mootori või muu komponendiga. Pädevusmärget D1 mittepurustavate katsete tegemise kohta on vaja ainult F alajao nõuetele vastavatel sertifitseeritud hooldusorganisatsioonidel, mis teevad selliseid katseid teiste organisatsioonide eest. A-, B- või C-klassi sertifikaadiga M osa A jao F alajao nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon võib toodetega, mida ta hooldab, teha mittepurustavaid katseid ilma, et tal oleks vaja pädevusmärget D1, kui tema käsiraamatus on määratletud selliste katsete tegemise kord.
8. Piirangute osa on mõeldud selleks, et liikmesriigid saaksid organisatsioonidele sertifikaatide andmisel olla maksimaalselt paindlikud. Tabelis 1 on määratletud võimalikud piirangud ja kuigi hooldustööd on loetletud iga klassipädevuse järel, on lubatud rõhutada pigem hooldustööd kui õhusõidukit või mootoritüüpi või tootjat, kui see sobib organisatsioonile rohkem. Selle üheks näiteks võiks olla avioonikasüsteemide paigaldamine ja hooldamine.
9. Tabelis 1 kasutatakse piirangute veerus A- ja B-klassi sertifikaatide puhul viiteid seeriatele, tüübile ja grupile. Seeria tähendab mõnda konkreetset tüübiseeriat, nagu näiteks Cessna 150 või Cessna 172 või Beech 55 või Continental O-200 jms. Tüüp tähendab konkreetset tüüpi või mudelit, nagu näiteks Cessna 172RG. Tabelisse võib märkida kõiki seeriaid või tüüpe. Grupp tähendab näiteks ühe kolbmootoriga õhusõidukeid Cessna või mitte-ülelaadimisega kolbmootoriga õhusõidukeid Lycoming jms.

10. Kui kasutatakse pikka hooldustööde loetelu, mida võidakse sageli muuta, tuleb neid muudatusi teha liikmesriigile vastuvõetavas korras, mis peab sisalduma hooldusorganisatsiooni käsiraamatus. Selles korras tuleb määratleda, kes vastutab hooldustööde loetelu muutmise kontrollimise eest, ja samuti meetmed, mida tuleb muudatuste tegemiseks võtta. Sellised meetmed on näiteks loetellu võetud toodete või teenuste F alajao nõuetele vastavuse tagamine.
11. M osa A jao F alajao nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon, mis rakendab üht töötajat hooldustööde planeerimiseks ja ka tegemiseks, saab saada ainult piiratud kehtivusulatusega kategooria sertifikaadi. Suurimad lubatud piirangud on järgmised:

KLASS: ÕHUSÕIDUKID	PÄDEVUS A2: LENNUKID	KOLBMOOTOR, KUNI 5 700 KG
KLASS: ÕHUSÕIDUKID	PÄDEVUS A3: ÜHE MOOTORIGA HELIKOPTERID	KOLBMOOTOR, KUNI 3 175 KG
KLASS: ÕHUSÕIDUKID	PÄDEVUS A4: MUUD ÕHUSÕIDUKID KUI PÄDEVUSTEGA A1, A2 JA A3 HÕLMATUD	PIIRANGUTETA
KLASS: MOOTORID	PÄDEVUS B2: KOLBMOOTORIGA ÕHUSÕIDUKID	ALLA 450 HJ
KLASS: MUUD KOMPONENDID KUI TÄISKOMPLEKTSED MOOTORID VÕI ABIJÕUSEADMED	C1–C20	VASTAVALT HOOLDUSTÖÖDE LOETELULE
KLASS: ERITÖÖD	D1: MITTEPURUSTAVAD KATSED	KATSEMEETOD(ID) TÄPSUSTADA

Tuleb märkida, et pädev asutus võib organisatsiooni sertifikaadi ulatust olenevalt organisatsiooni võimalustest täiendavalt piirata.

Tabel 1

KLASS	PÄDEVUS	PIIRANG
ÕHUSÕIDUK	A2: lennukid, kuni 5 700 kg	Märke lennuki tootja või grupi või seeria või tüübi ja/või hooldustööde kohta
	A3: ühe mootoriga helikopterid	Märke helikopteri tootja või grupi või seeria või tüübi ja/või hooldustöö(de) kohta
	A4: muud õhusõidukid kui pädevustega A1, A2 ja A3 hõlmatud	Märke õhusõiduki seeria või tüübi ja/või hooldustöö(de) kohta
MOOTORID	B1: turbiinmootorid	Märke mootori seeria või tüübi ja/või hooldustöö(de) kohta
	B2: kolbmootorid	Märke mootori tootja või grupi või seeria või tüübi ja/või hooldustöö(de) kohta
	B3: abijõuseadmed	Märke mootori tootja või seeria või tüübi ja/või hooldustöö(de) kohta

MUUD KOMPONENDID KUI TÄISKOMPLEKTSED MOOTORID VÕI ABIJÕU- SEADMED	C1: kliimaseadmed ja suruõhuseadmed	Märke õhusõiduki tüübi või õhusõiduki tootja või kom- ponendi tootja või konkreetse komponendi kohta ja/või ristviide hooldustööde loetelule käsiraamatus ja/või hool- dustöö(de)le
	C2: automaatsed lennujuhtimissüsteemid	
	C3: side- ja navigatsiooniseadmed	
	C4: ukсед — luugid	
	C5: elektrisüsteemid	
	C6: varustus	
	C7: mootorid — abijõuseadmed	
	C8: lennujuhtimissüsteemid	
	C9: toitesüsteem — plaaner	
	C10: helikopterid — rootorid	
	C11: helikopterid — ajamid	
	C12: hüdraulilised süsteemid	
	C13: mõõteriistad	
	C14: telik	
	C15: hapnik	
	C16: propellerid	
	C17: suruõhuseadmed	
C18: jää-/vihma-/tuletõrje		
C19: aknad		
C20: konstruktsiooniosad		
ERITÖÖD	D1: mittepurustavad katsed	Märke konkreetse(te) katsemeetodi(te) kohta

V liide

M osa A jao F alajao nõuetele vastava hooldusorganisatsiooni sertifikaat

Lk 1/...

LIIKMESRIIK

**Euroopa Lennuohutusameti
liige**

SERTIFIKAAT

VIIDE:

Vastavalt komisjoni kehtivale määrusele (EÜ) nr 2042/2003 ja edaspidi määratletud tingimustele tõendab liikmesriik käesolevaga, et

[ÄRINIMI] HOOLDUSORGANISATSIION

on M osa A jao F alajaos osutatud hooldusorganisatsioon, kellel on luba hooldada sertifikaadi lisas loetletud tooteid ning anda nende kohta eespool esitatud viitenumbriga välja hooldustõendeid.

TINGIMUSED:

1. Käesolev sertifikaat kehtib üksnes sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni käsiraamatu sertifikaadi osas määratletud valdkonnas ning
2. käesoleva sertifikaadi kehtivuse säilimiseks tuleb täita sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni käsiraamatus määratletud protseduure ning
3. käesolev sertifikaat kehtib siis, kui sertifitseeritud hooldusorganisatsioon täidab M osa nõudeid.
4. Kui eespool nimetatud tingimused on täidetud, on käesolev sertifikaat kehtiv, välja arvatud juhul kui sertifikaadist on enne seda loobutud, see on asendatud teise sertifikaadiga, peatatud või tunnistatud kehtetuks.

Väljaandmise kuupäev: Allkiri:

Sertifikaadi lisa kuupäev: **Pädeva asutuse nimel:**

Lk 2/...

SERTIFIKAADI LISAOrganisatsiooni nimi: **[ÄRINIMI] HOOLDUSORGANISATSIOON**

Viide:

KLASS	PÄDEVUS	PIIRANG
ÕHUSÕIDUKID	A2: lennukid	seeria DHC-6 Twin Otter
	A3: ühe mootoriga helikopterid	Robinson R44
MOOTORID	B1: turbiinmootorid	seeria PT6 A
MUUD KOMPONENDID KUI TÄISKOMPLEKTSED MOOTORID VÕI ABIJÕUSEADMED	C1: kliimaseadmed ja suruõhuseadmed	DHC-6
	C2: automaatsed lennujuhtimissüsteemid	Sperry
	C5: elektrisüsteemid	DHC-6
	C6: varustus	DHC-6 avariivarustus
	C7: mootorid — abijõuseadmed	PT6 A kütusekontrolliseadmed
	C16: propellerid	fikseeritud seadenurgaga ja DHC-6
ERITÖÖD	D1: mittepurustavad kontrollid	Kõik liigid

Käesolev sertifikaadi lisa hõlmab üksnes neid tooteid ja teenuseid, mis on määratletud M osa A jao F alajao nõuetele vastava sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni käsiraamatus sertifikaadi osas

Viide:

Väljaandmise kuupäev:

Allkiri:

Liikmesriigi nimel

VI liide

M osa A jao G alajao nõuetele vastava jätkuvat lennukõlblikkust tagava organisatsiooni sertifikaat

LIIKMESRIIK

Euroopa Lennuohutusameti
liige

SERTIFIKAAT

VIIDE:

Vastavalt komisjoni kehtivale määrusele (EÜ) nr 2042/2003 ja edaspidi määratletud tingimustele tõendab liikmesriik käesolevaga, et

[ÄRINIMI] JÄTKUVAT LENNUKÕLBLIKKUST TAGAV ORGANISATSIOON

on M osa A jao G alajaos osutatud jätkuvat lennukõlblikkust tagav organisatsioon, millel on lubatud hallata järgmise õhusõiduki jätkuvat lennukõlblikkust ning teha pärast punktis M.A.710 määratletud lennukõlblikkuse kontrollile soovitusi või anda välja lennukõlblikkuse kontrolli sertifikaate, millele tuleb märkida:

Õhusõiduki tüüp	Heakskiidetud hooldusprogrammi viide	Lennukõlblikkuse kontrollimine lubatud	Kvaliteedi tagamise korra kohaselt töötav(ad) organisatsioon(id)
	(läbi vaadatud)	jah	
	(läbi vaadatud)	jah	
	(läbi vaadatud)	jah	
	(läbi vaadatud)	jah	
	(läbi vaadatud)	ei	
	(läbi vaadatud)	ei	
	(läbi vaadatud)	ei	
	(läbi vaadatud)	ei	
	(läbi vaadatud)	jah	
	(läbi vaadatud)	ei	

EASA vorm 14

TINGIMUSED:

1. Käesolev sertifikaat kehtib üksnes M osa A jao G alajaos osutatud jätkuvat lennukõlblikkust tagava sertifitseeritud organisatsiooni käsiraamatus sertifikaadi osas määratletud valdkonnasning
 2. käesoleva sertifikaadi kehtivuse säilimiseks tuleb täita jätkuvat lennukõlblikkust tagava sertifitseeritud organisatsiooni käsiraamatus määratletud protseduurening
 3. käesolev sertifikaat kehtib siis, kui jätkuvat lennukõlblikkust tagav sertifitseeritud organisatsioon täidab M osa nõudeid.
 4. Kui eespool nimetatud tingimused on täidetud, on käesolev sertifikaat kehtiv, välja arvatud juhul kui sertifikaadist on enne seda loobutud, see on asendatud teise sertifikaadiga, peatatud või tunnistatud kehtetuks.

Kui käesolev vorm väljastatakse ka lennuettevõtja sertifikaadi omanikule, tuleb viitena kasutada lennuettevõtja sertifikaadi numbrit ning lisada järgmised lisatingimused:

 - 5. Käesolev sertifikaat ei anna õigust käitada eespool loetletud tüüpi õhusõidukeid. Selle õiguse annab lennuettevõtja sertifikaat.
 - 6. Käesolev sertifikaat kehtib üksnes nende registreeritud õhusõidukite suhtes, mis on märgitud lennuettevõtja sertifikaadile.
 - 7. Käesolev sertifikaat kehtib siis, kui käitaja täidab M osa A jao G alajao nõudeid ning õhusõiduki kehtiv hooldusprogramm, miinimumvarustuse loetelu ja õhusõiduki lennupäevikud on heaks kiidetud.
 - 8. Kui eespool nimetatud tingimused on täidetud, on käesolev sertifikaat kehtiv, välja arvatud juhul kui see on peatatud või tunnistatud kehtetuks.
 - 9. Kui tehnilisi teenuseid osutab mõni teine organisatsioon kui käitaja, kehtib käesolev sertifikaat siis, kui see (need) organisatsioon(id) täidab (täidavad) oma kehtivaid lepingulisi kohustusi.
10. Lennuettevõtja sertifikaadi kehtivuse lõppemisel, peتامisel või kehtetuks tunnistamisel kaotab käesolev sertifikaat automaatselt kehtivuse.

Väljaandmise kuupäev: Allkiri:

Kontrollimise kuupäev: Pädeva asutuse nimel:

VII liide

Keerulised hooldustööd

Järgmised hooldustööd on punkti M.A.801 lõike b alapunktis 2 osutatud keerulised hooldustööd:

1. Järgmiste plaaneriosade muutmise, parandamise või asendamine neetamise, kokkuliitmise, lamineerimise või keevitamise teel:
 - a) karptala;
 - b) stringer või kõõluosa;
 - c) tala;
 - d) tala vöö;
 - e) sõrestiktala osa;
 - f) tala sein;
 - g) paatlennuki kere või ujuki kiilu- või külgiilu osa;
 - h) tiiva või saba laineplekist surveelement;
 - i) tiiva pearibi;
 - j) tiiva või saba pinna kaldtugi;
 - k) mootori kinnitus;
 - l) kere pikitala või sõrestik;
 - m) külgtala, rõhttala või vaheseina osa;
 - n) istme kinnitusalus või konsool;
 - o) istme siinide asendamine;
 - p) teliku konsool või kaldtugi;
 - q) telg;
 - r) ratas; ja
 - s) suusk või suusakarkass, välja arvatud vähehõrduva pinde väljavahetamine.
2. Järgmiste osade muutmise või remont:
 - a) õhusõiduki või õhusõiduki ujuki väliskest, kui töös on vaja kasutada tuge, alust või kinnitust;
 - b) õhusõiduki väliskest, millele avalduvad hermetiseerimisel suured survekoormused, kui kesta vigastus on mis tahes suunas üle 15 cm (6 tolli);
 - c) juhtimissüsteemi koormust kandev osa, kaasa arvatud juhisesambad, pedaalid, võllid, kvadrandid, nookurid, pöördtorud, juhtsarved ning sepi- või valukonsoolid, kuid välja arvatud
 - i) remondipleisside või kaabliarmatuuri vormpinnidega stantsimine; ning
 - ii) neediga kinnitatud vastastaktoru otsiku väljavahetamine jajuhtimissüsteemi koormust kandev osa, kaasa arvatud juhisesambad, pedaalid, võllid, kvadrandid, nookurid, pöördtorud, juhtsarved ning sepi- või valukonsoolid, kuid välja arvatud;
 - d) mis tahes muu punktis 1 nimetatata konstruktsiooniosa, mille tootja on oma hoolduskäsiraamatus, konstruktsiooniremonditööde käsiraamatus või jätkuva lennukõlblikkuse juhendis määranud põhikonstruktsiooniosaks.

VIII liide

Omanik-piloodi piiratud mahus hooldustööd

Järgmised tööd moodustavad punktis M.A.803 osutatud omanik-piloodi piiratud mahus hooldustööd, kui nende hulka ei kuulu keerulised hooldustööd ja neid tehakse kooskõlas punktiga M.A.402:

1. rataste mahavõtmine, paigaldamine;
2. teliku amortisaatori lintide vahetamine;
3. teliku amortisaatorite hooldamine õli, õhu või mõlema lisamise teel;
4. teliku rataste laagrite hooldamine, näiteks puhastamine ja määrimine;
5. defektsete julgestustraatide või splintide vahetamine;
6. muude kui konstruktsiooniosade nagu katete, kapottide ja voolundite määrimine, mis ei nõua muud demonteerimist kui üksnes mahavõtmist;
7. lihtne riidega paikamine, milleks ei ole vaja riidet õmmelda ribide külge või eemaldada konstruktsiooniosi või juhtpindu. Õhupallide korral kesta riide väikesemahulised parandustööd (vastavalt õhupalli tootja juhenditele), milleks ei ole vaja parandada ega asendada koormuslinti;
8. hüdrovedeliku paagi täitmine;
9. kere, õhupalli korvi, tiibade ja saba välispindade (välja arvatud tasakaalustatud juhtpinnad), voolundite, kapottide, teliku või salongi või kabiini sisedekoratiivpindade üleviimistlemine, kui selleks ei ole vaja eemaldada ega maha võtta ühtki põhistruktuuri osa ega töösüsteemi;
10. kaitse- või säilitusmaterjalide paigaldamine komponentidele, kui selleks ei ole vaja maha võtta ühtki põhistruktuuri osa ega töösüsteemi ja kui selleks kasutatav materjal ei ole keelatud või vastuolus hea tavaga;
11. salongi, kabiini või õhupallikorvi siseosa polstrite ja dekoratiivvoodrite parandamine, kui selleks ei ole vaja maha võtta ühtki põhistruktuuri osa ega töösüsteemi või see ei häiri töösüsteeme ega mõjuta õhusõiduki põhistruktuuri;
12. voolundite, muude kui konstruktsiooni juurde kuuluvate kaante ja kapottide väikesemahuline ja lihtne remont, paikamine või tugevdamine, mis ei mõjuta kontuuri nii, et see hakkaks segama nõuetekohast õhuvoolu;
13. külgakende vahetamine, kui see ei kahjusta struktuuri ega ühtki töösüsteeme nagu juhtimisreedid, elektriseadmed jms;
14. turvavööde vahetamine;
15. istmete või istmeosade asendamine õhusõiduki jaoks kinnitatud varuosadega, mis ei hõlma ühegi põhikonstruktsiooni osa ega töösüsteemi mahavõtmist;
16. maandumislaterna juhtmestiku vigade leidmine ja parandamine;
17. kohttulede ja maandumislaternate pirnide, peegeldite ning läätsete vahetamine;
18. rataste ja suuskade vahetamine, kui selleks ei ole vaja teha massi- ega balansseeringuarvutusi;
19. kapoti vahetamine, kui selleks ei tule eemaldada propellerit ega ühendada lahti lennujuhtimissüsteeme;
20. süüteküünalde vahetamine, puhastamine ja elektroodide vahe õigeks seadmine;
21. voolikuliitmike vahetamine, välja arvatud hüdraulikasüsteemis;
22. kütusetorustiku asendamine valmistootelega;
23. kütuse- ja õlifiltriite või -filterelementide puhastamine või vahetamine;
24. akude vahetamine ja hooldamine;
25. õhupalli põleti juht- ja peadüüside puhastamine vastavalt õhupalli tootja juhisteile;
26. muude kui konstruktsiooni juurde kuuluvate standardkinnitusvahendite vahetamine või reguleerimine, mis ei mõjuta nende tööd;
27. õhupalli korvide ja põletite väljavahetamine kestal, kui nii korvi kui ka põleti kohta on õhupalli tüübisertifikaadil märgitud, et neid võib välja vahetada, ning nii korv kui ka põleti on toodetud spetsiaalselt kiireks mahavõtmiseks ja paigaldamiseks;

28. vale kütuse vastaste seadmete paigaldamine kütusepaagi täiteava läbimõõdu vähendamiseks, kui õhusõiduki tootja on vastava seadme märkinud õhusõiduki tüübisertifikaadile, määranud juhised selle paigaldamiseks ning selleks ei ole vaja olemasolevat täiteava demonteerida;
 29. magnetseparaatorite eemaldamine, kontrollimine ja vahetamine;
 30. selliste iseseisvate, eesmisele armatuurlaual paigaldatud navigatsiooni- ja sidevahendite eemaldamine ja vahetamine, mille jaoks kasutatakse pistikupesi armatuurlaual, nii et seade saab ühenduse siis, kui ta armatuurlauda sisestatakse (välja arvatud automaatsed lennujuhtimissüsteemid, transponderid ja mikrolaine-kaugusmõõturid). Sobiv seade peab olema projekteeritud nii, et teda saab hõlpsasti ja korduvalt eemaldada ja vahetada ning tema jaoks ei ole vaja erikatseseadmeid; olemas peavad olema asjakohased juhised. Enne kasutamist tuleb kontrollida seadme töökölblikkust;
 31. eesmisele armatuurlaual paigaldatud lennujuhtimisseadmete (välja arvatud automaatsete lennu juhtimissüsteemide, transponderite ja and mikrolaine-kaugusmõõturite) navigatsioonitarkvara uuendamine, kui selleks ei tule seadet demonteerida; olemas peavad olema asjakohased juhised; enne kasutamist tuleb kontrollida seadme töökölblikkust;
 32. tiibade ja saba selliste pindade ja juhtimisseadiste vahetamine, mille kinnitused on projekteeritud vahetult enne lendu paigaldamiseks ja vahetult pärast lendu demonteerimiseks;
 33. pearootori labade vahetamine, juhul kui need on konstrueeritud nii, et selleks ei ole vaja kasutada eritööriistu.
-

*II LISA***(145. osa)****145.1 Üldosa**

Käesolevas osas tähendab pädev asutus:

1. organisatsioonide puhul, mille peamine tegevuskoht on liikmesriigis, kõnealuse liikmesriigi määratud asutust; või
2. organisatsioonide puhul, mille peamine tegevuskoht on kolmandas riigis, ametit.

*A JAGU***145.A.10 Reguleerimisala**

Käesolevas alajaos on sätestatud nõuded, millele organisatsioon peab vastama, et saada õhusõidukite ja komponentide hooldusorganisatsiooni sertifikaat või et seda pikendataks.

145.A.15 Taotlemine

Sertifikaadi või selle muutmise taotlus tuleb esitada pädevale asutusele selle poolt kehtestatud vormis ja viisil.

145.A.20 Sertifikaadi tingimused

Organisatsioon täpsustab tööd, mida sertifikaat hõlmab, oma käsiraamatus (käesoleva osa II liites on esitatud kõikide klasside ja pädevuste tabel).

145.A.25 Nõuded tööruumidele

Organisatsioon tagab, et:

- a) kõikide plaanijärgsete tööde jaoks on olemas tööruumid ja eriti, et need on kaitstud ilmastiku eest. Vajaduse korral asuvad eritöökojad ja -ruumid eraldi, tagamaks et töökoha ja keskkonna saastumine on ebatõenäoline.
 1. Õhusõidukite plaanijärgseks baashoolduseks peavad olema piisavalt suured angaarid;
 2. komponentide plaanijärgseks hoolduseks peavad olema piisavalt suured töökojad.
- b) Lõikes a osutatud plaanijärgse töö juhtimiseks ja lennundustehniliste töötajate jaoks peavad olema olemas olemas kontori-ruumid, et viimased saaksid oma kohustusi täita nii, et see toetab õhusõidukite heade hooldusstandardite täitmist.
- c) Kogu töökeskkond, kaasa arvatud õhusõidukite angaarid, komponentide hooldustöökojad ja kontoriruumid peavad sobima nendes tehtavateks töödeks ning eelkõige vastama erinõuetele. Töökeskkond peab olema selline, et see ei kahjustaks töötajate efektiivsust, välja arvatud juhul, kui see on tingitud konkreetse töö erilaadist:
 1. temperatuurid peavad olema tasemel, mil töötajad saavad oma kohustusi täita tarbetu ebamugavustundeta;
 2. tolmu ja muud õhusaasteid tohib olla üksnes minimaalselt ja töökohas mitte kunagi nii palju, et seda on võimalik näha õhusõiduki/komponendi pinnal. Kui tolm või muu õhusaaste on moodustanud nähtava pinnasaaste, tuleb kõik tundlikud süsteemid kinni katta, kuni vastuvõetavad tingimused on taastatud;
 3. valgustus peab olema selline, et kõiki ülevaatus- ja hooldustöid on võimalik teha efektiivselt;
 4. müra ei tohi häirida töötajad ülevaatus- ja hooldustööde tegemisel. Kui müraallikat ei ole võimalik vaiksemaks reguleerida, tuleb kõnealustele töötajatele anda kuulmiskaitsevahendid, et liigmüra ei häiriks neid ülevaatus- ja hooldustööde tegemise ajal;
 5. kui mõne töö jaoks on vaja eespool sätestatud erinevaid keskkonnatingimusi, lähtutakse nendest tingimustest. Eritingimused on määratletud tehnilistes normdokumentides;

6. liinihoolduse töökeskkond peab olema selline, et iga konkreetset hooldus- või ülevaatustööd on võimalik teha häirimatult. Seepärast tuleb hooldus- või ülevaatustööde tegemine juhul, kui töökeskkonna tingimused langevad temperatuuri, niiskuse, rahe, jää, tuule, valguse, tolmu või muu õhusaaste poolt vastuvõetamatule tasemele, peatada, kuni rahuldavad tingimused on taastatud.
- d) Komponentide, seadmete, tööriistade ja materjalide hoidmiseks peavad olema eraldatud turvalised hoiuruumid. Hoidmisel tuleb tagada, et kasutuskõlblikud komponendid ja materjalid on eraldatud kõikidest kasutuskõlbmatutest komponentidest, materjalidest, seadmetest ja tööriistadest. Hoiutingimused peavad vastama tootja juhiste, et hoitavad artiklid ei kahjustuks. Juurdepääsu hoiuruumidele tohib anda üksnes volitatud töötajatele.

145.A.30 Nõuded töötajatele

- a) Organisatsioon nimetab ametisse vastutava juhi, kes vastutab organisatsiooni esindajana selles eest, et kõik kliendi poolt tellitud hooldustööd on rahastatud ning läbi viidud käesoleva osa nõuete kohaselt. Vastutav juht:
 1. tagab, et hooldustööde tegemiseks kooskõlas punkti 145.A.65 lõikega b ja organisatsiooni sertifikaadil on olemas kõik vajalikud vahendid;
 2. kehtestab ja viib ellu punkti 145.A.65 lõikes a määratletud ohutuse- ja kvaliteedipoliitikat;
 3. tõestab, et tal on olemas põhiteadmised käesoleva osa kohta.
- b) Organisatsioon nimetab ametisse ühe isiku või isikute rühma, kelle kohustuste hulka kuulub selle tagamine, et organisatsioon täidab käesoleva osa nõudeid. See isik või isikute rühm allub vastutavale juhile.
 1. Kõnealune isik või isikute rühm esindab organisatsiooni hooldustööde juhtimise struktuuri ning vastutab kõikide käesolevas osas määratletud ülesannete täitmise eest.
 2. Kõnealuse isiku või isikute rühma liikmete nimed ja tunnistused tuleb esitada pädevale asutusele selle kehtestatud vormis ja viisil.
 3. Kõnealune isik või isikute rühma liikmed peavad suutma tõestada, et neil on olemas asjaomased teadmised ning piisavad eelkogemused seoses õhusõidukite ja komponentide hooldamisega ja et nad tunnevad hästi käesolevat osa.
 4. Kodukorras tuleb määratleda, kes asendab keda viimase pikema äraoleku korral.
- c) Lõikes a nimetatud vastutav juht määrab ametisse isiku, kes vastutab kvaliteedi tagamise korra, kaasa arvatud sellega seotud punkti 145.A.65 lõikes c nõutavad tagasiside andmise korra täitmise eest. Sellel isikul peab olema võimalik suhelda vastutava juhiga vahetult, et vastutav juht saaks olla nõuetekohaselt kursis kvaliteedi ja nõuete täitmisega seotud küsimustega.
- d) Organisatsioonil peab olema hoolduse inimtöötundide plaan, milles nähtub, et organisatsioonil on piisavalt töötajaid planeerimiseks, tööde tegemiseks, juhatamiseks, ülevaatuste tegemiseks ja kvaliteedi kontrollimiseks kooskõlas organisatsiooni sertifikaadiga. Peale selle peab organisatsioonil olema kord nende tööde ülehindamiseks, mida tehakse siis kui töötajaid on mis tahes vahetuses või muul ajavahemikul plaanijärgsest vähem.
- e) Organisatsioon peab kontrollima hooldus-, juhtiv- ja/või kvaliteedikontrolli töötajate pädevust pädeva asutusega kooskõlastatud korras ja tingimustel. Peale konkreetse töö tegemiseks vajalike eriteadmiste peab pädevus hõlmama teadmisi inimfaktorite ja inimvõimete kohta, mis vastavad selle isiku ülesannetele organisatsiooni ees. Inimfaktorid on põhimõtted, mis kehtivad lennunduses õhusõidukite ehitamise, sertifitseerimise, käitamise ning hooldamise ja töötajate koolitamise suhtes ning millega püütakse saavutada inimeste ja muude süsteemiosade ohutut vastastikust toimimist, võttes asjakohaselt arvesse inimvõimeid. Inimvõimed on inimese võimekus ja piiratus, mis mõjutab lennunduses ohutust ja efektiivsust.
- f) Organisatsioon tagab, et töötajad, kes teevad ja/või kontrollivad õhusõidukite konstruktsiooni ja/või komponentide mittepurustavaid katseid seoses jätkuva lennukõlblikkusega, on selleks kvalifitseeritud vastavalt Euroopa standardile või mõnele muule, sellega samaväärsele ja ameti poolt tunnustatud standardile. Töötajad, kes täidavad muid eriuülesandeid, peavad olema kvalifitseeritud vastavalt ametlikele standarditele. Erandina käesolevast lõikest võivad lõikes g ning lõike h alapunktides 1 ja 2 määratletud töötajad, kellel on 66. osa järgi B1-kategooria kvalifikatsioon, teha ja/või kontrollida mittepurustavaid katseid värvimeetodil.

- g) Kui lõikes j teisiti sätestatud ei ole, peab igal õhusõidukeid hooldaval organisatsioonil olema liinihoolduseks vastava õhusõidukitüübi pädevusega lennundustehnilised töötajad, kel on kooskõlas 66. osaga ja punktiga 145.A.35 B1- ja B2-kategooria kvalifikatsioon.

Peale selle võib kõnealune organisatsioon kasutada väiksemate plaanijärgsete liinihooldustööde ja lihtsamate defektide kõrvaldamiseks asjakohase koolituse saanud lennundustehnilisi töötajaid, kel on 66. osa ja punkti 145.A.35 järgi A-kategooria kvalifikatsioon. Selliste A-kategooria lennundustehniliste töötajate olemasolu ei tähenda, et 66. osa järgsed B1- ja B2-kategooria lennundustehnilisi töötajaid ei ole A-kategooria lennundustehniliste töötajate toetamiseks vaja. Kõnealused 66. osa järgsed B1- ja B2-kategooria töötajad ei pea aga alati väiksemate plaanijärgsete liinihooldustööde tegemise või lihtsamate defektide kõrvaldamise ajal kohal olema.

- h) Kui lõikes j teisiti sätestatud ei ole, peab igal õhusõidukeid hooldaval organisatsioonil:
1. olema suurte õhusõidukite baashoolduse jaoks vastava õhusõidukitüübi pädevusega lennundustehnilised töötajad, kel on 66. osa ja punkti 145.A.35 järgi C-kategooria kvalifikatsioon. Peale selle peab organisatsioonil olema piisavalt vastava õhusõidukitüübi pädevusega 66. osa ja punkti 145.A.35 järgse B1- ja B2-kategooria kvalifikatsiooniga töötajaid C-kategooria lennundustehniliste töötajate toetamiseks.
 - i) Enne seda, kui C-kategooria lennundustehnilised töötajad väljastavad hooldustõendi, tagavad B1- ja B2-kategooria tugitöötajad, et kõik asjaomased tööd või kontrollid on vastavalt kehtivatele nõuetele tehtud.
 - ii) Organisatsioon peab selliste B1- ja B2-kategooria tugitöötajate kohta nimekirja.
 - iii) C-kategooria lennundustehnilised töötajad tagavad, et lõike i nõuded on täidetud ning kõik kliendi poolt nõutud tööd konkreetse baashoolduse või töödepaketi raames tehtud ning samuti hindab iga tegemata jäänud töö puhul, kas seda oleks vaja teha või on õhusõiduki käitajaga võimalik kokku leppida nende tegemise edasilükkamises mõne teise kontrolli või tähtjani.
 2. olema muude kui suurte õhusõidukite baashoolduseks kas:
 - i) asjaomase õhusõidukitüübi pädevusega 66. osa ja punkti 145.A.35 järgse B1- ja B2-kategooria kvalifikatsiooniga lennundustehnilised töötajad; või
 - ii) asjaomase õhusõidukitüübi pädevusega C-kategooria kvalifikatsiooniga lennundustehnilised töötajad, keda abistavad lõikes i määratletud B1- ja B2-kategooria kvalifikatsiooniga tugitöötajad.
- i) Komponente hooldavad lennundustehnilised töötajad peavad vastama 66. osa nõuetele.
- j) Erandina loigetest g ja h võib organisatsioon kasutada järgmiselt kvalifitseeritud lennundustehnilisi töötajaid:
1. kui organisatsiooni tööruumid asuvad väljaspool ühendust ja käesoleva isa IV liite tingimused täidetud, võivad tema lennundustehnilised töötajad olla kvalifitseeritud vastavalt selle riigi lennunduseeskirjadele, mille registrisse on organisatsiooni tööruumid kantud;
 2. kui liinihooldust tehakse mõne sellise organisatsiooni tööruumides, mille asukoht on väljaspool ühendust, ja käesoleva osa IV liite tingimused on täidetud, võivad lennundustehnilised töötajad olla kvalifitseeritud vastavalt selle riigi lennunduseeskirjadele, kus asub liinihoolduskoht;
 3. Lennukõlblikkuseeskirja puhul, mis näeb ette korduvad lennueelsed lennukõlblikkuskontrollid ja konkreetselt, et seda eeskirja tohib täita lennumeeskond, võib organisatsioon anda õhusõiduki komandörile ja/või pardainsenerile selle lennumeeskonna liikme loa põhjal piiratud kehtivusega hooldustõendite väljastamise volituse. Organisatsioon peab aga tagama, et kõnealused lennumeeskonna liikmed on saanud piisavalt praktilist väljaõpet, et täita lennukõlblikkuseeskirja vastavalt kehtivatele nõuetele.
 4. Kui õhusõidukit käitatakse hoolduskohast kaugel, võib organisatsioon anda komandörile ja/või pardainsenerile nende lennumeeskonna liikme loa põhjal piiratud kehtivusega hooldustõendite väljastamise, kui ta on veendunud, et nad on saanud piisavalt praktilist väljaõpet, et täita konkreetseid ülesandeid vastavalt kehtivatele nõuetele. Käesoleva lõike sätteid tuleb üksikasjalikult kirjeldada käsiraamatu protseduuris.
 5. Järgmistel ettenägematutel juhtudel, kui õhusõidukit hoitakse maal mujal kui oma põhibaasis, kus ei ole asjakohaseid lennundustehnilisi töötajaid, võib organisatsioon, millega on sõlmitud leping tehnilise toetuse pakkumise kohta, anda välja erandvolituse hooldustõendite väljastamiseks:
 - i) ühele oma töötajatest, kellel on sarnase tehnilise varustuse, konstruktsiooni ja süsteemidega õhusõiduki tüübi volitus; või

- ii) isikule, kellel on vähemalt viis aastat hoolduskogemusi ning rahvusvahelise tsiviilennundusorganisatsiooni (ICAO) kehtiv lennundustehnilise töötaja luba, mis on antud välja selle õhusõidukitüübi kohta, mille kohta on vaja hooldustõendeid väljastada, tingimusel et samas kohas ei ole ühtki käesoleva osa alusel sertifitseeritud organisatsiooni ning organisatsioonil, millega on leping sõlmitud, on olemas tõendid selle isiku kogemuste ja loa kohta.

Igal sellisel käesolevas alapunktis määratletud juhul tuleb sellise volituse andmisest teatada seitsme päeva jooksul pädevale asutusele. Hooldustõendite väljastamise erandvolitust andev organisatsioon tagab, et mõni asjakohase sertifikaadiga organisatsioon kontrollib kõik hooldustööd, mis võivad mõjutada lennuohutust, üle.

145.A.35 Lennundustehnilised töötajad ning B1- ja B2-kategooria tugitöötajad

- a) Peale punkti 145.A.30 lõigetes g ja h sätestatud asjakohaste nõuete täitmise peab organisatsioon tagama, et lennundustehnilistel töötajatel ning B1- ja B2-kategooria tugitöötajatel on olemas piisavad teadmised hooldatava õhusõiduki ja/või komponentide ning samuti nendega seotud organisatsiooni kodukorra kohta. Lennundustehniliste töötajate korral tuleb selles veenduda enne hooldustõendite väljastamise volituse andmist või uuesti andmist.

B1- ja B2-kategooria tugitöötajad on need B1- ja B2-kategooria baashooldustöötajad, kellel ei ole hooldustõendite väljastamise õigusi. *Asjaomased õhusõidukid ja/või komponendid* on hooldustõendite väljastamise volituses määratletud õhusõidukid või komponendid. *Hooldustõendite väljastamise volitus* on luba, mille organisatsioon annab lennundustehnilistele töötajatele selle kohta, et nad võivad volituses määratletud piirangute ulatuses allkirjastada sertifitseeritud organisatsiooni nimel hooldustõendeid.

- b) Organisatsioon võib hooldustõendite väljastamise volitust anda lennundustehnilistele töötajatele üksnes nende baas- ja alamkategoriate ning mis tahes tüübipädevuste puhul, mis on loetletud lennundustehnilise töötaja loas 66. osas, ja üksnes tingimusel, et see luba jääb volituse kehtivusajal kehtima ning vastavad lennundustehnilised töötajad täidavad pidevalt 66. osa nõudeid, välja arvatud punkti 145.A.30 lõikes j loetletud juhtudel.
- c) Organisatsioon tagab, et kõigil lennundustehnilistel töötajatel ning B1- ja B2-kategooria tugitöötajatel on mis tahes kahe järjestikuse aasta jooksul vähemalt kuus kuud kogemusi asjaomase õhusõiduki või komponendi tegeliku hooldamisega. Käesoleva lõike tähenduses tähendab *asjaomase õhusõiduki või komponendi tegelik hooldamine* seda, et vastav isik on töötanud õhusõiduki või komponendi hoolduskeskkonnas ning kas kasutanud hooldustõendite väljastamise volitusest tulenevaid õigusi ja/või teinud tegelikult hooldustöid vähemalt mõnedel selle õhusõidukitüübi süsteemidel, mis on määratletud konkreetses hooldustõendite väljastamise volituses.
- d) Organisatsioon tagab, et kõik lennundustehnilised töötajad ning B1- ja B2-kategooria tugitöötajad saavad iga kaheaastase perioodi jooksul piisavalt jätkukoolitust, et neil oleksid olemas ajakohased teadmised asjaomasest tehnikast, organisatsiooni kodukorrast ning inimfaktoritega seotud küsimustest.
- e) Organisatsioon loob lennundustehniliste töötajate ning B1- ja B2-kategooria tugitöötajate jaoks jätkukoolituse kava, kaasa arvatud punkti 145.A.35 asjaomaste lõigete täitmise korra, mis moodustab aluse hooldustõendite väljastamise volituste lennundustehnilistele töötajatele andmisele käesoleva osa alusel, ning 66. osa nõuete täitmise korra.
- f) Kui tegemist ei ole ühegi punkti 145.A.30 lõike j alapunktis 5 määratletud ettenägematu olukorraga, hindab organisatsioon lennundustehniliste töötajate kandidaatide pädevust, kvalifikatsiooni ja hooldustõendite väljastamise oskusi organisatsiooni käsiraamatus määratletud korras enne seda, kui ta annab neile või annab neile uuesti hooldustõendite väljastamise volituse vastavalt käesolevale osale.
- g) Kui lennundustehnilised töötajad täidavad lõigetes a, b, d, f ja vajaduse korral lõikes c sätestatud tingimusi, annab organisatsioon neile hooldustõendite väljastamise volituse, milles määratleb selgesõnaliselt selle volituse kehtivusulatus ja piirangud. Selleks, et hooldustõendite väljastamise volitus pidevalt kehtiks, on vaja, et pidevalt täidetak lõigetes a, b, d ja vajaduse korral lõikes c sätestatud tingimusi.
- h) Hooldustõendite väljastamise volitus peab olema koostatud nii, et nii lennundustehnilised töötajad kui ka kõik muud volitatud isikud, kes võivad nõuda selle esitamist, näeksid sellest üheselt selle kehtivusulatus. Kui kehtivusulatus määratlemiseks kasutatakse lühendeid, peab organisatsiooni tegema lühendite tõlked hõlpsasti kättesaadavaks. Volitatud isikud on pädevate asutuste, ameti ja selle liikmesriigi ametnikud, mis vastutab hooldatava õhusõiduki või komponendi hoolduse üle tehtava järelevalve eest.
- i) Kvaliteedi tagamise korra täitmise eest vastutav isik vastutab organisatsiooni nimel ühtlasi lennundustehnilistele töötajatele hooldustõendite väljastamise volituste andmise eest. See isik võib käsiraamatus määratletud korras määrata neid volitusi tegelikult andma või kehtetuks tunnistama teise isiku.

- j) Organisatsioon peab kõikide lennundustehniliste töötajate ning B1- ja B2-kategooria tugitöötajate nimekirja.

See sisaldab:

1. kõikide 66. osa järgsete lennundustehniliste töötajate lubade üksikasju;
2. andmeid kõikide asjaomaste läbitud kursuste kohta;
3. vajaduse korral antud volituste kehtivuspiire; ning
4. piiratud kehtivusega või ühekordsete hooldustõendite väljastamise volitustega töötajate andmeid.

Organisatsioon säilitab nimekirja vähemalt kaks aastat pärast seda, kui lennundustehnilised töötajad või B1- või B2-kategooria tugitöötajad on lahkunud organisatsioonist või kui volitus tühistati. Peale selle peab hooldusorganisatsioon väljastama lennundustehnilistele töötajatele nende lahkumisel soovi korral neid käsitleva väljavõtte nimekirjast.

Lennundustehnilistele töötajatele tuleb soovi korral anda juurdepääs nende eespool kirjeldatud andmetele.

- k) Organisatsioon väljastab lennundustehnilistele töötajatele koopia nende hooldustõendite väljastamise volitusest kas paber- või elektronkandjal.
- l) Lennundustehnilised töötajad peavad oma hooldustõendite väljastamise volituse esitama igale volitatud isikule 24 tunni jooksul.
- m) Lennundustehniliste töötajate ning B1- ja B2-kategooria tugitöötajate ea alampiir on 21 aastat.

145.A.40 Seadmed, tööriistad ja materjalid

- a) Organisatsioonil peavad olema olema tema sertifikaadis määratletud tööde tegemiseks vajalikud seadmed, tööriistad ja materjalid ning ta peab neid kasutama.
1. Kui tootja on ette näinud mõne konkreetse tööriista või seadme, kasutab organisatsioon seda, välja arvatud juhul, kui ta on oma käsiraamatus määratletud korras leppinud pädeva asutusega kokku teistes tööriistades või seadmetes.
 2. Seadmed ja tööriistad peavad kogu aeg olema kättesaadavad, välja arvatud juhul, kui mõnda tööriista või seadet kasutatakse nii harva, et tema pidev kättesaadavus ei ole vajalik. Need juhud tuleb käsiraamatu protseduuris kindlaks määrata.
 3. Organisatsioonil, millele on antud luba teha baashooldustöid, peab olema piisavalt seadmeid õhusõidukile juurde pääsemiseks ning hoolduse tegemise platvorme, nii et õhusõidukit on võimalik nõuetekohaselt kontrollida.
- b) Organisatsioon tagab, et kõiki tööriistu, seadmeid ja vajaduse korral eelkõige testimisseadmeid kontrollitakse ja kalibreeritakse vastavalt ametlikult tunnustatud nõuetele nii sageli, kui on vaja nende töökoõlblikkuse ja täpsuse tagamiseks. Organisatsioon dokumenteerib iga sellise kalibreerimise ja kasutatud standardi andmed.

145.A.42 Komponentide vastuvõtmine

- a) Kõik komponendid tuleb jagada järgmistesse kategooriatesse ja asjakohaselt üksteisest eraldada:
1. rahuldavas seisukorras komponendid, mille kohta on väljastatud hooldustõend EASA vormil 1 või sellega samaväärsel vormil ning mis on tähistatud kooskõlas 21. osa Q alajaoga;
 2. kasutuskõlbmatud komponendid, mida tuleb kooskõlas käesoleva alajaoga hooldada;
 3. praakkomponendid, mida liigitatakse vastavalt punkti 145.A.42 lõikele d;
 4. õhusõidukite, mootorite, propellerite või õhusõidukite muude komponentide standardvaruosad, kui nad on esitatud tootja illustreeritud varuosade kataloogis ja/või tehnilistes normdokumentides;
 5. hoolduses kasutatavad nii toor- kui ka äratarvitavad materjalid, kui organisatsioon on veendunud, et nad vastavad nõutavatele spetsifikatsioonidele ning tema päritolu on asjakohaselt jälgitav. Iga materjaliga peavad kaasas olema dokumendid, mis on otseselt seotud vastava materjaliga ning mille hulgas on deklaratsioon spetsifikatsioonile vastavuse kohta ja nii tootja kui ka tarnija andmed.
- b) Enne komponendi paigaldamist tagab organisatsioon, et komponent sobib paigaldamiseks ka arvestades erinevaid modifikatsioone ja/või kehtivate lennukõlblikkuseeskirjade järgseid nõudeid.
- c) Organisatsioon võib käimasolevate tööde tarbeks valmistada oma tööruumides piiratud koguses osi, tingimusel et vastav kord on käsiraamatus määratletud.

- d) Komponentid, mille sertifitseeritud kasutusiga on ületatud või millel on parandamatuid defekte, tuleb lugeda praagiks ning neid ei tohi lubada liikuda tagasi komponentidega varustamise süsteemi, välja arvatud juhul kui nende sertifitseeritud kasutusiga on pikendatud või 21. osa järgi on heaks kiidetud mõni remondivõimalus.

145.A.45 Tehnilised normdokumendid

- a) Organisatsioonil peab hoolduse, kaasa arvatud muudatus- ja remonditööde tegemiseks olema kehtivad ja aktuaalsed tehnilised normdokumendid ning ta peab neid kasutama. Kehtiv tähendab, et dokument on seotud õhusõiduki, komponendi või protsessiga, mis on määratletud organisatsiooni sertifikaadi klassipädevuste tabelis ning mis tahes sellega seotud hooldustööde loetelus.

Kui tehnilised normdokumendid esitab käitaja või klient, peavad need dokumendid organisatsioonil olemas olema tööde tegemise ajal, mis ei mõjuta punkti 145.A.55 lõike c täitmise vajadust.

- b) Käesoleva osa tähenduses on kehtivad tehnilised normdokumendid iga järgmine:
1. iga kehtiv nõue, protseduur, käitamiseeskiri või õhusõiduki või komponendi üle tehtava järelevalve eest vastutava pädeva asutuse poolt välja antud teave;
 2. iga õhusõiduki või komponendi üle tehtava järelevalve eest vastutava pädeva asutuse poolt välja antud kehtiv lennukõlblikkuseeskiri;
 3. 3. iga tüübisertifikaadi, tüübisertifikaadi lisa või mis tahes muu organisatsiooni poolt, mis on 21. osa järgi kohustatud seda avaldama, välja antud jätkuva lennukõlblikkuse juhend, ning kolmandast riigist pärit õhusõidukite või komponentide korral õhusõiduki või komponendi üle tehtava järelevalve eest vastutava pädeva asutuse määratud lennukõlblikkusjuhised;
 4. iga kehtiv norm, nagu näiteks (kuid mitte ainult) hoolduse normtavad, mida amet tunnistab headeks hooldustavadeks;
 5. kogu lõike d järgi välja antud kehtiv teave.
- c) Organisatsioon kehtestab korra tagamaks, et avastamise korral dokumenteeritakse ja teatatakse asjaomaste tehniliste normdokumentide autorile iga ebatäpsus, puudulikkus või selgusetus hooldustöötajate poolt kasutatavates tehnilistes normdokumentides.
- d) Organisatsioon võib hooldusjuhendeid muuta üksnes oma käsiraamatus määratletud korras. Muutmise korral peab organisatsioon tõestama, et tulemuseks on sama head või paremad hooldusstandardid, ning teatama sellest tüübisertifikaadi omanikule. Hooldusjuhend on käesoleva lõike tähenduses juhend selle kohta, kuidas teha mingit konkreetset tööd; see ei hõlma remondi- ja muudatustööde tehnilist projekti.
- e) Organisatsioon loob ühtse töökaartide või -lehtede süsteemi, mida tuleb kasutada organisatsiooni kõigis osades. Peale selle peab organisatsioon kandma nendele töökaartidele või -lehtedele kas lõigetes b ja d osutatud tehnilised normdokumendid või täpse viite konkreetsele hooldustööle või tehnilistes normdokumentides sisalduvatele töödele. Töökaarte ja -lehti võib genereerida arvuti abil ning hoida elektroonilises andmebaasis, kui on tagatud, et neid ei ole võimalik volitamata muuta, ning andmebaasist on olemas elektrooniline varund, mida tuleb uuendada 24 tunni jooksul pärast iga muudatust. Keerulised hooldustööd tuleb kanda töökaartidele või -lehtedele ning jaotada etappideks, et oleks võimalik dokumenteerida iga keerulise hooldustöö lõpetamist.

Kui organisatsioon osutab hooldusteenust õhusõiduki käitajale, kes nõuab, et organisatsioon kasutaks tema töökaartide või -lehtede süsteemi, siis kasutab organisatsioon seda. Sellisel juhul peab organisatsioon kehtestama korra, tagamaks et õhusõiduki käitaja töökaarte või -lehti täidetakse nõuetekohaselt.

- f) Organisatsioon tagab, et kõik kehtivad tehnilised normdokumendid on hooldustöötajate nõudmisel hõlpsasti kättesaadavad.
- g) Organisatsioon kehtestab korra, tagamaks et tema käes olevaid tehnilisi normdokumente hoitakse ajakohastena. Kui tehnilisi normdokumente kontrollib või esitab käitaja/klient, peab organisatsioonil olema võimalik tõestada, et tal on kas käitaja/kliendi kirjalik kinnitus selle kohta, et kõik tehnilised normdokumendid on ajakohased, või töökäsud, millele on märgitud kasutatavate tehniliste normdokumentide muudatuste seis, või tal on võimalik tõestada, et see muudatuste seis on märgitud käitaja/kliendi tehniliste normdokumentide muudatuste loetelus.

145.A.47 Hoolduse planeerimine

- a) Organisatsioonil peab olema olema tööde mahule ja keerukusele vastav süsteem kõikide vajalike töötajate, tööriistade, seadmete, materjalide tehniliste normdokumentide ja tööruumide planeerimiseks, et hooldustööd saaksid kindlasti tehtud.
- b) Hooldustööde planeerimisel ja vahetuste korraldamisel tuleb arvestada inimvõimete piire.
- c) Kui hooldustööde jätkamist või lõpetamist tuleb vahetuse või töötajate vahetumise tõttu üle anda, peavad saabuvad ja lahkuvad töötajad vahetama piisavalt asjaomast teavet.

145.A.50 Hooldustõendite väljastamine

- a) Asjakohaste volitustega lennundustehnilised töötajad väljastavad hooldustõendi organisatsiooni nimel siis, kui nad on tuvastanud, et organisatsioon on punktis 145.A.70 määratletud korras teinud ära kõik tellitud hooldustööd, võttes seejuures arvesse, et punktis 145.A.45 määratletud tehnilised normdokumendid on olemas ning neid on kasutatud, ja et täitmata ei ole jäänud ühtki nõuet, mille kohta oleks teada, et see ohustab tõsiselt lennuohutust.
- b) Hooldustõend antakse välja enne lendu pärast hooldustöid.
- c) Eespool osutatud hooldustööde käigus avastatud uutest defektidest või mittetäielikest hooldustöökäskudest tuleb teatada õhusõiduki käitajale konkreetselt selleks, et saavutada temaga kokkulepe nende defektide kõrvaldamiseks või töökäskude nõuetekohaseks vormistamiseks. Kui õhusõiduki käitaja keeldub hooldustöid käesoleva lõike alusel teha laskmast, kohaldatakse lõiget e.
- d) Hooldustõend väljastatakse pärast mis tahes hooldustöid, mis on komponendil tehtud õhusõidukilt mahavõetud olles. Komponenti hooldustõendiks on selle käitamissertifikaat või lennukõlblikusetikett, mis on vormistatud käesoleva osa I liites esitatud EASA vormi 1 järgi. Kui organisatsioon hooldab komponenti oma tarbeks, ei pruugi EASA vormi 1 olenevalt organisatsiooni enda käsiraamatus määratletud komponentide kasutusse laskmise korrrast vaja olla.
- e) Erandina lõikest a võib organisatsioon siis, kui tal ei ole võimalik kõiki tellitud hooldustöid teha, anda hooldustõendi välja õhusõiduki heakskiidetud piirangute raames. Enne hooldustõendi väljastamist märgib organisatsioon selle asjaolu tõendile.
- f) Erandina lõikest a ja punktist 145.A.42 on olukorras, kui õhusõiduk asub seetõttu, et vajaliku hooldustõendiga komponenti ei ole, mujal kui oma põhiliinihoolduskohas või põhahooldusbaasis, lubatud paigaldada õhusõidukile asjakohase hooldustõendita komponenti kuni kõige rohkem 30 lennutunniks või kuni õhusõiduk naaseb kas oma põhiliinihoolduskohta või põhahooldusbaasi, olenevalt sellest, kumba ta varem jõuab, ja tingimusel, et õhusõiduki käitaja on sellega nõus ning kõnealusel komponendil on vajalik hooldustõend olemas, muudel juhtudel aga peavad kõik kehtivad hooldus- ja üldnõuded olema täidetud. Sellised komponendid tuleb pärast eespool määratletud aja möödumist eemaldada, välja arvatud juhul, kui vahepeal on komponendile lõike a ja punkti 145.A.42 alusel hangitud asjakohane hooldustõend.

145.A.55 Hooldustööde dokumendid

- a) Organisatsioon dokumenteerib kõikide tehtud hooldustööde üksikasjad. Organisatsioon peab säilitama vähemalt need dokumendid, mida on vaja tõestamiseks, et kõik nõuded hooldustõendi väljastamiseks on täidetud, kaasa arvatud alltöövõtjate poolt väljastatud kasutusse laskmise dokumendid.
- b) Organisatsioon esitab õhusõiduki käitajale igast hooldustõendist koopia ning koopia igast kinnitatud dokumendist remondi/muudatustööde kohta, mida on kasutatud tehtud remondi/muudatustööde tegemisel.
- c) Organisatsioon hoiab koopiaid kõikidest hooldustööde dokumentidest ja kõikidest nendega seotud tehnilistest normdokumentidest alles kaks aastat alates kuupäevast, mil ta andis õhusõidukile või komponendile, millega tehtud tööd on seotud, välja hooldustõendi.

1. Käesolevas lõikes käsitletud dokumente tuleb hoida tule, vee ja varguse eest turvalises kohas.

2. Varundusdiskette, -linte jms tuleb hoida tööandmeid sisaldavatest diskettidest, lintidest jms eraldi kohas keskkonnas, mis tagab selle säilimise heas seisukorras.
3. Kui käesoleva osa järgi sertifitseeritud organisatsioon lõpetab tegevuse, annab ta kõik viimase kahe aasta jooksul alles hoitud hooldusdokumendid üle vastava õhusõiduki või komponendi viimasele omanikule või kliendile või paneb nad pädeva asutuse korralduse kohaselt hoiule.

145.A.60 Juhtumitest teatamine

- a) Organisatsioon peab teatama pädevale asutusele, registreerijariigile ning õhusõiduki või komponendi projekteerinud organisatsioonile igast õhusõiduki või komponendi avastatud ohtlikust või potentsiaalselt ohtlikust seisukorrast, mis ohustab tõsiselt lennuohutust.
- b) Organisatsioon kehtestab sisemise juhtumitest teatamise korra, mis tuleb määratleda tema käsiraamatus, et selliseid teateid oleks võimalik koguda ja hinnata, sealhulgas teateid juhtumite kohta, millest tuleb teatada vastavalt lõikele a. Selles korras tuleb määratleda negatiivsed suundumused ja parandusmeetmed, mida organisatsioon on võtnud või peab võtma puuduste käsitlemiseks, ning see peab sisaldama kogu kõnealuste kõrvalekallete kohta teada oleva teabe hindamist ja selle teabe vahetamist.
- c) Organisatsioon annab selliseid teateid ameti kehtestatud vormis ja viisil ning tagab, et need sisaldavad kogu teavet organisatsioonile teadaoleva seisukorra ja hindamise tulemuste kohta.
- d) Kui organisatsioon teeb hooldustöid äriliseks lennutranspordiks kasutatava õhusõiduki käitajaga sõlmitud lepingu alusel, peab ta igast kõnealusest kõrvalekaldest, mis mõjutab selle käitaja õhusõidukit või selle komponenti, teatama ka käitajale.
- e) Organisatsioon annab kõnealuseid teateid võimalikult kiiresti, kuid igal juhul 72 tunni jooksul pärast seda, kui organisatsioon on seisundi, mille kohta teade antakse, kindlaks teinud.

145.A.65 Ohutuse- ja kvaliteedipoliitika, hooldustööde tegemise kord ning kvaliteedi tagamise kord

- a) Organisatsioon kehtestab ohutuse- ja kvaliteedipoliitika, mille ta peab vastavalt punktidele 145.A.70 määratlema oma käsiraamatus.
- b) Organisatsioon kehtestab kooskõlas pädeva asutusega inimefaktoreid ja -võimeid arvesse võttes korra headest hooldustavadest kinnipidamiseks ning käesoleva osa nõuete täitmiseks, mis hõlmab selgesõnalist töökäsku või lepingut, nii et õhusõidukile või komponentidele on võimalik hooldustööend väljastada kooskõlas punktiga 145.A.50.
 1. Käesoleva lõike järgset hooldustööde tegemise korda kohaldatakse punktide 145.A.25–145.A.95 suhtes.
 2. Hooldustööde tegemise kord, mille organisatsioon on kehtestanud või kehtestab käesoleva lõike alusel, peab hõlmama hooldustööde kõiki aspekte, kaasa arvatud eritööde tegemist ja kontrollimist, ning standardeid, millele vastavalt kavatakse organisatsioon kõnealuseid töid teha.
 3. Õhusõidukite liini- ja baashoolduse puhul kehtestab organisatsioon korra mitmekordsete vigade tekkimise ohu vähendamiseks ja vigade leidmiseks kriitilistes süsteemides ning ühtlasi tagamaks, et mitte ühelegi isikule ei anta ühe hoolduskontrolli ajal korraldust nii teha kui ka kontrollida hooldustööd, mis sisaldab sama õhusõiduki mitmele süsteemile paigaldatud sama tüüpi komponentide mahavõtmist või tagasipaigaldamist. Kui aga selliste tööde tegemiseks on olemas üksnes üks isik, peab organisatsiooni vastav töökäsk või -leht sisaldama täiendavat etappi selle isiku tehtud tööde ülekontrollimiseks pärast nende lõppu.
 4. Kehtestada tuleb hooldustööde tegemise kord tagamaks, et kahjusid hinnatakse ning muudatus- ja remonditööd tehakse dokumentide põhjal, mille on kinnitanud amet või vajaduse korral 21. osa järgi sertifitseeritud projekteerimisettevõtte.
- c) Organisatsioon kehtestab kvaliteedi tagamise korra, mis hõlmab järgmist:
 1. sõltumatud kontrollid õhusõidukite või nende komponentidega seotud nõuete täitmise ning protseduuride sobivuse jälgimiseks, tagamaks et nende protseduuride tulemuseks on head hooldustavad ning lennukõlblikud õhusõidukid või kasutuskõlblikud komponendid. Kõige väiksemad organisatsioonid võivad oma kvaliteedi tagamise korras sõlmida sõltumatute kontrollide tegemiseks lepingu mõne teise käesoleva osa järgi sertifitseeritud organisatsiooniga või isikuga, kellel on asjaomased tehnilised teadmised ning piisavalt kogemusi kontrollide tegemisega, mida peab olema võimalik tõestada; ja

2. kvaliteeditagasiside punkti 145.A.30 lõikes b nimetatud isikule või isikute rühmale ning lõpuks vastutavale juhile andmise kord, mis tagab alapunktis 1 sätestatud nõuete täitmise kontrollimiseks tehtavate sõltumatute kontrollide käigus esitatavatele nõuetele reaktsiooniks asjakohaste ja õigeaegsete parandusmeetmete võtmise.

145.A.70 Hooldusorganisatsiooni käsiraamat

- a) *Hooldusorganisatsiooni käsiraamat* on dokument või dokumendid, milles on määratletud tööd, mida selle hooldusorganisatsiooni sertifikaat hõlmab, ning samuti see, kuidas organisatsioon kavatab käesolevat osa täita. Organisatsioon esitab pädevale asutusele hooldusorganisatsiooni käsiraamatu, mis sisaldab järgmist:
 1. vastutava juhataja allkirjastatud kinnitus selle kohta, et hooldusorganisatsiooni käsiraamatus ja selles viidatud sellega seonduvates käsiraamatutes määratletud, kuidas organisatsioon täidab käesoleva osa nõudeid, ja et ta täidab neid nõudeid alati. Kui vastutav juht ei ole organisatsiooni peadirektor, kirjutab sellele kinnitusele alla ka organisatsiooni peadirektor;
 2. organisatsiooni punktis 145.A.65 määratletud ohutuse- ja kvaliteedipoliitika;
 3. punkti 145.A.30 lõike b alusel ametisse nimetatud isikute ametinimetused ja nimed;
 4. punkti 145.A.30 lõike b alusel ametisse nimetatud isikute ülesanded ja kohustused, sealhulgas küsimused, mida nad võivad organisatsiooni nimel käsitleda otse pädeva asutusega;
 5. punkti 145.A.30 lõike b alusel ametisse nimetatud isikute omavahelisi vastutussuhteid kirjeldav joonis;
 6. lennundustehniliste töötajate ning B1- ja B2-kategooria tugitöötajate nimekiri;
 7. inimressursside üldkirjeldus;
 8. organisatsiooni sertifikaadil märgitud aadressidel asuvate tööruumide üldkirjeldus;
 9. organisatsiooni sertifikaadi kehtivusega seotud tööde maht;
 10. punktis 145.A.85 osutatud organisatsiooni muutustest teatamise kord;
 11. hooldusorganisatsiooni käsiraamatu muutmise kord;
 12. organisatsiooni poolt punktide 145.A.25–145.A.90 alusel kehtestatud protseduurid ja kvaliteedi tagamise kord;
 13. olemasolu korral nende äriliseks lennutranspordiks kasutatavate õhusõidukite käitajate nimekiri, kellele organisatsioon osutab õhusõidukite hooldamise teenust;
 14. olemasolu korral punkti 145.A.75 lõikes b määratletud allettevõtjate nimekiri;
 15. olemasolu korral punkti 145.A.75 lõikes d määratletud liinihoolduskohtade nimekiri;
 16. olemasolu korral lepinguliste organisatsioonide nimekiri.
- b) Käsiraamatut muudetakse vastavalt vajadusele, et säilitada organisatsiooni ajakohane kirjeldus. Käsiraamatu ja selle mis tahes muudatused kiidab heaks pädev asutus.
- c) Punkti b sätetest olenemata võidakse käsiraamatu väiksemaid muudatusi kiita heaks käsiraamatu protseduuri teel (edaspidi "kaudne heakskiitmine").

145.A.75 Organisatsiooni õigused

Organisatsioonil on õigus teha kooskõlas käsiraamatuga järgmisi töid:

- a) oma sertifikaadil ja käsiraamatus määratletud kohtades hooldada iga õhusõidukit ja/või komponenti, milleks ta on sertifitseeritud;
- b) sõlmida iga õhusõiduki või komponendi hooldamiseks, milleks ta on sertifitseeritud, lepingu mõne teise organisatsiooniga, mis töötab tema kvaliteedi tagamise korra kohaselt. Selline hooldus tähendab töid, mida teeb organisatsioon, millel endal ei ole selleks käesoleva osa kohast luba, ning üksnes töid, mida lubatakse teha punkti 145.A.65 lõikes b määratletud korras. Need tööd ei hõlma õhusõidukite baashoolduse kontrolli ega töökojas tehtavate hooldustööde täielikke kontrolli ega mootorite või mootoriagregaatide kapitaalremonte;
- c) hooldada käsiraamatus määratletud tingimustel iga õhusõidukit või komponenti, milleks ta on sertifitseeritud, mis tahes kohas, kui vajadus selle järele tekib kas seetõttu, et õhusõiduk on töökölbmatu, või on vaja teha plaaniväliseid liinihooldustöid;

- d) hooldada iga õhusõidukit ja/või komponenti, milleks ta on sertifitseeritud, kohas, mida nimetatakse liinihoolduskohas ja kus on võimalik teha lihtsamaid hooldustöid, ning üksnes juhul, kui organisatsiooni käsiraamatu järgi on see lubatud ja käsiraamatus on need kohad loetletud;
- e) anda kooskõlas punktiga 145.A.50 välja hooldustõendeid hooldustööde lõpetamise kohta.

145.A.80 Organisatsiooni piirangud

Organisatsioon tohib hooldada üksnes õhusõidukeid või komponente, milleks ta on sertifitseeritud, ja üksnes siis, kui tal on olemas kõik selleks vajalikud tööruumid, seadmed, tööriistad, materjalid, tehnilised normdokumendid ning lennundustehnilised töötajad.

145.A.85 Muudatused organisatsioonis

Organisatsioon peab teatama pädevale asutusele igast järgmisest muudatusest enne selle elluviimist, et pädeval asutusel oleks võimalik tuvastada, kas käesoleva osa nõudeid täidetakse ka pärast muudatuse elluviimist, ja muuta vajaduse korral organisatsiooni sertifikaati, välja arvatud muudatuste korral töötajate koosseisus, keda organisatsiooni juhatus ei tunne, millisel juhul tuleb muudatustest teatada esimesel võimalusel:

1. organisatsiooni nimi;
2. organisatsiooni põhiasukoht;
3. organisatsiooni muud asukohad;
4. vastutav juht;
5. punkti 145.A.30 lõike b alusel ametisse nimetatud isikud;
6. tööruumid, seadmed, tööriistad, materjalid, protseduurid, tööd või lennundustehnilised töötajad, kes või mis võivad mõjutada sertifikaadi kehtivust.

145.A.90 Organisatsiooni sertifikaadi kehtivuse kestvus

- a) Jätkuvat lennukõlblikkust tagava organisatsiooni sertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle tingimuseks on, et:
 1. organisatsioon täidab jätkuvalt käesoleva osa nõudeid seoses punktis 145.B.40 määratletud puudustega tegelemise tingimustega; ja
 2. pädeval asutusel lubatakse organisatsiooni külastada, et kontrollida käesoleva osa nõuete jätkuvat täitmist selle poolt; ja
 3. sertifikaadist ei ole loobutud ja seda ei ole kehtetuks tunnistatud.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tuleb see pädevale asutusele tagastada.

145.A.95 Puudused

- a) Esimese astme puudus on iga 145. osa nõude oluline täitmata jätmine, mis vähendab ohutustaset ja ohustab tõsiselt lennuohutust.
- b) Teise astme puudus on iga 145. osa nõude täitmata jätmine, mis võib vähendada ohutustaset ja ohustada lennuohutust.
- c) Pärast punktile 145.B.50 vastavate puuduste teatavakstegemist koostab hooldusorganisatsiooni sertifikaadi omanik parandusmeetmete kava ja tõendab pädevale asutusele sellega kokkulepitud aja jooksul veenvalt, et parandusmeetmed on ellu viidud.

B JAGU

MENETLUS PÄDEVATELE ASUTUSTELE

145.B.01 Reguleerimisala

Käesolevas jaos on kehtestatud haldusmenetlused, mida pädev asutus peab oma ülesannete ja kohustuste täitmisel seoses 145. osa nõuetele vastavate hooldusorganisatsioonide sertifikaatide väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamisega järgima.

145.B.10 Pädev asutus

1. Üldosa

Liikmesriik nimetab pädeva asutuse ja määrab kindlaks selle kohustused seoses hooldusorganisatsioonide sertifikaatide väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamisega. See pädev asutus kehtestab oma töökorra ja struktuuri, mis tuleb dokumenteerida.

2. *Vahendid*

Pädeval asutusel on nii palju töötajaid, kui on vaja käesolevas jaos määratletud nõuete täitmiseks.

3. *Pädevus ja väljaõpe*

Kõik 145. osa nõuetele vastavate sertifikaatidega tegelevad töötajad peavad:

- a) olema asjakohaselt kvalifitseeritud ja neil peavad olema oma ülesannete täitmiseks kõik vajalikud teadmised, kogemused ja väljaõpe;
- b) olema vajaduse korral saanud 145. osa nõuete kohta, kaasa arvatud nende kavandatud tähenduse ja standardi kohta koolitust/jätkukoolitust.

4. *Kord*

Pädev asutus kehtestab korra, mille järgi käesolevat B jagu täidetakse.

Seda tuleb nõuete täitmise jätkumise tagamiseks läbi vaadata ja muuta.

145.B.15 Mitmes liikmesriigis asuvad organisatsioonid

Kui hoolduse tegemiseks kasutatavad tööruumid asuvad mitmes liikmesriigis, tuleb sertifikaadi tingimuste täitmist kontrollida ja pidevat järelevalvet selle üle teha koos nende liikmesriikide pädevate asutustega, mille territooriumil kõnealused tööruumid asuvad.

145.B.17 Nõuete täitmise vastuvõetavad viisid

Amet töötab välja nõuete täitmise vastuvõetavad viisid, mida liikmesriigid võivad kasutada käesoleva osa nõuete täitmise kindlakstegemiseks. Kui nõuete täitmise vastuvõetavatest viisidest peetakse kinni, loetakse nendega seotud nõuded käesolevas osas samuti täidetuiks.

145.B.20 Esialgne tegevusluba

1. Kui punkti 145.A.30 lõigete a ja b nõuded on täidetud, teatab pädev asutus sertifikaadi taotlejale kirjalikult samades lõigetes osutatud töötajate heakskiitmisest.
2. Pädev asutus veendub, et hooldusorganisatsiooni käsiraamatus määratletud protseduurid on kooskõlas 145. osa nõuetega ning vastutav juht on kirjutanud alla deklaratsioonile.
3. Pädev asutus kontrollib, kas organisatsioon täidab 145. osa nõudeid.
4. Vähemalt üks kord sertifikaadi taotluse rahuldamise uurimise ajal tuleb korraldada kohtumine vastutava juhiga, tagamaks et ta mõistab täielikult tegevusloa tähtsust ning seda, miks ta kirjutab organisatsiooni nimel alla kohustusele täita organisatsiooni käsiraamatus määratletud korda.
5. Kõikide puuduste kohta tuleb organisatsioonile anda kirjalik kinnitus.
6. Pädev asutus dokumenteerib kõik puudused, nende kõrvaldamiseks võetud meetmed ja tehtud soovitused.
7. Esialgse tegevusloa korral tuleb kõik puudused kõrvaldada enne sertifikaadi väljastamist.

145.B.25 Sertifikaadi väljastamine

1. Pädev asutus kinnitab käsiraamatu ning väljastab taotlejale vormil 3 sertifikaadi koos kategooriatega, mille suhtes sertifikaat kehtib. Pädev asutus väljastab sertifikaadi üksnes siis, kui organisatsioon täidab 145. osa nõudeid.
2. Pädev asutus märgib sertifikaadi tingimused sertifikaadile vormil 3.
3. Viitenumber lisatakse sertifikaadile (vorm 3) ameti täpsustatud viisil.

145.B.30 Sertifikaadi pikendamine

Sertifikaadi pikendamist arutatakse punktis 145.B.20 määratletud esialgse sertifikaadi väljastamise korras. Peale selle:

1. peab pädev asutus pidama ja ajakohasena hoidma nimekirja, kuhu on kantud kõik tema järelevalve all olevad sertifitseeritud hooldusorganisatsioonid ning tehtud ja saabuvate kontrollvisiitide kuupäevad;

2. tuleb iga organisatsiooni kõige rohkem iga 24 kuu järel kontrollida 145. osa nõuete täitmise suhtes;
3. tuleb iga vähemalt 24 kuu järel korraldada kohtumine vastutava juhiga, tagamaks et ta on kursis kontrollvisiitide käigus tekkivate tähtsate küsimustega.

145.B.35 Muudatused

1. Organisatsioon peab teatama pädevale asutusele igast punktis 145.A.85 loetletud muudatusest.

Pädev asutus lähtub kõikide muudatuste puhul organisatsioonis esialgse tegevusloa väljastamist käsitlevatest sätetest.

2. Kui pädev asutus ei tuvasta, et hooldusorganisatsiooni sertifikaat tuleks peatada, võib ta määrata kindlaks tingimusi, mil organisatsioon võib kõnealuste muudatuste kinnitamise ajal tegutseda.

145.B.40 Hooldusorganisatsiooni käsiraamatu muutmine

1. Käsiraamatu muudatuste vahetu kinnitamise korral veendub pädev asutus enne kinnitamise teatamist sertifitseeritud organisatsioonile, et käsiraamatus määratletud protseduurid on kooskõlas 145. osa nõuetega.
2. Käsiraamatu muudatuste kaudse kinnitamise korral tagab pädev asutus, et tal on küllaldane kontroll kõikide muudatuste kinnitamise üle.

145.B.45 Sertifikaatide kehtetuks tunnistamine, peatamine ja nendele piirangute kehtestamine

Pädev asutus:

- a) peatab sertifikaadi olulisel põhjusel võimaliku ohu korral ohutusele; või
- b) peatab sertifikaadi, tunnistab selle kehtetuks või kehtestab sellele piirangud vastavalt punktile 145.B.50.

145.B.50 Puudused

- a) Kui kontrollide käigus või muul moel leiab kinnitust tõsiasi, et 145. osa nõudeid ei täideta, võtab pädev asutus järgmised meetmed:
 1. esimese astme puuduste puhul võtab pädev asutus puuduse tähtsusest olenevalt kohe meetmeid hooldusorganisatsiooni sertifikaadi kehtetuks tunnistamiseks, selle suhtes piirangute kehtestamiseks või selle osaliseks või täielikuks peatamiseks kuni ajani, mil organisatsioon on edukalt rakendanud parandusmeetmeid;
 2. teise astme puuduste puhul annab pädev asutus parandusmeetmete elluviimiseks aja, mis vastab puuduse laadile, kuid ei ületa esialgu kolme kuud. Teatavatel asjaoludel ja sõltuvalt puuduse laadist võib pädev asutus pikendada kõnealust kolmekuulist ajavahemikku vastavalt pädevat asutust rahuldavale parandusmeetmete kavale.
- b) Kui pädeva asutuse poolt määratud ajakavast kinni ei peeta, võtab pädev asutus meetmeid sertifikaadi osaliseks või täielikuks peatamiseks.

145.B.55 Dokumentide säilitamine

1. Pädev asutus kehtestab dokumentide säilitamise korra koos miinimumnõuetega, mis võimaldab iga organisatsiooni sertifikaadi väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.
2. Kõnealuste dokumentide hulka kuuluvad vähemalt järgmised:
 - a) organisatsiooni sertifikaadi taotlus, kaasa arvatud selle pikendamise taotlus;
 - b) pädeva asutuse jätkuva järelevalve kava koos kõikide auditite dokumentidega;
 - c) organisatsiooni sertifikaat koos mis tahes muudatustega;
 - d) koopia auditikavast koos saabuvate ja tehtud auditite kuupäevadega;

- e) koopiad kõikidest kirjavahetusdokumentidest, kaasa arvatud vormil 4 või sellega samaväärsetel vormidel;
 - f) andmed kõikide erandi andmiseks ja täitmisele pööramiseks võetud meetmete kohta;
 - g) kõik muud pädeva asutuse auditorianded;
 - h) hooldusorganisatsiooni käsiraamatud.
3. Eespool nimetatud dokumente tuleb säilitada vähemalt neli aastat.
 4. Pädev asutus võib dokumente säilitada kas paberkandjatel või elektroonilisel kujul või kummagi kombinatsioonina, tingimusel et asjakohased kontrolliabinõud on rakendatud.

145.B.60 Erandid

Pädev asutus registreerib ja hoiab alles kõik algmääruse artikli 10 lõike 3 alusel tehtud erandid.

I liide

EASA vormi 1 kasutamine hooldustööde tõendamise korral

1. ÜLDOSA

Tõend peab vastama lisatud näidisele, mis hõlmab ka lahtrite numbraid ja asukohti. Iga lahtri suurus võib siiski erineda vastavalt tootleja vajadusele, kuid mitte sel määral, et see ei võimaldaks sertifikaati ära tunda. Tõendi üldist suurust võib oluliselt suurendada või vähendada, tingimusel et tõend jääb äratuntavaks ja loetavaks. Kahtluse korral konsulteerige oma liikmesriigiga.

Kogu trükitud tekst peab olema selge ja hõlpsalt loetav.

Tõend peab olema valmistrükitud või arvutipõhine, kuid mõlemal juhul peavad trükitud jooned ja tähemärgid olema selged ja loetavad. Lisatud näidisele vastav valmistrükitud tekst on lubatud, kuid muud lennukõlblikkust käsitlevad avaldused ei ole lubatud.

Inglise keel ja vajaduse korral muude asjaomaste liikmesriikide keeled on aktsepteeritavad.

Tõendit võib täita inglise keeles, kui teda kasutatakse ekspordi tarbeks, muul juhul võib teda täita asjaomase liikmesriigi riigikeel(t)es.

Tõendile märgitavad andmed võivad olla kirjutatud kas kirjutusmasinaga, arvutiga või käsitsi suurtähtedega nii, et neid saab hõlpsalt lugeda.

Lühendeid tuleb võimaluse korral vältida.

Tõendi täitja võib selle tagaküljele jäävat ruumi kasutada täiendavateks märkusteks, kuid mitte lennukõlblikkust käsitleva avalduse esitamiseks.

Tõendi originaal peab artiklitega kaasas käima ning tõend ja artiklid peavad üksteisele vastama. Artikli tootnud organisatsioon peab koopia tõendist alles hoidma. Kui tõendi vorm ja andmed on koostatud täielikult arvutipõhiselt, on neid liikmesriigi nõusolekul lubatud säilitada turvalises andmebaasis.

Kui üks hooldustõend on antud mitme artikli kohta ja hiljem need artiklid eraldatakse üksteisest, näiteks andes nad üle mõnele osade edasimüüjale, tuleb koopia algsest tõendist nende artiklitega kaasa anda ning nende artiklite partii saaja peab algse tõendi alles hoidma. Kui algset tõendit alles ei hoita, võidakse kõnealuste artiklite hooldustõend tunnistada kehtetuks.

MÄRKUS: Kliendile saadetud või tõendi täitja säilitatavate koopiate arv ei ole piiratud.

Artikliga kaasas käiva tõendi võib paremaks säilitamiseks panna ümbrikku.

2. HOOLDUSTÕENDI TÄITMINE

Kui ei ole teisiti sätestatud, peab selleks, et dokument oleks kehtiv hooldustõend, tegema kande igasse lahtrisse.

Lahter 1 Selle liikmesriigi pädeva asutuse nimi ja riik, kelle heakskiidul tõend väljastati. Andmed võivad olla valmis trükitud.

Lahter 2 Valmistrükitud tekst "Hooldustõend/EASA vorm 1".

Lahter 3 Selles lahtris peab tõendi kontrollimiseks ja jälgimiseks olema valmistrükitud kordumatu number; arvutipõhise dokumendi puhul ei pea number olema valmistrükitud, kui arvuti on programmeeritud seda numbrit genereerima.

Lahter 4 Tõendi hõlmatud artiklite kohta hooldustõendit väljastava sertifitseeritud organisatsiooni täielik nimi ja aadress (kaasa arvatud postiaadress, kui see erineb). Andmed võivad olla valmis trükitud. Logod jms on lubatud, kui logo sellesse lahtrisse mahub.

Lahter 5 Lahtri eesmärk on viidata tellimusele/lepingule/arvele või mõnele muule organisatsioonisisesele protseduurile, mis võimaldab jälgitavussüsteemi loomist.

Lahter 6 Lahter on mõeldud tõendit väljaandva organisatsiooni töö hõlbustamiseks, võimaldades artiklite numbrite kaudu teha kergesti ristviidet lahtrile 13 "Märkused". Selle täitmine ei ole kohustuslik.

Kui hooldustõend antakse mitmele artiklile, on lubatud kasutada eraldi nimekirja, milles on tõendi ja nimekirja vahelised ristviited.

Lahter 7 Tuleb esitada artikli nimetus või kirjeldus. Eelistatavalt tuleb kasutada osade illustreeritud kataloogis (IPC) esitatud nimetusi.

Lahter 8 Märkida osa number. Eelistatavalt tuleb kasutada IPCs esitatud numbrit.

Lahter 9 Tüübisertifikaadiga tooted, millele hooldustõendiga artikleid tohib paigaldada. Lahtri täitmine on vabatahtlik, kuid täitmise korral on lubatud teha järgmisi kandeid:

- a) Õhusõiduki, mootori, propelleri või abijõuseadme seeria või viide mõnele hõlpsasti kättesaadavale kataloogile või käsiraamatule, mis seda teavet sisaldab, näiteks: "A300".
- b) "Mõttesugused", kui on teada, et artikleid tohib paigaldada tüübisertifikaadiga toote erinevatele mudelitele, välja arvatud juhul kui tõendi täitja tahab piirata paigaldust mõnele kindlale mudelile, mis tuleb sellisel juhul ära näidata.
- c) "Teadmata", kui paigaldamiseks sobivad mudelid ei ole teada; see kategooria on mõeldud eeskätt kasutamiseks hooldusorganisatsioonidele.

MÄRKUS: Lahtris 9 sisalduv teave ei anna õigust paigaldada artiklit teatavale õhusõidukile, mootorile, propellerile või abijõuseadmele. Käitaja/paigaldaja peab selliste dokumentide nagu osade kataloog, teenindusbülletäänid, jne kaudu kinnitama, et artiklit võib kõnealusesse kohta paigaldada.

Lahter 10 Hooldustõendi hõlmatud artiklite arv.

Lahter 11 Artikli seerianumber ja/või partinumber, kummagi puudumise korral "puudub".

Lahter 12 Järgmised jutumärkides sõnad koos määratlustega tähistavad hooldustõendiga artikli staatust. Käesolevasse lahtrisse tuleb kanda üks neist või nende kombinatsioon:

1. "KAPITAALREMONDI LÄBINUD"

Artikkel on pärast ülevaatust, katseid ja väljavahetamist vastavalt mõnele kehtestatud standardile (*) tema kasutusea pikendamiseks taastatud.

2. "KONTROLLITUD/KATSETATUD"

Artiklit on kontrollitud, et selgitada välja tema vastavus kehtestatud standardile. (*)

3. "MUUDETUD"

Artiklit on kooskõlas mõne kehtestatud standardiga (*) muudetud.

4. "REMONDITUD"

Artikkel on kooskõlas mõne kehtestatud standardiga (*) taastatud töökõlblikuks.

5. "TAASTATUD"

Kasutatud rehvi on kooskõlas mõne kehtestatud standardiga (*) taastatud.

6. "TAGASI MONTEERITUD"

Artikkel on kooskõlas mõne kehtestatud standardiga (*) tagasi paigaldatud.

Näide: Pärast transporti tagasi paigaldatud propeller.

MÄRKUS: Neid sõnu ja määratlusi tuleks kasutada üksnes nende artiklite puhul, mille tootja on nad algselt täielikult kokku pannud kooskõlas tootmisõuetega nagu näiteks (kuid mitte ainult) 21. osa nõuded.

(*) Kehtestatud standard — pädeva asutuse poolt kehtestatud tootmise/projekteerimise/hoolduse/kvaliteedi standard

Neile tuleb lisada lahtris 13 olev viide hoolduse ajal kasutatud dokumentidele/käsiraamatule/spetsifikatsioonile.

Lahter 13 Sellesse lahtrisse tuleb kas otsesõnu või viitega täiendavatele dokumentidele märkida teave, millega identifitseeritakse teatavaid andmeid või piiranguid, mis on seotud hooldustõendiga artikliga ja mida on vaja selleks, et käitaja/paigaldaja saaks määrata artikli lõpliku lennukõlblikkuse. See teave peab olema selge ja täielik ning see tuleb esitada sellise määramise jaoks sobivas vormis ja asjakohasel viisil.

Igast märkest peab selguma, millise artikliga see on seotud.

Kui märkeid ei ole, siis kirjutada "ei ole".

Mõned näited kõnealusest teabest:

- Kehtestatud standardina kasutatud dokumentide andmed ja väljaandmine.
- Lennukõlblikkuseeskirjad, mis on rakendatud või mille puhul on tuvastatud, et nad on rakendatud.
- Remonditööd, mis on tehtud või mille puhul on tuvastatud, et nad on tehtud.
- Muudatustööd, mis on tehtud või mille puhul on tuvastatud, et nad on tehtud.
- Varuosad, mis on paigaldatud ja/või mille puhul on tuvastatud, et nad on paigaldatud.
- Piiratud kasutuseaga osade ajalugu.
- Kõrvalekalded kliendi töökäsust.
- Eeskirja nimetus, kui tegemist ei ole 145. osaga.
- Mõne välisriigi hooldusnõude täitmiseks tehtud kasutusse andmise deklaratsioon.
- Mõnest rahvusvahelisest hoolduslepingust tulenevate tingimuste rahuldamiseks tehtud kasutusse laskmise deklaratsioon; sellised lepingud on muu hulgas Kanada tehnilise hoolduse leping (*Canadian Technical Arrangement Maintenance*) ja USA kahepoolse lennundusohutuse lepingu hoolduse tegemise osa (*USA Bilateral Aviation Safety Agreement — Maintenance Implementation Procedure*).

MÄRKUS: Viimase kahe avaldusega on võimalik anda hooldustõend korraga vastavalt nii 145. osa nõuetele kui ka mõne välisriigi hooldusnõudele või üks hooldustõend vastavalt mõne välisriigi hooldusnõudele 145. osa nõuetele vastava sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni poolt. Selleks aga, et selline hooldustõend oleks kehtiv, tuleb jälgida, et lahtri 19 asjaomased kasti oleksid märgistatud. Ühtlasi tuleb märkida, et kirjeldatud kahekordse hooldustõendi väljaandmine eeldab, et nii liikmesriik kui ka asjaomane välisriik aktsepteerib/tunnustab tehnilisi normdokumente, ning ühekordse hooldustõendi väljaandmine, et tehnilisi normdokumente aktsepteerib/tunnustab üksnes välisriik.

Lahtrid 14, 15, 16, 17 ja 18: Neid lahtreid ei tohi kasutada hooldustööde kohta, mida teevad 145. osa järgi sertifitseeritud hooldusorganisatsioonid. Need lahtrid on eraldatud äsjatoodetud artiklite kasutusse laskmiseks/sertifitseerimiseks vastavalt 21. osale ja siseriiklike lennundusmääruste, mis kehtisid enne 21. osa täielikku jõustumist.

Lahter 19 Sisaldab nõutavat kasutusse laskmise deklaratsiooni kõikide hooldustööde kohta, mida on teinud 145. osa järgi sertifitseeritud hooldusorganisatsioonid. Kui kasutusse lastakse muid kui 145. osale vastavaid hooldustöid, tuleb lahtris 13 näidata ära konkreetne siseriiklik määrus. Igal juhul tuleb lahter kasutusse laskmise kinnitamiseks märgistada.

Lause "kui lahtris 13 ei ole täpsustatud teisiti" on mõeldud järgmiste olukordade kohta:

- a) Hooldustöid ei ole jõutud lõpetada.
- b) Hooldustööd on kaldunud kõrvale 145. osas nõutud standardist.
- c) Hooldustööd on tehtud kooskõlas mõne muu kui 145. osa nõudega.

Kehtivat olukorda või nende kombinatsiooni tuleb lahtris 13 täpsustada.

Lahter 20 Nende lennundustehniliste töötajate allkirjad, keda on volitanud 145. osa järgi sertifitseeritud hooldusorganisatsioon. Allkiri võib olla elektrooniline, kui liikmesriik on veendunud, et vastavat arvutit saab kasutada ainult allkirja andja ning et elektroonilisele vormile ei ole võimalik allkirja panna.

Lahter 21 145. osa järgi sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni number, mille on talle andnud liikmesriik.

Lahter 22 Lahtris 20 esitatud allkirja omaniku nimi trükitähtedega ja tema loa number.

Lahter 23 Lahtris 19 osutatud kasutusse laskmise deklaratsiooni allkirjutamise kuupäev (p/k/a). Kuunimi tuleb märkida lühendatult, näiteks jaan, veebr. Deklaratsioonile tuleb alla kirjutada "hooldustööde lõpetamisel".

Selgitused tõendi täitja kohustuste kohta on esitatud pöördel. Need võib tuua esiküljele alumise joone alla, kui vormi pikkust selle võrra vähendada.

1. Sertifitseerinud pädev asutus/riik		2.				3. Vormi kontrollnumber	
		HOOLDUSTÕEND EASA VORM 1					
4. Sertifitseeritud organisatsiooni nimi ja aadress:						5. Töökäsk/leping/arve	
6. Artikkel	7. Kirjeldus	8. Osa number	9. Kõlblikkus*	10. Kogus	11. Seeria/partii number	12. Seisund/töö	
13. Märkused							
14. Tõendab, et eespool nimetatud artiklid valmistati kooskõlas: ☐ tunnustatud projekteerimisandmetega ja on kõlblikud ohutuks kasutamiseks ☐ lahtris 13 nimetatud tunnustamata projekteerimisandmetega				19. ☐ Punkti 145.A.50 ☐ Muud lahtris 13 järgne kasutusse täpsustatud määrad laskmine Tõendab, et kui lahtris 13 ei ole teisiti täpsustatud, on lahtris 12 nimetatud ja lahtris 13 kirjeldatud töö tehtud kooskõlas 145. osaga ja sellega seoses loetakse artikleid valmis kasutusse laskmiseks.			
15. Volitatud isiku allkiri		16. Sertifikaadi/loa number		20. Volitatud isiku allkiri		21. Sertifikaadi/loa viitenumber	
17. Nimi		18. Kuupäev (päev/kuu/aasta)		22. Nimi		23. Kuupäev (päev/kuu/aasta)	

*Hooldustõend***EASA vorm 1****KÄITAJA/PAIGALDAJA KOHUSTUSED**

Märkus:

1. Oluline on mõista, et üksnes selle dokumendi olemasolu ei anna automaatselt õigust osa/komponendi/koostu paigaldamiseks.
2. Kui käitaja/paigaldaja töötab kooskõlas lahtris 1 täpsustatud lennundusastutusest erineva lennundusastutuse siseriiklike määrustega, on oluline, et käitaja/paigaldaja tagab, et tema lennundusastutus aktsepteerib lahtris 1 nimetatud lennundusastutuse osi/komponente/koostusid.
3. Lahtrid 14 ja 19 ei ole paigaldustõendid. Igal juhul peab õhusõiduki hooldusregister sisaldama paigaldustõendit, mis on välja antud kooskõlas käitaja/paigaldaja siseriiklike määrustega, enne kui õhusõidukiga võib lennata.

II liide

Organisatsioonide sertifikaatide klasside ja pädevuste süsteem

1. Tabelis 1 on standardkujul kirjeldatud sertifikaatide 145. osa järgi võimalikku täit ulatust; see ei puuduta ainult punktis 12 osutatud kõige väiksemaid organisatsioone. Iga organisatsioonile tuleb anda sertifikaat, mille kehtivusala võib ulatuda ühest klassist ja pädevusest koos piirangutega kõikide klasside ja pädevusteni koos piirangutega.
2. Peale tabelis 1 näidatud kohustuste peab 145. osa nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon punkti 145.A.20 kohaselt määratlema oma käsiraamatus oma tööde ulatuse. Vt ka punkti 11.
3. Hooldusorganisatsiooni käsiraamatus määratletud tööd moodustavadki liikmesriigi poolt antud sertifikaadiklasside ja -pädevuste piires tegevusloa täpsed piirid. Seepärast on oluline, et sertifikaadiklass(id) ja -pädevus(ed) ning organisatsiooni poolt tehtavad tööd sobiksid omavahel kokku.
4. A-klassi pädevus tähendab, et 145. osa nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon võib õhusõidukeid ja kõiki komponente (kaasa arvatud mootoreid ja abijõuseadmeid) hooldada ainult siis, kui need komponendid on õhusõidukile paigaldatud, mis ei kehti juhul, kui neid komponente on võimalik ajutiselt õhusõidukilt hoolduseks eemaldada ja see on õhusõiduki hoolduskäsiraamatu järgi hooldustööde parema tegemise võimaldamiseks üheselt lubatud ning hooldusorganisatsiooni käsiraamatus on selleks puhuks määratletud liikmesriigi jaoks vastuvõetav kontrollimenetlus. Sellised hooldustööd on määratletud piirangute osas, mis tähistab ühtlasi sertifikaadi ulatust.
5. B-klassi pädevus tähendab, et 145. osa nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon võib paigaldamata mootorit/abijõuseadet ning mootori/abijõuseadme komponente hooldada ainult siis, kui need komponendid on mootorile/abijõuseadmele paigaldatud, mis ei kehti siis, kui neid komponente on võimalik ajutiselt hooldustööde tegemiseks eemaldada ja see on mootori/abijõuseadme käsiraamatu järgi hooldustööde parema tegemise võimaldamiseks üheselt lubatud. Sellised hooldustööd on määratletud piirangute osas, mis tähistab ühtlasi sertifikaadi ulatust. B-klassi sertifikaadiga 145. osa A jao nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon võib baas- ja liinihoolduse käigus samuti hooldada paigaldatud mootoreid, tingimusel et tema käsiraamatus on selleks puhuks määratletud asjakohane kontrollimenetlus. Hooldusorganisatsiooni käsiraamatus määratletud tööd peaksid sellise tegevusega kooskõlas olema, kui liikmesriik seda lubab.
6. C-klassi sertifikaat tähendab, et 145. osa A jao nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon võib hooldada paigaldamata komponente (välja arvatud mootoreid ja abijõuseadmeid), mis on mõeldud paigaldamiseks õhusõidukile või mootorile/abijõuseadmele. Sellised hooldustööd on määratletud piirangute osas, mis tähistab ühtlasi sertifikaadi ulatust. C-klassi sertifikaadiga 145. osa nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon võib baas- ja liinihoolduse käigus või mootorite/abijõuseadmete hooldustöökojas samuti hooldada paigaldatud komponente, tingimusel et tema käsiraamatus on selleks puhuks määratletud asjakohane kontrollimenetlus. Hooldusorganisatsiooni käsiraamatus määratletud tööd peaksid sellise tegevusega kooskõlas olema, kui liikmesriik seda lubab.
7. D-klassi sertifikaat on sõltumatu sertifikaat, mis ei ole seotud ühegi konkreetse õhusõiduki, mootori või muu komponendiga. Pädevusmärget D1 mittepurustavate katsete tegemise kohta on vaja ainult 145. osa nõuetele vastavatel sertifitseeritud hooldusorganisatsioonidel, kes teevad selliseid katseid teiste organisatsioonide eest. A-, B- või C-klassi sertifikaadiga 145. osa A jao nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon võib toodetega, mida ta hooldab, teha mittepurustavaid katseid ilma, et tal oleks vaja pädevusmärget D1, kui tema käsiraamatus on määratletud selliste katsete tegemise kord.
8. A-kategooria klassipädevused on jagatud "baashoolduseks" ja "liinihoolduseks". 145. osa nõuetele vastavale sertifitseeritud hooldusorganisatsioonile võib anda sertifikaadi kas "baas-" või "liinihoolduseks" või mõlemaks. Olgu märgitud, et "liinihoolduse" töökoja jaoks, mis asub peabaasis, peab sertifikaadiga olema lubatud "liinihoolduse" tegemine.
9. Piirangute osa on mõeldud selleks, et liikmesriigid saaksid organisatsioonidele sertifikaatide andmisel olla maksimaalselt paindlikud. Tabelis 1 on määratletud võimalikud piirangud ja kuigi hooldustööd on loetletud iga klassipädevuse järel, on lubatud rõhutada pigem hooldustööd kui õhusõidukit või mootoritüüpi või tootjat, kui see sobib organisatsioonile rohkem. Selle üheks näiteks võiks olla avioonikasüsteemide paigaldamine ja hooldamine.
10. Tabelis 1 kasutatakse piirangute veerus A- ja B-klassi sertifikaatide puhul viiteid seeriatele, tüübile ja grupile. Seeria on konkreetne tüübiseeria, nagu näiteks Airbus 300 või 310 või 319 või Boeing 737-300 või RB211-524 jne. Tüüp on konkreetne tüüp või mudel, nagu näiteks Airbus 310-240 või RB 211-524 B4 jne. Tabelisse võib märkida kõiki seeriaid või tüüpe. Grupp on näiteks ühe kolbmootoriga õhusõidukid Cessna või mitte-ülelaadimisega kolbmootoriga õhusõidukid Lycoming jms.

11. Kui kasutatakse pikka hooldustööde loetelu, mida võidakse sageli muuta, tuleb neid muudatusi teha liikmesriigile vastuvõetavas korras, mis tuleb samuti võtta hooldusorganisatsiooni käsiraamatusse. Selles korras tuleb määratleda, kes vastutab hooldustööde loetelu muutmise kontrollimise eest, ja samuti meetmed, mida tuleb muudatuste tegemiseks võtta. Sellised meetmed on näiteks loetellu võetud toodete või teenuste 145. osa nõuetele vastavuse tagamine.
12. 145. osa nõuetele vastav sertifitseeritud hooldusorganisatsioon, kes rakendab üht töötajat hooldustööde planeerimiseks ja ka tegemiseks, võib saada ainult piiratud kehtivusulatusega kategooria sertifikaadi. Suurimad lubatud piirangud on järgmised:

KLASS: ÕHUSÕIDUKID	PÄDEVUS A2: LENNUKID	KOLBMOOTOR, LIINI- JA BAAS-HOOLDUS, KUNI 5 700 KG
KLASS: ÕHUSÕIDUKID	PÄDEVUS A2: LENNUKID	KOLBMOOTOR, LIINIHOOLDUS, KUNI 5 700 KG
KLASS: ÕHUSÕIDUKID	PÄDEVUS A3: HELIKOPTERID	ÜKS MOOTOR, LIINI- JA BAAS-HOOLDUS, ALLA 3 175 KG
KLASS: ÕHUSÕIDUKID	PÄDEVUS A4: MUUD ÕHUSÕIDUKID KUI PÄDEVUSTEGA A1, A2 JA A3 HÕLMATUD	PIIRANGUTETA
KLASS: MOOTORID	PÄDEVUS B2: KOLBMOOTORIGA ÕHUSÕIDUKID	ALLA 450 HJ
KLASS: MUUD KOMPONENDID KUI TÄISKOMPLEKTSED MOOTORID VÕI ABIJÕUSEADMED	C1 – C20	VASTAVALT HOOLDUSTÖÖDE LOETELULE
KLASS: ERITÖÖD	D1: MITTEPURUSTAVAD KATSED	KATSEMEETOD(ID) TÄPSUSTADA

Tuleb märkida, et pädev asutus võib organisatsiooni tegevusloa ulatust olenevalt organisatsiooni võimalustest täiendavalt piirata.

Tabel 1

KLASS	PÄDEVUS	PIIRANG	BAAS	LIINI
ÕHUSÕIDUKID	A1: lennukid üle 5 700 kg	Märke lennuki seeria või tüübi ja/või hooldustöö(de) kohta		
	A2: lennukid, kuni 5 700 kg	Märke lennuki/tootja või grupi või seeria või tüübi ja/või hooldustööde kohta		
	A3: Helikopterid	Märke helikopteri tootja või grupi või seeria või tüübi ja/või hooldustöö(de) kohta		
	A4: muud õhusõidukid kui pädevustega A1, A2 ja A3 hõlmatud	Märke õhusõiduki seeria või tüübi ja/või hooldustöö(de) kohta		
MOOTORID	B1: turbiin	Märke mootori seeria või tüübi ja/või hooldustöö(de) kohta		
	B2: kolb	Märke mootori tootja või grupi või seeria või tüübi ja/või hooldustöö(de) kohta		
	B3: abijõuseadmed	Märke mootori tootja või seeria või tüübi ja/või hooldustöö(de) kohta		

KLASS	PÄDEVUS	PIIRANG	BAAS	LIINI
MUUD KOMPONENDID KUI TÄISKOMPLEKTSED MOOTORID VÕI ABIJÕUSEADMED	C1: kliimaseadmed ja suruõhuseadmed	Märge õhusõiduki tüübi või õhusõiduki tootja või komponendi tootja või konkreetse komponendi kohta ja/või ristviide hool- dustööde loetelule käsiraamatus ja/või hooldustöö(de)le		
	C2: automaatsed lennujuhtimissüsteemid			
	C3: side- ja navigat- siooniseadmed			
	C4: ukсед — luugid			
	C5: elektrisüsteemid			
	C6: varustus			
	C7: mootorid — abijõuseadmed			
	C8: lennujuhti- missüsteemid			
	C9: toitesüsteem — plaaner			
	C10: helikopterid — rootorid			
	C11: helikopterid — ajamid			
	C12: hüdraulilised süsteemid			
	C13: mõõteriistad			
	C14: telik			
	C15: hapnik			
	C16: propellerid			
	C17: suruõhusead- med			
	C18: jää-/vihma-/ tuletõrje			
	C19: aknad			
	C20: konstruktsioo- niosad			
ERITÖÖD	D1: mittepurustavad katsed	Märge konkreetse(te) katsemetodi(te) kohta		

III liide

LIIKMESRIIK
Euroopa Lennuohutusameti
liige**SERTIFIKAAT**

VIIDE

Vastavalt komisjoni kehtivale määrusele (EÜ) nr 2042/2003 ja edaspidi määratletud tingimustele tõendab liikmesriik käesolevaga, et

[ÄRINIMI] HOOLDUSORGANISATSIOON

on 145. osa nõuetele vastav hooldusorganisatsioon, millel on lubatud hooldada käesoleva sertifikaadi lisa loetletud tooteid ning anda selle kohta eespool nimetatud viite all välja hooldustöendeid.

TINGIMUSED:

1. Käesolev sertifikaat kehtib üksnes kõnealuse hooldusorganisatsiooni käsiraamatu sertifikaadi osas määratletud valdkonnas ning
2. käesoleva sertifikaadi kehtivuse säilimiseks peab kõnealune hooldusorganisatsioon täitma oma käsiraamatus määratletud korda ning
3. käesolev sertifikaat kehtib siis, kui kõnealune hooldusorganisatsioon täidab 145. osa nõudeid.
4. Kui eespool nimetatud tingimused on täidetud, kehtib käesolev sertifikaat määramatu aja, kuni sertifikaadist loobutakse, see asendatakse teise sertifikaadiga, peatatakse või tunnistatakse kehtetuks.

Väljaandmise kuupäev: Allkiri:

Sertifikaadi lisa kuupäev: ... (ei ole kohustuslik) Pädeva asutuse nimel:

EASA vorm 3

Lk 2/...

SERTIFIKAADI LISA

Organisatsiooni nimi: **[ÄRINIMI] HOOLDUSORGANISATSIION**

Viide: M/S.001

KLASS	PÄDEVUS	PIIRANG	BAAS	LIINI
ÕHUSÕIDUKID	A1: lennukid üle 5 700 kg	Airbus seeria A310-200	X	X
	A2: lennukid/õhulaevad, kuni 5 700 kg	seeria DHC-6 Twin Otter	X	
MOOTORID	B1: turbiin	seeria PT6A		
MUUD KOMPONENDID KUI TÄISKOMPLEKTSED MOOTORID VÕI ABIJÕUSEADMED	C1: kliimaseadmed ja suruõhuseadmed	Airbus A310-200		
	C2: automaatsed lennujuhtimissüsteemid	Sperry		
	C5: elektrisüsteemid	Airbus A310-200 ja DHC-6		
	C6: varustus	Airbus ja DHC-6 avariivarustus		
	C7: mootorid – abijõuseadmed	PT6A kütusejuhtimisseadmed		
	C16: Propellerid	fikseeritud seadenurgaga ja DHC-6		
ERITÖÖD	D1: mittepurustavad kontrollid	Kõik liigid		

Käesolev lisa hõlmab üksnes neid tooteid ja teenuseid, mis on määratletud 145. osa nõuetele vastava sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni käsiraamatus sertifikaadi osas,

Viide:

Väljaandmise kuupäev:

Allkiri:

Pädeva asutuse nimel:

IV liide

66. osa nõuete kohaselt kvalifitseerimata töötajate punkti 145.A.30 lõike j alapunktide 1 ja 2 järgi rakendamise tingimused

1. Järgmistele tingimustele vastavad lennundustehnilised töötajad peavad vastama punkti 145.A.30 lõike j alapunktide 1 ja 2 mõttele:
 - a) Töötajal peab olema luba või volitus, mis on talle antud tema riigi eeskirjade kohaselt kooskõlas ICAO 1. lisaga.
 - b) Nende tööde maht, mida töötaja tohib teha, ei tohi olla suurem kui maht, mis on määratletud tema loa või volitusega.
 - c) Töötaja peab tõestama, et ta on saanud koolitust 66. osas üksikasjalikult kirjeldatud inimfaktorite ning lennukõlblikkuse eeskirjade kohta.
 - d) Töötaja peab tõestama, et tal on liinihooldustöödega viis aastat ja baashooldustöödega kaheksa aastat kogemusi. Need töötajad aga, kes on volitatud täitma ülesandeid, mis ei ületa 66. osa järgse A-kategooria lennundustehnilise töötaja ülesandeid, peavad tõestama, et neil on üksnes kolm aastat kogemusi hooldustööde tegemisega.
 - e) Liinihoolduse lennundustehnilised töötajad ning baashoolduse tugitöötajad peavad iga õhusõiduki kohta, mille kohta nad on volitatud andma välja hooldustõendeid, saama tüübikoolitust tasemel, mis vastab 66. osa III liites määratletud 3. tasemele. Need töötajad aga, kes on volitatud täitma ülesandeid, mis ei ületa 66. osa järgse A-kategooria lennundustehnilise töötaja ülesandeid, võivad täieliku tüübikoolituse asemel saada konkreetse tööga seotud väljaõpet.
 - f) Baashoolduse lennundustehnilised töötajad peavad iga õhusõiduki kohta, mille kohta nad on volitatud andma välja hooldustõendeid, saama tüübikoolitust tasemel, mis vastab 66. osa III liites määratletud 1. tasemele.
 2. Kaitstud õigused
 - a) Punkti 145.A.30 lõike j alapunktidele 1 ja 2 vastavad töötajad võivad enne 66. osa jõustumist kasutada oma õigusi ilma, et neil oleks vaja täita lõike 1 alapunkte c–f.
 - b) Pärast seda kuupäeva peavad aga kõik lennundustehnilised töötajad, kes tahavad, et nende volitused sisaldaksid täiendavaid õigusi, täitma lõike 1 nõudeid.
 - c) Lõike 2 alapunkti b sätetest olenemata ei ole lõike 1 alapunktide c ja d täitmine täiendava tüübikoolituse puhul kohustuslik.
-

1. III LISA

(66. OSA)

66.1

Käesoleva osa tähenduses on pädev asutus see asutus, mille nimetab liikmesriik ja mille käest taotletakse lennundustehniliste töötajate lube.

A JAGU

A ALAJAGU

LENNUNDUSTEHNILISTE TÖÖTAJATE LOAD — LENNUKID JA HELIKOPTERID

66.A.1 Reguleerimisala

- a) Käesolevas jaos on kehtestatud lennundustehniliste töötajate lubade väljastamise nõuded järgmiste lennuki- ja helikopterikategooriate korral ning nende kehtivuse ja kasutamise tingimused:
- A-kategooria
 - B1-kategooria
 - B2-kategooria
 - C-kategooria
- b) A- ja B1-kategooria on lennukite, helikopterite ning turbiin- ja kolbmootorite kombinatsioonide järgi jagatud alamkategoriateks. Need on järgmised:
- A1 ja B1.1 Lennukid Turbiin
 - A2 ja B1.2 Lennukid Kolb
 - A3 ja B1.3 Helikopterid Turbiin
 - A4 ja B1.4 Helikopterid Kolb

66.A.10 Taotlemine

Lennundustehnilise töötaja luba või selle muutmist taotletakse EASA vormil 19 ning pädeva asutuse kehtestatud viisil ning taotlus tuleb esitada sellele. Lennundustehnilise töötaja loa muutmise taotlus tuleb esitada sellele pädevale asutusele, mis loa väljastas.

66.A.15 Taotleja vanuse alampiir

Lennundustehnilise töötaja loa taotleja peab olema vähemalt 18aastane.

66.A.20 Õigused

- a) Kui lõike b sätted on täidetud, kehtivad järgmised õigused:
1. A-kategooria lennundustehnilise töötaja loa omanikul on lubatud anda välja hooldustõendeid lihtsamate plaanijärgsete liinihooldustööde ja lihtsamate defektide kõrvaldamise kohta vastavalt oma volituses määratletud piirangutele. Hooldustõendite väljastamise õigused kehtivad üksnes nende tööde suhtes, mida loa omanik on isiklikult teinud 145. osa nõuetele vastavas organisatsioonis.
 2. B1-kategooria lennundustehnilise töötaja loa omanikul on lubatud anda välja hooldustõendeid hooldustööde kohta, mis hõlmavad õhusõidukite konstruktsiooni, jõuseadmeid ning mehaaniliste ja elektrisüsteeme. Samuti on tal lubatud vahetada vahetatavaid avioonikaseadmeid, mille töökoöblikkuse väljaselgitamiseks tuleb teha lihtsaid katseid. B1-kategooria sisaldab automaatselt A-kategooria vastavat alamkategoriat.
 3. B2-kategooria lennundustehnilise töötaja loa omanikul on lubatud anda välja hooldustõendeid avioonika- ja elektrisüsteemidel tehtud hooldustööde kohta.
 4. C-kategooria lennundustehnilise töötaja loa omanikul on lubatud anda välja hooldustõendeid õhusõidukite baashooldustööde kohta. Need õigused kehtivad kogu õhusõiduki kohta 145. osa nõuetele vastavas organisatsioonis.

- b) Lennundustehnilise töötaja loa omanik tohib oma loast tulenevaid õigusi kasutada üksnes juhul, kui:
1. ta täidab M osa ja/või 145. osa kehtivaid nõudeid;
 2. tal on eelneva kahe aasta jooksul kas olnud kuus kuud kogemusi lennundustehnilise töötaja loa alusel tehtavate hooldustöödega või ta on vastanud asjaomaste õiguste andmise tingimusele;
 3. ta oskab lugeda, kirjutada ja rääkida arusaadavalt nendes keeltes, milles on koostatud hooldustööendi väljastamiseks vajalikud dokumendid ja protseduurid.

66.A.25 Nõuded alusteadmistele

- a) Lennundustehnilise töötaja loa taotleja või sellise loa omanik, kes taotleb, et tema loale lisataks täiendav kategooria või alamkategooria, peab eksami teel tõestama, et tal on olemas teadmised käesoleva osa I liites määratletud aine-moodulites.

Kõnealuseid alusteadmisi kontrollib koolitusorganisatsioon, kellel on 147. osa nõuetele vastav või pädeva asutuse väljastatud koolitusluba.

- b) Iga muu tehnilise kvalifikatsiooni eest, mida pädev asutus peab samaväärseks käesolevas osas teadmiste taseme kohta sätestatud nõuetega, antakse alusteadmiste kontrollis lisaks täis- või osalisi boonuspunkte. Need boonuspunktid tuleb määratleda kooskõlas käesoleva osa B jao E alajaoga.

66.A.30 Nõuded kogemustele

- a) Lennundustehnilise töötaja loa taotlejal peab olema:

1. A-kategooria ning B1.2- ja B1.4-alamategoriate korral:

- i) kolm aastat praktilisi kogemusi kasutatava õhusõiduki hooldamisega, kui ta ei ole varem saanud asjakohast väljaõpet; või
- ii) kaks aastat praktilisi kogemusi kasutatava õhusõiduki hooldamisega ja läbitud tehnilise oskustöölise väljaõpe, mida pädev asutus peab asjakohaseks; või
- iii) üks aasta praktilisi kogemusi kasutatava õhusõiduki hooldamisega ja läbitud 147. osa nõuetele vastavalt heakskiidetud baaskursus;

2. B2-kategooria ning B1.1- ja B1.3-alamategoriate korral:

- i) viis aastat praktilisi kogemusi kasutatava õhusõiduki hooldamisega, kui ta ei ole varem saanud asjakohast väljaõpet; või
- ii) kolm aastat praktilisi kogemusi kasutatava õhusõiduki hooldamisega ja läbitud tehnilise oskustöölise väljaõpe, mida pädev asutus peab asjakohaseks; või
- iii) kaks aastat praktilisi kogemusi kasutatava õhusõiduki hooldamisega ja läbitud 147. osa nõuetele vastavalt heakskiidetud baaskursus;

3. C-kategooria ja suurte õhusõidukite korral:

- i) kolm aastat kogemusi B1.1- või B1.3-alamkategooria või B2-kategooria õiguste kasutamise seoses suurte õhusõidukitega või 145. osa nõuetele vastava B1.1- või B1.3-alamkategooria või B2-kategooria tugitöötajana töötamisega või mõlema kombinatsioonina; või
- ii) viis aastat kogemusi B1.2- või B1.4-alamkategooria õiguste kasutamise seoses suurte õhusõidukitega või 145. osa nõuetele vastava B1.2- või B1.4-alamkategooria tugitöötajana töötamisega või mõlema kombinatsioonina; või

4. C-kategooria ja muude kui suurte õhusõidukite korral:

kolm aastat kogemusi B1- või B2-kategooria õiguste kasutamise seoses muude kui suurte õhusõidukitega või 145. osa nõuetele vastava B1- või B2-kategooria tugitöötajana töötamisega või mõlema kombinatsioonina; või

5. kõrgharidusena omandatud C-kategooria kvalifikatsiooni korral:

loataotleja puhul, kes on mõnes pädeva asutuse tunnustatud ülikoolis või muus kõrgkoolis omandanud mõnel tehnilisel erialal akadeemilise kraadi, kolm aastat kogemusi tsiviilõhusõidukite hooldamisega, mis peab hõlmama esinduslikku valikut otseselt õhusõidukite hooldamiseks tehtud töödest, kaasa arvatud kuus kuud baas-hooldustööde tegemise jälgimist.

- b) Lennundustehnilise töötaja loa omanikul, kes taotleb oma loa laiendamist, peavad olema vähemalt need tsiviilõhusõidukite hooldamise kogemused, mis vastavad taotletavale lisakategooriale või -alamkategooriale ja on määratletud käesoleva osa IV liites.

- c) A-, B1- ja B2-kategooria puhul peavad kogemused olema praktilised, mis tähendab, et taotleja peab olema tegele-nud esindusliku ristloikega õhusõidukil tehtavatest hooldustöödest.

- d) Kõikide taotlejate puhul kehtib nõue, et vähemalt üks aasta nõutavatest kogemustest peavad olema värsked ja seotud selle kategooria või alamkategooria õhusõidukite hooldamisega, mille jaoks esialgset lennundustehnilise töötaja luba taotletakse. Kui lennundustehnilise töötaja loale taotletakse kategooriaid või alamkategooriaid juurde, võivad värsked kogemused hõlmata lühemat aega kui üks aasta, kuid vähemalt kolm kuud. Nõutavad kogemused sõltuvad olemasoleva ja taotleva loa kategooriast/alamkategooriast. Sellised täiendavad kogemused peavad olema uue taotleva loakategooria või -alamkategooria suhtes tüüpilised.
- e) Lõike a sätetest olenemata on väljaspool tsiviilõhusõidukite hooldamise valdkonda omandatud õhusõidukite hooldamise kogemused aktsepteeritavad, kui pädev asutus tuvastab, et see hooldus vastab käesolevas osas määratletud hooldusele. Sellegipoolest peavad olemas olema täiendavad kogemused tsiviilõhusõidukite hooldamisega, et oleksid olemas teadmised tsiviilõhusõidukite hooldamise kohta.

66.A.40 Lennundustehnilise töötaja loa jõushoidmine

- a) Lennundustehnilise töötaja luba kaotab kehtivuse viis aastat pärast tema viimast väljaandmist või muutmist, kui omanik ei esita teda pädevale asutusele, mis ta väljastas, veendumaks, et loale märgitud teave on vastavalt punktile 66.B.120 sama mis pädeva asutuse dokumentides.
- b) Kõik lennundustehnilise töötaja loast tulenevad õigused seoses hooldustõendite väljastamisega kaovad kohe, kui luba kaotab kehtivuse.
- c) Lennundustehnilise töötaja luba kehtib üksnes siis, kui selle on andnud välja ja/või muutnud pädev asutus ning kui omanik on sellele alla kirjutanud.

66.A.45 Tüübi/töökoolitus ja pädevused

- a) A-kategooria lennundustehnilise töötaja loa omanik võib konkreetset tüüpi õhusõidukitele hooldustõendite väljastamise õigust kasutada alles siis, kui ta on rahuldavalt läbinud A-kategooria õhusõidukite töökoolituse, mille on korraldanud 145. osa või 147. osa nõuete kohaselt sertifitseeritud organisatsioon. Kõnealune koolitus peab sisaldama iga volitatud töö puhul nii praktilist kui ka teoreetilist õpet. Koolituse rahuldavat läbimist kontrollitakse eksami teel ja/või praktilise hindamise teel töökohal, mida teeb 145. või 147. osa nõuete kohaselt sertifitseeritud organisatsioon.
- b) Kui lõikes g teisiti sätestatud ei ole, kasutab B1-, B2- või C-kategooria lennundustehnilise töötaja loa omanik loast tulenevat hooldustõendite väljastamise õigust konkreetset tüüpi õhusõidukite puhul siis, kui seda tüüpi õhusõidukite pädevus on loale märgitud.
- c) Kui lõikes h teisiti sätestatud ei ole, antakse pädevusi tingimusel, et rahuldavalt on läbitud asjaomast tüüpi B1-, B2- või C-kategooria õhusõidukite tüübikoolitus, mille pädev asutus on heaks kiitnud või mille on korraldanud 147. osa nõuete kohaselt sertifitseeritud lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon.
- d) Heakskiidetud B1- ja B2-kategooria tüübikoolitus peab sisaldama nii teoreetilist kui ka praktilist õpet ja koosnema punkti 66.A.20 lõike a järgseid õigusi käsitlevast kursusest. Teoreetiline ja praktiline õpe peavad olema kooskõlas käesoleva osa III liitega.
- e) Heakskiidetud C-kategooria tüübikoolitus peab olema kooskõlas käesoleva osa III liitega. C-kategooria töötaja puhul, kes on kvalifikatsiooni omandanud punkti 66.A.30 lõike a alapunktis 5 määratletud akadeemilise kraadi omandamise teel, peab asjaomast tüüpi õhusõidukeid käsitlev teoreetiline õpe toimuma B1- või B2-kategooria tasemel. Praktiline õpe ei ole kohustuslik.
- f) Lõigetes b–e määratletud heakskiidetud tüübikoolituse läbimist tõendatakse eksami teel. Eksam peab toimuma kooskõlas käesoleva osa III liitega. B1-, B2- või C-kategooria õhusõidukite tüübipädevuste eksameid teevad 147. osa järgi sertifitseeritud koolitusorganisatsioonid, pädev asutus või tüübikoolituse korraldanud koolitusorganisatsioon.
- g) Lõike b sätetest olenemata võib B1- või B2-kategooria lennundustehnilise töötaja loa omanik kasutada hooldustõendite väljastamise õigust ka siis, kui tema loale on märgitud asjakohased grupipädevused või tootja grupipädevused, välja arvatud juhul, kui amet on määranud, et kõnealuse õhusõiduki keerukusest tulenevalt on vaja tüübipädevust.
 1. Tootja grupipädevusi tohib anda siis, kui on täidetud tüübipädevuse andmise nõuded kahe õhusõidukitüübi suhtes, mis esindavad ühe ja sama tootja gruppi.
 2. Täielikke grupipädevusi tohib anda siis, kui on täidetud tüübipädevuse andmise nõuded kolme õhusõidukitüübi suhtes, mis esindavad eri tootjate gruppi. Täielikku grupipädevust ei tohi anda siiski B1-kategooria mitme turbiinmootoriga lennukite kohta, mille kohta tohib anda üksnes tootja grupipädevust.

3. Grupid koosnevad järgmisest:

i) B1- või C-kategooria puhul:

- helikopterid: kolbmootor
- helikopterid: turbiinmootor
- lennukid: üks kolbmootor — metallkonstruktsioon
- lennukid: mitu kolbmootorit — metallkonstruktsioon
- lennukid: üks kolbmootor — puitkonstruktsioon
- lennukid: mitu kolbmootorit — puitkonstruktsioon
- lennukid: üks kolbmootor — komposiitkonstruktsioon
- lennukid: mitu kolbmootorit — komposiitkonstruktsioon
- lennukid: üks turbiinmootor
- lennukid: mitu turbiinmootorit

ii) B2- või C-kategooria puhul:

- lennukid
- helikopterid

- h) Lõike c sätetest olenemata võidakse pädevusi anda ka muude kui suurte õhusõidukite kohta, kui läbitakse rahuldavalt vastava B1-, B2- või C-kategooria õhusõiduki tüübiksam ja praktiliste oskuste kontroll, välja arvatud juhul, kui amet on määranud, et tegemist on keeruka õhusõidukiga, millisel juhul peab olema läbitud lõikes 3 kirjeldatud heakskiidetud tüübikoolitus.

Muude kui suurte õhusõidukite kohta antud C-kategooria pädevuste korral, peab töötaja, kes on kvalifikatsiooni omandanud punkti 66.A.30 lõike a alapunktis 5 määratletud akadeemilise kraadi omandamise teel, olema läbinud asjaomast tüüpi õhusõidukeid käsitleva teoreetilise õppe B1- või B2-kategooria tasemel.

1. B1-, B2- ja C-kategooria heakskiidetud tüübiksamid peavad koosnema B1-kategooria korral mehaanikaeksamist, B2-kategooria korral avioonikaeksamist ning C-kategooria korral nii mehaanika- kui ka avioonikaeksamist.
2. Eksam peab toimuma kooskõlas käesoleva osa III liitega. Eksami viib läbi koolitusorganisatsioon, kellel on 147. osa nõuetele vastav või pädeva asutuse väljastatud koolitusluba.
3. Õhusõidukitüübiga seotud praktilised kogemused peavad hõlmama esinduslikku läbilõiget asjaomase kategooriaga seotud hooldustöödest.

66.A.70 Kvalifikatsiooni muutmine

- a) Liikmesriigis kehtiva lennundustehnilise töötaja kvalifikatsiooniga isikule antakse lennundustehnilise töötaja luba enne käesoleva osa jõustumist punktis 66.B.300 määratletud tingimustel ilma eksamita.
- b) Isik, kes omandab liikmesriigis kehtivat kvalifikatsiooni, võib seda enne käesoleva osa jõustumist edasi omandada. Isikule, kes on kvalifikatsiooni omandanud eespool kirjeldatud viisil, antakse lennundustehnilise töötaja luba punktis 66.B.300 määratletud tingimustel ilma eksamita.
- c) Vajaduse korral kehtestatakse lennundustehnilise töötaja loale olenevalt varasemast kvalifikatsioonist tehnilised piirangud.

B ALAJAGU

MUUD ÕHUSÕIDUKID KUI LENNUKID JA HELIKOPTERID

66.A.100 Üldosa

Kuni käesolevas osas puudub nõue muude õhusõidukite kui lennukite ja helikopterite lennundustehniliste töötajate kohta, kohaldatakse asjaomase liikmesriigi õigusnorme.

C ALAJAGU

KOMPONENDID

66.A.200 Üldosa

Kuni käesolevas osas puudub nõue komponentidele hooldustööde väljastamise kohta, kohaldatakse asjaomase liikmesriigi õigusnorme.

B JAGU

MENETLUS PÄDEVATELE ASUTUSTELE

A ALAJAGU

ÜLDOSA

66.B.05 Reguleerimisala

Käesoleva jaoga kehtestatakse haldusnõuded pädevatele asutustele, mis vastutavad käesoleva osa A jao kohaldamise ja täitmisele pööramise eest.

66.B.10 Pädev asutusa) *Üldosa*

Liikmesriik nimetab pädeva asutuse ja määrab kindlaks selle kohustused seoses lubade väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamisega. See pädev asutus kehtestab oma töökorra ja struktuuri, mis tuleb dokumenteerida.

b) *Vahendid*

Pädeval asutusel peab olema käesoleva osa nõuete täitmiseks piisavalt palju töötajaid.

c) *Kord*

Pädev asutus kehtestab korra, mille järgi käesolevat osa täidetakse.

Seda vaadatakse läbi ja muudetakse, tagamaks et käesolevat osa täidetakse pidevalt.

66.B.15 Nõuete täitmise vastuvõetavad viisid

Amet töötab välja nõuete täitmise vastuvõetavad viisid, mida liikmesriigid võivad kasutada käesoleva osa nõuete täitmise kindlakstegemiseks. Kui nõuete täitmise vastuvõetavatest viisidest peetakse kinni, loetakse nendega seotud nõuded käesolevas osas samuti täidetuteks.

66.B.20 Dokumentide säilitamine

a) Pädev asutus kehtestab dokumentide säilitamise süsteemi, mis võimaldab iga lennundustehnilise töötaja loa väljaandmise, uuendamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.

b) Käesoleva osa nõuete täitmise üle tehtava järelevalve dokumentide hulka kuuluvad järgmised:

1. lennundustehnilise töötaja loa või selle muutmise taotlus koos kõikide täiendavate dokumentidega;
2. lennundustehnilise töötaja loa (kaasa arvatud mis tahes muudatused) koopia;
3. koopia kogu asjaomasest kirj vahetusest;
4. kõikide erandi andmiseks ja täitmisele pööramiseks võetud meetmete üksikasjad;
5. kõik lennundustehnilise töötaja loa omanikuga seotud teated, mille on andnud teised pädevad asutused;
6. pädeva asutuse tehtud kontrollide dokumendid;
7. lennundustehnilise töötaja loa ümbermuutmise aruanded;
8. eksami boonuspunktide aruanded.

c) Lõike b alapunktides 1–5 nimetatud dokumente tuleb pärast loa kehtivuse lõppemist säilitada vähemalt viis aastat.

d) Lõike b alapunktis 6 nimetatud dokumente tuleb säilitada vähemalt viis aastat.

e) Lõike b alapunktides 7 ja 8 nimetatud dokumente tuleb säilitada määramatu aja.

66.B.25 Vastastikune teabevahetus

a) Lennuohutuse parandamiseks osalevad pädevad asutused vastavalt algmääruse artiklile 11 kogu vajaliku teabe vastastikusel vahetamises.

b) Ilma, et see piiraks liikmesriikide pädevusi, abistavad asjaomased pädevad asutused üksteist võimaliku ohu korral lennuohutusele, mis hõlmab mitut liikmesriiki, vajalike järelevalvemeetmete rakendamisel.

66.B.30 Erandid

Pädev asutus registreerib ja hoiab alles kõik algmääruse artikli 10 lõike 3 alusel tehtud erandid.

B ALAJAGU**LENNUNDUSTEHNILISE TÖÖTAJA LOA VÄLJASTAMINE**

Käesolevas alajaos on kehtestatud kord, mida pädev asutus peab järgima lennundustehniliste töötajate lubade väljastamisel, muutmisel või pikendamisel.

66.B.100 Lennundustehniliste töötajate lubade väljastamise kord pädevale asutusele

- a) EASA vormi 19 ja mis tahes täiendavate dokumentide saamisel veendub pädev asutus, kas vorm on täidetud täielikult ning nõutavad kogemused vastavad käesoleva osa nõuetele.
- b) Pädev asutus kontrollib, kas taotluse esitajat on kontrollitud, ja/või kinnitab boonuspunktide kehtivuse, tagades nii, et kõik käesoleva osa 1. liites esitatud moodulid on täidetud.
- c) Kui pädev asutus on veendunud, et taotluse esitajal on olemas käesoleva osa nõuetele vastavad teadmised ja kogemused, väljastab ta sellele lennundustehnilise töötaja loa. Pädev asutus säilitab sama teabe.

66.B.105 Lennundustehniliste töötajate lubade väljastamise kord 145. osa nõuete järgi sertifitseeritud hooldusorganisatsioonide kaudu

- a) 145. osa nõuetele vastav hooldusorganisatsioon, millele pädev asutus on andnud vastava loa, võib lennundustehnilise töötaja loa pädeva asutuse eest ette valmistada või anda sellele soovitusi lennundustehnilise töötaja loa taotleja kohta, nii et pädev asutus saab loa ette valmistada ja välja anda.
- b) 145. osa nõuetele vastav hooldusorganisatsioon peab tagama, et punkti 66.B.100 lõigete a ja b nõuded on täidetud. Lennundustehnilise töötaja loa väljastab igal juhul pädev asutus.

66.B.110 Lennundustehniliste töötajate lubade muutmise kord täiendavate baas- või alamkategoriate lisamiseks

- a) Peale punkti 66.B.100 või 66.B.105 järgi nõutavate dokumentide peab isik, kes taotleb oma lennundustehnilise töötaja loale täiendavate baas- või alamkategoriate lisamist, esitama pädevale asutusele oma loa originaali koos EASA vormiga 19.
- b) Punktis 66.B.100 või 66.B.105 määratletud korra täitmisel kinnitab pädev asutus täiendava baas- või alamkategoriate lisamist ja allkirjaga lennundustehnilise töötaja loal või annab loa uuesti välja. Pädeva asutuse käes olevaid andmeid tuleb vastavalt muuta.
- c) Kui isikul, kes taotleb oma loa baaskategoriate muutmist, on selleks punkti 66.B.100 alusel õigus muus liikmesriigis, kui selles, kus talle tema luba esimest korda väljastati, tuleb tema muutmise taotlus saata esimese loa väljastanud liikmesriiki.
- d) Kui isikul, kes taotleb oma loa baaskategoriate muutmist, on selleks punkti 66.B.105 alusel õigus muus liikmesriigis kui selles, kus talle tema luba esimest korda väljastati, saadab 145. osa järgi sertifitseeritud hooldusorganisatsioon selle isiku lennundustehnilise töötaja loa koos EASA vormiga 19 loa esimest korda väljastanud liikmesriiki, et see muutmise pitseri ja allkirjaga kinnitaks või loa uuesti välja annaks.

66.B.115 Lennundustehniliste töötajate lubade muutmise kord õhusõidukitüüpide või gruppide lisamiseks

Kui pädev asutus on koos lennundustehnilise töötaja loaga saanud kätte nõuetekohaselt täidetud EASA vormi 19 ja mis tahes täiendavad dokumendid, milles nähtub, et tüübipädevuste ja/või grupipädevuste suhtes kehtivad nõuded on täidetud, siis ta kas kinnitab taotluse esitaja lennundustehnilise töötaja loale taotletava õhusõidukitüübi või grupi või annab loa koos kõnealuse õhusõidukitüübi või grupiga uuesti välja. Pädeva asutuse käes olevaid andmeid tuleb vastavalt muuta.

66.B.120 Lennundustehniliste töötajate lubade kehtivuse uuendamise kord

- a) Lennundustehnilise töötaja loa omanik täidab EASA vormi 19 asjaomased osad ning esitab selle koos enda käes oleva loaeksemplariga sellele pädevale asutusele, mis väljastas loa originaali, välja arvatud juhul, kui 145. osa järgi sertifitseeritud hooldusorganisatsioon on oma käsiraamatus määratlenud korra, mille kohaselt see organisatsioon võib vajalikke dokumente esitada lennundustehnilise töötaja loa omaniku eest.
- b) Pädev asutus võrdleb seda luba enda käes olevaga ning veendub, et luba ei ole punkti 66.B.500 alusel kehtetuks tunnistamisel, peatamisel ega muutmisel. Kui mõlemad load on identsed ning punkti 66.B.500 alusel ei ole rakendatud ühtki meetet, uuendatakse loa omaniku eksemplari viieks aastaks, mille kohta tehakse vastav märge pädeva asutuse käes olevale loale.
- c) Kui pädeva asutuse käes olev lennundustehnilise töötaja luba erineb loa omaniku käes olevast:
 1. uurib pädev asutus erinevuse põhjuseid ning võib jätta loa kehtivuse uuendamata;
 2. teatab pädev asutus sellest nii loa omanikule kui ka igale 145. osa või M osa järgi sertifitseeritud hooldusorganisatsioonile, mida see võib mõjutada, ning võtab vajaduse korral punkti 66.B.155 alusel meetmeid loa kehtetuks tunnistamiseks, peatamiseks või muutmiseks.

C ALAJAGU**EKSAMID**

Käesolevas alajaos on sätestatud pädeva asutuse korraldatavate eksamite kord.

66.B.200 Pädeva asutuse korraldatavad eksamid

- a) Kõiki eksamiküsimusi tuleb eksamini hoida turvalises kohas, et kandidaadid ei teaks, milliseid küsimusi eksamil kasutatakse. Pädev asutus määrab kindlaks isikud, kes vastutavad igal eksamil kasutatavate küsimuste eest.
- b) Pädev asutus määrab ametisse eksamineerijad, kes viibivad kõikidel eksamitel, et need toimuksid korralikult.
- c) Baaseksamid toimuvad käesoleva osa I ja II liites määratletud standardi järgi.
- d) Tüübieksamid tuleb korraldada käesoleva osa III liites määratletud standardi järgi.
- e) Iga kuue kuu järel tuleb koostada uued kirjalikud küsimused ning kasutatud küsimused tuleb kas kustutada või loobuda nende kasutamisest. Kasutatud küsimused tuleb dokumenteerida ja kontrollimiseks alles hoida.
- f) Kõik eksamidokumendid tuleb kandidaatidele väljastada eksami alguses ning kandidaadid peavad need eksamiks antud aja jooksul eksamineerijale tagastama. Eksami ajal ei tohi ühtki eksamidokumenti eksamiruumist välja viia.
- g) Kandidaat tohib eksami ajal kasutada üksnes eksamidokumente, välja arvatud teatavad eridokumendid, mida on vaja tüübieksamil.
- h) Kandidaadid tuleb paigutada nii, et neil ei oleks võimalik lugeda üksteise eksamidokumente. Nad tohivad kõnelda üksnes eksamineerijaga.
- i) Kandidaadid, kes kasutavad eksamil tõestatud keelatud abimaterjale, saavad 12 kuuks alates selle eksami kuupäevast, mil nad kõnealuseid materjale kasutasid, eksamikeelu.

D ALAJAGU**SISERIIKLIKU KVALIFIKATSIOONI MUUTMINE LENNUNDUSTEHNILISE TÖÖTAJA LOAKS**

Käesolevas alajaos on sätestatud siseriikliku kvalifikatsiooni lennundustehnilise töötaja loaks muutmise nõuded.

66.B.300 Üldosa

- a) Pädev asutus tohib punktis 66.A.70 määratletud muutmist teha üksnes kooskõlas punkti 66.B.305 või 66.B.310 alusel koostatud aruandega.
- b) Pädev asutus kas koostab muutmisaruaande ise või kinnitab selle.

66.B.305 Muutmisaruanded siseriiklike kvalifikatsioonide korral

Aruandes tuleb kirjeldada iga kvalifikatsiooni ulatust ning seda, kuidas seda lennundustehnilise töötaja loaks muudetakse, millised piirangud lisatakse ning määratleda moodulid/ained, mille kohta tuleb teha eksam, et kvalifikatsiooni oleks võimalik lennundustehnilise töötaja loaks muuta ilma piiranguteta või lisada täiendavaid (alam)kategoriasid. Aruandele tuleb lisada koopia kehtivatest õigusaktidest, milles on määratletud lubade kategoriasid ja kehtivuspiirid.

66.B.310 Muutmisaruanded sertifitseeritud hooldusorganisatsioonide volituste korral

Aruandes tuleb iga sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni puhul eraldi kirjeldada iga volituse ulatust ning seda, kuidas seda lennundustehnilise töötaja loaks muudetakse, millised piirangud lisatakse ning määratleda moodulid/ained, mille kohta tuleb teha eksam, et kvalifikatsiooni oleks võimalik lennundustehnilise töötaja loaks muuta või lisada täiendavaid (alam)kategoriasid. Aruandele tuleb lisada koopia asjaomase sertifitseeritud hooldusorganisatsiooni sisekorrast lennundustehniliste töötajate kvalifitseerimise kohta, mille põhjal organisatsiooni volituse muutmine toimub.

E ALAJAGU

EKSAMI BOONUSPUNKTID

Käesolevas alajaos on sätestatud punkti 66.A.25 lõike b alusel boonuspunktide andmise nõuded.

66.B.400 Üldosa

- a) Pädev asutus võib boonuspunkte anda üksnes kooskõlas punktiga 66.B.405 koostatud aruande alusel.
- b) Pädev asutus kas koostab selle aruande ise või kinnitab selle.

66.B.405 Eksami boonuspunktide aruanne

- a) Aruandes tuleb iga tehnilise kvalifikatsiooni puhul nimetada käesoleva osa I liites määratletud aine ja teadmiste tase asjaomase võrdluskategooria suhtes.
- b) Aruanne peab sisaldama avaldust selle kohta, et iga aine suhtes kehtivad nõuded on täidetud, näidates samuti ära, kus tehnilises kvalifikatsioonis võib leida võrdväärse standardi. Kui konkreetse aines võrdväärset standardit ei ole, tuleb seda aruandes mainida.
- c) Aruandes tuleb lõikes b määratletud võrdluse põhjal nimetada iga tehnilise kvalifikatsiooniga seoses I liites määratletud ained koos eksamil saadud boonuspunktidega.
- d) Siseriikliku kvalifikatsiooni muutumise korral tuleb ka aruannet vastavalt muuta.

F ALAJAGU

LENNUNDUSTEHNILISE TÖÖTAJA LOA KEHTETUKS TUNNISTAMINE, PEATAMINE VÕI SELLELE PIIRANGUTE KEHTESTAMINE

66.B.500 Lennundustehnilise töötaja loa kehtetuks tunnistamine, peatamine või sellele piirangute kehtestamine

Pädev asutus tunnistab lennundustehnilise töötaja loa kehtetuks, peatab selle või kehtestab sellele piirangud, kui ta on avastanud ohutusega seotud probleemi või kui tal on kindlad tõendid selle kohta, et loa omanik on tegelenud järgmisega või olnud sellega seotud:

1. lennundustehnilise töötaja loa ja/või hooldustõendite väljastamise õiguse saamine esitatud dokumentaalsete tõendite võltsimise varal;
2. nõutud hooldustööde tegemata jätmine ja sellest need tööd tellinud organisatsioonile või isikule teatamata jätmine;
3. selliste hooldustööde tegemata jätmine, mille järele vajadus on ilmnenud isiku enda poolt tehtud kontrolli käigus, ja sellest organisatsioonile või isikule, kellele neid töid tuli teha, teatamata jätmine;
4. hooldustööde hooletu tegemine;
5. hooldusdokumentide võltsimine;
6. hooldustõendi väljastamine teadmise, et tõendil märgitud hooldustöid ei ole tehtud, või kontrollimata, kas need tööd on tehtud;
7. hooldustööde tegemine või hooldustõendi väljastamine alkoholi või uimastite mõju all;
8. hooldustõendi väljastamine, kuigi käesoleva osa nõuded on täitmata.

I liide

Nõuded alusteadmistele

1. TEADMISTE TASEMED — A-, B1-, B2- JA C-KATEGOORIA LENNUNDUSTEHNILISE TÖÖTAJA LUBA

Alusteadmiste taset tähistatakse A-, B1- ja B2-kategooria korral vastava hindega (1, 2 või 3) iga asjaomase aine kohta. C-kategooria loa taotlejate teadmiste tase peab vastama B1- või B2-kategooria alusteadmiste tasemele.

Teadmiste tasemed ja neid tähistavad hinded on järgmised:

1. TASE

Aine põhielementide tundmine.

Eesmärgid: Taotleja peaks tundma aine põhielemente.

Taotleja peaks oskama tavaliste sõnade ja lihtsate näidete abil kirjeldada lühidalt kogu ainet.

Taotleja peaks kasutama ainele tüüpilisi termineid.

2. TASE

Üldteadmised aine teoreetilistest ja praktilistest aspektidest.

Oskus neid teadmisi rakendada.

Eesmärgid: Taotleja peaks tundma aine teoreetilisi põhialuseid.

Taotleja peaks oskama vajaduse korral tüüpiliste näidete abil kirjeldada üldiselt kogu ainet.

Taotleja peaks oskama kasutada seoses ainet kirjeldavate füüsikaseadustega matemaatilisi valemeid.

Taotleja peaks oskama lugeda ja mõista aines kasutatavaid eskiise, jooniseid ja skeeme.

Taotleja peaks üksikasjalikke protseduure järgides oskama rakendada oma teadmisi praktikas.

3. TASE

Üksikasjalikud teadmised aine teoreetilistest ja praktilistest aspektidest.

Oskus kombineerida ja rakendada oma teadmiste osi loogiliselt ja igakülgselt.

Eesmärgid: Taotleja peaks tundma aine teooriat ning aine seoseid teiste ainetega.

Taotleja peaks oskama teoreetiliste põhialuste ja konkreetsete näidete abil kirjeldada üksikasjalikult kogu ainet.

Taotleja peaks mõistma ja oskama kasutada ainega seotud matemaatilisi valemeid.

Taotleja peaks oskama lugeda, mõista ja koostada aines kasutatavaid eskiise, lihtsaid jooniseid ja skeeme.

Taotleja peaks tootja juhendi varal oskama rakendada oma teadmisi praktikas.

Taotleja peaks oskama tõlgendada eri allikatest saadud mõõtmistulemusi ning rakendada vajaduse korral parandusmeetmeid.

2. MOODULID

Põhiaineteks kvalifitseerimine peaks iga 66. osa nõuetele vastava lennundustehnilise töötaja loa kategooria või alamkategooria puhul toimuma vastavalt järgmisele tabelile. Ained nõutavate teadmistega on tähistatud ristiga (X):

Ainemoodulid	A- või B1-kategooria, lennukid:		A- või B1-kategooria, helikopterid:		B2
	turbiinmootor(id)	kolbmootor(id)	turbiinmootor(id)	kolbmootor(id)	Avioonika
1	X	X	X	X	X
2	X	X	X	X	X
3	X	X	X	X	X
4	X	X	X	X	X

Ainemoodulid	A- või B1-kategooria, lennukid:		A- või B1-kategooria, helikopterid:		B2
	turbiinmootor(id)	kolbmootor(id)	turbiinmootor(id)	kolbmootor(id)	Avioonika
5	X	X	X	X	X
6	X	X	X	X	X
7	X	X	X	X	X
8	X	X	X	X	X
9	X	X	X	X	X
10	X	X	X	X	X
11	X	X			
12			X	X	
13					X
14					X
15	X		X		
16		X		X	
17	X	X			

MOODUL 1. MATEMAATIKA

	Tase		
	A	B1	B2
1.1 Aritmeetika Mõisted ja tähised, korrutamise- ja jagamise meetodid, murd- ja kümnendarvud, tegurid ja kordsed, kaalu- ja mõõtühikud ja teisendustegurid, suhe ja võrdelisus, keskmised ja protsendid, pindalad ja ruumalad, ruut- ja kuupastendajad, ruut- ja kuupjuured.	1	2	2
1.2 Algebra a) Lihtsate algebraavaldiste arvutamine, liitmine, lahutamine, korrutamine ja jagamine, sulgude kasutamine, lihtsad murdavaldised; b) Lineaarvõrrandid ja nende lahendid; Astmed, negatiivsed ja murdarvulised astmed; Kahend- ja muud kasutatavad numbrisüsteemid; Võrrandisüsteemid ja ühe tundmatuga ruutvõrrandid; Logaritmid;	1 —	2 1	2 1
1.3 Geomeetria a) Lihtsad geomeetrilised kujundid; b) Graafiline kujutamine; graafikute laad ja kasutamine, võrrandite/funktsioonide graafikud; c) Lihtne trigonomeetria; trigonomeetrilised seosed, tabelite kasutamine ning rist- ja polaarkoordinaadid.	— 2 —	1 2 2	1 2 2

MOODUL 2. FÜÜSIKA

	Tase		
	A	B1	B2
2.1 Aine Aine olemus: keemilised elemendid, aatomite ja molekulide ehitus; Keemilised ühendid; Olekud: tahke, vedel ja gaasiline; Olekumuutused;	1	1	1
2.2 Mehaanika 2.2.1 <i>Staatika</i> Jõud, momendid ja jõupaarid, kujutamine vektorina; Raskuskese; Tugevusõpetuse, deformatsiooni ja elastsuse põhimõisted: pinge, surve, nihe ja vääne;	1	2	1

	Tase		
	A	B1	B2
Tahkete, vedelate ja gaasiliste ainete olemus ja omadused; Surve- ja ülestõukejõud vedelikes (baromeetrid).			
2.2.2 Kineetika	1	2	1
Sirgjooneline liikumine: ühtlane sirgjooneline liikumine, liikumine konstantse kiirendusega (liikumine raskusjõu toimel); Ringliikumine: ühtlane ringliikumine (kesktõuke- ja kesktõmbejõud); Perioodiline liikumine: pendelliikumine; Lihtne võnketeooria, harmoonilised sagedused ja resonants; Kangi õlgade liikumiskiirus ja võit jõu suuruses, kasutegur.			
2.2.3 Dünaamika			
a) Mass Jõud, inerts, töö, võimsus, energia (potentsiaalne, kineetiline ja koguenergia), soojus, kasutegur;	1	2	1
b) Impulss, impulsi jäävuse seadus; Jõuimpulss; Güroskoobi põhimõte; Hõõrdejõud: olemus ja mõjud, hõõrdetegur (veeretakistus).	1	2	2
2.2.4 Hüdrodünaamika			
a) Erikaal ja tihedus;	2	2	2
b) Viskoossus, voolamistakistus, pindpinevus; Vedelike kokkusurutavus; Staatiline, dünaamiline ja kogurõhk: Bernoulli teoreem, Venturi toru.	1	2	1
2.3 Termodünaamika			
a) Temperatuur: termomeetrid ja temperatuuriskaalad: Celsiuse, Fahrenheiti ja Kelvini; Soojuse määratlus.	2	2	2
b) Soojusmahtuvus, erisoojus; Soojusliikumine: soojuskiirgus ja -juhtimine; Soojuspaisumine; Termodünaamika esimene ja teine seadus;	—	2	2

	Tase		
	A	B1	B2
<p>Gaasid: ideaalgaasid; erisoojus jääva mahu ja jääva rõhu korral, gaasipaisumisel tehtav töö;</p> <p>Isotermiline, adiabaatiline paisumine ja kokkusurumine, mootoritaktid, jääv maht ja jääv rõhk, külmutid ja soojuspumbad;</p> <p>Sulamis- ja aurustumissoojus, soojusenergia, põlemissoojus.</p>			
<p>2.4 Optika (valgus)</p> <p>Valguse olemus; valguse kiirus;</p> <p>Peegeldumis- ja murdumisseadused: peegeldus tasapinnalt, peegeldus sfääriliselt peegilt, murdumine, läätsed;</p> <p>Kiudoptika.</p>	—	2	2
<p>2.5 Lainete levimine ja heli</p> <p>Lainete levimine: mehaanilised lained, siinuslaine levimine, interferents, seisulained;</p> <p>Heli: helikiirus, heli tekkimine, tugevus, lainepikkus ja kvaliteet, Doppleri efekt.</p>	—	2	2

MOODUL 3. ELEKTROTEHNIKA ALUSED

	Tase		
	A	B1	B2
<p>3.1 Elektronteooria</p> <p>Elektrilaengute ehitus ja jaotumine: aatomites, molekulides, ioonides, ühendites;</p> <p>Juhtide, pooljuhtide ja isolaatorite molekulastruktuur.</p>	1	1	1
<p>3.2 Staatiline elektriväli ja juhtivus</p> <p>Staatiline elektriväli ja elektrostaatiliste laengute jaotumine;</p> <p>Elektrostaatika külgetõmbe- ja tõukejõuseadused;</p> <p>Laenguühikud, Coulumb'i seadus;</p> <p>Elektrijuhtivus tahketes ainetes, vedelikes, gaasides ja vaakumis.</p>	1	2	2
<p>3.3 Elektrotehnika mõisted</p> <p>Järgmised mõisted, nende ühikud ja neid mõjutavad tegurid: potentsiaalide vahe, elektromotoorjõud, pinge, vool, takistus, juhtivus, laeng, kokkuleppeline voolusuund, elektronide voog.</p>	1	2	2

	Tase		
	A	B1	B2
<p>3.4 Elektri genereerimine</p> <p>Elektri tootmine järgmistel meetoditel: valgus, soojus, hõõrdumine, surve, keemilised reaktsioonid, magnetväli ja liikumine.</p>	1	1	1
<p>3.5 Alalisvoolu allikad</p> <p>Järgmiste vooluallikate ehitus ja põhilised keemilised reaktsioonid: primaarelement, sekundaarelement, pliiakuelement, nikkelkaadmiumelement, muud leeliselemendid;</p> <p>Elementide jada- ja rööpühendused;</p> <p>Sisetakistus ja selle mõju patareile;</p> <p>Termopaaride ehitus, materjalid ja tööpõhimõte;</p> <p>Fotoelemendi tööpõhimõte.</p>	1	2	2
<p>3.6 Alalisvooluahelad</p> <p>Ohmi seadus, Kirchoffi ping- ja vooluseadused;</p> <p>samade seaduste kasutamine takistuse, ping- ja voolu arvutamisel;</p> <p>Vooluallika sisetakistuse tähendus.</p>	—	2	2
<p>3.7 Takistus/takisti</p> <p>a)</p> <p>Takistus ja seda mõjutavad tegurid;</p> <p>Eritakistus;</p> <p>Takisti värvikood, väärtused ja tolerantsid, väärtuste eelirida, nimivõimsus;</p> <p>Takistite jada- ja rööpühendused;</p> <p>Kogutakistuse arvutamine jada- ja rööp- ning segühenduste korral;</p> <p>Potentsiomeetrite ja reostaatide tööpõhimõte ning kasutamine;</p> <p>Wheatstone'i silla tööpõhimõte.</p>	—	2	2
<p>b)</p> <p>Positiivse ja negatiivse temperatuuriteguriga juhtivus;</p> <p>Püsitakistid, stabiilsus, tolerantsid ja piirangud, ehitus;</p> <p>Muudetavad takistid, termistorid, varistorid;</p> <p>Potentsiomeetrite ja reostaatide ehitus;</p> <p>Wheatstone'i silla ehitus;</p>	—	1	1

	Tase		
	A	B1	B2
<p>3.8 Võimsus</p> <p>Võimsus, töö ja energia (kineetiline ja potentsiaalne);</p> <p>Võimsuskadu takistis;</p> <p>Võimsuse valem;</p> <p>Võimsuse, töö ja energiaga seotud arvutused.</p>	—	2	2
<p>3.9 Mahtuvus ja kondensaator</p> <p>Kondensaatori tööpõhimõte ja kasutamine;</p> <p>Mahtuvust mõjutavad tegurid: plaatide pindala, plaatide vahekaugus, plaatide arv, isolatsioonimaterjal ja dielektriline läbitavus, tööpinge, nimipinge;</p> <p>Kondensaatorite liigid, ehitus ja tööpõhimõte;</p> <p>Kondensaatorite tunnusvärvid;</p> <p>Kondensaatori mahtuvuse ja pinge arvutamine jada- ja rööpahelates;</p> <p>Kondensaatori eksponentsiaalne laadimine ja mahalaadimine, ajakonstandid;</p> <p>Kondensaatorite testimine.</p>	—	2	2
<p>3.10 Magnetism</p> <p>a)</p> <p>Magnetismi teooria;</p> <p>Magneti omadused;</p> <p>Magneti ja maa magnetvälja vastastikune toime;</p> <p>Magnetiseerumine ja demagnetiseerumine;</p> <p>Magnetiline varjestus;</p> <p>Magnetmaterjalide liigid;</p> <p>Elektromagnetite ehitus ja tööpõhimõte;</p> <p>Parema ja vasaku käe reegel: magnetväli vooluga juhi ümber.</p>	—	2	2
<p>b)</p> <p>Magnetjõud, magnetvälja tugevus, magnetvoo tihedus, magnetiline läbitavus, hüstereesisilmus, jääkmagnetism, koertsitiivjõu vastumõju, küllastuspunkt, pöörisvoolud;</p> <p>Ettevaatusabinõud magnetmaterjalide hooldamisel ja ladustamisel.</p>	—	2	2

	Tase		
	A	B1	B2
<p>3.11 Induktiivsus/induktor</p> <p>Faraday seadus;</p> <p>Indutseeriva pinge toime magnetväljas liikuvale juhile;</p> <p>Induktsiooni olemus;</p> <p>Indutseeritud pinge väärtus sõltuvalt järgmistest teguritest: magnetvälja tugevus, magnetvoo muutumiskiirus, pooli keerdude arv;</p> <p>Vastastikune induktsioon;</p> <p>Primaarvoolu muutumise kiiruse ja vastastikuse induktsiooni mõju indutseeritud pingele;</p> <p>Vastastikust induktsiooni mõjutavad tegurid: pooli keerdude arv, pooli reaalne surus, pooli südamik magnetiline läbitavus, pooli mähiste asend üksteise suhtes;</p> <p>Lenzi seadus ja polaarsuse määramise reeglid;</p> <p>Vastuelektromotoorjõud, eneseinduktsioon;</p> <p>Küllastuspunkt;</p> <p>Induktiivelementide peamised kasutusalaad;</p>	—	2	2
<p>3.12 Alalisvoolu mootor/generaatorite teooria</p> <p>Mootorite ja generaatorite teooria alused;</p> <p>Alalisvoolugeneraatori ehitus ja komponentide otstarve;</p> <p>Alalisvoolugeneraatorite tööpõhimõtte ja tegurid, mis mõjutavad väljundparameetreid ning voo suunda;</p> <p>Alalisvoolumootorite tööpõhimõtte ja tegurid, mis mõjutavad väljundvõimsust, pöördemomenti, kiirust ja pöörlemissuunda;</p> <p>Järjestikmähistega, lühiskeeruga ja kombineeritud mootorid;</p> <p>Startergeneraatori ehitus.</p>	—	2	2
<p>3.13 Vahelduvvoolu teooria</p> <p>Siinusvool: faas, periood, sagedus, nurksagedus;</p> <p>Hetk-, keskmine-, ruutkeskmine- ja tippväärtus, amplituud ning nende arvutamine pingele, voolu ja võimsuse suhtes;</p> <p>Kolmnurk- ja ristkülikvool;</p> <p>Ühe- ja kolmefaasiline vool.</p>	1	2	2

	Tase		
	A	B1	B2
<p>3.14 Aktiiv- (R), mahtuvus- (C) ja induktiiv- (L) ahelad</p> <p>Pinge- ja voolufaasi suhted L, C ja R ahelates, rööp-, jada- ja segalülitused;</p> <p>Võimsuskadu L, C ja R ahelates;</p> <p>Näivtakistuse, faasinurga, võimsusteguri ja voolu arvutamine;</p> <p>Tegeliku võimsuse, näivvõimsuse ja reaktiivvõimsuse arvutamine.</p>	—	2	v2
<p>3.15 Trafod</p> <p>Trafode ehitus ja tööpõhimõte;</p> <p>Kaod trafodes ja meetmed nende vähendamiseks;</p> <p>Koormusega ja koormuseta trafo töötamine;</p> <p>Võimsuse ülekande, kasutegur, polaarsuse tähistamine;</p> <p>Liini- ja faasipinge ja -voolu arvutamine;</p> <p>Voolu arvutamine kolmefaasisüsteemis;</p> <p>Primaar- ja sekundaarvool, -pinge, keerdude suhe, võimsus ja kasutegur;</p> <p>Autotrafod.</p>	—	2	2
<p>3.16 Filtrid</p> <p>Järgmiste filtrite tööpõhimõte, rakendused ja kasutamine: madalpääs-, kõrgpääs-, riba- ja ribatakistusfiltrid.</p>	—	1	1
<p>3.17 Vahelduvvoolugeneraatorid</p> <p>Silmusjuhtme pöörlemine magnetväljas ja selle tekitatud voolukõver;</p> <p>Pöörleva armatuuri ja pöörleva välja tüüpi vahelduvvoolugeneraatorite tööpõhimõte ja ehitus;</p> <p>Ühe-, kahe- ja kolmefaasilised generaatorid;</p> <p>Kolmefaasiline täht- ja kolmnurkühendus, nende eelised ja kasutamine;</p> <p>Püsimagnetgeneraatorid.</p>	—	2	2
<p>3.18 Vahelduvvoolumootorid</p> <p>Ühe- ja mitmefaasiliste vahelduvvoolu sünkroon- ja induktsioonmootorite ehitus, tööpõhimõte ja tehnilised andmed;</p> <p>Pöörlemisuuna ja kiiruse reguleerimine;</p>	—	2	2

	Tase		
	A	B1	B2
Pöörisvälja tekitamine: kondensaatori, pooli, kaetud või pooleks pooliga.			

MOODUL 4. ELEKTROONIKA ALUSED

	Tase		
	A	B1	B2
4.1 Pooljahid			
4.1.1 Dioidid			
a)	—	2	2
Dioidide tähised;			
Dioidi omadused ja andmed;			
Dioidide jada- ja rööpühendused;			
Triodtüstistorid, valgusdioidid, fotodioidid, varistorid, alaldusdioidid, nende põhilised tehnilised andmed ja kasutamine;			
Dioidide funktsionaalne testimine.			
b)	—	—	2
Materjalid, elektronide paiknemine, elektrilised omadused;			
p- ja n-tüüpi juhtivusega materjalid: lisandite mõju juhtivusele, enamus- ja vähemuskandjad;			
pooljuhtide pn-siire, pn-siirde potentsiaalijaotus pingestamata, päri- või vastupingestatud siirde korral;			
Dioidi parameetrid: suurim lubatav vastupinge, suurim lubatav pärivool, töötemperatuur, sagedus, lekkevool, võimsuskadu;			
Dioidide kasutamine ja funktsioonid järgmistes ahelates: lihtpiirikud, pingestabilisaatorid, täis- ja poolperioodalaldid, sildalaldid ja pingekordistid;			
Järgmiste seadiste tööpõhimõtte ja tehniliste andmete üksikasjalik kirjeldus: triodtüstistor, valgusdioid, Schottky dioid, fotodioid, varaktor, varistor, alaldusdioidid, stabilitron.			
4.1.2 Transistorid			
a)	—	1	2
Transistoride tähised;			
Komponentide kirjeldus ja paigutus;			
Transistori andmed ja omadused;			
b)	—	—	2
pnp- ja npn-transistoride ehitus ja tööpõhimõtte;			
Baasi, kollektori ja emitteri paigutus;			
Transistoride testimine.			

	Tase		
	A	B1	B2
Muude transistoriliikide põhilised omadused ja kasutamine.			
Transistoride rakendused: eri töörežiimidega (A, B, C) võimendid;			
Lihtsad ahelad, sealhulgas: eelpingestamine, lahtiühendamine, tagasiside ja stabilisatsioon;			
Mitmeastmelise ahela põhimõte: mitmeastmelised võimendid, vastastaktvõimendid, ostsillaatorid, multivibraatorid, triggerid.			
4.1.3 Integraalahelad			
a)	—	1	—
Loogika- ja lineaarahelad/operatsioonivõimendid, nende kirjeldus ja tööpõhimõte.			
b)	—	—	2
Loogika- ja lineaarahelate kirjeldus ja tööpõhimõte;			
Operatsioonivõimendite tööpõhimõte ja kasutamine järgmistes rakendustes: integraator, diferentsiaator, pingejärgur, komparaator;			
Operatsiooniahelate ja võimendusastmete ühendusviisid: resistiivne, mahtuvuslik, induktiivne (transformatiivne), induktiivresistiivne (IR), otsene;			
Positiivse ja negatiivse tagasiside eelised ja puudused.			
4.2 Trükkplaadid	—	1	2
Trükkplaatide kirjeldus ja kasutamine.			
4.3 Servomehhanismid			
a)	—	1	—
Arusaamine järgmistest mõistetest: avatud ja suletud ahelaga süsteemid, tagasiside, jälgimine, analoogmuundurid;			
Järgmiste sünkroonsüsteemi komponentide/omaduste tööpõhimõte ja rakendused: selsüünid, diferentsiaatorid, juhtimine ja moment, muundurid, induktiiv- ja mahtuvusandurid.			
b)	—	—	2
Arusaamine järgmistest mõistetest: avatud ja suletud ahel, jälgimine, servomehhanism, analoogne, mõõtemuundur, nullimine, summutamine, tagasiside, tundetusala;			
Järgmiste sünkroonsüsteemi komponentide ehitus, tööpõhimõte ja kasutamine: selsüünid, diferentsiaatorid, juhtimine ja moment, pinge- ja voolumuundurid, induktiivan- durid, mahtuvusandurid, sünkroonmuundurid;			
Servomehhanismide defektid, sünkroonsignaali tagasisides- tus, desünkronisatsioon.			

MOODUL 5. DIGITAALTEHNIKA/ELEKTROONILISED NÄIDIKUSÜSTEEMID

	Tase			
	A	B1.1 B1.3	B1.2 B1.4	B2
<p>5.1 Elektroonilised näidiküsteemid</p> <p>Tüüpiline süsteemide asetus ja elektrooniliste näidiküsteemide paigutus kabiinis.</p>	1	2	2	3
<p>5.2 Numbrisüsteemid</p> <p>Arvusüsteemid: kahend-, kaheksand- ja kuue- teistkümnendsüsteem;</p> <p>Oskus teisendada kümnend- ning kahend-, kahek- sand- ja kuueistkümnendsüsteemi vahel.</p>	—	1	—	2
<p>5.3 Signaalide muundamine</p> <p>Analoogsignaali, digitaalsignaali;</p> <p>Analoogdigitaal- ja digitaalanaloogmuundurid, nende tööpõhimõte ja kasutamine, sisendid ja väljundid, mitmesugused piirangud.</p>	—	1	—	2
<p>5.5 Loogikaahelad</p> <p>a)</p> <p>Tavaliste loogikalülituste tähised, tabelid ja asen- dusskeemid;</p> <p>Õhusõiduki süsteemides kasutatavad rakendused, skeemijoonised.</p>	—	2	—	2
<p>b)</p> <p>Loogikaskeemide tõlgendamine.</p>	—	—	—	2
<p>5.6 Arvuti põhistruktuur</p> <p>a)</p> <p>Arvutimõisted (sh. bitt, bait, tarkvara, riistvara, protsessor, integraallülitus ja mitmesugused mälu- seadmed, nt muutmälu (RAM), püsिमälu (ROM), programmeeritav püsिमälu (PROM));</p> <p>Arvutitehnika (mida kasutatakse õhusõidukisüs- teemides).</p>	1	2	—	—
<p>b)</p> <p>Arvutitega seotud mõisted;</p> <p>Personaalarvuti põhisõlmede ja nende siinisüsteemide tööpõhimõte, paiknemine ning liidesed;</p> <p>Üksik- ja mitme aadressiga käskudes sisalduv teave;</p> <p>Mäluga seonduvad mõisted;</p> <p>Tavaliste mälu-seadmete tööpõhimõte;</p> <p>Mitmesuguste andmesalvestussüsteemide tööpõhi- mõte, eelised ja puudused.</p>	—	—	—	2

	Tase			
	A	B1.1 B1.3	B1.2 B1.4	B2
<p>5.7 Mikroprotsessorid</p> <p>Mikroprotsessori funktsioonid ja üldine tööpõhimõte;</p> <p>Järgmiste mikroprotsessorielementide tööpõhimõte: juht- ja töötlemisseade, kell, register, aritmeetikaseade.</p>	—	—	—	2
<p>5.8 Integraallülitused</p> <p>Kodeerimis- ja dekodeerimisseadiste tööpõhimõte ja kasutamine;</p> <p>Mitmesuguste kodeerimisseadiste töötamine;</p> <p>Keskmise, suure ja väga suure integratsiooniastmega mikrolülituste kasutamine.</p>	—	—	—	2
<p>5.9 Multipleksimine</p> <p>Multiplekserite ja demultiplekserite tööpõhimõte, rakendamine ja tähistamine loogikaskeemidel.</p>	—	—	—	2
<p>5.10 Kiudoptika</p> <p>Kiudoptika eelised ja puudused andmete edastamisel võrreldes elektersidega;</p> <p>Kiudoptiline andmesüüsiin;</p> <p>Kiudoptikaga seotud mõisted;</p> <p>Liidesed;</p> <p>Liitmikud, juhtimisterminalid, kaugjuhtimisterminalid;</p> <p>Kiudoptika kasutamine õhusõiduki süsteemides.</p>	—	1	1	2
<p>5.11 Elektroonilised näidikud</p> <p>Nüüdisaegsetes õhusõidukites kasutatavate tavalist näidikute tööpõhimõtted:</p> <p>elektronkiiretorud, valgusdiod- ja vedelkristallnäidikud.</p>	—	2	—	2
<p>5.12 Staatilise elektrivälja suhtes tundlikud seadmed</p> <p>Elektrostaatilise laengu suhtes tundlike komponentide erikäsitlemine;</p> <p>Ohtude ja võimalike kahjustuste tundmine, komponentide ja inimeste antistaatilised kaitsevahendid.</p>	1	2	2	2
<p>5.13 Tarkvara haldamine</p> <p>Tarkvarapiirangutest arusaamine, lennukõlblikkusnõuded ja tarkvara omavolilise muudatuse võimalikud katastroofilised tagajärjed.</p>	—	2	1	2

	Tase			
	A	B1.1 B1.3	B1.2 B1.4	B2
<p>5.14 Elektromagnetiline keskkond</p> <p>Järgmiste nähtuste mõju elektroonikasüsteemide hooldamisele:</p> <p>elektromagnetiline ühilduvus (EMC)</p> <p>elektromagnetiline häiritus (EMI)</p> <p>suure intensiivsusega kiirgusväli (HIRF)</p> <p>välg ja piksekaitse</p>	—	2	2	2
<p>5.15 Tüüpilised elektroonilised/digitaalsed õhusõidukisüsteemid</p> <p>Järgmiste tüüpiliste elektrooniliste/digitaalsete õhusõidukisüsteemide üldseadistus ja testimine sisseehitatud testimisseadmega</p> <p>(Built In Test Equipment — BITE):</p> <p>ACARS–ARINC (<i>Communication and Addressing and Reporting System</i>): õhusõiduki side, adresseerimis- ja ettekandesüsteem</p> <p>ECAM (<i>Electronic Centralised Aircraft Monitoring</i>): elektrooniline õhusõiduki keskjälgimissüsteem</p> <p>EFIS (<i>Electronic Flight Instrument System</i>): elektrooniliste lennujuhtimismõõdikute süsteem;</p> <p>EICAS (<i>Engine Indication and Crew Alerting System</i>): mootori seisundi ja meeskonna häiresüsteem</p> <p>FBW (<i>Fly by Wire</i>): elektrooniline lennujuhtimissüsteem</p> <p>FMS (<i>Flight Management System</i>): lennukorraldussüsteem</p> <p>GPS (<i>Global Positioning System</i>): globaalne asukoha määramise süsteem</p> <p>IRS (<i>Inertia Reference System</i>): inertsnavigatsioonisüsteem</p> <p>TCAS (<i>Traffic Alert Collision Avoidance System</i>): liiklusohust hoiatamise ja kokkupõrke vältimise süsteem</p>	—	2	2	2

MOODUL 6. MATERJALID JA DETAILID

	Tase		
	A	B1	B2
6.1 Õhusõidukite materjalid — rauasulamid			
a)	1	2	1
Õhusõidukites kasutatavate tavaliste rauasulamite tehnilised andmed, omadused ja tähistused;			
Legeeritud teraste termotöötlus ja kasutamine;			
b)	—	1	1
Rauasulamite kõvaduse, tõmbetugevuse, väsimustugevuse ja löögikindluse katsetamine.			
6.2 Õhusõidukite materjalid — muud (peale rauasulamite)			
a)	1	2	1
Õhusõidukites kasutatavate tavaliste mitterauasulamite tehnilised andmed, omadused ja tähistused;			
Mitterauasulamite termotöötlus ja kasutamine;			
b)	—	1	1
Mitterauasulamite kõvaduse, tõmbetugevuse, väsimustugevuse ja löögikindluse katsetamine.			
6.3 Õhusõidukite materjalid — komposiitmaterjalid ja mittemetallid			
6.3.1 Komposiitmaterjalid ja mittemetallid, välja arvatud puit ja riie			
a)	1	2	2
Õhusõidukites kasutatavate tavaliste komposiitmaterjalide ja mittemetallide (välja arvatud puit) tehnilised andmed, omadused ja tähistused;			
Tihendusained ja sideained.			
b)	1	2	—
Komposiitmaterjalide ja mittemetallide defektide/kulumise tuvastamine.			
Komposiitmaterjalide ja mittemetallide parandamine.			
6.3.2 Puitkonstruktsioonid	1	2	—
Puitplaaneri konstruktsiooni ehitusmeetodid;			
Lennukites kasutatavate puidu- ja liimiliikide tehnilised andmed, omadused ja liigid;			
Puitkonstruktsiooni konserveerimine ja hooldamine;			
Puidu ja puitkonstruktsioonide defektide liigid;			
Puitkonstruktsiooni defektide avastamine;			
Puitkonstruktsiooni parandamine.			

	Tase		
	A	B1	B2
<p>6.3.3 <i>Riidest pealustus</i></p> <p>Lennukites kasutatavate riiete tehnilised andmed, omadused ja liigid;</p> <p>Riide kontrollimise viisid;</p> <p>Riidedefektide liigid;</p> <p>Riidest pealustuse parandamine.</p>	1	2	—
<p>6.4 Korrosioon</p>			
<p>a)</p> <p>Keemiline olemus;</p> <p>Galvaaniline, mikrobioloogiline, pingekorrosioon.</p>	1	1	1
<p>b)</p> <p>Korrosiooni liigid ja nende tunnused;</p> <p>Korrosiooni tekkepõhjused;</p> <p>Materjalide liigid ja nende korrosioonikindlus.</p>	2	3	2
<p>6.5 Kinnitusvahendid</p>			
<p>6.5.1 <i>Keermesliited</i></p> <p>Kruvide tüübid ja tähistus;</p> <p>Õhusõidukites kasutatavate keermete kuju, mõõtmed ja tolerantsid;</p> <p>Keermete mõõtmine.</p>	2	2	2
<p>6.5.2 <i>Poldid, tikkpoldid ja kruvid</i></p> <p>Poltide tüübid: õhusõidukite poltide tehnilised andmed ja tähistus, rahvusvahelised standardid;</p> <p>Mutrid: iselukustuvad, ankurdusmutrid, standardtüübid;</p> <p>Metallikruvid: õhusõidukites kasutatavate metallikruvide tehnilised andmed;</p> <p>Tikkpoldid: tüübid ja kasutamine, paigaldamine ja eemaldamine;</p> <p>Isekeermestavad kruvid, tüüblid</p>	2	2	2
<p>6.5.3 <i>Lukustusseadised</i></p> <p>Painduvad lukustusseibid, vedruseibid, ketilukud, splindid, kontramutrid, traatlukustus, kiiravatavad klambrid, tihvtid, lukustusrõngad, vedrurõngad, lõhised.</p>	2	2	2

	Tase		
	A	B1	B2
6.5.4. Õhusõidukite needid	1	2	1
Tavaliste ja pimeneetide tüübid: tehnilised andmed ja tähistus, termotöötlus.			
6.6 Torud ja liitmikud			
a)	2	2	2
Õhusõidukites kasutatavate jäikade torude ja voolikute ning nende liitmike tähistus ja tüübid;			
b)	2	2	1
Õhusõidukite hüdraulika-, kütuse-, õli-, suruõhu- ja õhusüsteemide torude standardliitmikud.			
6.7 Vedrud	—	2	1
Vedrude tüübid, materjalid, omadused ja kasutamine.			
6.8 Laagrid	1	2	2
Laagrite otstarve, koormused, materjal, ehitus;			
Laagrite tüübid ja kasutamine			
6.9 Jõuülekanded	1	2	2
Ülekannete tüübid ja kasutamine;			
Ülekandearvud, aeglustavad ja kiirendavad ülekanded, veetavad ja vedavad hammasrattad, pingutsrattad, hambumine.			
Rihmad ja rihmarattad, ketid ja ketirattad.			
6.10 Juhtimistrossid	1	2	1
Trosside tüübid;			
Otsakud, pingutid ja kompensatsiooniseadised;			
Plokirattad ja trossisüsteemi komponendid;			
Kõritrossid;			
Õhusõidukite paindjuhtimissüsteemid.			
6.11 Elektriakaablid ja ühendused	1	2	2
Kaablite tüübid, ehitus ja omadused;			
Kõrgpinge- ja koaksiaalkaablid;			
Kaablite jätkamine;			
Ühenduste tüübid, kontaktihvtid, pistikud, pistikupesad, isolatorid, nimipinge ja -voolud, ühendamine, tähistamine.			

MOODUL 7. TAVALISED HOOLDUSTÖÖD

	Tase		
	A	B1	B2
<p>7.1 Ohutusnõuded õhusõidukis ja töökojas</p> <p>Ohutusnõuded, sh ohutusnõuded töötamisel elektri, gaaside (eriti hapniku), õlide ja kemikaalidega.</p> <p>Samuti meetmed tulekahju või muu õnnetuse korral, kui sellega kaasneb vähemalt üks eespoolnimetatud ohutegur, kaasa arvatud tulekustutusvahendite tundmine.</p>	3	3	3
<p>7.2 Töökorraldus töökojas</p> <p>Töövahendite hooldamine ja kontrollimine, toormaterjalide kasutamine;</p> <p>Mõõtmed, lubatud piirmäärad ja tolerantsid, töö kvaliteedi standardid;</p> <p>Tööriistade ja varustuse kalibreerimine, kalibreerimisstandardid.</p>	3	3	3
<p>7.3 Tööriistad</p> <p>Tavalised käsitööriistad;</p> <p>Tavalised elektritööriistad;</p> <p>Täppismõõtevahendite tööpõhimõte ja kasutamine;</p> <p>Määrimisseadmed ja -meetodid;</p> <p>Elektrilised üldtestrid, nende tööpõhimõte ja kasutamine;</p>	3	3	3
<p>7.4 Üldotstarbelised avioonika testseadmed</p> <p>Üldotstarbeliste avioonika testseadmete tööpõhimõte ja kasutamine.</p>	—	2	3
<p>7.5 Tehnilised joonised, skeemid ja normdokumendid</p> <p>Jooniste ja skeemide tüübid, nende tähised, mõõtmed, tolerantsid ja projektsioonid;</p> <p>Joonise kirjanurga andmed;</p> <p>Mikrofilm, mikrokaart ja arvutipresentatsioonid;</p> <p>Ameerika Lennutranspordiassotsiatsiooni (<i>Air Transport Association of America — ATA</i>) spetsifikatsioon 100;</p> <p>Lennunduse ja muud kehtivad standardid, kaasa arvatud ISO, AN, MS, NAS ja MIL;</p> <p>Elektrilised ühendusskeemid ja skeemidigrammid.</p>	1	2	2

	Tase		
	A	B1	B2
<p>7.6 Istud ja lõtkud</p> <p>Puuride läbimõõdud, istude liigid;</p> <p>Ühtne istude ja lõtkude süsteem;</p> <p>Õhusõidukite ja mootorite istude ja lõtkude skeem;</p> <p>Painde, väände ja kulumise piirväärtused;</p> <p>Võllide, laagrite ja muude osade kontrollimise standardmeetodid.</p>	1	2	1
<p>7.7 Elektri kaablid ja ühendused</p> <p>Kaablite pidevuse, isolatsiooni ja pistmikühenduste tehnika ja kontrollimine;</p> <p>Juhtmete kinnituspresside kasutamine: käsi- ja hüdraulilised seadised;</p> <p>Pressliideste kontrollimine;</p> <p>Ühendusklabri eemaldamine ja paigaldamine;</p> <p>Koaksiaalkaablid: testimine ja ohutusnõuded paigaldamisel;</p> <p>Kaablite kaitsmise viisid: kaablite kimpusidumine ja kimpude toestamine, kaabliklambrid, kaitsekesta tegemine, sh termokahanevate materjalidega, varjestus.</p>	1	2	2
<p>7.8 Neetimine</p> <p>Neetliited, neetide vahekaugus ja samm;</p> <p>Neetimisvahendid ja lehtmaterjali lohkude venitamise vahendid;</p> <p>Neetliidete kontrollimine.</p>	1	2	—
<p>7.9 Torud ja voolikud</p> <p>Õhusõidukite torude painutamine ja väljundavade laiendamine;</p> <p>Õhusõidukite torude ja voolikute katsetamine ning kontrollimine;</p> <p>Torude paigaldamine ja kohalekinnitamine.</p>	1	2	—
<p>7.10 Vedrud</p> <p>Vedrude kontrollimine ja testimine.</p>	1	2	—
<p>7.11 Laagrid</p> <p>Laagrite katsetamine, puhastamine ja kontrollimine;</p> <p>Laagrite määrimisnõuded;</p> <p>Laagrite defektid ja nende tekkepõhjused.</p>	1	2	—

	Tase		
	A	B1	B2
7.12 Jõuülekanded	1	2	—
Hammasrataste ja hambumislõtku kontrollimine;			
Rihmade ja rihmarataste ning kettide ja ketirataste kontrollimine;			
Kruvitungraudade, kangseadiste ja tõukurtõmbevarrassüsteemide kontrollimine.			
7.13 Juhtimistrossid	1	2	—
Otsakute paigalestantsimine;			
Juhtimistrosside kontrollimine ja testimine;			
Kõritrossid; õhusõidukite paindjuhtimissüsteemid.			
7.14 Materjalide töötlemine			
7.14.1 Lehtmetsall	—	2	—
Lubatud painde määra arvutamine ja märkimine;			
Lehtmetsalli töötlemine, sh painutamine ja vormimine;			
Lehtmetsallist detailide kontrollimine.			
7.14.2 Komposiitmaterjalid ja mittemetallid	—	2	—
Liimimisvõtted;			
Käitumine keskkonnatingimustes			
Kontrollimise viisid			
7.15 Keevitamine, kõva- ja pehmejoodisega jootmine ning liimimine			
a)	—	2	2
Pehmejoodisega jootmise viisid; pehmejoodisliidete kontrollimine.			
b)	—	2	—
Keevitusmeetodid ja kõvajoodisega jootmise viisid;			
Keevisliidete ja kõvajoodisliidete kontrollimine;			
Liimimismeetodid ja liimliidete kontrollimine.			
7.16 Õhusõiduki kaal ja tasakaal			
a)	—	2	2
Raskuskeskme/tasakaalupiirangute arvutamine: asjakohaste dokumentide kasutamine;			
b)	—	2	—
Õhusõiduki ettevalmistamine kaalumiseks;			
Õhusõiduki kaalumine.			

	Tase		
	A	B1	B2
7.17 Õhusõiduki käitlemine ja hoidmine	2	2	2
Õhusõiduki ruleerimine/pukseerimine ja sellega seotud ohutusnõuded;			
Õhusõiduki tõstmine, tõkistamine, paigalekinnitamine ja sellega seotud ohutusnõuded;			
Õhusõidukite parkimismeetodid;			
Kütuse tankimine ja paakide kütusest tühjendamine;			
Jäätörje ja jäätumisvastane töötlus;			
Maapealsed elektri-, hüdraulika- ja suruõhusüsteemid.			
Keskkonnatingimuste mõju õhusõiduki teenindamisele ja käitamisele.			
7.18 Õhusõiduki lahtivõtmise, ülevaatuse, remondi ja kokkupaneku võtted			
a)	2	3	2
Defektide tüübid ja visuaalse ülevaatuse viisid.			
Korrosiooni eemaldamine, korrosiooniseisundi hindamine ja korrosioonitõrje uuendamine.			
b)	—	2	—
Üldised remondimeetodid, konstruktsioonelementide remondi käsiraamat (Structural Repair Manual);			
Materjalide vananemise, väsimise ja korrosioonitõrje programmid.			
c)	—	2	1
Mittepurustava kontrollimise võtted, kaasa arvatud läbitungiv-, radiograafia-, pöörisvool-, ultraheli- ja endoskoopia-meetod.			
d)	2	2	2
Seadmete lahtimonteerimise ja koostamise võtted.			
e)	—	2	2
Vigade leidmine.			
7.19 Erakorralised juhtumid			
a)	2	2	2
Ülevaatus pärast piksetabamust või suure intensiivsusega kiirgusvälja (HIRF) läbimist.			
b)	2	2	—
Ülevaatus pärast erakorralisi juhtumeid, nt rasket maandumist või turbulentsi sattumist.			

	Tase		
	A	B1	B2
7.20 Hooldustööde tegemine	1	2	2
Hooldustööde planeerimine;			
Muudatustööde tegemine;			
Hoiustamine;			
Hooldustööde väljastamine;			
Seos hooldustööde ja õhusõiduki kasutamise vahel;			
Hooldustööde kontrollimine/kvaliteedi kontrollimine/kvaliteedi tagamine;			
Täiendavad hooldustööd.			
Piiratud kasutusega komponentide kontrollimine.			

MOODUL 8. AERODÜNAAMIKA ALUSED

	Tase		
	A	B1	B2
8.1 Atmosfäärifüüsika	1	2	2
Rahvusvaheline standardatmosfäär (ISA), selle rakendamine aerodünaamikas.			
8.2 Aerodünaamika	1	2	2
Õhuvool ümber tahke keha;			
Piirkiht, laminaarne ja turbulentsne vool, vaba vool, õhuvoolu suhteline liikumine, õhuvoolu üles- või allasuune, keerisjälg, õhuvoolu seiskumine;			
Mõisted: tiivaprofiili kumerus, kõõl, keskmine aerodünaamiline kõõl, profiili aerodünaamiline takistus, induktiivtakistus, kohtumisnurk, rõhukese, tiiva asetusnurga positiivne ja negatiivne vääne, suhteline paksus, tiiva kuju ja saleduse suhe;			
Tõmme, raskusjõud, aerodünaamiline resultantjõud;			
Aerodünaamilise takistuse ja tõstejõu tekkimine: kohtumisnurk, tõstejõutegur, õhutakistustegur, polaarkõver, varisemine;			
Aerodünaamilise kandepinna saastumine, sealhulgas jää lume või härmatisega.			

	Tase		
	A	B1	B2
<p>8.3 Lennuteooria</p> <p>Tõstejõu, raskusjõu, tõmbe ja aerodünaamilise takistuse seosed;</p> <p>Planeerimissuhe;</p> <p>Lennu stabiilne osa, selle lennutehnilised parameetrid;</p> <p>Pööranguteooria;</p> <p>Tiiva koormusteguri mõju: õhusõiduki varisemine, lennurežiimist ja õhusõiduki ehitusest lähtuvad piirangud;</p> <p>Aerodünaamilise tõstejõu suurendamine.</p>	1	2	2
<p>8.4 Lennu stabiilsus ja dünaamika</p> <p>Pikipüsivus, põikpüsivus ja teekonnapüsivus (aktiivne ja passiivne).</p>	1	2	2

MOODUL 9. INIMFAKTORID

	Tase		
	A	B1	B2
<p>9.1 Üldosa</p> <p>Inimfaktori arvestamise vajalikkus;</p> <p>Inimfaktorist/inimlikust eksimusest tulenevad juhtumid; "Murphy seadus".</p>	1	2	2
<p>9.2 Inimvõimed ja nende piirid</p> <p>Nägemine;</p> <p>Kuulmine;</p> <p>Teabe vastuvõtu- ja töötlemisvõime;</p> <p>Tähelepanu ja tajus;</p> <p>Mälu;</p> <p>Klaustrofoobia ja füüsiline ligipääs.</p>	1	2	2
<p>9.3 Sotsiaalpsühholoogia</p> <p>Vastutustunne: isiklik ja rühma;</p> <p>Motiveeritus ja motivatsiooni kadumine;</p> <p>Töökaaslaste mõju;</p> <p>Kultuuriküsimused;</p> <p>Meeskonnatöö;</p> <p>Juhtimine, järelevalve ja juhtimisoskused.</p>	1	1	1

	Tase		
	A	B1	B2
<p>9.4 Töövõimet mõjutavad tegurid</p> <p>Tervis;</p> <p>Stress: koduse olukorraga ja tööga seotud;</p> <p>Ajanappus ja töö lõpptähtajad;</p> <p>Töökoormus: üle- või alakoormatus;</p> <p>Magamatus ja väsimus, vahetustega tööaeg;</p> <p>Alkoholi ja ravimite liigtarvitamine.</p>	2	2	2
<p>9.5 Füüsiline töökeskkond</p> <p>Müra ja gaasid;</p> <p>Valgustus;</p> <p>Töökoha mikrokliima ja temperatuur;</p> <p>Liikumine ja vibratsioon;</p> <p>Töökeskkond.</p>	1	1	1
<p>9.6 Tööülesanded</p> <p>Füüsiline töö;</p> <p>Korduvad tööoperatsioonid;</p> <p>Visuaalne ülevaatus;</p> <p>Komplekssed süsteemid.</p>	1	1	1
<p>9.7 Suhtlemine</p> <p>Meeskonnasisene ja meeskondadevaheline;</p> <p>Töö jäädvustamine ja dokumenteerimine;</p> <p>Kursisolek, ajakohasus;</p> <p>Teabelevi.</p>	2	2	2
<p>9.8 Inimlik eksimus</p> <p>Eksimuste mudelid ja teooriad;</p> <p>Tüüpilised eksimused hoolduses;</p> <p>Eksimuste (st õnnetuste) tagajärjed;</p> <p>Eksimuste vältimine ja toimetulek nendega.</p>	1	2	2
<p>9.9 Ohud töökohal</p> <p>Ohutegurite tuvastamine ja vältimine;</p> <p>Tegutsemine hädaolukordades.</p>	1	2	2

MOODUL 10. LENNUNDUSALASED ÕIGUSAKTID

	Tase		
	A	B1	B2
10.1 Õiguslik raamistik Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) roll; EASA roll; Liikmesriikide roll; 145. osa, 66. osa, 147. osa ja M osa omavahelised seosed; Suhted teiste lennuametitega.	1	1	1
10.2 66. osa — lennundustehniline personal 66. osa nõuete üksikasjalik tundmine.	2	2	2
10.3 145. osa — sertifitseeritud hooldusorganisatsioonid 145. osa nõuete üksikasjalik tundmine.	2	2	2
10.4 JAR-OPS — äriplaneerimine Lennuettevõtja sertifikaat; Käitaja vastutus; Kohustuslik dokumentatsioon; Õhusõiduki tähistused (märgistus);	1	1	1
10.5 Õhusõidukite sertifitseerimine a) Üldosa Sertifitseerimiseeskirjad: näiteks EACS 23/25/27/29; Tüübisertifikaat; Tüübisertifikaadi lisa; 21. osa nõuetele vastava projekteerimis/tootmisorganisatsiooni sertifikaat.	—	1	1
b) Dokumentatsioon Lennukõlblikkussertifikaat; Registreerimissertifikaat; Mürasertifikaat; Kaalumisplaan (<i>Weight Schedule</i>); Raadioluba ja -sertifikaat (<i>Radio Station Licence and Approval</i>).	—	2	2
10.6 Osa M Osa M nõuete üksikasjalik tundmine.	2	2	2

	Tase		
	A	B1	B2
10.7 Riiklikud ja rahvusvahelised nõuded (kui neid ei asenda ELi vastavad nõuded)			
a)	1	2	2
Hooldusprogrammid, hoolduskontrollid ja ülevaatused;			
Õhusõidukitüübi tootja minimaalvarustuse loetelu (MMEL), minimaalvarustuse loetelu (MEL), väljalennu kõrvalekallete loetelud (<i>Dispatch Deviation Lists</i>);			
Lennukõlblikkuseeskirjad;			
Hooldusbülletäänid, tootja hooldusteave;			
Muudatus- ja remonditööd;			
Hooldustööde dokumentatsioon: hoolduskäsiraamatud, konstruktsioonelementide remondi käsiraamat (<i>Structural Repair Manual</i>), varuosade illustreeritud kataloog jms.			
b)	—	1	1
Jätkuv lennukõlblikkus			
Katselennud;			
Kahe turbiinmootoriga lennukite lennud suurendatud kaugustele (ETOPS), hooldus- ja väljalennu nõuded;			
Lennud erinevates ilmatingimustes, kategooria 2/3 lennud ja miinimumvarustuse nõuded.			

MOODUL 11A. TURBIINMOTORIGA LENNUKITE AERODÜNAAMIKA, EHITUS JA SÜSTEEMID

	Tase		
	A	B1.1	B2
11.1 Lennuteooria			
11.1.1 <i>Lennuki aerodünaamika ja juhtimisseadmed</i>	1	2	—
Lennuki juhtpindade kasutamine ja nende toime:			
— pööramine ümber pikitelje (x): kaldtüürid ja spoilerid;			
— pööramine ümber põiktelje (y): kõrgustüürid, tüürstabilisaatorid, juhitud stabilisaatorid ja partlennukid			
— pööramine ümber vertikaaltelje (Z), pöördetüüri piirkud;			
Lennuki juhtimine elevoonidega, V-kiilu pöörde kõrgustüüridega;			
Tiiva tõstejõudu suurendavad seadised, mittereguleeritavad pilud, eesttiivad, tagatiivad, kaldtüürtagiivad;			

	Tase		
	A	B1.1	B2
<p>Vajaduse korral õhutakistust suurendavad seadised, spoilerid, tõstejõu hälvitid, pidurdusklapid;</p> <p>Tiiva aerodünaamiliste ribide ja tiiva astmelise esiserva toime;</p> <p>Õhuvoolu juhtimine tiiva piirkihil: turbulisaatorite, varisemist takistavate abinõude kasutamine või tiiva esiserva mehhaniseerimine;</p> <p>Trimmerite, tüürpindu tasakaalustavate kompensatorite ja antikompensatorite, servotrimmerite, vedru- ja masskompensatorite, juhtpindade kaldenurga ja aerodünaamiliste kompensatsioonisektsioonide kasutamine ja toime.</p>			
<p>11.1.2 <i>Lend suurel kiirusel</i></p> <p>Helikiirus, lend eelhelikiirusel, lend helikiiruse lähedasel kiirusel, lend ülehelikiirusel, Machi arv, kriitiline Machi arv, rõhulaine tekitatud lennukiosade võnkumine (<i>bafting</i>), lööklaine, aerodünaamiline kuumenemine, ristlõike pindalareegel;</p> <p>Kiire õhusõiduki mootori õhu sisselaskes õhu voolamist mõjutavad tegurid;</p> <p>Positiivse noolsusega tiiva eelisomadused kriitilise Machi arvuga lennul.</p>	1	2	—
<p>11.2 Plaaneri konstruktsioon — Üldised põhimõtted</p> <p>a)</p> <p>Konstruktsiooni tugevusele esitatavad lennukõlblikkusnõuded;</p> <p>Konstruktsioonelementide liigitus, esma-, teise- ja kolmanda järgulised.</p> <p>Vaekindlus, ohutu kasutusiga, lubatavad kahjustused;</p> <p>Piirkondlikud ja paiksed materjalikontrolli seadmed;</p> <p>Mehaaniline pinge (deformatsioonid, pained, surved, lõiked, väänded, tõmme, ringpinge, väsimus);</p> <p>Drenaaž ja ventilatsioon;</p> <p>Süsteemide paigaldamise nõuded;</p> <p>Piksekaitsenõuded.</p> <p>Õhusõiduki sidumine</p>	2	2	—
<p>b)</p> <p>Järgmise ehitus: kandva väliskattega kere, pikiliistud, pikitalad, vaheseinad, raamid, tugevdused, toed, kinnitussõlmed, põiktalad, põrandad, jäikus- ja tugevduselemendid, väliskatte kinnitusviisid, korrosioonitõrje, tiiva, sabaosa ja mootori kinnitussõlmed ning lisaseadmed;</p>	1	2	—

	Tase		
	A	B1.1	B2
Konstruksiooni koostevõtted: neetimine, keermesliited, liimimine;			
Pinnakaitseviisid: nt kroomimine, anodeerimine, värvkat-			
ted;			
Pindade puhastamine.			
Plaaneri sümmeetria: joondamisviisid ja sümmeetrilisuse kontrollimine.			
11.3 Õhusõiduki konstruktsioon — lennukid			
11.3.1 Lennukikere (ATA 52/53/56)	1	2	—
Kere ehitus ja selle hermetiseerimine;			
Tiib, stabilisaator, püloon ja telik, nende kinnitussõlmed ja lisaseadmed;			
Istmete paigaldus ja veoste paigaldamine laadimisel;			
Uksed ja varuväljapääsud: ehitus, mehhanismid, töötamine ja ohutusseadmed;			
Akende ja esiklaasi ehitus ja mehhanismid.			
11.3.2 Tiivad (ATA 57)	1	2	—
Ehitus;			
Kütusepaagid;			
Telik, püloonid, juhtpinnad ja tiiva aerodünaamilist väärtust suurendavad seadised, nende kinnitussõlmed ja lisaseadmed.			
11.3.3 Stabilisaatorid (ATA 55)	1	2	—
Ehitus;			
Juhtpinna kinnitus.			
11.3.4 Juhtpinnad (ATA 55/57)	1	2	—
Ehitus ja kinnitus;			
Tasakaalustamine — mass- ja aerodünaamiline kompensatsioon.			
11.3.5 Gondlid/püloonid (ATA 54)	1	2	—
Ehitus;			
Tulekindlad seinad;			
Mootoriraamid.			
11.4 Kliimaseadmed ja salongi hermetiseerimine (ATA 21)			
11.4.1 Õhu juurdevool	1	2	—
Õhu juurdevoolu allikad, sh mootorist, abijõuseadmest (APU) või maapealsest suruõhutoitest.			

	Tase		
	A	B1.1	B2
11.4.2 <i>Õhu konditsioneerimine</i> Kliimaseadmed; Õhu ja auru regenererimiseadmed; Jaotussüsteemid; Õhuvoolu, temperatuuri ja niiskuse reguleerimissüsteem.	1	3	—
11.4.3 <i>Hermetiseerimine</i> Ülerõhusüsteemid; Juhtimine ja näidikud, sh juht- ja kaitseventiilid; Salongi ülerõhu regulaatorid.	1	3	—
11.4.4 <i>Ohutus- ja hoiatusseadmed</i> Kaitse- ja hoiatusseadmed.	1	3	—
11.5 Mõõdikud ja avioonikasüsteemid			
11.5.1 <i>Mõõdikusüsteemid (ATA 31)</i> Pitot' toru rõhku kasutavad mõõturid: baromeetriline kõrgusmõõtur, õhkkiiruse näitur, vertikaalkiiruse näitur; Güroskoopilised: aviohorisont, güroaviohorisont, kursinäitur, horisontaalasendi näitur, pöörangu- ja libisemisnäitur, pöörangukoordinaator; Kompassid: magnetkompass, distantslugemiga kompass; Kohtumismuruga näitur, varisemisohu signalisatsioonisüsteemid; Teised õhusõidukisüsteemi näituriid.	1	2	—
11.5.2 <i>Avioonikasüsteemid</i> Süsteemi koostamise põhialused ja töö; Automaatne piloteerimine (ATA 22); Sidevahendid (ATA 23); Navigatsioonisüsteemid (ATA 34).	1	1	—
11.6 Elektrisüsteemid (ATA 24) Akumulaatorite paigaldus ja kasutamine; Alalisvoolu genereerimine; Vahelduvvoolu genereerimine; Avariivoolu genereerimine; Pinge reguleerimine; Jaotusvõrk; Vaheldid, muundurid, alaldid; Kaitsmed; Elektritoide pardavälisest vooluallikast/maapealsest toitevõrgust.	1	3	—

	Tase		
	A	B1.1	B2
11.7 Lisavarustus ja sisustus (ATA 25)			
a)	2	2	—
Avariipäästevarustusele esitatavad nõuded; Istmed, rihmad ja turvavööd.			
b)	1	1	—
Salongi planeering; Varustuse paigaldusskeem; Sisustuse paigaldusskeem; Reisijatesalongi meelelahutusseadmed; Lennukikambüüsi paigaldus; Veose käitlemis- ja kinnitamisvarustus; Lennukitrepid.			
11.8 Tulekaitse (ATA 26)	1	3	—
a)			
Tulekahju- ja suitsusignalisatsiooni- ning häiresüsteemid; Tulekustutussüsteemid; Süsteemide testimine.			
b)			
Käsitulekustutusvahendid	1	1	—
11.9 Lennujuhtimisseadmed (ATA 27)	1	3	—
Esmased juhtimisseadmed: kaldtüürid, kõrgustüürid, pöördetüürid, spoilerid; Trimmimine; Toimiva koormuse reguleerimine; Tõstejõudu suurendavad seadised; Tõstejõu vähendamine, pidurdusklapid; Süsteemide kasutamine: käsitsijuhtimissüsteemid, hüdro-, pneumo-, elektri-, elektroonilised juhtimissüsteemid; Kunstlik juhisetunnetus, lengerdussummuti, Machi arvu järgiv trimmer, pöördetüüri piirik, tüüride lukustus; Juhtpindade tasakaalustamine ja seadistus; Varisemisvastane kaitsesüsteem.			

	Tase		
	A	B1.1	B2
11.10 Kütusesüsteemid (ATA 28) Süsteemi üldskeem; Kütusepaagid; Toitesüsteemid; Kütuse väljalaskmine avariolukorras, ventilatsioon ja normaalne kütuse väljalase; Ringtoide ja ülepumpamine; Näiturid ja hoiatussignaalid; Kütuse tankimine ja kütusest tühjendamine; Lennuki pikitasakaalu säilitav automaatika, mis reguleerib kütuse kasutamist.	1	3	—
11.11 Hüdraulikaseadmed (ATA 29) Süsteemi üldskeem; Hüdraulikavedelikud; Hüdropaagid ja -akud; Surve tekitamine: elektriline, mehaaniline, pneumaatiline; Hädasurvestamissüsteem; Surve reguleerimine; Jaotusvõrk; Näiturid ja hoiatussignalisatsiooni süsteemid; Liidesed muude süsteemidega.	1	3	—
11.12 Jäätumise ja vihmavee tõrje (ATA 30) Jää moodustumine, liigitus ja tuvastamine; Jäätumisvastased süsteemid: elektrilised, kuumaõhu- ja vedelikke kasutavad süsteemid; Jäätörjesüsteemid: elektrilised, suruõhu- ja lahuseid kasutavad süsteemid; Vihmavee tõrjevahend; Kollektori ja dreanaži äravoolu soojendamine. Esiklaasipuhasti	1	3	—
11.13 Telik (ATA 32) Ehitus, amortisaatorid; Teliku väljalaske- ja sissetõmbesüsteemid: tavalised ja avariolukorras kasutamiseks; Näiturid ja hoiatussignalisatsioon; Rattad, pidurid, blokeerumisvastased seadised ja automaatne pidurdamine; Rehvid; Teliku juhtimine.	2	3	—

	Tase		
	A	B1.1	B2
<p>11.14 Tuled (ATA 33)</p> <p>Välised: navigatsioonituled, kokkupõrke hoiatustuled, maandumistuled, ruleerimistuled, tuled jäätumise tuvastamiseks öisel lennul;</p> <p>Sisetuled: reisijatesalongi, kabiini, lastiruumi valgustid;</p> <p>Avariituled.</p>	2	3	—
<p>11.15 Hapnikusüsteem (ATA 35)</p> <p>Süsteemi üldskeem: kabiin, reisijatesalong;</p> <p>Hapnikuallikad, hapniku säilitamine, laadimine ja jaotamine;</p> <p>Hapnikuvaru reguleerimine;</p> <p>Näituriid ja hoiatussignaalid;</p>	1	3	—
<p>11.16 Suruõhu/vaakumsüsteem (ATA 36)</p> <p>Süsteemi üldskeem;</p> <p>Toiteallikad: mootor/abijõuseade (APU), kompressoriid, suruõhuballoonid, maapealne suruõhutoide;</p> <p>Rõhu reguleerimine;</p> <p>Rõhu jaotumine;</p> <p>Näituriid ja hoiatussignaalid;</p> <p>Liidesed muude süsteemidega.</p>	1	3	—
<p>11.17 Heitvesi/heitmed (ATA 38)</p> <p>Veevarustussüsteemi paigaldusskeem, toide, jaotamine, hooldus ja tühjendamine;</p> <p>Tualettruumide paigaldusskeem, läbipesu ja hooldus;</p> <p>Korrosioonitõrje.</p>	2	3	—
<p>11.18 Pardapealsed hooldussüsteemid (ATA 45)</p> <p>Hoolduse keskarvutiid;</p> <p>Andmelaadimissüsteemid;</p> <p>Elektrooniline andmevaramu;</p> <p>Trükkimine;</p> <p>Konstruksiooni diagnostika (lubatud piiridesse jäävate rikete jälgimine).</p>	1	2	—

MOODUL 11B. KOLBMOOTORIGA LENNUKITE AERODÜNAAMIKA, EHITUS JA SÜSTEEMID

	Tase		
	A	B1.2	B2
11.1 Lennuteooria			
11.1.1 <i>Lennuki aerodünaamika ja juhtimisseadmed</i>	1	2	—
Lennuki juhtpindade kasutamine ja nende toime:			
— pööramine ümber pikitelje (x): kaldtüürid ja spoilerid,			
— pööramine ümber põiktelje (y): kõrgustüürid, tüürstabilisaatorid, juhitud stabilisaatorid ja partlennukid,			
— pööramine ümber vertikaaltele (Z), pöördetüüri piirkud;			
Lennuki juhtimine elevoonidega, V-kiilu pöörde kõrgustüüridega;			
Tiiva tõstejõudu suurendavad seadised, mittereguleeritavad pilud, eestiivad, tagatiivad, kaldtüürtagatiivad;			
Vajaduse korral õhutakistust suurendavad seadised, spoilerid, tõstejõu hälvitid, pidurdusklapid;			
Tiiva aerodünaamiliste ribide ja tiiva astmelise esiserva toime;			
Õhuvoolu juhtimine tiiva piirkihil: turbulisaatorite, varisemist takistavate abinõude kasutamine või tiiva esiserva mehhaniseerimine;			
Trimmerite, tüürpindu tasakaalustavate kompensatorite ja antikompensatorite, servotrimmerite, vedru- ja masskompensatorite, juhtpindade kaldenurga ja aerodünaamiliste kompensatsioonisektsioonide kasutamine ja toime.			
11.1.2 <i>Lend suurel kiirusel — puudub</i>	—	—	—
11.2 Plaaneri konstruktsioon — Üldised põhimõtted			
a)	2	2	—
Konstruktsiooni tugevusele esitatavad lennukõlblikkusnõuded;			
Konstruktsioonelementide liigitus, esma-, teise- ja kolmandajärgulised.			
Veakindlus, ohutu kasutusiga, lubatavad kahjustused;			
Piirkondlikud ja paiksed materjalikontrolli seadmed;			
Mehaaniline pingeline (deformatsioonid, pained, surved, lõiked, väänded, tõmme, ringpinge, väsimus);			
Drenaaz ja ventilatsioon;			
Süsteemide paigaldamise nõuded;			
Piksekaitse nõuded.			
Õhusõiduki sidumine			

	Tase		
	A	B1.2	B2
b)	1	2	—
Järgmise ehitus: kandva väliskattega kere, pikiliistud, pikitalad, vaheseinad, raamid, tugevdused, toed, kinnitussõlmed, põiktalad, põrandad, jäikus- ja tugevduselemendid, väliskatte kinnitusviisid, korrosioonitõrje, tiiva, sabaosa ja mootori kinnitussõlmed ning lisaseadmed;			
Konstruksiooni koostevõtted: neetimine, keermesliited, liimimine;			
Pinnakaitseviisid: nt kroomimine, anodeerimine, värvkatted;			
Pindade puhastamine;			
Plaani sümmeetria: joondamisviisid ja sümmeetrilise kontrollimine.			
11.3 Õhusõiduki konstruktsioon — lennukid			
11.3.1 <i>Lennukikere (ATA 52/53/56)</i>	1	2	—
Kere ehitus ja selle hermetiseerimine;			
Tiib, stabilisaator, püloon ja telik, nende kinnitussõlmed ja lisaseadmed;			
Istmete paigaldamine;			
Uksed ja varuväljapääsud: ehitus ja kasutamine;			
Akende ja tuuleklaasi kinnitamine.			
11.3.2 <i>Tiivad (ATA 57)</i>	1	2	—
Ehitus;			
Kütusepaagid;			
Telik, püloonid, juhtpinnad ja tiiva aerodünaamilist väärtust suurendavad seadised, nende kinnitussõlmed ja lisaseadmed.			
11.3.3 <i>Stabilisaatorid (ATA 55)</i>	1	2	—
Ehitus;			
Juhtpinna kinnitus.			
11.3.4 <i>Juhtpinnad (ATA 55/57)</i>	1	2	—
Ehitus ja kinnitus;			
Tasakaalustamine — mass- ja aerodünaamiline kompensatsioon.			
11.3.5 <i>Gondlid/püloonid (ATA 54)</i>			
a)	1	2	—
Gondlid/püloonid:			
— ehitus,			
— tulekindlad seinad,			
— mootoriraamid.			

	Tase		
	A	B1.2	B2
<p>11.4 Kliimaseadmed ja salongi hermetiseerimine (ATA 21)</p> <p>Ülerõhu- ja õhu konditsioneerimise süsteemid; Salongirõhu regulaatorid ning kaitse- ja hoiatusseadmed.</p>	1	3	—
<p>11.5 Mõõdikud ja avioonikasüsteemid</p>			
<p>11.5.1 Mõõdikusüsteemid (ATA 31)</p> <p>Pitot' toru rõhku kasutavad mõõturid: baromeetriline kõrgusmõõtur, õhkkiiruse näitur, vertikaalkiiruse näitur;</p> <p>Güroskoopilised: aviohorisont, güroaviohorisont, kursinäitur, horisontaalasendi näitur, pöörangu- ja libisemisnäitur, pöörangukoordinaator;</p> <p>Kompassid: magnetkompass, distantslugemiga kompass;</p> <p>Kohtumisnurga näitur, varisemisohu signalisatsioonisüsteemid.</p> <p>Teised õhusõidukisüsteemi näitured.</p>	1	2	—
<p>11.5.2 Avioonikasüsteemid</p> <p>Süsteemi koostamise põhialused ja töö:</p> <p>— automaatne piloteerimine (ATA 22),</p> <p>— sidevahendid (ATA 23),</p> <p>— navigatsioonisüsteemid (ATA 34).</p>	1	1	—
<p>11.6 Elektrisüsteemid (ATA 24)</p> <p>Akumulaatorite paigaldus ja kasutamine;</p> <p>Alalisvoolu genereerimine;</p> <p>Pinge reguleerimine;</p> <p>Jaotusvõrk;</p> <p>Kaitsmed;</p> <p>Vaheldid, muundurid.</p>	1	3	—
<p>11.7 Lisavarustus ja sisustus (ATA 25)</p>			
<p>a)</p> <p>Avariipäästevarustusele esitatavad nõuded;</p> <p>Istmed, rihmad ja turvavööd.</p>	2	2	—
<p>b)</p> <p>Salongi planeering;</p> <p>Varustuse paigaldusskeem;</p> <p>Sisustuse paigaldusskeem (2. tase);</p> <p>Reisijatesalongi meelelahutusseadmed;</p> <p>Lennukikambüüsi paigaldus;</p> <p>Veose käitlemis- ja kinnitamisvarustus;</p> <p>Lennukitrepid.</p>	1	1	—

	Tase		
	A	B1.2	B2
11.8 Tulekaitse (ATA 26)			
a)	1	3	—
Tulekustutussüsteemid;			
Tulekahju- ja suitsusignalisatsiooni- ning häiresüsteemid;			
Süsteemide testimine.			
b)	1	3	—
Käsitulekustutusvahendid.			
11.9 Lennujuhtimisseadmed (ATA 27)	1	3	—
Esmased juhtimisseadmed: kaldtüürid, kõrgustüürid, pöördetüürid;			
Trimmerid;			
Tõstejõudu suurendavad seadised;			
Süsteemide kasutamine: manuaalne;			
Tüüride lukustus;			
Juhtpindade tasakaalustamine ja seadistus;			
Varisemisvastane hoiatussüsteem.			
11.10 Kütusesüsteemid (ATA 28)	1	3	—
Süsteemi üldskeem;			
Kütusepaagid;			
Toitesüsteemid;			
Ringtoide ja ülepumpamine;			
Näiturid ja hoiatussignaalid;			
Kütuse tankimine ja kütusest tühjendamine.			
11.11 Hüdraulikaseadmed (ATA 29)	1	3	—
Süsteemi üldskeem;			
Hüdraulikavedelikud;			
Hüdropaagid ja -akud;			
Surve tekitamine: elektriline, mehaaniline;			
Surve reguleerimine;			
Jaotusvõrk;			
Näiturid ja hoiatussignalisatsiooni süsteemid.			

	Tase		
	A	B1.2	B2
<p>11.12 Jäätumise ja vihmavee tõrje (ATA 30)</p> <p>Jää moodustumine, liigitus ja tuvastamine;</p> <p>Jäätõrjesüsteemid: elektrilised, suruõhu- ja lahuseid kasutatavad süsteemid;</p> <p>Kollektori ja drenaaži äravoolu soojendamine;</p> <p>Esiklaasipuhasti.</p>	1	3	—
<p>11.13 Telik (ATA 32)</p> <p>Ehitus, amortisaatorid;</p> <p>Teliku väljalaske- ja sissetõmbesüsteemid: tavalised ja avariolukorras kasutamiseks;</p> <p>Näiturid ja hoiatussignalisatsioon;</p> <p>Rattad, pidurid, blokeerumistõrjed seadised ja automaatne pidurdamine;</p> <p>Rehvid;</p> <p>Teliku juhtimine.</p>	2	3	—
<p>11.14 Tuled (ATA 33)</p> <p>Välised: navigatsioonituled, kokkupõrke hoiatustuled, maandumistuled, ruleerimistuled, tuled jäätumise tuvastamiseks öisel lennul;</p> <p>Sisetuled: reisijatesalongi, kabiini, lastiruumi valgustid;</p> <p>Avariituled.</p>	2	2	—
<p>11.15 Hapnikusüsteem (ATA 35)</p> <p>Süsteemi üldskeem: kabiin, reisijatesalong;</p> <p>Hapnikuallikad, hapniku säilitamine, laadimine ja jaotamine;</p> <p>Hapnikuvaru reguleerimine;</p> <p>Näiturid ja hoiatussignaalid;</p>	1	3	—
<p>11.16 Suruõhu/vaakumsüsteem (ATA 36)</p> <p>Süsteemi üldskeem;</p> <p>Toiteallikad: mootor/abijõuseade (APU), kompressorid, suruõhuballoonid, maapealne suruõhutoide;</p> <p>Rõhu reguleerimine;</p> <p>Rõhu jaotumine;</p> <p>Näiturid ja hoiatussignaalid;</p> <p>Liidesed muude süsteemidega.</p>	1	3	—

	Tase		
	A	B1.2	B2
11.17 Veesüsteem ja heitveesüsteem (ATA 38) Veevarustussüsteemi paigalduskeem, toide, jaotamine, hooldus ja tühjendamine; Tualettruumide paigalduskeem, läbipesu ja hooldus; Korrosioonitõrje.	2	3	—

MOODUL 12. HELIKOPTERITE AERODÜNAAMIKA, EHITUS JA SÜSTEEMID

	Tase		
	A3 A4	B1.3 B1.4	B2
12.1 Lennuteooria — kopteri kandetiiviku aerodünaamika Mõisted; Güroskoopilise pretsessiooni mõju; Pöördemomendi tasakaalustamine ja pöördumine ümber püsttelje; Tõstejõu ebasümmeetrilisus, õhuvoolu rebenemine tiivikulabade otstel; Tendents kulgliikumisele ja selle korrigeerimine; Coriolise jõud ja selle kompenseerimine; Keerisrõngarežiim, võimsuse seade mootori juhtkangiga, kandetiiviku üleliigne sammuseade; Autorotatsioon; Maapinna läheduse mõju.	1	2	—
12.2 Lennujuhtimissüsteemid Tiivikulabade kaldenurga tsükliline muutmine; Tiivikulabade kaldenurga samaaegne muutmine; Kallutusmehhanism; Pööramine ümber püsttelje: pöördemomendi tasakaalustamine, sabatiivik, sabapoomist väljuv suruõhk; Kandetiiviku rumm: ehitus ja kasutusomadused; Tiivikulabade võnkesummutid: töötamine ja ehitus; Tiivikulabad: kandetiiviku ja sabatiiviku labade ehitus ja kinnitussõlmed; Trimmimine, liikumatult kinnitatud ja seadistatava asetusnurgaga stabilisaatorid; Süsteemide kasutamine: käsitsijuhtimissüsteemid, hüdro-, elektri-, elektroonilised juhtimissüsteemid; Kunstlik juhisetunnetus; Juhtpindade tasakaalustamine ja seadistus.	2	3	—

	Tase		
	A3 A4	B1.3 B1.4	B2
<p>12.3 Kandetiiviku labade asendi seadistamine ja vibratsiooni tekkepõhjuste selgitamine</p> <p>Kandetiiviku labade joondamine;</p> <p>Kandetiiviku ja sabatiiviku labade asendi seadistamine;</p> <p>Staatiline ja dünaamiline tasakaalustamine;</p> <p>Vibratsiooni liigid, vibratsiooni vähendavad meetodid;</p> <p>Maapinnaresonants.</p>	1	3	—
<p>12.4 Jõuilekanded</p> <p>Reduktorid, kande- ja sabatiivikud;</p> <p>Sidurid, vabakäigumuhvid ja kandetiiviku pidur.</p>	1	3	—
<p>12.5 Plaaneri konstruktsioon</p> <p>a)</p> <p>Konstruktsiooni tugevusele esitatavad lennukõlblikkusnõuded;</p> <p>Konstruktsioonielementide liigitus, esma-, teise- ja kolmandajärgulised.</p> <p>Vaekindlus, ohutu kasutusiga, lubatavad kahjustused;</p> <p>Piirkondlikud ja paiksed materjalikontrolli seadmed;</p> <p>Mehaaniline pinge (deformatsioonid, pained, surved, löiked, väänded, tõmme, ringpinge, väsimus);</p> <p>Drenaaž ja ventilatsioon;</p> <p>Süsteemide paigaldamise nõuded;</p> <p>Piksekaitseenõuded.</p>	2	2	—
<p>b)</p> <p>Järgmise ehituse viisid: kandva väliskattega kere, ribad, pikiliistud, pikitalad, vaheseinad, raamid, tugevdused, toed, kinnitussõlmed, põiktalad, põrandad, jäikus- ja tugevduselemendid, väliskatte kinnitusviisid, korrosioonitõrje;</p> <p>Püloon, stabilisaator ja telik, nende kinnitussõlmed ja lisaseadmed;</p> <p>Istmete paigaldamine;</p> <p>Uksed: ehitus, mehhanismid, töötamine ja ohutusseadmed;</p> <p>Akende ja esiklaasi ehitus;</p> <p>Kütusepaagid;</p> <p>Tulekindlad seinad;</p> <p>Mootoriraamid;</p> <p>Konstruktsiooni koostevõtted: neetimine, keermesliited, liimimine;</p>	1	2	—

	Tase		
	A3 A4	B1.3 B1.4	B2
Pinnakaitseviisid: nt kroomimine, anodeerimine, värvkat- ted;			
Pindade puhastamine.			
Plaaneri sümmeetria: joondamisviisid ja sümmeetrilisuse kontrollimine.			
12.6 Kliimaseadmed (ATA 21)			
12.6.1 <i>Õhu juurdevool</i>	1	2	—
Suruõhuallikad, sh mootorist lähtuv suruõhk või maa- pealne suruõhutoide.			
12.6.2 <i>Õhu konditsioneerimine</i>	1	3	—
Kliimaseadmed;			
Jaotussüsteemid;			
Õhuvoolu ja temperatuuri reguleerimissüsteemid;			
Kaitse- ja hoiatusseadmed.			
12.7 Mõõdikud ja avioonikasüsteemid			
12.7.1 <i>Mõõdikusüsteemid (ATA 31)</i>	1	2	—
Pitot' toru rõhke kasutavad mõõdikud: baromeetriline kõr- gusmõõtur, õhkkiiruse näitur, vertikaalkiiruse näitur;			
Güroskoopilised: aviohorisont, güroaviohorisont, kursinäi- tur, horisontaalasendi näitur, pöörangu- ja libisemisnäitur, pöörangukoordinaator;			
Kompassid: magnetkompass, distantslugemiga kompass;			
Vibratsioonitaseme mõõtesüsteemid — HUMS;			
Teised õhusõidukisüsteemi näituriid.			
12.7.2 <i>Avioonikasüsteemid</i>	1	1	—
Süsteemi koostamise põhialused ja rakendamine:			
Automaatne piloteerimine (ATA 22);			
Sidevahendid (ATA 23);			
Navigatsioonisüsteemid (ATA 34).			
12.8 Elektrisüsteemid (ATA 24)	1	3	—
Akumulaatorite paigaldus ja kasutamine;			
Alalisvoolu genereerimine, vahelduvvoolu genereerimine;			
Avariivoolu genereerimine;			
Pinge reguleerimine, kaitsmed;			
Jaotusvõrk;			
Vaheldid, muundurid, alaldid;			
Elektritoide pardavälisest vooluallikast/maapealsest toite- võrgust.			
12.9 Lisavarustus ja sisustus (ATA 25)			
a)	2	2	—
Avariipäästevarustusele esitatavad nõuded;			

	Tase		
	A3 A4	B1.3 B1.4	B2
Istmed, rihmad ja turvavööd; Töstesüsteemid.			
b)	1	1	—
Hädaolukorras kasutatavad ujuvahendid; Siseruumide planeering, veose kinnitamine; Varustuse paigaldusskeem; Salongi sisustuse paigaldusskeem;			
12.10 Tulekaitse (ATA 26)	1	3	—
Tulekahju- ja suitsusignalisatsiooni- ning häiresüsteemid; Tulekustutussüsteemid; Süsteemide testimine.			
12.11 Kütusesüsteemid (ATA 28)	1	3	—
Süsteemi üldskeem; Kütusepaagid; Toitesüsteemid; Kütuse väljalaskmine avariolukorras, ventilatsioon ja normaalne kütuse väljalase; Ringtoide ja ülepumpamine; Näiturid ja hoiatussignaalid; Kütuse tankimine ja kütusest tühjendamine.			
12.12 Hüdraulikaseadmed (ATA 29)	1	3	—
Süsteemi üldskeem; Hüdraulikavedelikud; Hüdropaagid ja -akud; Surve tekitamine: elektriline, mehaaniline, pneumaatiline; Hädasurveamissüsteem; Surve reguleerimine; Jaotusvõrk; Näiturid ja hoiatussignalisatsiooni süsteemid; Liidesed muude süsteemidega.			

	Tase		
	A3 A4	B1.3 B1.4	B2
<p>12.13 Jäätumise ja vihmavee tõrje (ATA 30)</p> <p>Jää moodustumine, liigitus ja tuvastamine;</p> <p>Jäätumisvastased ja jäätörjesüsteemid: elektrilised, kuumaho- ja vedelikke kasutavad süsteemid;</p> <p>Vihmavee tõrje ja eemaldamine;</p> <p>Kollektori ja drenaazi äravoolu soojendamine.</p>	1	3	—
<p>12.14 Telik (ATA 32)</p> <p>Ehitus, amortisaatorid;</p> <p>Teliku väljalaske- ja sissetõmbesüsteemid: tavalised ja avariolukorras kasutamiseks;</p> <p>Näituriid ja hoiatussignaalsüsteemid;</p> <p>Rattad, rehvid, pidurid;</p> <p>Teliku juhtimine;</p> <p>Suusad, ujukid.</p>	2	3	—
<p>12.15 Tuled (ATA 33)</p> <p>Välised: navigatsioonituled, maandumistuled, ruleerimistuled, tuled jäätumise tuvastamiseks öisel lennul;</p> <p>Sisetuled: reisijatesalongi, kabiini, lastiruumi valgustid;</p> <p>Avariituled.</p>	2	3	—
<p>12.16 Suruõhu/vaakumsüsteem (ATA 36)</p> <p>Süsteemi üldskeem;</p> <p>Toiteallikad: mootor, kompressorid, suruõhuballoonid, maapealne suruõhutoide;</p> <p>Rõhu reguleerimine;</p> <p>Rõhu jaotumine;</p> <p>Näituriid ja hoiatussignaalid;</p>	1	3	—

MOODUL 13. ÕHUSÕIDUKITE AERODÜNAAMIKA, EHITUS JA SÜSTEEMID

	Tase		
	A	B1	B2
<p>13.1 Lennuteooria</p> <p>a) <i>Lennuki aerodünaamika ja juhtimisseadmed</i></p> <p>Lennuki juhtpindade kasutamine ja nende toime:</p> <ul style="list-style-type: none"> — pööramine ümber pikitelje (x): kaldtüürid ja spoilerid, — pööramine ümber põiktelje (y): kõrgustüürid, tüürstabilisaatorid, juhitud stabilisaatorid ja partlennukid, — pööramine ümber vertikaaltelje (Z), pöördetüüri piirkud; 	—	—	1

	Tase		
	A	B1	B2
Lennuki juhtimine elevoonidega, V-kiilu pöörde kõrgustüüridega;			
Tõste jõudu suurendavad seadised: pilud, eestiivad, tagatiivad;			
Vajaduse korral õhutakistust suurendavad seadised: spoilerid, tõstejõu hälvitid, pidurdusklapid;			
Trimmerite, servotrimmerite ja juhtpindade erisuguste asendite kasutamine ning nende toime.			
b) <i>Lendamise suurtel kiirustel</i>	—	—	1
Lend helikiirusel, lend eelhelikiirusel, lend helikiirusele lähedasel kiirusel, lend ülehelikiirusel,			
Machi arv, kriitiline Machi arv;			
c) <i>Kopteri kandetiiviku aerodünaamika</i>	—	—	1
Mõisted;			
Tiivikulabade kaldenurga tsükliline ja samaaegne muutmine, pöördemomenti tasakaalustavad juhtseadmed, nende kasutamine ja mõju.			
13.2 Konstruksioon — üldised põhimõtted			
a)	—	—	1
Konstruksiooni põhimõtted.			
b)	—	—	2
Piirkondlikud ja paiksed materjalikontrolli seadmed;			
Elektriline potentsiaaliühendus;			
Piksekaitsenõuded.			
13.3 Lend automaatse juhtimisega (ATA 22)	—	—	3
Automaatse lennu juhtimise põhialused, sh selle põhimõtted ja kasutatavad mõisted;			
Käusignaalide töötlemine;			
Juhtimisrežiimid: pööramine ümber piki-, põik- ja püsttelje ning vastavad juhtimiskanaliid;			
Lengerdussummutid;			
Kopteri lennupüsivust suurendavad süsteemid;			
Automaatne trimmimine;			

	Tase		
	A	B1	B2
Autopiloodi seostatus navigatsiooniseadmetega;			
Mootori veojõu reguleerimise automaatsüsteemid.			
Automaatsed maandumissüsteemid: põhimõtted ja liigitus, töörežiimid, lähenemine, lauglemisnurk, maandumine, kordusringile minek, jälgimissüsteemid ja avariolukorrad.			
13.4 Side- ja navigatsioonisüsteemid (ATA 23/34)	—	—	3
Raadiolainete levimise põhimõtted, antennid, ülekandeliinid, sidepidamine, raadiovastuvõtja ja -saatja;			
Järgmiste süsteemide tööpõhimõtted:			
— ülikõrgsagedusside (VHF),			
— kõrgsagedusside (HF),			
— kuuldeside,			
— hädaolukorra saatemajakad,			
— kabiini helisalvestusseadmed,			
— ülikõrgsagedusala ringsuunaline raadioseade (VOR),			
— automaatpeilimisseadmed (ADF),			
— instrumentaalmaandumissüsteem (ILS),			
— mikrolaine-maandumissüsteem (MLS),			
— piloteerimisnäiturite süsteemid; — kauguse mõõtmise seadmed (DME),			
— ülimaldalsagedusala ja hüperboolne raadionavigatsioon (VLF/Omega),			
— Doppler-navigatsioon,			
— piirkondlik navigatsioon, piirkondlikud navigatsioonisüsteemid (RNAV),			
— lennujuhtimissüsteemid (FMS),			
— globaalne asukohamäärangu süsteem (GPS), globaalne satelliitnavigatsioonisüsteem (GNSS),			
— inertsiooniline navigatsioonisüsteem (INS),			
— lennuliikluse seireradari transponder, sekundaarseireradar (SSR),			
— liiklusohust hoiatamise ja kokkupõrke vältimise süsteem (TCAS),			
— ilmavaatlusradar,			
— raadiokõrgusmõõtur,			
— side- ja teatesüsteem (ARINC).			
13.5 Elektrisüsteemid (ATA 24)	—	—	3
Akumulaatorite paigaldus ja kasutamine;			
Alalisvoolu genereerimine;			
Vahelduvvoolu genereerimine;			
Avariivoolu genereerimine;			

	Tase		
	A	B1	B2
Pinge reguleerimine;			
Jaotusvõrk;			
Vaheldid, muundurid, alaldid;			
Kaitsmed;			
Elektritoide pardavälisest vooluallikast/maapealsest toitevõrgust.			
13.6 Lisavarustus ja sisustus (ATA 25)	—	—	3
Elektroonilistele ohutusseadmetele esitatavad nõuded;			
Reisijatesalongi meelelahutusseadmed.			
Lennujuhtimisseadmed (ATA 27)			
a)	—	—	1
Esmased juhtimisseadmed: kaldtüürid, kõrgustüürid, pöördetüürid, spoilerid;			
Trimmimine;			
Toimiva koormuse reguleerimine;			
Tõstejõudu suurendavad seadised;			
Tõstejõu vähendamine, pidurdusklapid;			
Süsteemide kasutamine: käsitsijuhtimis-, hüdro-, pneumojuhtimissüsteemid;			
Kunstlik juhisetunnetus, lengerdussummuti, Machi arvu järgiv trimmer, pöördetüüri pürik, tüüride lukustus;			
Varisemisvastased kaitsesüsteemid.			
b)	—	—	2
Süsteemide kasutamine: elektrilised, elektroonilised.			
13.8 Mõõdikusüsteemid (ATA 31)	—	—	2
Liigitus;			
Atmosfäär;			
Mõisted;			
Rõhku mõõtvad seadmed ja süsteemid;			
Pitot' toru rõhke kasutavad mõõturid;			
Baromeetrilised kõrgusmõõturid;			
Vertikaalkiiruse näituriid;			
Õhkkiiruse näituriid;			
Mahhmeetrid;			
Lennukõrguse näituriid/häiresüsteemid;			
Lennuparameetrite arvutiid;			
Mõõdikute suruõhusüsteemid;			
Otselugemiga manomeetrid ja termomeetrid;			
Temperatuurinäidikusüsteemid;			
Kütusehulga näidikusüsteemid;			

	Tase		
	A	B1	B2
Güroskoopiliste näidikute tööpõhimõtted;			
Aviohorisondid;			
Libisemisnäituriid;			
Güroaviohorisondid;			
Maapinna läheduse hoiatussüsteemid			
Kompassid;			
Lennuparameetrite salvestussüsteemid;			
Elektrooniliste lennujuhtimismõõdikute süsteemid;			
Mõõdikute hoiatussüsteemid, sh põhilised hoiatussüsteemid ja kesksed hoiatussignaalide paneelid;			
Varisemisohu signalisatsioonisüsteemid ja kohtumisnurga näituriid;			
Vibratsioonimõõturid ja -näituriid.			
13.9 Tuled (ATA 33)	—	—	3
Välised: navigatsioonituled, maandumistuled, ruleerimistuled, tuled jäätumise tuvastamiseks öisel lennul;			
Sisetuled: reisijatesalongi, kabiini, lastiruumi valgustid;			
Avariituled.			
13.10 Pardapealsed hooldussüsteemid (ATA 45)	—	—	2
Hoolduse keskarvutiid;			
Andmelaadimissüsteemid;			
Elektrooniline andmevaramu;			
Trükkimine;			
Konstruksiooni diagnostika (lubatud piiridesse jäävate rikete jälgimine).			

MOODUL 14. JÕUSEADMED

	Tase		
	A	B1	B2
14.1 Turbiinmootoriid			
a)	—	—	1
Turboreaktiivmootorite, kahekontuuriliste turboreaktiivmootorite, ajamturbiinmootorite ja turbopropellerimootorite põhimõtteline ehitus ja töötamine.			
b)	—	—	2
Mootorite elektroonilised juhtimis- ja kütusedoseerimissüsteemid (FADEC);			

	Tase		
	A	B1	B2
14.2 Mootori näidiküsteemid	—	—	2
Väljalaskegaaside temperatuuri/turbiiniastmete vahelise temperatuuri mõõtmisüsteemid;			
Mootori pöörlemisagedus;			
Mootori veojõu esitamine: mootori surveastme, mootoriturbiini väljalaskerõhu või reaktiivdüüsirõhu mõõtmisüsteemid;			
Õlirõhk ja -temperatuur;			
Kütuserõhk, -temperatuur ja voolamiskiirus;			
Kollektorirõhk;			
Mootori pöördemoment;			
Propelleri pöörlemisagedus.			

MOODUL 15. GAASITURBIINMOOTOR

	Tase		
	A	B1	B2
15.1 Põhimõisted	1	2	—
Potentsiaalne energia, kineetiline energia, Newtoni liikumisseadused, Braytoni tsükkel;			
Jõu, töö, võimsuse, energia, kiiruse ja kiirenduse vahelised seosed;			
Turboreaktiivmootorite, kahekontuuriliste turboreaktiivmootorite, ajamturbiinmootorite ja turbopropellerimootorite põhimõtteline ehitus ja töötamine.			
15.2 Mootori jõudlus	—	2	—
Kogu veojõud, kasulik (neto) veojõud, ahendatud reaktiivdüüsi veojõud, veojõu jaotus, summaarne veojõud, veojõud hobujõududes, mootori võllile taandatud võimsus hobujõududes, kütuse erikulu;			
Mootorite kasutegurid;			
Põhikontuuri ja väliskontuuri õhuvoolude suhe ning mootori surveaste;			
Gaasivoolu rõhk, temperatuur ja kiirus;			
Mootori nimiaandmed, staatiline veojõud, kiiruse, kõrguse ja kõrge õhutemperatuuri mõju, nimiaandmed rõhtlennul, piirangud.			

	Tase		
	A	B1	B2
<p>15.3 Sisselase</p> <p>Kompressori sisselasked;</p> <p>Sisselaske mitmesuguste konfiguratsioonide mõju;</p> <p>Jäävastased seadised.</p>	2	2	—
<p>15.4 Kompressorid</p> <p>Aksiaal- ja tsentrifugaalkompressor;</p> <p>Ehitus, tööpõhimõte ja kasutamine;</p> <p>Labade tasakaalustamine;</p> <p>Tööpõhimõte;</p> <p>Kompressori seiskumise ja pompaaži põhjused ja tagajärjed;</p> <p>Õhuvoolu juhtimise meetodid: suruõhu väljalaskeklapid, õhukoguri reguleeritavad suundlabad, reguleeritavad ja pöörduvad staatorilabad.</p> <p>Surveaste.</p>	1	2	—
<p>15.5 Põlemiskamber</p> <p>Ehitus ja tööpõhimõte.</p>	1	2	—
<p>15.6 Turbiin</p> <p>Mitmesuguste turbiinilabade toime ja omadused;</p> <p>Turbiinilabade kinnitus;</p> <p>Düüsisuunurid;</p> <p>Turbiinilabade pingete ja roome põhjused ning tagajärjed.</p>	2	2	—
<p>15.7 Väljalase</p> <p>Ehitus ja tööpõhimõte;</p> <p>Ahenevad, laienevad ning reguleeritavad reaktiivdüüsid;</p> <p>Mootori müra vähendamine;</p> <p>Väljalaskegaaside reversseerimine.</p>	1	2	—
<p>15.8 Laagrid ja tihendid</p> <p>Ehitus ja tööpõhimõte.</p>	—	2	—
<p>15.9 Määrdeained ja kütused</p> <p>Omadused ja kirjeldus;</p> <p>Kütuselisandid;</p> <p>Ohutusnõuded.</p>	1	2	—

	Tase		
	A	B1	B2
<p>15.10 Määrimissüsteemid</p> <p>Süsteemi tööpõhimõte/ehitus ja sõlmed.</p>	1	2	—
<p>15.11 Toitesüsteemid</p> <p>Mootorite elektrooniliste juhtimis- ja kütusedoseerimissüsteemide (FADEC) tööpõhimõte;</p> <p>Süsteemi ehitus ja sõlmed.</p>	1	2	—
<p>15.12 Õhujuhtimissüsteemid</p> <p>Mootorist lähtuva suruõhu jaotamise ja jäätõrje süsteemid, sh sisejahutus, hermetiseerimine ja ventileerimine.</p>	1	2	—
<p>15.13 Käivitus- ja süütesüsteemid</p> <p>Mootori käivitussüsteemide töötamine ja selle seadmed;</p> <p>Süütesüsteemid ja selle seadmed;</p> <p>Ohutusnõuded hooldamisel.</p>	1	2	—
<p>15.14 Mootori näidikusüsteemid</p> <p>Väljalaskegaaside temperatuur/turbiinastmete vaheline temperatuur;</p> <p>Mootori veojõu esitamine: mootori surveastme, mootoriturbiini väljalaskerõhu või reaktiivdүүsirõhu mõõtmisüsteemid;</p> <p>Õlirõhk ja -temperatuur;</p> <p>Kütuserõhk ja voolamiskiirus;</p> <p>Mootori pöörlemisagedus;</p> <p>Vibratsiooni mõõtmine ja -näituriid;</p> <p>Pöördemoment;</p> <p>Võimsus.</p>	1	2	—
<p>15.15 Forsseerimissüsteemid</p> <p>Tööpõhimõte ja kasutamine;</p> <p>Vee ja vesimetanoolise segu sissepritse;</p> <p>Forsseerimiskambri süsteemid.</p>	—	1	—
<p>15.16 Turbopropeller mootorid</p> <p>Vabaturbiin- ja mehhaanilise ülekandega turbini mootorid;</p> <p>Aeglustusülekanded (reduktorid);</p> <p>Mootori ja propelleri integreeritud juhtimissüsteem;</p> <p>Ülekiiruskaitse ohutusseadmed.</p>	1	2	—

	Tase		
	A	B1	B2
<p>15.17 Ajamurbiinmootorid</p> <p>Põhimõtteline ehitus, ajamisüsteemid, reduktorid, sidurid, juhtimisüsteemid.</p>	1	2	—
<p>15.18 Abijõuseadmed</p> <p>Otstarve, tööpõhimõte, kaitsesüsteemid.</p>	1	2	—
<p>15.19 Jõuseadme paigaldus</p> <p>Tulekindlate tōkete, mootorikatete, mürasummutuspaneelide, mootoriraamide, vibratsioone summutavate mootoriraamide, voolikute, torude, toitekanalite, liitmike, kaabli-kimpude, juhtimistrosside ja -varraste, tõstepunktide ja tühjendustorustike paigutus.</p>	1	2	—
<p>15.20 Tulekaitsesüsteemid</p> <p>Tulekahju tuvastus- ja kustutussüsteemide tööpõhimõte.</p>	1	2	—
<p>15.21 Mootori jälgimine ja maapealne käitamine</p> <p>Mootori käivitamine ja maapealne käitamine;</p> <p>Mootori väljundvõimsuse ja parameetrite tõlgendamine;</p> <p>Suundumuste jälgimine (sh õli- ja vibratsioonianalüüs jälgimine, endoskoopia);</p> <p>Mootori ja selle sõlmede vastavuse kontrollimine mootori valmistaja poolt ettenähtud kriteeriumitele, tolerantsidele ja andmetele;</p> <p>Kompressori pesemine/puhastamine;</p> <p>Võõrkehakahjustused.</p>	1	3	—
<p>15.22 Mootori ladustamine ja konserveerimine</p> <p>Mootori ja lisaseadmete/süsteemide konserveerimine ning uuesti kasutuselevõtmine.</p>	—	2	—

MOODUL 16. KOLBMOOTOR

	Tase		
	A	B1	B2
<p>16.1 Põhimõisted</p> <p>Mehaaniline, termiline ja mahuline kasutegur;</p> <p>Tööpõhimõtted — kahetaktiline, neljaktaktiline, otomootor, diiselmootor;</p> <p>Kolvikäik ja surveaste;</p> <p>Mootori silindrite asetusskeem ja tööjärjekord.</p>	1	2	—
<p>16.2 Mootori jõudlus</p> <p>Võimsuse arvutamine ja mõõtmine;</p> <p>Mootori võimsust mõjutavad tegurid;</p> <p>Segud, lahjad segud, eelsüüde.</p>	1	2	—

	Tase		
	A	B1	B2
16.3 Mootori ehitus	1	2	—
Karter, väntvõll, nukkvõllid, õlivannid; Abiseadmete ajami ülekanne; Silindrite ja kolbide koostud; Kepsud, sisselaske- ja väljalaskekollektor; Klapimehhanism; Propelleri aeglustusreduktorid.			
16.4 Mootori toitesüsteemid			
16.4.1 Karburaatorid	1	2	—
Tüübid, ehitus ja tööpõhimõte; Jäätumine ja soojendamine.			
16.4.2 Kütuse sissepritsesüsteemid	1	2	—
Tüübid, ehitus ja tööpõhimõte.			
16.4.3 Elektroonilised juhtimisseadmed	1	2	—
Mootorite elektrooniliste juhtimis- ja kütusedoseerimissüsteemide (FADEC) tööpõhimõte; Süsteemi ehitus ja sõlmed.			
16.5 Käivitus- ja süütesüsteemid	1	2	—
Käivitussüsteemid, eelsoojendussüsteemid; Magneetosüüde, ehitus ja tööpõhimõte; Süütejuhtmed, süüteküünlad; Madalpinge- ja kõrgepingesüsteemid.			
16.6 Sisselaske-, väljalaske- ja jahutussüsteemid	1	2	—
Sisselaskesüsteemide, sh reguleeritavate sisselaskesüsteemide ehitus ja tööpõhimõte; Väljalaskesüsteemid ja mootori (nii õhk- kui ka vesi)jahutussüsteemid.			
16.7 Ülelaadimine ja turboülelaadimine	1	2	—
Ülelaadimise põhimõte ja eesmärk ning selle mõju mootoriparameetritele; Ülelaadimis-/turboülelaadimissüsteemide ehitus ja tööpõhimõte; Ülelaadimissüsteemide mõisted; Juhtimissüsteemid; Süsteemi kaitsmine.			

	Tase		
	A	B1	B2
16.8 Määrdeained ja kütused Omadused ja kirjeldus; Kütuselisandid; Ohutusnõuded.	1	2	—
16.9 Määrimissüsteemid Süsteemi tööpõhimõte/ehitus ja sõlmed.	1	2	—
16.10 Mootori näidikusüsteemid Mootori pöörlemissagedus; Plokikaane temperatuur; Jahutusvedeliku temperatuur; Õlirõhk ja -temperatuur; Väljalaskegaaside temperatuur; Kütuse rõhk ja voolamiskiirus; Kollektorirõhk.	1	2	—
16.11 Jõuseadme paigaldus Tulekindlate tōkete, mootorikatete, mürasummutuspaneelide, mootoriraamide, vibratsioone summutavate mootoriraamide, voolikute, torude, toitekanalite, liitmike, kaabli-kimpude, juhtimistrosside ja -varraste, tōstepunktide ja tühjendustorustike paigutus.	1	2	—
16.12 Mootori jälgimine ja maapealne käitamine Mootori käivitamine ja maapealne käitamine; Mootori väljundvõimsuse ja parameetrite tõlgendamine; Mootori ja selle sõlmede vastavuse kontrollimine mootori valmistaja poolt ettenähtud kriteeriumitele, tolerantsidele ja andmetele.	1	3	—
16.13 Mootori ladustamine ja konserveerimine Mootori ja lisaseadmete/süsteemide konserveerimine ning uuesti kasutuselevõtmine.	—	2	—

MOODUL 17. PROPELLER

	Tase		
	A	B1	B2
17.1 Põhimõisted Propelleri laba osade teooria; Labade suur/väike seadenurk, negatiivne seadenurk, kohtumisnurk, pöörlemiskiirus; Propelleri libisemine; Aerodünaamiline, tsentrifugaal- ja tõmbejõud; Pöördemoment; Suhteline õhuvool laba kohtumisnurgal; Vibratsioon ja resonants.	1	2	—

	Tase		
	A	B1	B2
<p>17.2 Propelleri ehitus</p> <p>Valmistamismeetodid, komposiitmaterjalidest, puidust ja metallist propellerites kasutatavad materjalid;</p> <p>Laba positsioon, laba esikülg, laba keskosa, laba tagakülg ja rumm.</p> <p>Püsisammuga, reguleeritava sammuga, püsikiirusega propeller.</p> <p>Propelleri/voolundi paigaldus.</p>	1	2	—
<p>17.3 Propelleri sammu reguleerimine</p> <p>Pöörlemiskiiruse reguleerimise ja sammu muutmise meetodid, mehaanilised ja elektr(oon)ilised;</p> <p>Flüügersamm ja negatiivne seadenurk;</p> <p>Ülekiiruskaitse.</p>	1	2	—
<p>17.4 Propelleri sünkroniseerimine</p> <p>Sünkroniseerimis- ja sünfaseerimisseadmed.</p>	—	2	—
<p>17.5 Propelleri jäätõrje</p> <p>Vedelikuga ja elektriga töötavad jäätõrjeseadmed.</p>	1	2	—
<p>17.6 Propelleri hooldamine</p> <p>Staatiline ja dünaamiline tasakaalustamine;</p> <p>Labaotste pöörlemistasapinna kontrollimine;</p> <p>Labakahjustuste, erosiooni, korrosiooni, kokkupõrkekahjustuste ja delaminatsiooni hindamine;</p> <p>Propelleri töötlemine/remont;</p> <p>Propellermootori käitamine.</p>	1	3	—
<p>17.7 Mootori ladustamine ja konserveerimine</p> <p>Propelleri konserveerimine ja dekonserveerimine</p>	1	2	—

II liide

Alusteadmiste eksamineerimisstandard

1. *Eksamineerimisstandardi alus*
 - 1.1. Kõik alusteadmiste eksamid tuleb korraldada edaspidi määratletud valik- ja vabavastustega küsimuste abil.
 - 1.2. Igal küsimusel peab olema kolm valikvastust, millest õige tohib olla üksnes üks, ning kandidaadil peab iga aine-mooduli jaoks jääma aega arvestusega, et ühe küsimuse vastamiseks kulub 75 sekundit.
 - 1.3. Vabavastused antakse kirjalikult ja selleks tuleb kandidaadile anda 20 minutit küsimuse kohta.
 - 1.4. Vabavastuseid eeldavad küsimused tuleb koostada ja samuti tuleb nende vastuseid hinnata 66. osa I liites kirjeldatud moodulite 7, 9 ja 10 põhjal.
 - 1.5. Igal küsimusel peab olema näidisvastus, mis peab samuti hõlmama kõiki teadaolevaid vastusevarinate, mis võivad teiste allüksuste jaoks olulised olla.
 - 1.6. Iga näidisvastus tuleb jagada üksikuteks olulisteks punktideks, mida nimetatakse võtmepunktideks.
 - 1.7. Valikvastustega küsimuste korral loetakse eksam sooritatuks siis, kui õigesti on vastatud vähemalt 75 % 66. osa moodulit või alamoodulit käsitlevast küsimustest.
 - 1.8. Vabavastusega küsimus loetakse õigesti vastatuks siis, kui see sisaldab vähemalt 75 % küsimuse näidisvastuse võtmepunktidest ja mitte ühtki suurt ülejäänud võtmepunktide suhtes.
 - 1.9. Kui eksam jääb sooritamata üksnes valikvastustega või üksnes vabavastustega küsimuste osas, on vajaduse korral eksam vaja uuesti teha üksnes valikvastuste või vabavastustega osas.
 - 1.10. Selle otsustamiseks, kas kandidaat on või ei ole eksami sooritanud, ei tohi kasutada trahvipunktide süsteemi.
 - 1.11. Kõikides 66. osas määratletud ainemoodulites, mis moodustavad 66. osa järgse lennundustehnilise töötaja loa terve kategooria või alamkategooria, tuleb eksam sooritada viie aasta jooksul pärast esimeses moodulis eksami sooritamist, välja arvatud punktis 1.12 määratletud juhul. Moodulis, milles eksamit ei sooritatud, ei tohi eksamit uuesti sooritada vähemalt 90 päeva pärast selle eksami kuupäeva, kus eksam jäi sooritamata; sellest välja arvatud on 147. osa järgi sertifitseeritud lennundustehniliste töötajate koitusorganisatsioonid, mis korraldavad spetsiaalselt kõnealuse mooduli jaoks järelõppekursusi, millisel juhul tohib eksami uuesti sooritada 30 päeva pärast.
 - 1.12. Punktis 1.11 nimetatud viieaastane periood ei kehti nende moodulite suhtes, mida hõlmab rohkem kui üks 66. osa järgse lennundustehnilise töötaja loa kategooria või alamkategooria ja mille suhtes on eksam mõne teise kategooria või alamkategooria eksami osana juba sooritatud.
2. *66. osa I liite mooduleid käsitlevate küsimuste arvud*
 - 2.1. Moodul 1, matemaatika:
 - A-kategooria: 16 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 20 minutit.
 - B1-kategooria: 30 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 40 minutit.
 - B2-kategooria: 30 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 40 minutit.
 - 2.2. Moodul 2, füüsika:
 - A-kategooria: 30 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 40 minutit.
 - B1-kategooria: 50 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 65 minutit.
 - B2-kategooria: 50 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 65 minutit.
 - 2.3. Moodul 3, elektrotehnika alused:
 - A-kategooria: 0 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 25 minutit.
 - B1-kategooria: 50 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 65 minutit.
 - B2-kategooria: 50 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 65 minutit.

- 2.4. Moodul 4, elektroonika alused:
- A-kategooria: küsimusi pole.
- B1-kategooria: 20 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 25 minutit.
- B2-kategooria: 40 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 50 minutit.
- 2.5. Moodul 5, digitaaltehnik/elektronilised näidiküsteemid:
- A-kategooria: 16 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 20 minutit.
- B1.1- ja B1.3-kategooria: 40 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 50 minutit.
- B1.2- ja B1.4-kategooria: 20 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 25 minutit.
- B2-kategooria: 70 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 90 minutit.
- 2.6. Moodul 6, materjalid ja detailid:
- A-kategooria: 50 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 65 minutit.
- B1-kategooria: 70 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 90 minutit.
- B2-kategooria: 60 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 75 minutit.
- 2.7. Moodul 7, tavalised hooldustööd:
- A-kategooria: 70 valikvastustega ja 2 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 90 minutit pluss 40 minutit.
- B1-kategooria: 80 valikvastustega ja 2 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 100 minutit pluss 40 minutit.
- B2-kategooria: 60 valikvastustega ja 2 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 75 minutit pluss 40 minutit.
- 2.8. Moodul 8, aerodünaamika alused:
- A-kategooria: 20 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 25 minutit.
- B1-kategooria: 20 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 25 minutit.
- B2-kategooria: 20 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 25 minutit.
- 2.9. Moodul 9, inimfaktorid:
- A-kategooria: 20 valikvastustega küsimust ja 1 vabavastusega küsimus. Vastamisaeg 25 minutit pluss 20 minutit.
- B1-kategooria: 20 valikvastustega küsimust ja 1 vabavastusega küsimus. Vastamisaeg 25 minutit pluss 20 minutit.
- B2-kategooria: 20 valikvastustega küsimust ja 1 vabavastusega küsimus. Vastamisaeg 25 minutit pluss 20 minutit.
- 2.10. Moodul 10, lennundusalased õigusaktid:
- A-kategooria: 30 valikvastustega küsimust ja 1 vabavastusega küsimus. Vastamisaeg 40 minutit pluss 20 minutit.
- B1-kategooria: 40 valikvastustega küsimust ja 1 vabavastusega küsimus. Vastamisaeg 50 minutit pluss 20 minutit.
- B2-kategooria: 40 valikvastustega küsimust ja 1 vabavastusega küsimus. Vastamisaeg 50 minutit pluss 20 minutit.
- 2.11. Moodul 11a, turbiinmootoriga lennukite aerodünaamika, ehitus ja süsteemid:
- A-kategooria: 100 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 125 minutit.
- B1-kategooria: 130 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 165 minutit.
- B2-kategooria: küsimusi pole.

- 2.12. Moodul 11b, kolbmootoriga lennukite aerodünaamika, ehitus ja süsteemid:
A-kategooria: 70 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 90 minutit.
B1-kategooria: 100 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 125 minutit.
B2-kategooria: küsimusi pole.
- 2.13. Moodul 12, helikopterite aerodünaamika, ehitus ja süsteemid:
A-kategooria: 90 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 115 minutit.
B1-kategooria: 115 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 145 minutit.
B2-kategooria: küsimusi pole.
- 2.14. Moodul 13, õhusõidukite aerodünaamika, ehitus ja süsteemid:
A-kategooria: küsimusi pole.
B1-kategooria: küsimusi pole.
B2-kategooria: 130 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 165 minutit.
- 2.15. Moodul 14, jõuseadmed:
A-kategooria: küsimusi pole.
B1-kategooria: küsimusi pole.
B2-kategooria: 25 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 30 minutit.
- 2.16. Moodul 15, gaasiturbiinmootor:
A-kategooria: 60 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 75 minutit.
B1-kategooria: 90 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 115 minutit.
B2-kategooria: küsimusi pole.
- 2.17. Moodul 16, kolbmootor:
A-kategooria: 0 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 65 minutit.
B1-kategooria: 0 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 90 minutit.
B2-kategooria: küsimusi pole.
- 2.18. Moodul 17, propeller:
A-kategooria: 0 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 25 minutit.
B1-kategooria: 30 valikvastustega ja 0 vabavastustega küsimust. Vastamisaeg 40 minutit.
B2-kategooria: küsimusi pole.
-

III liide

Tüübikoolitus ja eksamineerimisstandard

1. Tüübikoolituse tasemed

Järgmised kolm taset vastavad eesmärkidele, mis tuleb koolitusega saavutada.

1. tase: üldine sissejuhatus

Lühiülevaade õhusõiduki kerest, süsteemidest ja jõuseadmetest, nagu see on antud õhusõiduki hoolduskäsiiramatute süsteemikirjelduse osas.

1. Kursuse eesmärgid: Kursuse lõpus peab õpilane oskama nimetada õhusõiduki kere, süsteemide ja jõuseadmega seotud ohutusabinõusid;
2. nimetada õhusõiduki kerel, süsteemidel ja jõuseadmel tehtavaid tavalisi hooldustöid;
3. kirjeldada õhusõidukite suuremate süsteemide üldist paigutust;
4. kirjeldada jõuseadme üldist paigutust ja omadusi;
5. nimetada õhusõidukitega seoses kasutatavaid eritööriistu ja katseseadmeid;

2. tase: Ramp ja transiit

Süsteemne põhiülevaade juhtimisseadmetest, näidikutest, põhikomponentidest, kaasa arvatud nende asukohast ja otstarbest, hooldamisest ja lihtsamate vigade leidmisest.

Kursuse eesmärgid: Peale 1. tasemele (üldine sissejuhatus) vastavate teadmiste peab õpilane 2. taseme kursuse (ramp ja transiit) lõpus oskama:

1. nimetada ettevaatusnõudeid, mida tuleb järgida õhusõidukil, selle jõuseadmel ja süsteemidel või nende lähedal töötades;
2. tunda põhilisi rambi ja transiidiga (vahemaandumisega) seotud töid järgmise puhul:
 - a) ukсед, aknad ja luugid;
 - b) elektriallikad;
 - c) kütusesüsteemid;
 - d) abijõuseade;
 - e) jõuseade;
 - f) tuletõrjevahendid;
 - g) keskkonna reguleerimise süsteemid;
 - h) hüdraulikasüsteemid;
 - i) telik;
 - j) lennujuhtimissüsteemid;
 - k) vee- ja heitveesüsteem;
 - l) hapnikusüsteem;
 - m) lennu- ja hooldustelefon;
 - n) avioonikaseadmed;
 - o) salongi varustus;
3. kirjeldada õhusõiduki ja selle süsteemidega ümberkäimist, eriti nendele ligipääsemist, toitega varustamist ja vooluallikaid;
4. nimetada põhikomponentide asukohti;
5. kirjeldada iga suurema süsteemi tavalist tööd, kasutades vastavaid mõisteid ja nimetusi;
6. täita rambi ja transiidi hooldustoiminguid õhusõiduki järgmistel süsteemidel: kütus, jõuseadmed, hüdraulika, telik, vesi/heitvesi, hapnik;
7. oskama hästi kasutada lennumeeskonna nimekirja ning pardapealsed teatamissüsteemi (lihtsamate vigade leidmine) ning määrata kindlaks õhusõiduki lennukõlblikkust miinimumvarustuse loetelu/CDL põhjal;

8. nimetada ja kasutada asjaomaseid dokumente;
9. kirjeldada punktis 2 rambi ja transiidiga seoses nimetatud komponentide vahetamist.

3. tase: liini- ja baashoolduse alane koolitus

Hoolduskäsiraamatule vastav üksikasjalik kirjeldus, kasutamine, komponentide asukohad, eemaldamine/paigaldamine ning sisseehitatud katseadmete kasutamine ja vigade leidmine.

Kursuse eesmärgid: Peale 1. ja 2. tasemele vastavate teadmiste peab õpilane 3. taseme kursuse (liini- ja baashooldus) lõpus oskama:

- a) kontrollida hoolduskäsiraamatu järgi süsteeme, mootorit, komponente ja nende tööd;
- b) seostada hoolduskäsiraamatu tasemel teavet vigade diagnoosimise ja kõrvaldamise otsustamiseks;
- c) kirjeldada õhusõidukitüübi jaoks spetsiifiliste komponentide vahetamist.

2. Tüübikoolituse standard

Tüübikoolitus peab olema nii teoreetiline kui ka praktiline.

2.1. Teoreetiline õpe

Teoreetiline õpe peab hõlmama vähemalt järgmisi elemente, mis on konkreetse õhusõidukitüübi puhul spetsiifilised. Peale selle tuleb käsitleda täiendavaid elemente, mis on kasutusele võetud seoses tehnika arenguga.

Koolitustasemed on samad mis eespool lõikes 1.

Pärast esimest kursust peavad C-kategooria lennundustehniliste töötajate kursused vastama ainult 1. tasemele.

Sissejuhatava mooduli pealkiri	
Õhusõiduk üldiselt (mõõdud/kaalud, MTOW jms)	
Tähtjad/hoolduskontrollid	
Nivelleerimine ja kaalumine	
Pukseerimine ja ruleerimine	
Parkimine/kinnitamine	
Teenindamine	
Tavalised tööd — üksnes tüübispetsiifilised	
B2-moodul: ohutuselemendid/mehaaniline liides	
B1-moodul: ohutuselemendid/avioonikaliides	

	Lennukid turbiin		Lennukid kolb		Kopterid turbiin		Kopterid kolb		Avioonika
	B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	B2
Kandetiiviku labade asendi seadistamine ja vibratsiooni tekkepõhjuste selgitamine	—	—	—	—	3	1	3	1	—
Jõuülekanded	—	—	—	—	3	1	3	1	—
Plaaneri konstruktsioon	—	—	—	—	3	1	3	1	1
Kandetiivik	—	—	—	—	3	1	3	1	—
Sabatiivik/tiiviku ajam	—	—	—	—	3	1	3	1	—
Tiiviklennu juhtimine	—	—	—	—	3	1	3	1	—
Plaaneri konstruktsioon	3	1	3	1	—	—	—	—	1
Uksed keres	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Kere	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Aknad keres	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Tiivad	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Tüürstabilisaatorid	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Juhtpinnad	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Gondlid/pülooniid	3	1	3	1	—	—	—	—	—

	Lennukid turbiin		Lennukid kolb		Kopterid turbiin		Kopterid kolb		Avioonika
	B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	B2
Tsoonide ja jaamade tähistamise süsteemid	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Õhu juurdevool	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Õhu konditsioneerimine	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Hermetiseerimine	3	1	—	—	—	—	—	—	1
Ohutus- ja hoiatusseadmed	3	1	—	—	—	—	—	—	1
Näidiküsteemid	3	1	3	1	3	1	3	1	3
Avioonikasüsteemid	2	1	2	1	2	1	2	1	3
Elektrisüsteemid	3	1	3	1	3	1	3	1	3
Varustus ja sisustus	3	1	3	1	3	1	3	1	—
Nõuded elektroonilisele avariivarustusele ning reisi- jatesalongi meelelahutusseadmed	—	1	—	—	—	—	—	—	3
Tulekaitsevahendid	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Lennujuhtimissüsteemid	3	1	3	1	3	1	3	1	2
Süsteemi kasutamine: elektriline/elektroniline	3	1	—	—	—	—	—	—	3
Toitesüsteemid	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Hüdraulikasüsteemid	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Jäätumise ja vihmavee tõrje	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Telik	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Tuled	3	1	3	1	3	1	3	1	3
Hapnikusüsteem	3	1	3	1	—	—	—	—	1
Suruõhu/vaakumsüsteem	3	1	3	1	3	1	3	1	1
Vee/heitveesüsteem	3	1	3	1	—	—	—	—	1
Pardapealsed hooldussüsteemid	3	1	3	1	—	—	—	—	3
<i>Turbiinmootorid:</i>									
Põhimõtteline ehitus ja kasutamine	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Mootori jõudlus	3	1	—	—	3	1	—	—	1
Sisselase	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Kompressorid	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Põlemiskamber	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Turbiin	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Väljalase	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Laagrid ja tihendid	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Määrdeained ja kütused	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Määrimissüsteemid	3	1	—	—	3	1	—	—	—

	Lennukid turbiin		Lennukid kolb		Kopterid turbiin		Kopterid kolb		Avioonika
	B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	B2
Toitesüsteemid	3	1	—	—	3	1	—	—	1
Mootori juhtimisseadmed	3	1	—	—	3	1	—	—	1
Mootori elektrooniline juhtimis- ja kütusedoseerimissüsteem (FADEC)	2	1	—	—	2	1	—	—	3
Õhujuhtimissüsteemid	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Käivitus- ja süütesüsteemid	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Mootori näidikusteemid	3	1	—	—	3	1	—	—	3
Forsseerimissüsteemid	3	1	—	—	—	—	—	—	—
Turbopropeller mootorid	3	1	—	—	—	—	—	—	—
Ajamturbiin mootorid	—	—	—	—	3	1	—	—	—
Abijõuseadmed	3	1	—	—	—	—	—	—	1
Jõuseadme paigaldus	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Tulekaitsesüsteemid	3	1	—	—	3	1	—	—	1
Mootori jälgimine ja maapealne käitamine	3	1	—	—	3	1	—	—	—
Mootori ladustamine ja konserveerimine	3	1	—	—	3	1	—	—	—
<i>Kolbmootorid:</i>									
Mootori jõudlus	—	—	3	1	—	—	3	1	1
Mootori ehitus	—	—	3	1	—	—	3	1	1
Mootori toitesüsteemid	—	—	3	1	—	—	3	1	1
Karburaatorid	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Kütuse sissepritse süsteemid	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Mootori juhtimisseadmed	3	1	—	—	3	1	—	—	1
Mootori elektrooniline juhtimis- ja kütusedoseerimissüsteem (FADEC)	—	—	2	1	—	—	2	1	3
Käivitus- ja süütesüsteemid	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Sisselaske-, väljalaske- ja jahutussüsteemid	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Ülelaadimine ja turboülelaadimine	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Määrdeained ja kütused	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Määrimissüsteemid	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Mootori näidikusteemid	—	—	3	1	—	—	3	1	3
Jõuseadme paigaldus	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Mootori jälgimine ja maapealne käitamine	—	—	3	1	—	—	3	1	—
Mootori ladustamine ja konserveerimine	—	—	3	1	—	—	3	1	—

	Lennukid turbiin		Lennukid kolb		Kopterid turbiin		Kopterid kolb		Avioonika
	B1	C	B1	C	B1	C	B1	C	B2
<i>Propellerid:</i>									
Propeller — üldosa	3	1	3	1	—	—	—	—	1
Propelleri ehitus	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Propelleri sammu reguleerimine	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Propelleri sünkroniseerimine	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Propelleri elektrooniline juhtimine	2	1	2	1	—	—	—	—	3
Propelleri jäätõrje	3	1	3	1	—	—	—	—	—
Propelleri hooldamine	3	1	3	1	—	—	—	—	—

2.2. Praktiline õpe

Praktiline õpe peab seisnema tüüpiliste hooldustööde tegemises ja selle hindamises, et saavutada järgmisi eesmärgi:

- tagada õhusõiduki tüübile kohaste hooldus-, ülevaatus- ja rutiinitööde ohutu tegemine kooskõlas hoolduskäsi- siraamatu ja muude juhistega, näiteks vigade leidmine, remonditööd, reguleerimine, osade vahetamine, sea- distamine ja vajaduse korral funktsionaalsed kontrollid, näiteks mootori töö jms.
- Kasutada nõuetekohaselt kogu õhusõiduki tehnilist ja muud dokumentatsiooni.
- Kasutada nõuetekohaselt eritööriistu ja katseseadmeid, kõrvaldada ja vahetada õhusõidukitüübile spetsiifilisi komponente ja mooduleid, kaasa arvatud hooldustööd tiibadel.

3. Tüübikoolituse eksamineerimisstandard

Kui nõutud on õhusõidukitüübi alane koolitus, peab eksam olem kirjalik ja vastama järgmisele:

- Eksamineerimiseks kasutatakse valikvastustega küsimusi. Igal küsimusel peab olema kolm valikvastust, mil- lest üksnes üks tohib olla õige. Vastamisajaks on keskmiselt 120 sekundit iga 3. taseme küsimuse kohta ja 75 sekundit iga 1. ja 2. taseme küsimuse kohta.
- Eksami ajal ei tohi kasutada abivahendeid. Samuti ei ole lubatud teatmeteosed. Erandiks on eksamid, kus kontrollitakse B1- ja B2-kategooria kandidaatide oskust tõlgendada tehnilisi dokumente.
- Küsimusi peab olema nii palju, et ühe koolitusetunni kohta tuleb vähemalt üks küsimus ja vähemalt kaks küsimust aine kohta. Kursuse heakskiitmisel hindab pädev asutus küsimuste arvu ja taset pistelise valiku abil.
- Eksam loetakse sooritatuks, kui õigesti on vastatud vähemalt 75 % küsimustest.
- Selle otsustamiseks, kas kandidaat on või ei ole eksami sooritanud, ei tohi kasutada trahvipunkte.
- Vaheeksameid tohib lõpuksamei osana kasutada üksnes juhul, kui nendes kasutatakse nõutavat arvu küsi- musi nõutaval tasemel.

4. Tüübiksami standard

Kui tüübikoolitus nõutud ei ole, peab eksam olema suuline, kirjalik, praktiline või nende kombinatsioon.

Suulise eksami küsimused peavad olema avatud.

Kirjaliku eksami küsimused peavad olema valik- või vabavastustega.

Praktilisel eksamil peab selguma isiku oskus täita konkreetset tööülesannet.

Eksamiteemadeks peab olema valik lõikes 2 kirjeldatud tüübikoolituse/eksami teemadest vastaval tasemel.

Eksamil tuleb tagada järgmiste eesmärkide saavutamine:

- käsitleda tõeselt ja usaldusväärselt õhusõiduki ja selle süsteemide teemat;

- b) tagada õhusõiduki tüübile kohaste hooldus-, ülevaatus- ja rutiinitööde ohutu tegemine kooskõlas hoolduskäsiraamatu ja muude juhistega, näiteks vigade leidmine, remonditööd, reguleerimine, osade vahetamine, seadistamine ja vajaduse korral funktsionaalsed kontrollid, näiteks mootori töö jms;
- c) kasutada nõuetekohaselt kogu õhusõiduki tehnilist ja muud dokumentatsiooni;
- d) kasutada nõuetekohaselt eritööriistu ja katseseadmeid, kõrvaldada ja vahetada õhusõidukitüübile spetsiifilisi komponente ja mooduleid, kaasa arvatud hooldustööd tiibadel.

Eksamineerija peab koostama kirjaliku aruande selgitamiseks, miks kandidaat eksami sooritas või ei sooritanud.

IV liide

Nõuded kogemustele 66. osa järgse lennundustehnilise töötaja loa laiendamisel

Järgmises tabelis on kirjeldatud nõudeid, mida esitatakse kogemustele 66. osa järgsele loale uue kategooria või alamkategooria lisamise taotlemisel.

Kõnealused kogemused peavad olema praktilised ja seotud hooldustöödega sellisel kasutataval õhusõidukil, mis vastab taotlusega seotud alamkategooriale.

Nõutav kogemus peab olema poole võrra väiksem siis, kui taotluse esitaja on taotletava alamkategooriaga seoses lõpetanud 147. osa nõuetele vastava heakskiidetud kursuse.

Alates:	Kuni:	A1	A2	A3	A4	B1.1	B1.2	B1.3	B1.4	B2
A1			6 kuud	6 kuud	6 kuud	2 aastat	6 kuud	2 aastat	1 aasta	2 aastat
A2	6 kuud		6 kuud	6 kuud	6 kuud	2 aastat	6 kuud	2 aastat	1 aasta	2 aastat
A3	6 kuud	6 kuud		6 kuud	6 kuud	2 aastat	1 aasta	2 aastat	6 kuud	2 aastat
A4	6 kuud	6 kuud	6 kuud		6 kuud	2 aastat	1 aasta	2 aastat	6 kuud	2 aastat
B1.1	Puuduvad	6 kuud	6 kuud	6 kuud	6 kuud		6 kuud	6 kuud	6 kuud	1 aasta
B1.2	6 kuud	Puuduvad	6 kuud	6 kuud	6 kuud	2 aastat		2 aastat	6 kuud	2 aastat
B1.3	6 kuud	6 kuud	Puuduvad	6 kuud	6 kuud	6 kuud	6 kuud		6 kuud	1 aasta
B1.4	6 kuud	6 kuud	6 kuud	Puuduvad	6 kuud	2 aastat	6 kuud	2 aastat		2 aastat
B2	6 kuud	6 kuud	6 kuud	6 kuud	6 kuud	1 aasta	1 aasta	1 aasta	1 aasta	

V liide

Taotluse vorm ja loaformaadi näide

Käesolevas liites on esitatud 66. osa järgsest lennundustehnilise töötaja loa näidis ning selle taotlemise vorm.

Liikmesriigi pädev asutus võib sellele EASA vormile 19 lisada täiendavat teavet, mida võib vaja olla siis, kui liikmesriigi siseriiklikud nõuded lubavad kasutada 66. osa järgset lennundustehnilise töötaja luba ärilise lennutranspordi korral väljaspool 145. osa nõudeid või nõuavad seda.

66. OSA JÄRGSE LENNUNDUSTEHNILISE TÖÖTAJA LOA/LOA MUUTMISE/LOA UUENDAMISE TAOTLUS	EASA VORM 19																																													
TAOTLEJA ANDMED: Nimi: Address: Riikkondsus: Sünniaeg ja -koht:																																														
66. osa järgse loa andmed (olemasolu korral): Loa number: Väljaandmise kuupäev:																																														
TÖÖANDJA ANDMED: Nimi: Address: Õhusõidukite hooldusorganisatsiooni sertifikaadi viide: Faks:																																														
TAOTLETAKSE: (teha (V) vastava(te)sse kasti(desse)) Lennundustehnilise töötaja luba ☐ Lennundustehnilise töötaja loa muutmist ☐ Lennundustehnilise töötaja loa uuendamis ☐ <table border="0"> <thead> <tr> <th>Pädevus</th> <th>A</th> <th>B1</th> <th>B2</th> <th>C</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Turbiinmootoriga lennukid</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Kolbmootoriga lennukid</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Turbiinmootoriga kopterid</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Kolbmootoriga kopterid</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Reserveeritud</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Reserveeritud</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Avioonikaseadmed</td> <td></td> <td></td> <td>☐</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Õhusõidukid</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table> Kinnitatud tüübid (olemasolu korral):		Pädevus	A	B1	B2	C	Turbiinmootoriga lennukid	☐	☐			Kolbmootoriga lennukid	☐	☐			Turbiinmootoriga kopterid	☐	☐			Kolbmootoriga kopterid	☐	☐			Reserveeritud	☐	☐			Reserveeritud	☐	☐			Avioonikaseadmed			☐		Õhusõidukid				☐
Pädevus	A	B1	B2	C																																										
Turbiinmootoriga lennukid	☐	☐																																												
Kolbmootoriga lennukid	☐	☐																																												
Turbiinmootoriga kopterid	☐	☐																																												
Kolbmootoriga kopterid	☐	☐																																												
Reserveeritud	☐	☐																																												
Reserveeritud	☐	☐																																												
Avioonikaseadmed			☐																																											
Õhusõidukid				☐																																										

Taotlen 66. osa järgset lennundustehnilise töötaja luba/loa muutmist/loa uuendamist vastavalt eespool esitatud andmetele ning kinnitan, et need andmed oli taotluse täitmise ajal tõesed.

Kinnitan, et

1. mul ei ole 66. osa järgset lennundustehnilise töötaja luba, mis on välja antud teises liikmesriigis
2. ma ei ole esitanud 66. osa järgse lennundustehnilise töötaja loa taotlust teises liikmesriigis ning
3. mul ei ole kunagi olnud lennundustehnilise töötaja luba, mis oli väljastatud teises liikmesriigis ja tunnistati seal kehtetuks või peatati.

Samuti mõistan, et igasugune väärteave võib võtta minult õiguse omada 66. osa järgset lennundustehnilise töötaja luba.

Allkiri: Nimi:

Kuupäev:

66. OSA JÄRGSE LENNUNDUSTEHNILISE TÖÖTAJA LOA/LOA MUUTMISE/LOA UUENDAMISE TAOTLUS

EASA VORM 19

Taotlen järgmiste boonuspunktide tunnustamist (olemasolu korral):

Boonuspunktide kogemuse eest seoses 147. osa järgse koolitusega

Boonuspunktid eksami eest seoses võrdväärsete eksamitunnistustega

Asjaomased tunnistused lisada

Soovitus (olemasolu korral): Tõendan, et taotluse esitajal on olemas 66. osa nõuetele vastavad hooldusalased teadmised ja kogemused, ning soovitan pädeval asutusel luba välja anda või kinnitada.

Allkiri: Nimi:

Ametikoht: Kuupäev:

66. OSA JÄRGNE LENNUNDUSTEHNILISE TÖÖTAJA LUBA

1. Järgmistel lehtedel on esitatud 66. osa järgse lennundustehnilise töötaja loa näidis.
2. See dokument tuleb välja trükkida esitatud kujul, kuid teda võib soovi korral arvutiga genereerimiseks väiksemaks teha. Sellisel juhul tuleb jälgida, et ametlike pitserte jaoks jääks piisavalt ruumi. Arvutiga genereeritud dokumendile ei pea kandma kõiki lahtreid, mis jäävad tühjaks, seni kui dokument jääb selgelt arusaadavalt 66. osa järgse lennundustehnilise töötaja loaks.
3. Dokumendi võib täita inglise või asjaomase liikmesriigi riigikeeles; kui teda täidetakse aga asjaomase liikmesriigi riigikeeles, tuleb talle lisada iga kord, kui loa omanik töötab väljaspool seda liikmesriiki, koopia inglise keeles, et oleks tagatud vastastikune arusaamine.
4. Igal loal peab olema ainukordne number, mis koosneb riigi tähisest ning tähtedest ja numbritest.
5. Dokumendi lehed võivad olla järjestatud mis tahes viisil ja ka eraldusjooned ei ole kohustusliku, seni kui kõik andmed on dokumendil paigutatud vastavalt käesolevas liites esitatud 66. osa järgse lennundustehnilise töötaja loa formadile. Õhusõiduki tüübi pädevuse leht tuleb lisada alles esimese tüübi kinnitamisel.
6. Dokumendi võib koostada liikmesriigi pädev asutus või mis tahes 145. osa järgi sertifitseeritud hooldusorganisatsioon, mis peab seejuures järgima liikmesriigis heakskiidetud ja selle organisatsiooni käsiraamatus määratletud korda, kuid dokumendi väljastab igal juhul liikmesriigi pädev asutus.
7. Olemasoleva 66. osa järgse lennundustehnilise töötaja loa muutmise võib ette valmistada liikmesriigi pädev asutus või mis tahes 145. osa järgi sertifitseeritud hooldusorganisatsioon, mis peab seejuures järgima liikmesriigis heakskiidetud ja selle organisatsiooni käsiraamatus määratletud korda, kuid muudetud dokumendi annab igal juhul välja liikmesriigi pädev asutus.
8. Kui 66. osa järgne lennundustehnilise töötaja luba on väljastatud, peab isik, kellele see väljastati, hoidma teda heas korras ja tema vastutab selle eest, et dokumendile ei tehta lubamatuid kandeid.
9. Kui lõike 8 nõuet ei täideta, võidakse dokument tunnistada kehtetuks ning loa omanikult võidakse ära võtta õigus saada mis tahes 145. osa järgset hooldustõendite väljastamise volitust ning samuti võidakse loa omanik võtta siseriikliku õiguse alusel kriminaalvastutusele.
10. 66. osa järgset lennundustehnilise töötaja luba tunnistatakse kõikides liikmesriikides ja teises liikmesriigis töötades ei ole vaja teda vahetada.
11. EASA vormi 26 lisa ei ole kohustuslik ning teda tohib kasutada üksnes selleks, et lisada loale siseriiklikke õigusi, mida 66. osa ei hõlma, kui need õigused tulenesid siseriiklikust õigusest enne 66. osa rakendamist.
12. Teabe mõttes võivad pädeva asutuse poolt väljastatud 66. osa järgse päris lennundustehnilise töötaja loa lehed olla järjestatud teisiti ning sel võivad puududa eraldusjooned.
13. Mis puutub õhusõiduki tüübi pädevuse lehte, siis võib liikmesriigi pädev asutus anda selle lehe välja alles siis, kui õhusõiduki tüüp tuleb esimest korda kinnitada, ja mitme tüübi korral ei pruugi ta anda välja rohkem kui ühe lehe.
14. Lõike 13 sätetest olenemata peab iga väljastatav leht järgima käesolevas liites esitatud vormi ning sisaldama selle lehe kohta määratletud teavet.
15. Kui loale ei ole kehtestatud piiranguid, kantakse piirangute lehele tekst "Piiranguid ei ole".
16. Kui kasutatakse eeltäidetud vormi, tuleb iga pädevusmärketa kategooria, alamkategooria või tüübipädevuse lahter tähistada, näitamaks et vastavat pädevust loa omanikul ei ole.

EUROOPA LIIT
RIIK
ASUTUSE NIMI JA LOGO

66. osa

LENNUNDUSTEHNILISE
TÖÖTAJA LUBA

KÄESOLEVAT LUBA TUNNUSTAVAD KÕIK ELI LIIKMESRIIGID

EASA VORM 26

Tingimused:

1. Käesolev luba peab kandma selle omaniku allkirja ning sellega peab kaasas olema loa omaniku isikut tõendav fotoga dokument.
2. Mis tahes (alam)kategooria(d), mis on märgitud üksnes 66. osa järgsete (alam)kategooriate lehele (lehtedele), ei anna loa omanikule õigust anda õhusõidukite kohta välja hooldustõendeid.
3. Kui käesoleval loal on kinnitatud õhusõiduki tüübi pädevus, vastab luba ICAO 1. lisa mõttele.
4. Käesoleva loa omaniku õigused on sätestatud 66. osas ning tulenevad M osa või 145. osa kehtivatest nõuetest.
5. Käesolev luba kehtib piirangute lehel osutatud kuupäevani, välja arvatud juhul, kui ta enne seda peatatakse või tunnistatakse kehtetuks.
6. Käesolevast loast tulenevaid õigusi tohib kasutada üksnes siis, kui eelmise kahe aasta jooksul on loa omanikul kas olnud kuus kood kogemusi hooldustööde tegemisega vastavalt loajärgsetele õigustele või ta on vastanud asjaomaste õiguste andmise tingimustele.

1. Väljastav riik

2. Loa number:

3. Loa omaniku täisnimi:

4. Sünniaeg ja -koht:

5. Loa omaniku aadress:

6. Riikkondsus:

7. Loa omaniku allkiri:

8. Väljastava ametniku allkiri ja kuupäev:

9. Väljastanud asutuse pitser või tempel:

66. OSA JÄRGSED (ALAM)KATEGOORIAD

	A	B1	B2	C
Turbiinmootoriga lennukid			puudub	puudub
Kolbmootoriga lennukid			puudub	puudub
Turbiinmootoriga kopterid			puudub	puudub
Kolbmootoriga kopterid			puudub	puudub
Avioonikaseadmed	puudub	puudub		
Õhusõidukid	puudub	puudub	puudub	
reserveeritud				

Loa nr:

IV LISA

(147. OSA)

147.1

Käesolevas osas tähendab pädev asutus:

1. organisatsioonide puhul, kelle peamine tegevuskoht asub liikmesriigi territooriumil, kõnealuse liikmesriigi määratud asutust;
2. organisatsioonide puhul, mille peamine tegevuskoht on kolmandas riigis, ametit.

A JAGU

A ALAJAGU

ÜLDOSA

147.A.05 Reguleerimisala

Käesolevas osas on sätestatud nõuded, mida organisatsioonid peavad täitma, kui taotlevad heakskiitu 66. osas määratletud koolituse ja eksamite korraldamiseks.

147.A.10 Üldosa

Koolitusorganisatsioon peab olema organisatsioon või selle osa, mis on kantud juriidiliste isikute registrisse.

147.A.15 Taotlemine

Koolitusorganisatsiooni sertifikaadi väljastamist või muutmist taotletakse pädeva asutuse poolt kehtestatud vormis ja viisil.

B ALAJAGU

NÕUDED ORGANISATSIOONIDELE

147.A.100 Nõuded tööruumidele

- a) Ruumid peavad olema piisavalt suured ja sellise planeeringuga, et oleks tagatud kaitse ilmastikuolude eest ning köide kavakohaste koolituste ja eksamite toimumine mis tahes päeval.
- b) Teoriaõppeks ja teadmiste kontrollimiseks peavad olema asjakohased ruumid, mis on täiesti kinnised ja eraldatud muudest ruumidest.
 1. Mitte ühelgi kursusel ei tohi õpilaste arv ületada 28.
 2. Eksamiruumid peavad olema nii suured, et mitte ükski õpilane ei saa eksami ajal oma kohalt lugeda teise õpilase materjale või arvutiekraani.
- c) Lõikes b määratletud ruumide kliimatingimused peavad olema sellised, et õpilased saavad keskenduda oma õpingutele või eksamitele ilma segavate tegurite või ebamugavustundeta.
- d) Baashoolduse koolituse korral peavad klassiruumidest eraldi olema koolituse jaoks asjakohased õppetöökojad ja/või hooldustöökojad. Kui aga organisatsioonil ei ole võimalust neid töökodasid tagada, võib ta selleks sõlmida kokkuleppe mõne teise organisatsiooniga, mis tuleb teha kirjalikult ja kus tuleb määratleda nende töökodade kasutamise tingimused. Pädeval asutusel peab olema õigus sellist lepingulist organisatsiooni külastada ning kõnealuses kirjalikus kokkuleppes tuleb see õigus määratleda.
- e) Tüübi/töökoolituse korral peab olema võimalik kasutada asjakohaseid ruume, kus asuvad punkti 147.A.115 lõikes d osutatud õhusõidukitüüpide näidised.
- f) Mitte ühelgi kursusel ei tohi praktilise õppe ajal õpilaste arv ületada järelevaataja või hindaja kohta 15.

- g) Õpetajatele, eksamineerijatele ja standardi tundmise hindajatele tuleb tagada kontoriruumid, kus nad saavad segamatult ja ebamugavustundeta valmistuda oma ülesannete täitmiseks.
- h) Eksami- ja koolitusdokumentidele tuleb tagada turvalised hoiuruumid. Kliimatingimused neis peavad olema sellised, et dokumendid püsivad punktis 147.A.125 nimetatud säilitamisaja jooksul heas korras. Hoiu- ja kontoriruumid võib asjakohaste turvaabinõude rakendamise korral omavahel ühendada.
- i) Olemas peab olema raamatukogu, mis sisaldab kogu koolituse mahule ja tasemele vastavat tehnilist materjali.

147.A.105 Nõuded töötajatele

- a) Organisatsioon nimetab ametisse vastutava juhi, kes vastutab organisatsiooni esindajana selles eest, et kõik koolituskohustused on rahastatud ning täidetud käesoleva osa nõuete kohaselt.
- b) Ametisse määratakse isik või isikute rühm, kelle kohustuseks on muuhulgas tagada, et lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon täidab käesoleva osa nõudeid. See isik või isikute rühm allub vastutavale juhile. Kõnealune isik või üks isik kõnealusest isikute rühmast võib samuti olla vastutavaks juhiks, tingimusel et ta vastab vastutav juhi nõuetele, mis on määratletud lõikes a.
- c) Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon võtab tööle piisavalt palju töötajaid, kes planeerivad/viivad läbi kooskõlas organisatsiooni tegevusloaga õppetööd ja praktilisi harjutusi, teadmiste kontrollid ning praktilisi hindamisi.
- d) Erandina lõikest c võib olukorras, kus praktilisi harjutusi ja hindamisi on palutud tegema mõni teine organisatsioon, määrata praktilisi harjutusi ja hindamisi tegema sellise organisatsiooni töötajaid.
- e) Iga isik võib tingimusel, et lõike f sätteid on täidetud, olla õpetaja, eksamineerija ja hindaja rollis.
- f) Õpetajate, eksamineerijate ja praktiliste oskuste hindajate teadmised ja oskused tuleb kooskõlastada ametlikult tunnustatava standardiga.
- g) Eksamineerijad ja praktiliste oskuste hindajad peavad selleks, et neid tunnustada, olema määratletud organisatsiooni käsiraamatus.
- h) Õpetajad ja eksamineerijad peavad iga vähemalt 24 kuu järel läbima ajakohastuskoolituse tehnika arengu, praktiliste oskuste, inimtegurite ja uusimate koolitusmeetodite kohta seoses teemadega, mille suhtes koolitatakse või mida eksamineeritakse.

147.A.110 Õpetajate, eksamineerijate ja hindajate andmed

- a) Organisatsioon peab kõikide õpetajate, eksamineerijate ja praktiliste oskuste hindajate kohta nimekirja. Sellesse tuleb kanda õpetajate, eksamineerijate ja praktiliste oskuste hindajate kvalifikatsioon ja kogemus, varasem väljaõpe ning kõik edaspidi läbitud koolitused.
- b) Kõikide õpetajate, eksamineerijate ja praktiliste oskuste hindajate tööülesanded tuleb kirjalikult fikseerida.

147.A.115 Õppevahendid

- a) Igas klassiruumis peavad olema sellised esitlusvahendid, millega on tagatud, et õpilased näevad esitletavaid tekste/jooniseid/diagramme ja arve hõlpsasti igalt poolt klassiruumis.

Esitlusvahendite hulgas peavad olema esinduslikud sünteetilised harjutusseadmed, mis aitavad õpilastel teemast aru saada, kui need seadmed sobivad selleks.

- b) Punkti 147.A.100 lõikes d nimetatud baashoolduse õppetöökodades ja/või hooldustöökodades peavad olema kõik tööriistad ja seadmed, mida on vaja koolituse läbiviimiseks koolitusorganisatsiooni sertifikaadil näidatud mahus.
- c) Punkti 147.A.100 lõikes d nimetatud baashoolduse õppetöökodades ja/või hooldustöökodades peab olema esinduslik valik õhusõidukeid, mootoreid, õhusõidukite osi ja avioonikaseadmeid.
- d) Punkti 147.A.100 lõikes e nimetatud õhusõidukitüübi alast koolitust pakkuvale organisatsioonil peab olema võimalik kasutada asjaomast õhusõidukitüüpi. Kasutada tohib sünteetilisi õppeseadmeid, kui nende puhul on tagatud koolitustasnormide täitmine.

147.A.120 Hoolduskoolituse materjalid

- a) Hoolduskursuse materjalid antakse õpilasele ja nad hõlmavad olenevalt olukorrast:
66. osas asjaomase lennundustehnilise töötaja loa kategooria või alamkategooriaga seotud alusteadmiste moodulit ning
 66. osa järgi asjaomase õhusõidukitüübi ning lennundustehnilise töötaja loa kategooria või alamkategooria kohta nõutavat tüübikursuse sisu.
- b) Õpilastel peab olema punkti 147.A.100 lõikes i osutatud raamatukogus võimalik tutvuda kõikide hooldusdokumentide näidiste ja tehniliste dokumentidega.

147.A.125 Koolituse dokumenteerimine

Organisatsioon säilitab kõik õpilaste koolitamise, eksamineerimise ja hindamisega seotud dokumendid alles vähemalt viis aastat pärast seda, kui õpilane oma kursuse lõpetas.

147.A.130 Õppemeetodid ja kvaliteedi tagamise kord

- a) Organisatsioon kehtestab pädevale asutusele vastuvõetava koolituskorra, tagamaks et koolitus toimub nõuetekohaselt ning kõik käesoleva osa asjaomased nõuded on täidetud.
- b) Organisatsioon kehtestab kvaliteedi tagamise korra, mis sisaldab:
- sõltumatuid kontrole, koolitusnõuete täitmise, eksamite ja praktiliste oskuste hindamise tervikluse ning koolituskorrast kinnipidamise ja selle piisavuse jälgimiseks, ning
 - korda, mille alusel antakse sõltumatute kontrollide käigus leitud puuduste kohta tagasisidet punkti 147.A.105 lõikes a osutatud isikule või isikute rühmale ja nende kaudu vastutavale juhile, et need saaksid vajaduse korral võtta parandusmeetmeid.

147.A.135 Eksamid

- a) Eksamineerijad peavad tagama kõikide küsimuste turvalisust.
- b) Igalt õpilaselt, kes avastatakse eksamil kasutamast eksamiteemaga seoses muid materjale kui eksamidokumente ja nendega seoses lubatud dokumente, võetakse õigus eksamit sooritada ning samuti ei tohi see õpilane teha vähemalt 12 kuud pärast seda vahejuhtumit ühtki eksamit. Pädevale asutusele teatatakse igast sellisest vahejuhtumist koos uurimise tulemustega ühe kalendrikuu jooksul.
- c) Igalt eksamineerijalt, kes avastatakse eksami ajal andmast eksamineeritavatele õpilastele küsimuste vastuseid, võetakse õigus olla eksamineerija ning eksam kuulutatakse tühiseks. Pädevale asutusele tuleb igast sellisest juhtumist teatada ühe kalendrikuu jooksul.

147.A.140 Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni käsiraamat

- a) Organisatsioon koostab endale kasutamiseks käsiraamatu, milles kirjeldab organisatsiooni ülesehitust ja selle tegutsemiskorda ning mis sisaldab järgmist:
- vastutava juhataja allkirjastatud kinnitus selle kohta, et lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni käsiraamatus ja sellega seonduvates käsiraamatutes on määratletud, kuidas organisatsioon täidab käesoleva osa nõudeid, ja et ta täidab neid nõudeid alati;
 - punkti 147.A.105 lõike b alusel ametisse nimetatud isikute ametinimetused ja nimed;
 - alpunkti 2 alusel ametisse nimetatud isikute ülesanded ja kohustused, sealhulgas küsimused, mida nad võivad lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni nimel käsitleda otse pädeva asutusega;
 - lõike a alapunktis 2 määratletud isikute omavahelisi vastutussuhteid kirjeldav joonis;
 - õpetajate, eksamineerijate ja praktiliste oskuste hindajate nimekiri;
 - üldkirjeldus iga lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni sertifikaadile märgitud koolitus- ja eksamiruumi kohta, mis asub sertifikaadil märgitud aadressidel või punkti 147.A.145 lõike b nõude kohaselt mõnes teises asukohas;
 - tegevusloa moodustavate hoolduskursuste nimekiri;
 - lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni käsiraamatu muutmise kord;
 - punkti 147.A.130 lõikes a nõutud lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni tegevuskord;
 - punkti 147.A.145 lõikes c nõutud lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni kontrollimise kord, kui koolitusorganisatsioon on volitatud korraldama koolitust, eksameid ja hindamisi mujal kui punkti 147.A.145 lõikes b määratletud kohtades;

11. punkti 147.A.145 lõikes b osutatud kohtade nimekiri;
12. olemasolu korral punkti 147.A.145 lõikes d osutatud organisatsioonide nimekiri.:

- b) Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni käsiraamatu ja selle edasised muudatused kinnitab pädev asutus.
- c) Punkti b sätetest olenemata võidakse käsiraamatu väiksemaid muudatusi heaks kiita käsiraamatu protseduuri teel (edaspidi "kaudne heakskiitmine").

147.A.145 Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni õigused

- a) Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon võib kooskõlas oma käsiraamatuga teha järgmist, mis peab käsiraamatus olema lubatud:
 1. korraldada baaskoolitust või selle osa 66. osas määratletud mahus;
 2. korraldada õhusõidukitüübi/töö alast koolitust kooskõlas 66. osaga;
 3. korraldada pädeva asutuse nimel eksameid, sealhulgas nendele õpilastele, kes ei ole läbinud lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni baashoolduse või õhusõidukitüübi alast koolitust;
 4. anda kooskõlas III liitega pärast lõike a alapunktis 1, 2 või 3 määratletud baashoolduse või õhusõidukitüübi alase koolituse edukat lõpetamist ja eksamite edukat sooritamist välja tõendeid.
- b) Koolitust, eksamineerimist ja praktiliste oskuste hindamist tohib teha üksnes lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni sertifikaadil märgitud kohtades ja/või mis tahes muus organisatsiooni käsiraamatus määratletud kohas.
- c) Erandina lõikest b tohib lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon korraldada mujal kui lõikes b määratletud kohtades üksnes koolitust, eksamineerimisi ja praktiliste oskuste hindamisi oma käsiraamatus määratletud kontrollikorra kohaselt. Neid kohti ei ole vaja lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni käsiraamatus määratleda.
- d)
 1. Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon võib teoreetilise õppe, tüübikoolituse ja nendega seotud eksamite korraldamiseks sõlmida organisatsioonile, mis ei ole lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon, ainult juhul, kui see organisatsioon töötab tema kvaliteedi tagamise korra järgi.
 2. Teoreetilise õppe ja sellega seotud eksamite korraldamiseks tohib lepinguid sõlmida üksnes 66. osa I liites määratletud moodulite 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 ja 10 puhul.
 3. Tüübikoolituse ja sellega seotud eksamite korraldamiseks tohib lepinguid sõlmida üksnes jõuseadmete ja avioonikaseadmete puhul.
- e) Organisatsioonile ei tohi anda luba korraldada üksnes eksameid, kui talle ei ole antud luba korraldada koolitust.

147.A.150 Muudatused lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioonis

- a) Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon teatab pädevale asutusele ette igast muudatusest endas, mis mõjutavad tema tegevusluba, et pädeval asutusel oleks võimalik veenduda, et organisatsioon vastab ka pärast muudatuste elluviimist käesoleva osa nõuetele, ja vajaduse korral muuta organisatsiooni sertifikaati.
- b) Pädev asutus võib määrata kindlaks tingimusi, mil lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon võib kõnealuste muudatuste tegemise ajal tegutseda, välja arvatud juhul, kui pädev asutus teeb kindlaks, et lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni sertifikaat tuleb peatada.
- c) Kui lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon kõnealustest muudatustest pädevale asutusele ette ei teata, võidakse tema sertifikaat peatada või tunnistada tagasiulatavalt muudatuste eelse ajani kehtetuks.

147.A.155 Organisatsiooni sertifikaadi kehtivuse kestvus

- a) Sertifikaat antakse välja määramata ajaks. Selle tingimuseks on, et:
 1. organisatsioon täidab jätkuvalt käesoleva osa nõudeid seoses punktis 147.B.130 määratletud puudustega tegelemise tingimustega; ja
 2. pädeval asutusel lubatakse organisatsiooni külastada, et kontrollida käesoleva osa nõuete jätkuvat täitmist selle poolt; ja
 3. sertifikaadist ei ole loobutud ja seda ei ole kehtetuks tunnistatud.
- b) Kui sertifikaadist loobutakse või see kehtetuks tunnistatakse, tuleb see pädevale asutusele tagastada.

147.A.160 Puudused

- a) Esimese astme puudus on üks või mitu järgmistest:
1. eksamineerimisprotsessi mis tahes nõude oluline rikkumine, mis võib eksami kehtetuks muuta;
 2. pädevale asutusele pärast kaht kirjalikku palvet organisatsiooni ruumide tavalisel tööajal külastamise loa andmata jätmise;
 3. vastutava juhi puudumine;
 4. mis tahes koolitusnõude oluline rikkumine.
- b) Teise astme puudus on mis tahes koolitusnõude oluline rikkumine, mis ei moodusta esimese astme puudust.
- c) Pärast punktile 147.B.130 vastavate puuduste teatavakstegemist koostab lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni sertifikaadi omanik parandusmeetmete kava ja tõendab pädevale asutusele sellega kokkulepitud aja jooksul veenvalt, et parandusmeetmed on ellu viidud.

C ALAJAGU

HEAKSKIIDETUD BAASKOOLITUS

147.A.200 Heakskiidetud baaskoolitus

- a) Heakskiidetud baaskoolitus seisneb õppetöös, omandatud teadmiste kontrollimises ning praktiliste oskuste harjutamises ja hindamises.
- b) Õppetöös tuleb käsitleda A-, B1- või B2-kategooria või -alamkategooria lennundustehnilise töötaja loaga seotud ainet vastavalt 66. osale.
- c) Eksamil tuleb kontrollida esinduslikku läbilõiget lõikes b osutatud aine alases õppetöös omandatud teadmistest.
- d) Praktiliste oskuste harjutamisel tuleb õppida praktikas kasutama tavalisi tööriistu/seadmeid, õhusõiduki tüüpiliste osade mahavõtmist/koostamist ning osalema tüüpilistes hooldustöödes, mida tehakse seoses asjaomase 66. osa järgse mooduliga.
- e) Praktiliste oskuste hindamisel tuleb hinnata harjutamisel omandatud oskusi ning teha kindlaks, kas õpilane on pädev kasutama asjakohaseid tööriistu ja seadmeid ning töötama kooskõlas hoolduskäsiraamatutega.
- f) Baaskoolituse kestus on kooskõlas I liitega.
- g) Täiendavate (alam)kategooriate saamiseks korraldatava koolituse kestus määratakse kindlaks vastavalt sellele, mis mahu on läbitud baaskoolitus ja kui palju on seoses sellega vaja harjutada praktilisi oskusi.

147.A.205 Baasteadmiste kontrollid

Baasteadmiste kontrollid:

- a) peavad toimuma 66. osas määratletud nõude kohaselt;
- b) peavad toimuma ilma koolitusmaterjalide abita;
- c) peavad hõlmama esinduslikku läbilõiget läbitud koolituses käsitletud moodulite hõlmatud ainetest kooskõlas 66. osaga.

147.A.210 Praktiliste baasoskuste hindamine

- a) Praktiliste baasoskuste hindamist teevad baashoolduse koolituse ajal selleks määratud praktiliste oskuste hindajad iga kord pärast seda, kui õppetöö asjaomases õppe- või hooldustöökohas on lõppenud.
- b) Õpilane peab hindamise läbima kooskõlas punkti 147.A.200 lõikega e.

D ALAJAGU

TÜÜBI-/TÖÖKOOLITUS

147.A.300 Tüübi/töökoolitus

Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioonile antakse luba korraldada 66. osa järgset tüübi/töökoolitust tingimusel, et ta täidab seejuures punktis 66.A.45 määratletud nõuet.

147.A.305 Tüübieksamid ja tööoskuste hindamised

Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon, millel on vastavalt punktile 147.A.300 õigus korraldada tüübiekoolitust, korraldab 66. osas määratletud tüübieksameid või tööoskuste hindamisi, tingimusel et ta täidab punktis 66.A.45 määratletud tüübi-/töökoolituse nõudeid.

B JAGU

A ALAJAGU

ÜLDOSA

147.B.05 Reguleerimisala

Käesoleva jaoga kehtestatakse haldusnõuded pädevatele asutustele, mis vastutavad käesoleva osa A jao kohaldamise ja täitmisele pööramise eest.

147.B.10 Pädev asutus

a) *Üldosa*

Liikmesriik nimetab pädeva asutuse ja määrab kindlaks selle kohustused seoses 147. osa järgsete sertifikaatide väljaandmise, pikendamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamisega. See pädev asutus kehtestab oma töökorra ja struktuuri, mis tuleb dokumenteerida.

b) *Vahendid*

Pädeval asutusel peab olema käesoleva osa nõuete täitmiseks piisavalt palju töötajaid.

c) *Kord*

Pädev asutus kehtestab korra, mille järgi käesolevat osa täidetakse.

Seda vaadatakse läbi ja muudetakse, tagamaks et käesolevat osa täidetakse pidevalt.

147.B.15 Nõuete täitmise vastuvõetavad viisid

Amet töötab välja nõuete täitmise vastuvõetavad viisid, mida pädev asutus võib kasutada käesoleva osa nõuete täitmise kindlakstegemiseks. Kui nõuete täitmise vastuvõetavatest viisidest peetakse kinni, loetakse nendega seotud nõuded käesolevas osas samuti täidetuiks.

147.B.20 Dokumentide säilitamine

a) Pädev asutus kehtestab dokumentide säilitamise süsteemi, mis võimaldab iga sertifikaadi väljaandmise, säilitamise, uuendamise, pikendamise, muutmise, peatamise või kehtetuks tunnistamise menetluste piisavat jälgimist.

b) Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioonide üle tehtava järelevalve dokumentide hulka kuulub vähemalt:

1. organisatsiooni sertifikaadi taotlus;
2. organisatsiooni sertifikaat koos mis tahes muudatustega;
3. koopia auditikavast koos saabuvate ja tehtud auditite kuupäevadega;
4. pideva järelevalve dokumendid koos kõikide kontrollidokumentidega;
5. koopia kogu asjaomasest kirj vahetusest;
6. kõikide erandi andmiseks ja täitmisele pööramiseks võetud meetmete üksikasjad;
7. kõikide teiste pädevate asutuste poolt organisatsiooni üle tehtava järelevalvega seoses antud teated;
8. organisatsiooni käsiraamat koos muudatustega.

c) Lõikes b loetletud dokumente tuleb säilitada vähemalt neli aastat.

147.B.25 Erandid

- a) Pädev asutus võib teha riiklikule õppeasutusele erandi nõudest
1. olla punktis 147.A.10 määratletud organisatsioon;
 2. omada vastutavat juhti, selle erandiga, et õppeasutus võib määrata koolitusorganisatsiooni juhtima vanemtöötaja, kellel peab olema piisavalt eelarvevahendeid organisatsiooni juhtimiseks vastavalt 147. osa nõuetele;
 3. omada kvaliteedi tagamise korras sõltumatute kontrollide osa, tingimusel et õppeasutusel on olemas sõltumatu inspeksiooniosakond, mis kontrollib lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni käesolevas osas nõutava sagedusega.
- b) Pädev asutus registreerib ja hoiab alles kõik algmääruse artikli 10 lõike 3 alusel tehtud erandid.

B ALAJAGU**SERTIFIKAADI VÄLJASTAMINE**

Käesolevas alajaos on sätestatud nõuded, mis peavad olema täidetud lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni sertifikaadi väljastamisel või muutmisel.

147.B.100 Üldosa

- a) Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni sertifikaadi väljastamist või muutmist taotletakse pädeva asutuse poolt kehtestatud vormis ja viisil.
- b) Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni sertifikaadi annab organisatsioonile pädev asutus.
- c) Eespool sätestatust olenemata esitab organisatsioon, mis ei ole juriidilise isikuna registreeritud Euroopa Liidus, lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni sertifikaadi või selle muutmise taotluse ameti kehtestatud vormis ja viisil.

147.B.105 Sertifikaadi või selle muutmise taotlemine

Sertifikaadi või selle muutmise taotlus peab sisaldama järgmisi andmeid:

1. taotleja registrijärgne nimi ja aadress;
2. aadress, millele sertifikaati taotletakse või millega seoses sertifikaadi muutmist taotletakse;
3. sertifikaadi või selle muutmise taotletav ulatus;
4. vastutava juhi nimi ja allkiri;
5. taotluse esitamise kuupäev.

147.B.110 Sertifikaadi andmise kord

- a) Pädev asutus:
1. vaatab läbi lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni käsiraamatu; ning
 2. kontrollib, kas organisatsioon täidab 147. osa nõudeid.
- b) Kõik kontrollvisiidi ajal leitud puudused dokumenteeritakse ja nende kohta antakse taotlejale kirjalik kinnitus.
- c) Kõik puudused tuleb enne sertifikaadi väljastamist punkti 147.B.130 kohaselt kõrvaldada.
- d) Viitenumber lisatakse sertifikaadile ameti täpsustatud viisil.

147.B.115 Sertifikaadi muutmise kord

Sertifikaadi muutmise kord on punktis 147.B.110 määratletud kord vastavalt muutmise ulatusele.

147.B.120 Sertifikaadi pikendamise kord

- a) Iga organisatsiooni tuleb kõige rohkem iga 24 kuu järel kontrollida käesoleva osa nõuete täitmise suhtes.
- b) Puudusi käsitletakse vastavalt punktile 147.B.130.

147.B.125 Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni sertifikaat

Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni sertifikaadi formaati on kirjeldatud II liites.

147.B.130 Puudused

- a) Kui lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon ei kõrvalda 1. astme puudust kolme päeva jooksul pärast vastavasisulise kirjaliku teate saamist, tunnistab pädev asutus tema sertifikaadi täielikult või osaliselt kehtetuks, peatab selle või kehtestab sellele piirangud.
- b) Kui pädeva asutuse poolt teise astme puuduste kõrvaldamiseks määratud ajakavast kinni ei peeta, võtab pädev asutus meetmed sertifikaadi osaliseks või täielikuks kehtetuks tunnistamiseks, peatamiseks või sellele piirangute kehtestamiseks.

C ALAJAGU**LENNUNDUSTEHNILISTE TÖÖTAJATE KOOLITUSORGANISATSIOONI SERTIFIKAADI KEHTETUKS
TUNNISTAMINE, PEATAMINE JA SELLELE PIIRANGUTE KEHTESTAMINE****147.B.200 Lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni sertifikaadi kehtetuks tunnistamine, peatamine ja sellele piirangute kehtestamine**

Pädev asutus:

- a) peatab sertifikaadi olulisel põhjusel võimaliku ohu korral ohutusele; või
- b) peatab sertifikaadi, tunnistab selle kehtetuks või kehtestab sellele piirangud vastavalt punktile 147.B.130.

*I liide***Baaskursuse kestus**

Täieliku baaskursuse minimaalne kestus

Baaskursus	Kestus (tundides)	Teoreetilise õppe osa (%)
A1	800	30 – 35
A2	650	30 – 35
A3	800	30 – 35
A4	800	30 – 35
B1.1	2 400	50 – 60
B1.2	2 000	50 – 60
B1.3	2 400	50 – 60
B1.4	2 400	50 – 60
B2	2 400	50 – 60

II liide

Sertifikaat

Euroopa Liit
Pädev asutus
SERTIFIKAAT

VIIDE:

Kehtivate Euroopa Liidu määruste ja allpool täpsustatud tingimuste kohaselt tõendab [pädev asutus], et

ORGANISATSIOONI NIMI

ORGANISATSIOONI ADDRESS

on 147. osa nõuetele vastav lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon, millele on antud luba korraldada lisa kirjeldatud koolitust ja eksameid ning anda sellega seoses õpilastele välja tõendeid.

TINGIMUSED:

1. Käesolev sertifikaat kehtib üksnes kõnealuse 147. osa järgi sertifitseeritud lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni käsiraamatu sertifikaadi osas määratletud valdkonnas ning
2. käesoleva sertifikaadi kehtivuse säilimiseks peab kõnealune 147. osa järgi sertifitseeritud lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon täitma oma käsiraamatus määratletud korda ning
3. käesolev sertifikaat kehtib siis, kui kõnealune 147. osa järgi sertifitseeritud lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsioon täidab 147. osa nõudeid.
4. Kui eespool nimetatud tingimused on täidetud, on käesolev sertifikaat kehtiv, välja arvatud juhul kui loast on enne seda loobutud, see on asendatud teise loaga, peatatud või tunnistatud kehtetuks.

Väljaandmise kuupäev: Allkiri:

Loa lisa kuupäev: (ei ole kohustuslik) Liikmesriigi/EASA nimel

KOOLITUS-/EKSAMINEERIMISLOA LISA

Organisatsioon:

Loa number:

KLASS	PÄDEVUS		PIIRANGUD	
BAASKOOLITUS	– B1	TB1.1	TURBIINMOOTORIGA LENNUKID	
		TB1.2	KOLBMOOTORIGA LENNUKID	
		TB1.3	TURBIINMOOTORIGA KOPTERID	
		TB1A	KOLBMOOTORIGA KOPTERID	
	– B2	TB2	AVIOONIKASEADMED	
		A	TA.1	TURBIINMOOTORIGA LENNUKID
			TA.2	KOLBMOOTORIGA LENNUKID
			TA.3	TURBIINMOOTORIGA KOPTERID
TA.4	KOLBMOOTORIGA KOPTERID			
TÜÜBI-/TÖÖKOOLITUS	B1	T1	MÄRKIDA ÕHUSÕIDUKI TÜÜP	
	B2	T2	MÄRKIDA ÕHUSÕIDUKI TÜÜP	
	A	T3	MÄRKIDA ÕHUSÕIDUKI TÜÜP	
	C	T4	MÄRKIDA ÕHUSÕIDUKI TÜÜP	

Käesolev koolitus-/eksamineerimisloa lisa kehtiv siis, kui loajärgset tööd tehakse kooskõlas 147. osa järgi sertifitseeritud lennundustehniliste töötajate koolitusorganisatsiooni käsiraamatuga:

Väljaandmise kuupäev:

Allkiri:

Liikmesriigi/EASA nimel

III liide

Koolitustõendi näidis

TUNNUSTUSTÕEND

147. OSA JÄRGI SERTIFITSEERITUD BAASKOOLITUSE VÕI ALUSTEADMISTE EKSAMI LÄBIMISE KOHTA

Käesolev tõend on väljastatud:

NIMI

SÜNNIAEG JA -KOHT

Tõendi väljastas: (andmed võivad olla valmis trükitud),

mis on 147. osa järgi sertifitseeritud organisatsioon, millele on koolitusloa andnud

..... (võib olla valmistrükitud tekst),

viide sertifikaadile

Käesolev tõend on kinnitamaks, et eespool nimetatud isik on edukalt läbinud kas heakskiidetud baaskoolituse või baasteadmiste kontrolli, mis on määratletud edaspidi;

NIMETAGE BAASKOOLITUS VÕI BAASTEADMISTE
KONTROLL NING SELLE LÄBIMISE KUUPÄEV

Allkiri: Tõendi nr:

Kelle nimel: (andmed võivad olla valmis trükitud) Kuupäev:

Tüübikoolituse tõend

Edaspidi kirjeldatud 147. osa kohase koolituse tõendit võib kasutada kinnitamaks, et läbitud on kas tüübikoolituse teoreetiline osa või nii teoreetiline kui ka praktiline osa.

Asjakohased viited tuleb vajaduse korral kustutada ning koolituse liigi lahtrist peab nähtuma, kas koolitus oli ainult teoreetiline või nii teoreetiline kui ka praktiline.

Koolitustõendist peab nähtuma, kas koolitus oli täielik või taotleja varasema kogemuse alusel lühendatud (näiteks A340 koolitus A320 kogemusega tehnikutele).

TUNNUSTUSTÕEND*147. OSA JÄRGI SERTIFITSEERITUD ÕHUSÕIDUKITÜÜBI ALASE KOOLITUSE VÕI TÜÜBIEKSAMI ORGANISATSIOON*

Käesolev tõend on kinnitamaks, et läbitud on kõnealuse tüübikoolituse teoreetiline/praktiline osa (mittevajalik kustutada) ning on väljastatud järgmisele isikule:

NIMI

SÜNNIAEG JA -KOHT

Tõendi väljastas: (andmed võivad olla valmis trükitud),
mis on 147. osa nõuete järgi sertifitseeritud organisatsioon, millele on koolitusloa andnud
..... (võib olla valmistrükitud tekst),
mille sertifikaadi number on xxx. Käesolev tõend on kinnitamaks, et eespool nimetatud isik on edukalt läbinud kas heakskiidetud tüübikoolituse
või tüübieksami, mis on määratletud edaspidi;

NIMETAGE TÜÜBIKOOLITUS VÕI TÜÜBIEKSAM NING
SELLE LÄBIMISE KUUPÄEV

TÄPSUSTAGE, KAS KÕNEALUNE 147. OSA JÄRGNE
KOOLITUS OLI ÜKSNES TEOREETILINE VÕI NII
TEOREETILINE KUI KA PRAKTILINE

Allkiri: Tõendi nr:

Kelle nimel: (andmed võivad olla valmis trükitud) Kuupäev: